Odkaz s lidskou tváří
Przekaz z ludzką twarzą

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Žádné další problémy již nenastaly, o čemž nejlépe svědčí dlaně Havla a Kuroně na proslulém snímku z roku 1988, svřené v přátelském gestu na „staré myslivecké", ušlechtilém nápoji, o kterém „řadový člen Polsko-československé Solidarity" Václav Havel tehdy vtipně, i když politicky pověděl Kuroňovi: „Víš Jacku, komunismus s lidskou tváří se v Československu nepovedl, ale za to pití s lidskou tváří máme vynikající."

Vzpomínka Mieczysława „Ducina" Piotrowského na setkání na Králické Sněžníku 10. července 1988 (2004)

Żadnych kolejnych problemów już nie było, o czym najlepiej świadczą dłonie Havla i Kuronia na słynnym zdjęciu z 1988 roku, złączone w geście przyjaźni na „Starej Myśliwieckiej", szlachetnym trunku, o którym „szeregowy członek Polsko-Czechosłowackiej Solidarności" Václav Havel dowcipnie, choć z intencją polityczną, powiedział wtedy Kuroniowi: „Wiesz, Jacku, komunizm z ludzką twarzą się w Czechosłowacji nie udał, ale za to trunki z ludzką twarzą mamy znakomite."

Wspomnienie ze spotkania Mieczysława „Ducina" Piotrowskiego w Králickim Śnieżniku 10 lipca 1988 (2004)

No further problems have occurred, the best evidence of which is shown by the palms of Havel and Kuroń on the famous photograph of 1988, clamped in a friendly gesture to "the old hunters", noble drinks, about which Polish-Czechoslovak Solidarity ordinary member Václav Havel had jokingly but yet politically told Kuroń: "You know Jacek, communism with a human face in Czechoslovakia failed, but we have excellent drinks with a human face."

Mieczysław "Ducin" Piotrowsky memory of meeting at Králický Sněžník on July 10th 1988 (2004)

Václav Havel a Jacek Kuroň na Králickém Sněžníku 10. července 1988 (foto: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Václav Havel i Jacek Kuroń w Królickim Śnieżniku 10 lipca 1988 (fot. Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Václav Havel and Jacek Kuroń at the Králický Sněžník on July 10th1988 (Photo: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Polsko-Československá solidarita
Polsko-Czechosłowacka Solidarność

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

INTERNATIONAL SEMINAR
CENTRAL EUROPE
CULTURE PERPLEXED

EURO

Wrocław. November 3rd-5th, 1989.

BETWEEN TOTALITARIANISM AND COMMERCIALISM

Logo mezinárodního semináře o minulosti a budoucnosti středoevropské kultury, který uspořádala Polsko-československá solidarita jako součást vratislavského festivalu na počátku listopadu 1989 (*Libri prohibiti*)

Logo międzynarodowego seminarium o przeszłości i przyszłości kultury środkowoeuropejskiej, które zorganizowała Solidarność Polsko-Czechosłowacka jako część wrocławskiego festiwalu na początku listopada 1989 roku (*Libri prohibiti*)

The logo of the international seminar on the past and the future of Central European culture, organized by the Polish-Czechoslovak Solidarity as part of the Wroclaw festival at the beginning of November 1989 (*Libri prohibiti*)

Po druhé světové válce se Československo a Polsko ocitlo v sovětském bloku. Ve skutečnosti se „železná opona" vytvořila také mezi některými komunistickými státy, jako například na československo-polské hranici v osmdesátých letech (*archiv Petra Blažka*)

Po drugiej wojnie światowej Czechosłowacja i Polska znalazły się w bloku sowieckim. W rzeczywistości „żelazna kurtyna" wytworzyła się również pomiędzy niektórymi krajami komunistycznymi, jak na przykład na czechosłowacko-polskiej granicy w latach osiemdziesiątych (*archiwum Petra Blažka*)

After the Second World War, Czechoslovakia and Poland found themselves in the Soviet bloc. In fact, the "Iron Curtain" had been created among some communist states as well such as on the Czechoslovak-Polish border in the eighties (*Petr Blažek's archive*)

Portrét spisovatele Jáchyma Topola byl v roce 1988 vytištěn jako samizdatová pohlednice (*Libri prohibiti*)

Portret pisarza Jáchyma Topola został w 1988 roku wydany w drugim obiegu jako pocztówka (*Libri prohibiti*)

A portrait of writer Jáchym Topol was printed in 1988 as a samizdat postcard (*Libri prohibiti*)

My byli totiž úderná jednotka organizace Česko-polská solidarita a pašovali jsme tiskoviny a rozmnožovací stroje. Ludvík Hradílek dělal řidiče. Nosil jsem já, Saša Vondra a Ivan. Nejhezčí zážitky z disentu. Propojení podvracení komunismu s Jackem Londonem. Kráčeli jsme s narvanými batohy zasněženou krajinou, lezli jsme přes Sněžku. Tam jsme potkali podobnou polskou dvojici, se kterou jsme se pochopitelně nekontaktovali, ale věděli jsme, pod kterým smrčkem svá zavadla zanechají. Vtip spočíval v tom, že jak polský, tak český bágl byly stejné. Bdělá česká nebo polská hlídka tak viděla stále tutéž dvojici se stále stejným batohem na zádech. To se nám povedlo asi třikrát. Jednou ale spadla klec. Čapli nás s Ivanem Lamperem a mířili na nás samopalama.

Vzpomínka Jáchyma Topola na pašování v osmdesátých letech (2000)

Byliśmy jednostką uderzeniową organizacji Solidarność Czesko-Polska i przemycaliśmy publikacje oraz sprzęt do powielania. Ludvík Hradílek był kierowcą. Nosiłem ja, Saša Vondra oraz Ivan. Najpiękniejsze wspomnienia z czasów opozycji. Połączenie działalności antykomunistycznej z Jackem Londonem. Wędrowaliśmy z pełnymi plecakami przez zaśnieżoną krainę, szliśmy przez Śnieżkę. Tam spotykaliśmy podobną parę z Polski, z którą się oczywiście nie kontaktowaliśmy, ale wiedzieliśmy, pod którym świerkiem zostawią swoje bagaże. Dowcip polegał na tym, że polskie i czeskie plecaki wyglądały tak samo. Czujna czeska albo polska straż widziała w ten sposób ciągle tę samą parę z tym samym plecakiem na plecach. Udało się to nam chyba ze trzy razy. Aż wpadliśmy. Złapali nas z Ivanem Lamperemi celowali w nas z pistoletów maszynowych.

Wspomnienie JáchymaTopola o przemycie w latach osiemdziesiątych(2000)

We were the task force of the Czech-Polish Solidarity organization and smuggled stationary and duplicating machines. Ludvík Hradílek was the driver. Saša Vondra, Ivan and I carried. The most beautiful adventures of dissent. Linking subversion communism with Jack London. With loaded backpacks we walked along the snowy countryside, we climbed over Sněžka. There we met a similar Polish couple, which of course we were not in touch with, but we knew under which pine tree they would leave their luggage. The funny part was that both the Polish bag and the Czech bag were the same. An alert Czech or Polish patrol always saw the same couple with always the same bag on their backs. We succeeded with this about three times. Once, however, we got trapped. Together with Ivan Lamper we got caught and they aimed machine guns at us.

Jáchym Topol's memory of smuggling in the eighties (2000)

Pašování literatury přes polsko-československé hranice v roce 1989 (foto: Henryk Prykiel, *Dementi*)

Przemycanie literatury przez polsko-czechosłowacką granicę w 1989 roku (fot. Henryk Prykiel, *Dementi*)

Literature smuggling across the Polish-Czechoslovak border in 1989 (Photo: Henryk Prykiel, *Dementi*)

Polsko-československá solidarita (původně Polsko-česká solidarita) vznikla ve Vratislavi na počátku osmdesátých let jako zastřešující platforma pro spolupráci oponentů komunistických režimů z obou států, která až do roku 1987 působila jako malá *konspira*tivní skupina. V roce 1984 se vratislavskému okruhu okolo Mirosława Jasińského podařilo publikovat společné prohlášení řady známých představitelů polské a československé opozice, mezi nimiž byla také většina z účastníků proslulých krkonošských schůzek v roce 1978.
V druhé polovině osmdesátých let Polsko-československá solidarita připravila několik osobních setkání na státní hranici, tentokrát nejen v Krkonoších, ale také v Tatrách, Beskydách, Javorníkách či Jeseníkách. Polští aktivisté pomáhali svým kolegům ze sousední země s tiskem samizdatů a dodáváním techniky od exilových skupin. Společné fotografie známých disidentů ze schůzek v horách pomohly získat publicitu zejména v západním prostředí, kde se záhy staly součástí obrazu činnosti opozičních hnutí v sovětském bloku.
V červenci 1987 polští a českoslovenští disidenti společně ohlásili vznik a publikovali jména členů Kruhu přátel Polsko–československé solidarity, která se stala první mezinárodní opoziční skupinou veřejně působící uvnitř sovětského bloku. Postupně se její činnost rozšířila do dalších regionů. Její působení vyvrcholilo na počátku listopadu 1989, kdy ve spolupráci s exilovými skupinami připravili mezinárodní diskusní seminář a přehlídku nezávislé československé kultury ve Vratislavi, kam přijelo několik tisíc Čechů a Slováků. Organizace působí dodnes, věnuje se především kulturním aktivitám a pomoci demokratickým hnutím v autoritativních režimech.

Solidarność Polsko-Czechosłowacka (początkowo Solidarność Polsko-Czeska) została założona we Wrocławiu na początku lat osiemdziesiątych jako platforma współpracy jednocząca przeciwników reżimu komunistycznego z obu krajów i aż do 1987 roku działała jako mała, zakonspirowana grupa. W 1984 roku wrocławskiej grupie zgromadzonej wokół Mirosława Jasińskiego udało się opublikować wspólne oświadczenie wielu znanych przedstawicieli polskiej i czechosłowackiej opozycji, wśród których była także większość uczestników słynnych karkonoskich spotkań z 1978 roku.
W drugiej połowie lat osiemdziesiątych Solidarność Polsko-Czechosłowacka zorganizowała kilka prywatnych spotkań na granicy państwowej, tym razem nie tylko w Karkonoszach, ale także w Tatrach, Beskidach, Jawornikach i Jesenikach. Polscy działacze pomagali kolegom z sąsiedniego kraju w druku publikacji drugiego obiegu oraz w dostarczaniu sprzętu od emigracyjnych grup opozycyjnych. Wspólne fotografie znanych dysydentów ze spotkań w górach pomogły uzyskać poparcie społeczne zwłaszcza na Zachodzie i wpłynęły na wyobrażenie o działaniach środowisk opozycyjnych w bloku sowieckim. W lipcu 1987 roku polscy i czechosłowaccy dysydenci wspólnie ogłosili powstanie organizacji oraz opublikowali nazwiska członków Kręgu Przyjació Solidarności Polsko-Czechosłowackiej, która dzięki temu stała się pierwszą międzynarodową grupą opozycyjną działającą publicznie w ramach bloku sowieckiego.
Stopniowo jej działalność rozszerzyła się na inne regiony. Szczyt jej działalności przypada na początek listopada 1989 roku, kiedy we współpracy z emigracją czechosłowacką przygotowano konferencję międzynarodową oraz przegląd niezależnej kultury czechosłowackiej we Wrocławiu, dokąd przyjechało kilka tysięcy Czechów i Słowaków. Organizacja działa do dzisiaj, poświęcając się działalności kulturalnej i pomocy ruchom demokratycznym w reżimach autorytarnych.

The Polish-Czechoslovak Solidarity (originally Polish-Czech Solidarity) was founded in Wroclaw in the early eighties as a sheltering platform for opponents of the communist regimes of the two countries which operated as a small conspiratorial group until 1987. In 1984 the Wroclaw constituency around Mirosław Jasiński managed to publish, among whom also were most participants of the famous Giant Mountains meetings in 1978.
In the second half of the eighties Polish-Czechoslovak Solidarity prepared several personal meetings at the state border, this time not only in the Giant Mountains, but also in the Tatra Moutains, Beskydy, Javornik or Jesenik Mountains. Polish activists assisted their colleagues from the neighbouring country with printing samizdat and delivering techniques from exile groups. Common photographs of known dissidents from meetings in the mountains helped get publicity especially in the western environment, which soon became part of the image of opposition movements' activity in the Soviet bloc.
In July 1987 Polish and Czechoslovak dissidents together announced the foundation and published the names of members of the Circle of friends of the Polish-Czechoslovak Solidarity, which became the first international opposition group publicly operating inside the Soviet bloc. Gradually, its activities expanded to other regions. Its activity peaked in early November 1989 when an international discussion seminar and an exhibition of independent Czechoslovak culture in Wroclaw was prepared in collaboration with exile groups , where several thousands of Czech and Slovaks came. The organization operates until today, being devoted primarily to cultural activities and the support of democratic movements in authoritarian regimes.

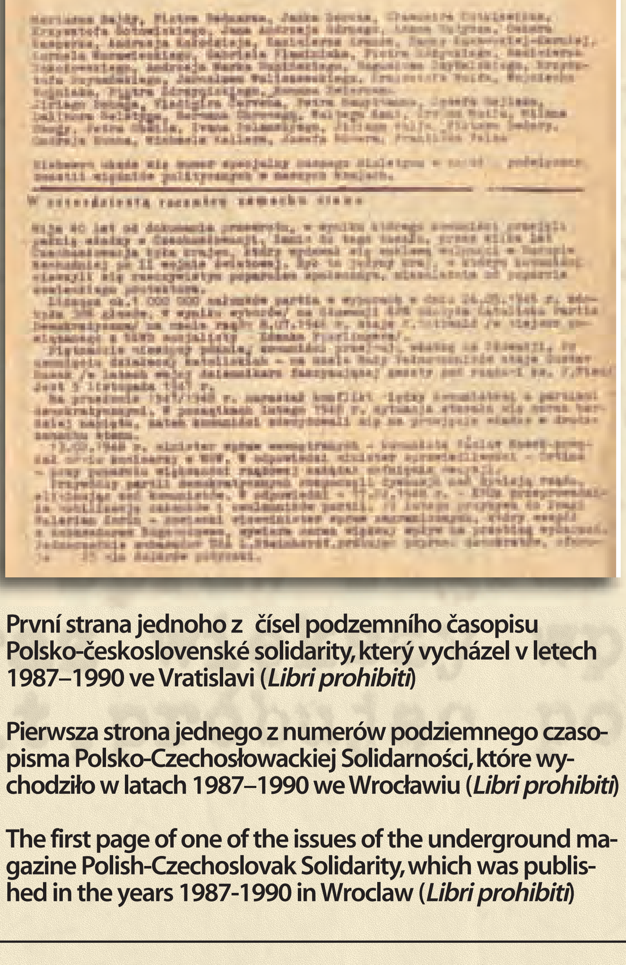

biuletyn informacyjny
WROCŁAW
PISMO SOLIDARNOŚCI POLSKO-CZECHOSŁOWACKIEJ

První strana jednoho z čísel podzemního časopisu Polsko-československé solidarity, který vycházel v letech 1987–1990 ve Vratislavi (*Libri prohibiti*)

Pierwsza strona jednego z numerów podziemnego czasopisma Polsko-Czechosłowackiej Solidarności, które wychodziło w latach 1987–1990 we Wrocławiu (*Libri prohibiti*)

The first page of one of the issues of the underground magazine Polish-Czechoslovak Solidarity, which was published in the years 1987-1990 in Wroclaw (*Libri prohibiti*)

SOS dla Petra Pospichala

W dniu 22.01.87 r. w Brnie zatrzymany został sygnatariusz Charty '77 i członek Komitetu Obrony Niesprawiedliwie Prześladowanych /VONS/, działacz katolicki - Petr Pospichal. 3.02.87 P. Pospichal oskarżony został m.in. o rozpowszechnianie polskich wydawnictw niezależnych oraz o utrzymywanie aktywnych kontaktów z działaczami podziemnej Solidarności. W myśl prawa czechosłowackiego, Petrowi Pospichalowi grozi wyrok od trzech do dziesięciu lat więzienia, a dodatkowo trzyletni dozór policyjny. W przekonaniu działaczy Charty '77, sprawa Petra Pospichala ma charakter precedensu i jednej strony władze czechosłowackie pragną nie dopuścić do rozszerzenia kontaktów między kręgami opozycyjnymi w Polsce i CSRS, a z drugiej, aresztowanie Petra Pospichala jest jednym z elementów prowadzonej przez władze czechosłowackie już od zeszłego roku wielkiej kampanii przeciwko twórcom niezależnej kultury i obrońcom praw człowieka. Styczniowe represje policyjne przeciw rzecznikom Charty '77, lutowy proces Sekcji Jazzowej, gwałcenie prawa i brutalizacja poczynań czechosłowackiej StB /mnożące się przypadki pobicia, straszenie bronią i t.p./ skłaniają do pesymistycznej oceny tego, co zostało ostatnio określone przez praskich przywódców partyjnych jako czechosłowacka droga do socjalizmu. W świetle faktów, za tymi deklaracjami kryje się chęć budowy "socjalizmu z policyjną twarzą", zamiar zamrożenia istniejących stosunków i zdystansowania się od tego, co dzieje się w ZSRR, na Węgrzech i w Polsce.

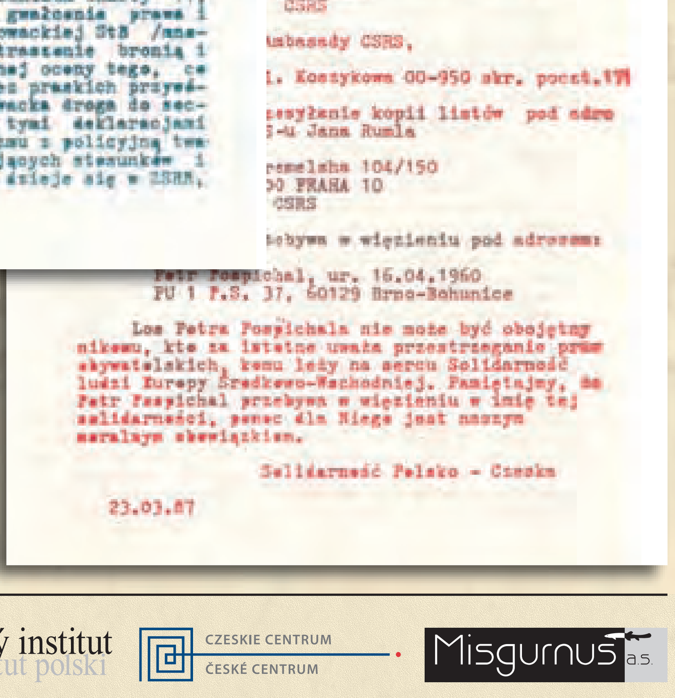

...wszystkich ludzi w Polsce o po...
...ra Pospichala.
...wysyłanie indywidualnych i zbio...
...rzecz jego uwolnienia do:

...Czechosłowackiej Republiki
...nej dra Gustava Husaka
...HA - HRAD
CSRS

...Ambasady CSRS,
...l. Koszykowa 00-950 skr. poczt.171

...zesyłanie kopii listów pod adre...
...S-u Jana Rumla

...remelsha 104/150
...0 PRAHA 10
CSRS

...obywa w więzieniu pod adresem:

Petr Pospichal, ur. 16.04.1960
PU 1 P.S. 37, 60129 Brno-Bohunice

Los Petra Pospichala nie może być obojętny nikomu, kto za istotne uważa przestrzeganie praw obywatelskich, komu leży na sercu Solidarność ludzi Europy Środkowo-Wschodniej. Pamiętajmy, że Petr Pospichal przebywa w więzieniu w imię tej solidarności, zatem dla Niego jest naszym moralnym obowiązkiem.

Solidarność Polsko - Czeska

23.03.87

Leták vydaný Polsko-československou solidaritou na podporu vězněného Petra Pospíchala (*archiv Petra Blažka*)

Ulotka wydana przez Polsko-Czechosłowacką Solidarność w celu wsparcia uwięzionego Petra Pospíchala (*archiwum Petra Blažka*)

A leaflet issued by the Polish-Czechoslovak Solidarity in support of detained Petr Pospíchal (*Petr Blažek's archive*)

polský institut
instytut polski
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Březen a Pražské jaro
Marzec i Praska Wiosna

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

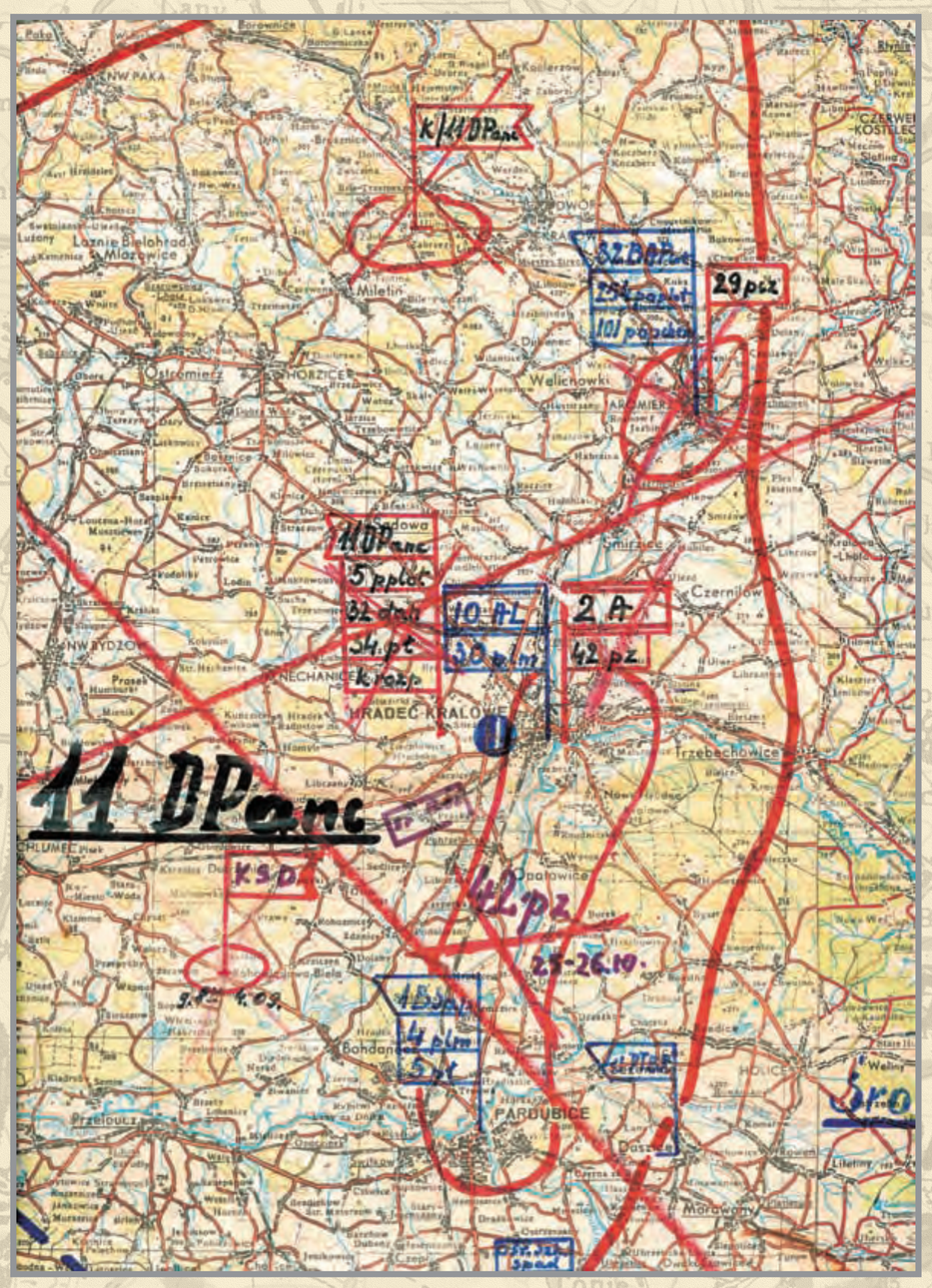

Vojenská mapa s rozmístěním polských jednotek v Československu (srpen 1968,*IPN*)

Mapa wojskowa z rozmieszczeniem polskich jednostek w Czechosłowacji (sierpień 1968, *IPN*)

A military map of the deployment of Polish troops in Czechoslovakia (August 1968,*IPN*)

Nejradikálnější formu protestu proti okupaci Československa zvolil Ryszard Siwiec, který se 8. září 1968 polil rozpouštědlem a zapálil ve Varšavě na Stadionu Desetiletí (*IPN*)

Najbardziej radykalną formą protestu przeciwko okupacji Czechosłowacji wybrał Ryszard Siwiec, który 8 września 1968 polał się rozpuszczalnikiem i zapalił na Stadionie Dziesięciolecia we Wrocławiu (*IPN*)

Ryszard Siwiec chose the most radical form of protest against the occupation of Czechoslovakia. Hepoured solvent on himself and set himself on fire on the 8th of September 1968 at the Decade Stadium in Warsaw (*IPN*)

Velký ohlas v Polsku vzbudil čin Jana Palacha, který se 16. ledna 1969 zapálil na protest proti postupující „normalizaci" (*ABS*)

Wielkim echem odbił się w Polsce czyn Jana Palacha, który 16 stycznia 1969 roku podpalił się w proteście przeciwko postępującej „normalizacji" (*ABS*)

Jan Palach's act, who on the 16th of January burned himself in protest against the ongoing "normalization", triggered great response in Poland. (*ABS*)

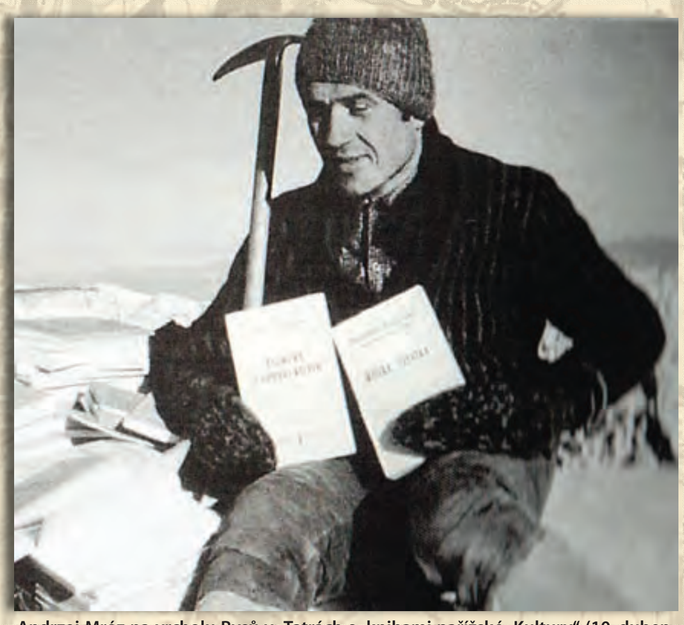

Andrzej Mróz na vrcholu Rysů v Tatrách s knihami pařížské „Kultury" (10. duben 1969, Institut Literacki v Paříži)

Andrzej Mróz na szczycie Rysów w Tatrach z wydaniami paryskiej „Kultury" (10 kwietnia 1969, Instytut Literacki w Paryżu)

Andrzej Mróz on the peak of Rysy in the Tatra Mountains with Parisian "Culture" books (April 10th, 1969, Institut Literacki in Paris)

Bývalí komunisté a bývalí antikomunisté, katolíci a agnostici. Pražské jaro a naše hnutí za svobodu z března 1968, to byly události, které vytvářely společnou paměť a společnou identitu.

Adam Michnik

Byli komuniści i byli antykomuniści, katolicy i agnostycy. Praska Wiosna i nasza walka o wolność z marca 1968 roku to były wydarzenia, które wytworzyły wspólną pamięć i wspólną tożsamość.

Adam Michnik

Former communists and former anticommunists, Catholics and agnostics. Prague Spring and our freedom movement in March 1968, these were events that shaped a common memory and a common identity.

Adam Michnik

První tajemník Polské sjednocené dělnické strany Władysław Gomułka byl jedním z hlavních zastánců srpnové okupace. Podle jeho interpretace ohrožoval pohyb v Československu poválečné uspořádání Evropy (*IPN*)

Pierwszy sekretarz Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, Władysław Gomułka był jednym z głównych zwolenników sierpniowej okupacji. Jego zdaniem ruchy opozycyjne w Czechosłowacji zagrażały powojennemu porządkowi w Europie (*IPN*)

The first secretary of the Polish United Workers' Party Władysław Gomułka was one of the main proponents of the August occupation. According to his interpretation the postwar settlement in Europe was threatened by movement in Czechoslovakia (*IPN*)

Polští vojáci u Hradce Králového na konci srpna 1968 (*IPN*)

Polscy żołnierze w Hradcu Kralowym na końcu sierpnia 1968 roku (*IPN*)

Polish soldiers near Hradec Kralové at the end of August 1968 (*IPN*)

V řadě polských měst se na ulicích objevily nápisy proti účasti polských jednotek na srpnové okupaci (srpen 1968,*IPN*)

W wielu polskich miastach na ulicach pojawiły się napisy przeciwko uczestnictwu polskich jednostek wojskowych w sierpniowej okupacji (sierpień 1968, *IPN*)

In many Polish cities, signs appeared on the streets against the participation of Polish troops in the August occupation. (August 1968,*IPN*)

V roce 1968 se vývoj v Československu a v Polsku vzájemně velmi ovlivňoval. Polské vedení se k Pražskému jaru stavělo od počátku s velkou nedůvěrou. V prvních měsících roku 1968 bylo totiž konfrontováno se studentskými protesty, které nechalo potlačit a současně je využilo k čistkám ve společnosti. Na stránkách československého tisku se tehdy objevily výzvy k solidaritě s postiženými studenty a vědci. První tajemník PSDS Władysław Gomułka i z tohoto důvodu hodnotil události u jižních sousedů jako kontrarevoluci a patřil k hlavním zastáncům radikálního řešení.
Účast polských jednotek na okupaci sousední země 21. srpna 1968 vnímala část polského obyvatelstva jako národní hanbu. Své rozhořčení vyjadřovala různým způsobem, od tichých projevů sympatií, přes zvýšený poslech zahraničního rozhlasu až po aktivnější formy protestu, jako kolportáž letáků či psaní nápisů na zdech. V rámci akce „Podhale" bylo zadrženo okolo osmdesát občanů, kteří většinou skončili u soudu. Několik stovek osob bylo také pozváno k preventivním výslechům a desítky z nich byly odsouzeny k nepodmíněným trestům. Okupaci veřejně odmítlo několik polských osobností, mezi mi spisovatelé Jerzy Andrzejewski a Sławomir Mrożek.
Velkou odezvu mělo Pražské jaro a jeho potlačení v dolnoslezské Vratislavi. Na tamní univerzitě studenti bouřlivě prožívali březnové nepokoje a v srpnu 1968 rozšiřovali letáky proti okupaci Československa. V lednu 1969 se zde objevily také letáky v souvislosti s činem Jana Palacha. Mezi studenty, kteří byli v souvislosti s těmito aktivitami zatčeni, byl také Warcisław Martynowski z příhraničního města Lądek Zdrój. O patnáct let později patřil mezi hlavní organizátory schůzek polských a československých disidentů v Kladské kotlině. Dozvukem událostí roku 1968 byl soudní proces se skupinou polských občanů, kteří pašovali přes Tatry dokumenty stávkujících studentů a exilovou literaturu. V roce 1972 byl také odsouzen za články o polském Březnu český novinář Jiří Lederer, s kterým se organizátor pašování Maciej Kozłowski v Praze sešel.

W 1968 roku rozwój sytuacji w Czechosłowacji i w Polsce bardzo wpływał na siebie nawzajem. Polska władza od początku obserwowała Praską Wiosnę z wielką nieufnością. W pierwszych miesiącach 1968 roku musiała bowiem stawić czoła protestom studenckim, których stłumienie wykorzystała do przeprowadzenia czystek w społeczeństwie. Na kartach czechosłowackiej prasy pojawiały się wtedy odezwy wzywające do solidarności z prześladowanymi studentami i naukowcami. Pierwszy sekretarz PZPR Władysław Gomułka chociażby już z tego powodu oceniał wydarzenia u południowych sąsiadów jako kontrrewolucyjne i należał do głównych zwolenników radykalnego rozwiązania.
Udział polskich jednostek wojskowych w okupacji sąsiedniego kraju 21 sierpnia 1968 część społeczeństwa polskiego odebrała jako hańbę. Swoje wzburzenie wyrażała w różny sposób, od przejawów cichej sympatii, poprzez wzmożony odbiór zagranicznego radia aż po aktywniejsze formy protestu, jak na przykład kolportaż ulotek czy pisanie napisów na murach.W ramach operacji „Podhale" zostało zatrzymanych około osiemdziesięciu obywateli polskich, którzy w większości zostali postawieni przed sądem. Kilkaset osób zostało także prewencyjnie wezwanych na przesłuchania, a dziesiątki z nich zostały skazanych na areszt lub więzienie.
Okupację publicznie potępiło kilka osobistości życia publicznego, między innymi pisarze Jerzy Andrzejewski i Sławomir Mrożek.
Praska Wiosna i jej stłumienie wywołało wielkie poruszenie w dolnośląskim Wrocławiu. Na tamtejszym uniwersytecie studenci burzliwie przeżywali marcowe niepokoje, a w sierpniu 1968 roku rozprowadzali ulotki przeciwko okupacji Czechosłowacji. W styczniu 1969 roku pojawiły się tam także ulotki związane z czynem Jana Palacha. Pomiędzy studentami, którzy zostali zatrzymani w związku z tymi wydarzeniami, był także Warcisław Martynowski z przygranicznego miasta Lądek Zdrój. Piętnaście lat później będzie on należał do głównych organizatorów spotkań polskich i czechosłowackich dysydentów w Kotlinie Kłodzkiej. Echem wydarzeń z 1968 roku był także proces sądowy grupy polskich obywateli, którzy przemycali przez Tatry dokumenty strajkujących studentów oraz literaturę emigracyjną. W 1972 roku za artykuły o polskim Marcu został także skazany czeski dziennikarz Jiří Lederer, z którym w Pradze spotkał się Maciej Kozłowski, organizator przemytu.

In 1968, the developments in Czechoslovakia and Poland greatly influenced each other. The Polish leadership attitude towards the Prague Spring lacked confidence since the beginning. In the first months of 1968 it was actually confronted with student protests, which was allowed to suppress it and simultaneously used it for social cleansing. Proclamations appeared back then on pages of the Czechoslovak press for solidarity with the affected students and scientists. For this reason the PSDS first secretary Władysław Gomułka judged the events at the southern neighbours as a counter-revolution and he was one of the main supporters of a radical solution. Segment of the Polish population perceived the participation of Polish troops in the occupation of the neighbouring country on the 21st of August 1968 as a national shame. They expressed their outrage in various ways, from quiet expressions of sympathy and increased listening to foreign broadcasts to more active forms of protest such as colportage of leaflets or writing inscriptions on walls. Within the event "Podhale" about eighty citizens were detained, most of whom ended up in court. Several hundreds of people were also invited to preventive interrogations and dozens of them were sentenced to prison. Several Polish personalities publicly rejected occupation, among whom writers Jerzy Andrzejewski and Sławomir Mrozek.
The Prague Spring and its suppression had great response in lower Silesian Wroclaw. At the local university students took March riots furiously and in August 1968 spread leaflets against the occupation of Czechoslovakia. In January 1969 leaflets in connection with Jan Palach's act also appeared here. Among the arrested students, who were arrested in connection with these activities, was also Warcisław Martynowski from the frontier town Ladek Zdrój. Fifteen years later, he was one of the main organizers of meetings of Polish and Czechoslovak dissidents in the Kladska basin. In the aftermath of the events of 1968 a trial with a group of Polish citizens, who smuggled documents of striking students and exile literature through the Tatra Mountains, took place. In 1972, the Czech journalist Jiří Lederer was also convicted because of articles about Polish March, with whom the organizer of the smuggling Maciej Kozłowski met in Prague.

polský institut
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a5

Navazování kontaktů
Nawiązywanie kontaktów

SOLIDARNOŚĆ POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Anna Šabatová v roce 1978 iniciovala schůzku v Krkonoších (*Libri prohibiti*)

Anna Šabatová w 1978 roku zainicjowała spotkanie w Karkonoszach (*Libri prohibiti*)

Anna Šabatová in 1978 initiated a meeting in the Giant Mountains (*Libri prohibiti*)

Jeden z prvních kontaktů s polskou opozicí navázal ještě před vznikem Charty 77 František Vaněček, někdejší redaktor *Rudého práva*. V roce 1976 se po dohodě s Jiřím Hájkem vypravil do Varšavy za Adamem Michnikem. Do Polska jezdili i další Češi a Slováci, kteří měli blízko k opozici. V sousední zemi tehdy panovala více uvolněná atmosféra – konaly se zde například kvalitní hudební, divadelní či filmové festivaly. Na polské straně informoval již v roce 1976 o situaci v Československu student slavistiky na vratislavské univerzitě Andrzej Jagodziński. Od poloviny sedmdesátých let studoval slovenštinu také na bratislavské univerzitě a při jednom z výletů do Prahy se sblížil s undergroundovou komunitou okolo rodiny Němcových.

Podle někdejšího představitele Výboru na obranu dělníků Jana Lityńského ponechávali zpočátku Poláci aktivitu na druhé straně, neboť nechtěli signatářům Charty 77 způsobit nepříjemnosti. Vzájemné kontakty se i z tohoto důvodu zpočátku omezovaly na výměnu deklarací, v nichž se představitelů obou opozičních hnutí ujišťovali o vzájemné podpoře. Teprve v únoru 1978 napadlo signatářku Charty 77 Annu Šabatovou, která tehdy byla s rodinou na návštěvě u Olgy Havlové na Hrádečku u Trutnova, že by bylo možné sejít se společně s Poláky na Cestě československo–polského přátelství v Krkonoších. Uvedená stezka totiž vedla částečně po československém a částečně po polském území a mohli se po ní legálně pohybovat turisté z obou zemí, aniž by potřebovali povolení pro vstup do sousední země.

Na jaře 1978 odjel do Polska domluvit schůzku student FAMU Tomáš Petřivý, který jezdil do sousední země pravidelně na divadelní a kulturní akce. Ve Varšavě se sešel s Jackem Kuroněm, s kterým si okamžitě porozuměl. Schůzka se podle dohody měla uskutečnit patrně v sobotu 8. července 1978. Do kiosku u Obří Boudy přišel Tomáš Petřivý spolu s deseti signatáři Charty 77, mezi nimiž byli Václav Havel, Petr Uhl, Anna Šabatová, Jiří Dienstbier a Ladislav Hejdánek. Poláci se však na místo setkání vůbec nedostavili, neboť přes uzavřenou domluvu patrně nečekali, že by se někdo z druhé strany skutečně dostavil. Výlet do Krkonoš nakonec skončil večírkem na chalupě Václava Havla na Hrádečku.

Jeden z pierwszych kontaktów z polską opozycją nawiązał jeszcze przed powstaniem Karty 77 František Vaněček, wcześniejszy redaktor dziennika *Rudé právo*. W 1976 roku po uzgodnieniu z Jiřím Hájkem wybrał się do Warszawy do Adama Michnika. Do Polski jeździli także inni Czesi i Słowacy, którzy byli związani z opozycją. W sąsiednim kraju panowała wtedy bardziej swobodna atmosfera–odbywały się na przykład utrzymujące wysoki poziom festiwale muzyczne, teatralne czy filmowe. W Polsce już w 1976 roku o sytuacji w Czechosłowacji informował student slawistyki Uniwersytetu Wrocławskiego Andrzej Jagodziński. Od połowy lat siedemdziesiątych studiował on filologię słowacką także na uniwersytecie w Bratysławie, a przy jednej z wycieczek do Pragi zapoznał się z undergroundową grupą stworzoną przez rodzinę Němców.

Według ówczesnego przedstawiciela Komitetu Obrony Robotników, Jana Lityńskiego Polacy początkowo pozostawili określenie stopnia drugiej stronie, ponieważ nie chcieli sygnatariuszom Karty 77 przysporzyć nieprzyjemności. Wzajemne kontakty z tegopowodu z początku ograniczały się do wymiany deklaracji, w których przedstawiciele obu ruchów opozycyjnych upewniali się o wzajemnym wsparciu. Dopiero w styczniu 1978 sygnatariuszka Karty 77, Anna Šabatová wpadła na pomysł (była wtedy wraz z rodziną z wizytą u Olgi Havlovej w Hrádečku koło Trutnova), że możnaby się spotykać wspólnie z Polakami na Drodze Przyjaźni Czechosłowacko-Polskiej w Karkonoszach. Wspomniana ścieżka wiodła bowiem częściowo po czechosłowackiej a częściowo po polskiej stronie granicy i mogli się po niej legalnie poruszać turyści z obu krajów, bez konieczności uzyskania pozwolenia na przekroczenie granicy.

Wiosną 1978 rokuwcelu umówienia spotkania odjechał do Polski student praskiej szkoły filmowej FAMUTomáš Petřivý, który regularnie jeździł do sąsiedniego kraju z powodu różnych wydarzeń kulturalnych. W Warszawie spotkał się z Jackiem Kuroniem, z którym natychmiast znaleźli wspólny język. Spotkanie według wcześniejszej umowy miało się odbyć najprawdopodobniej w sobotę 8 lipca 1978. Do schroniska Obří Bouda przyszedł Tomáš Petřivý razem z dziesięcioma sygnatariuszami Karty 77, wśród których był VáclavHavel, Petr Uhl, Anna Šabatová, Jiří Dienstbier i Ladislav Hejdánek. Polacy jednak na miejsce spotkania nie dotarli, ponieważ pomimo wcześniejszych uzgodnień najwyraźniej nie oczekiwali, że z drugiej strony komuś uda się dotrzeć. Wyjazd do Karkonoszy zakończył się spotkaniem towarzyskim w domu Václava Havla w Hrádečku.

Former editor of *Rudé právo*, František Vaněček, established one of the first contacts with the Polish opposition even before the creation of Charter 77. In 1976, after agreement with Jiří Hájek he went to Warsaw to meet Adam Michnik. Also other Czechs and Slovaks who were close to the opposition traveled to Poland. In the neighbouring country there was a more relaxed atmosphere at that time - great music, theater and film festivals were held there. On the Polish side Slavonic studies student at Wroclaw University Andrzej Jagodzinski informed about the situation in Czechoslovakia in 1976. Since the mid-seventies, he studied at the Slovak University in Bratislava and during one of the trips to Prague he created close relationship with the underground community around Němec's family. According to former representative of the Committee of Workers' Defense John Litynski the Polish initially retained activity on the other side, since they did not want to cause trouble to the signatories of Charter 77.. Mutual contacts for this reason initially limited themselves to the exchange of declarations, in which the leaders of the two opposition movements assured each other of mutual support. Only in February 1978 it occurred to signatory of Charter 77 Anna Šabatová, who was then with her family visiting Olga Havlová in Hradeček near Trutnov, that it would be possible to meet jointly with the Polish on the Czechoslovak-Polish friendship Trail in the Giant Mountains. That path led partially through Czechoslovak and partially through Polish territory and tourists from both countries were legally allowed to move along it, without the need for permissions for admission to the neighboring country.

In the spring of 1978 FAMU student Tomáš Petřivý, who used to go to the neighboring country regularly for theater and cultural events, went to Poland to arrange a meeting. In Warsaw he met with Jack Kuron, with whom he immediately got along. The meeting according to agreement was supposed to be held probably on Saturday, the 8th of July 1978. Tomáš Petřivý came to the booth at Obri Boudy along with ten signatories of Charter 77, including Václav Havel, Petr Uhl, Anna Šabatová, Jiří Dienstbier and Ladislav Hejdanek. The Polish, however, never appeared at the meeting place, since through a signed agreement the probably did not anticipate that someone from the other side would have actually arrived. The trip to the Giant Mountains eventually ended up at Václav Havel's cottage at Hrádeček.

Jedno z hlášení tajné policie o Andrzeji Jagodzińském. Akce, ve které se na konci sedmdesátých let snažila monitorovat jeho kontakty do Československa, měla příznačný krycí název „Karta" (*IPN*)

Jeden z raportów tajnej policji o Andrzeju Jagodzińskim. Operacja, w ramach której na końcu lat siedemdziesiątych starano się monitorować jego kontakty z Czechosłowacją, nosiła znaczący kryptonim „Karta" (*IPN*)

One of the secret police reports on Andrzej Jagodzinski. The operation which in the late seventies tried to monitor his contacts in Czechoslovakia was characterized by a code name "A" (*IPN*)

Dlouhodobě se o sousední zemi zajímal Jiří Lederer, který měl za manželku Polsku. Manželé Ledererovi na fotografii, kterou pořídili příslušníci StB v roce 1980 (*ABS*)

Sąsiednim krajem od dłuższego czasu interesował się Jiří Lederer, którego żona była Polką. Małżeństwo Ledererów na fotografii, którą zrobili agenci StB w 1980 roku (*ABS*)

Jiří Lederer, who had a Polish wife, had a long term interest in the neighboring country. Lederer spouses on the photo, which was taken by members of State security (StB) in 1980 (*ABS*)

Informaci o činnosti KSS „KOR" a jeho kontaktech do Československa vypracoval pro potřeby vyšetřování členů VONS v červnu 1979 I. odbor X. správy FMV (*ABS*)

Informację o działalności KSS „KOR" i jego kontaktach w Czechosłowacji opracował na potrzeby VONS-u w czerwcu 1979 roku I. wydział X. oddziału FMV(*ABS*)

The 1st division of the 10th administration developed information on the activities of KSS "KOR" and its contacts in Czechoslovakia for the purpose of investigation of members of VONS in June 1979 (*ABS*)

Vratislavský festival
Festiwal we Wrocławiu

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Ve Vratislavi hrály v listopadu 1989 vedle písničkářů také rockové skupiny. Na snímku Vladimír Helebrant a Simon Sláva ze skupiny MCH Band (foto:Tomasz Kizny, *Dementi*)

We Wrocławiu w listopadzie 1989 roku zagrały, oprócz pieśniarzy folkowych, także zespoły rockowe. Na zdjęciu Mikuláš Chadima i Simon Sláva zgrupy MCH Band (fot.Tomasz Kizny, *Dementi*)

In November 1989 in Wroclaw rock bands played alongside song writers. On the picture there are Vladimír Helebrant and Simon Sláva from the group MCH Band (Photo:Tomasz Kizny, *Dementi*)

PRZEGLĄD CZESKOŚLOWACKIEGO KULTURY NIEZALEŻNEJ

polský institut
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus

První setkání
Pierwsze spotkanie

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Setkání na Cestě Polsko-československého přátelství. Zleva: Marta Kubišová, Václav Havel, Adam Michnik, Antoni Macierewicz a Jacek Kuroń, 27. červenec 1978 (foto: Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

Spotkanie na Drodze Przyjaźni Polsko-Czechosłowackiej. Od lewej: Marta Kubišová, Václav Havel, Adam Michnik, Antoni Macierewicz i Jacek Kuroń, 27 lipca 1978 (fot. Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

Meeting at the Polish-Czechoslovak Trail of friendship. From left: Marta Kubišová, Václav Havel, Adam Michnik, Jacek Antoni Macierewicz and Jacek Kuroń, July 27th 1978 (Photo: Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

114

Svazek: 12613/320 / JANÝR / ~~PŘÍSNĚ TAJNÉ~~
Pramen: JALTA - 24.8.1978
Zpráva: Hodnověrná

Publikace prohlášení čs. - polské "opozice" v západním tisku.

V západním tisku bylo zveřejněno společné prohlášení tzv. opozičních sil ČSSR a Polska. Zveřejnění vyvolalo v emigrantských kruzích ve Vídni a podle jejich prohlášení i mezi disidenty ve Varšavě neobyčejný rozruch.

Do Vídně okamžitě telefonovali PELIKÁN a KAVAN a pozastavovali se nad tím, že došlo k předčasné publikaci výsledků nedávné schůzky. V PALACH PRESSu dokonce vzniklo podezření, že se jedná o akci čs. bezpečnosti, které se toto komuniké dostalo do rukou a která se snažila alespoň tímto způsobem - protože zveřejnění nemohla zabránit - čs.-polskou dohodu "torpedovat".

Ke zveřejnění došlo tak, že P. JANÝR obdržel text prohlášení z Prahy bez udání data, kdy se má dát tisku k dispozici. Zpracoval ho proto okamžitě a rozeslal příslušným agenturám a listům.

Hlášení vídeňské rezidentury rozvědky StB o publikaci společného prohlášení v zahraničí (24. srpen 1978, *ABS*)

Raport wiedeńskiej agencji wywiadu StB o publikacji wspólnego oświadczenia za granicą (24 sierpnia 1978, *ABS*)

The State security (StB) intelligence Vienna residency announcement of the publication of a joint declaration abroad (July 24th 1978, *ABS*)

Z *konspira*tivních důvodů byly na fotce zakryty tváře organizátorů setkání Tomáše Petřivého a Janusze Majewského. Zleva: Marta Kubišová, Václav Havel, Adam Michnik, Jacek Kuroń, Jan Lityński, Antoni Macierewicz, Janusz Majewski a Tomáše Petřivý, 27. červenec 1978 (foto: Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

Z powodów *konspira*cyjnych na fotografii zostały zakryte twarze organizatorów spotkania Tomáša Petřivégo i Janusza Majewskiego. Od lewej: Marta Kubišová, Václav Havel, Adam Michnik, Jacek Kuroń, Jan Lityński, Antoni Macierewicz, Janusz Majewski i Tomáše Petřivý, 27 czerwca 1978 (fot. Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

For conspiratorial reasons the faces of meeting organizers Tomáš Petřivý and Janusz Majewski were covered in the photograph. From left: Marta Kubišová, Václav Havel, Adam Michnik, Jacek Kuroń, Jan Litynski, Antoni Macierewicz, Janusz Majewski and Tomáš Petřivý, July 27th 1978 (Photo: Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

Nebudu skrývat, že toto setkání na nás – všechny udělalo obrovský dojem. Tam i tady všude tajná i zjevná policie, konfidenti, a my sedíme sami u stolu, na kterém je rum, salám, sýr, chléb – všechno z bezedného batohu – Václava Havla, nad námi šumí jedle a sbratřeni diskutujeme, jak svrhnout společného tyrana.
Jacek Kuroń

Nie będę ukrywać, że to spotkanie na nas wszystkich wywarło ogromne wrażenie. Tam i tutaj wszędzie tajna i widoczna policja, konfidenci, A my siedzimy sami przy stole, na którym jest rum, kiełbasa, ser, chleb – wszystko z bezdennego plecaka Václava Havla, nad nami szumią jodły a my, po bratersku, dyskutujemy, jak pozbyć się wspólnego tyrana.
Jacek Kuroń

I'm not denying that this meeting made a huge impression on all of us. Here and there and everywhere there are secret and apparent police, informers, and we're sitting alone at a table on which there are rum, salami, cheese, bread - everything from Václav Havel's bottomless backpack, above us fir trees are whirring and we are discussing our brotherhood, how to overthrow the common tyrant.
Jacek Kuroń

Setkání v Krkonoších. Nad Martou Kubišovou a Václavem Havlem stojí Jacek Kuroń, 27. červenec 1978 (foto: Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

Spotkanie w Karkonoszach. Nad Martą Kubišovą i Václavem Havlem stoi Jacek Kuroń, 27 lipca 1978 (fot. Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

Meeting in the Giant Mountains. Jacek Kuroń stands over Marta Kubišová and Václav Havel, July 27th July 1978 (Photo: Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

V sobotu 27. července 1978 se v Krkonoších konečně podařilo uskutečnit společné setkání. Setkání na polské straně „technicky" připravil varšavský student Janusz Majewski, s výběrem místa pomáhal také pozdější zakladatel Polsko-československé solidarity Alexander Gleichgewicht. Za krásného slunečného počasí se naproti Obří boudě setkali Václav Havel, Marta Kubišová, Jiří Bednář, Tomáš Petřivý, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Jan Lityński a Antoni Macierewicz. Výjimečnost setkání podtrhoval příslušník polské pohraniční stráže, který se poblíž „turistů" debatujících u dřevěného stolu několikrát objevil.
Při rozhovoru se podle vzpomínek Jacka Kuroně zřetelně ukázalo, že polský disent je ve srovnání s československou opozicí na zcela jiné úrovni. V Polsku již hnutí založené původně na neformálních či přátelských svazcích nevyhovovalo: „Začali jsme již potřebovat formality, struktury a výbory, a oni ještě ne. Velký dojem na ně udělal *Głos* a naše povídání o technice. V souvislosti s tím jsme se domluvili na spolupráci v polygrafii, Havel nám dal text do *Krytyky* a naplánovali jsme společný seminář."
Již na prvním krkonošském setkání vznikla tradice vydávání společného prohlášení, které bylo určeno nejen pro samizdat, ale především pro zahraniční média. Schůzka na hranicích byla v dokumentu označena za symbolickou událost, která otevírá novou historickou etapu. Účastníci schůzky také vyslovili solidaritu s politickými vězni v sovětském bloku a veřejně se přihlásili k vzájemné spolupráci. Prohlášení bylo v zahraničí publikováno až o několik týdnů později při příležitosti 10. výročí srpnové okupace Československa a vzbudilo mimořádný zájem.

W sobotę 27 lipca 1978 roku w końcu udało się doprowadzić do skutku wspólne spotkanie w Karkonoszach. Spotkanie z polskiej strony „technicznie" przygotował warszawski student Janusz Majewski, z wyborem miejsca pomagał także późniejszy założyciel Solidarności Polsko-Czechosłowackiej Alexander Gleichgewicht. Przy pięknej słonecznej pogodzie naprzeciwko schroniska Obří bouda spotkali się Václav Havel, Marta Kubišová, Jiří Bednář, Tomáš Petřivý, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Jan Lityński i Antoni Macierewicz. Wyjątkowość spotkania podkreślała obecność funkcjonariusza polskiej straży granicznej, który kilka razy pojawił się w pobliżu „turystów" debatujących przy drewnianym stole.
Podczas rozmowy, według wspomnień Jacka Kuronia, jasno się okazało, że polska opozycja jest już w porównaniu z czechosłowacką na zupełnie innym poziomie. W Polsce ruch zbudowany początkowo na podstawie stosunków nieformalnych czy koleżeńskich już nie wystarczał: „Zaczęliśmy już odczuwać potrzebę formalizacji, tworzenia struktur i komitetów - oni jeszcze nie. Wielkie wrażenie zrobił na nich Głos i nasze opowiadanie o technice. W związku z tym umówiliśmy się na współpracę w dziedzinie poligrafii, Havel nam dał tekst do Krytyki i zaplanowaliśmy wspólne seminarium".
Już przy pierwszym karkonoskim spotkaniu powstała tradycja wydawania wspólnego oświadczenia, przeznaczonego nie tylko do publikacji w drugim obiegu, ale przede wszystkim dla mediów zagranicznych. Spotkanie na granicy było w dokumencie określone jako symboliczne wydarzenie, które otwiera nową epokę historyczną. Uczestnicy spotkania wyrazili także solidarność z więźniami politycznymi w bloku sowieckim i nawoływali do wzajemnej współpracy. Oświadczenie zostało opublikowane za granicą już kilka tygodni później, przy okazji 10 rocznicy sierpniowej okupacji Czechosłowacji i wzbudziło wyjątkowe zainteresowanie.

On Saturday July 27th 1978 in the Giant Mountains it was finally possible to make a joint meeting. The Meeting on the Polish side was "technically" prepared by a student in Warsaw Janusz Majewski, the later founder of the Polish-Czechoslovak Solidarity Alexander Gleichgewicht helped with the choice of the location. Under beautiful sunny weather, opposite Obří Bouda Václav Havel, Marta Kubišová, Jiří Bednář, Tomáš Petřivý, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Jan Litynski and Antoni Macierewicz met. The exceptionality of the meeting was underlined by a Polish border guard, who appeared near the "tourists" debating at the wooden table several times.
According to the memories of Jacek Kuroń during the discussion it was clearly shown that the Polish dissent in comparison with the Czechoslovak opposition was on a completely different level. In Poland, movements originally established on informal and friendly ties were not suitable: "We've already started to need formalities, structures and committees, and they have not yet. Our talk about technology and Glos made a big impression on them. In this context, we agreed to cooperation in printing, Havel gave us a text for Krytyky (Critics) and we planned a joint workshop."
The tradition of issuing a joint statement, which was intended not only for samizdat, but especially for foreign media, already originated from the first Great Mountains meeting. The meeting at the border was described as a symbolic event in the document, which opens a new historical stage. Participants also expressed their solidarity with political prisoners in the Soviet bloc and publicly signed up to mutual cooperation. The statement wasn't published abroad until a few weeks later at the 10th anniversary of the August occupation of Czechoslovakia and raised extraordinary interest.

Informace o Chartě 77 – č. 10 – r. 1978
od 1. července do 11. září 1978

str.

Uplynulo deset let ode dne, kdy vojska pěti zemí Varšavské smlouvy obsadila Československo, aby potlačila hnutí jeho lidu za svobodu. K demokratizačnímu procesu, který byl tehdy v Československu přerušen, se upínaly naděje celé demokratické Evropy jako k pokusu založit společnost na skutečně humanistických hodnotách a vytvořit tak alternativu k totalitnímu systému. V témže roce bylo surově potlačeno demokratické hnutí polské inteligence. Uplynulých deset let jasně prokázalo – navzdory všem tvrzením zastánců protidemokratického zřízení a národní nesuverenity – životnost myšlenek pražského jara a demokratického hnutí polské společnosti. Za věrnost těmto myšlenkám ovšem zaplatilo a platí mnoho našich spoluobčanů vysokou cenu: vyřazením z veřejného života, ztrátou zaměstnání, ztrátou osobní svobody a někdy i ztrátou života. Trvalé pronásledování je údělem i mnoha našich přátel v SSSR a v jiných zemích, kteří bojují a trpí za tytéž cíle. Ve dnech desátého výročí událostí roku osmašedesátého, sbratřeni snahou prosazovat právo, lidská a občanská práva, demokracii, sociální spravedlnost a národní nezávislost, vyhlašujeme svou společnou vůli zachovat věrnost těmto ideálům a jednat v jejich duchu. Nezadatelná lidská důstojnost jako hodnota, která dává smysl životu jednotlivců i národů, je dnes více než kdy jindy osou všech našich úvah o budoucnosti a východiskem všech našich nadějí. Z této naděje vyplývá i hluboký pocit solidarity s mnoha přáteli ve světě, kteří se zasazují o stejné ideály.

Výbor společenské sebeobrany /KOR/ Charta 77

Představitelé Výboru společenské sebeobrany /KOR/ z Polska a Charty 77 z Československa se sešli v srpnu 1978 na československo-polské hranici, kde se vzájemně informovali o své práci, dohodli se na společném prohlášení k desátému výročí československých a polských událostí z roku 1968 a prohovořili různé možnosti vzájemné spolupráce.

oooo 0000 oooo

Společné prohlášení z krkonošské schůzky otiskl samizdatový časopis *Informace o Chartě 77*, který z *konspira*tivních důvodů uvedl, že se setkání uskutečnilo v srpnu 1978 (*Libri prohibiti*)

Wspólne oświadczenie o spotkaniu w Karkonoszach opublikowało podziemne czasopismo *Informace o Chartě 77*, które z powodów *konspira*cyjnych podało, że spotkanie odbyło się w sierpniu 1978 (*Libri prohibiti*)

The Great Mountains meeting's Joint Declaration was published in the samizdat journal *Informace o Chartě 77*, which for conspiratorial reasons announced that the meeting took place in August 1978 (*Libri prohibiti*)

polský institut
instytut polski
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Zásah v horách
Ingerencja w górach

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

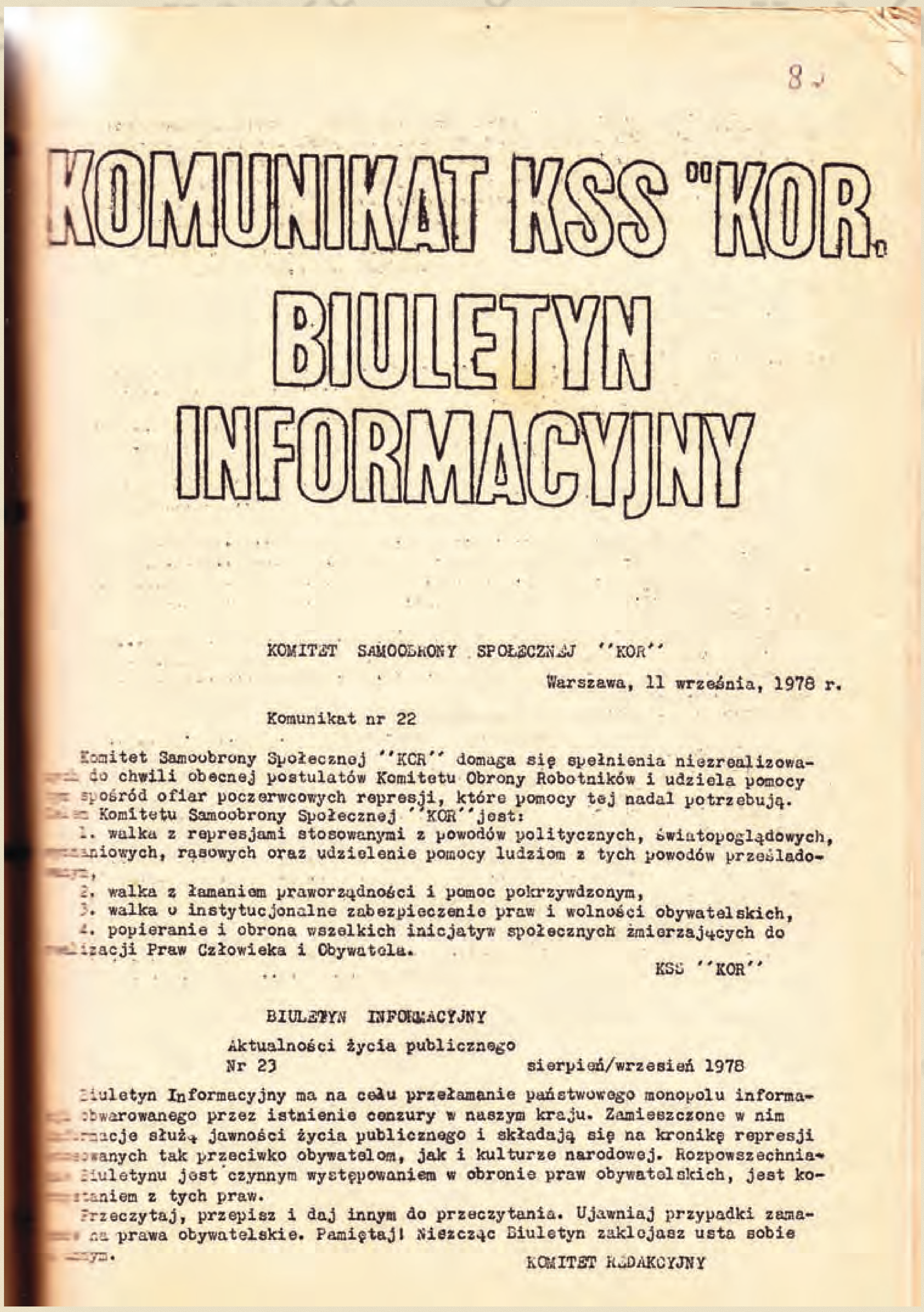

KOMUNIKAT KSS "KOR.
BIULETYN INFORMACYJNY

KOMITET SAMOOBRONY SPOŁECZNEJ ''KOR''

Warszawa, 11 września, 1978 r.

Komunikat nr 22

Komitet Samoobrony Społecznej ''KOR'' domaga się spełnienia niezrealizowanych do chwili obecnej postulatów Komitetu Obrony Robotników i udziela pomocy tym spośród ofiar poczerwcowych represji, które pomocy tej nadal potrzebują. Celem Komitetu Samoobrony Społecznej ''KOR'' jest:
1. walka z represjami stosowanymi z powodów politycznych, światopoglądowych, wyznaniowych, rasowych oraz udzielenie pomocy ludziom z tych powodów prześladowanym,
2. walka z łamaniem praworządności i pomoc pokrzywdzonym,
3. walka o instytucjonalne zabezpieczenie praw i wolności obywatelskich,
4. popieranie i obrona wszelkich inicjatyw społecznych zmierzających do realizacji Praw Człowieka i Obywatela.

KSS ''KOR''

BIULETYN INFORMACYJNY
Aktualności życia publicznego
Nr 23 sierpień/wrzesień 1978

Biuletyn Informacyjny ma na celu przełamanie państwowego monopolu informacji obwarowanego przez istnienie cenzury w naszym kraju. Zamieszczone w nim informacje służą jawności życia publicznego i składają się na kronikę represji stosowanych tak przeciwko obywatelom, jak i kulturze narodowej. Rozpowszechnianie Biuletynu jest czynnym występowaniem w obronie praw obywatelskich, jest korzystaniem z tych praw.
Przeczytaj, przepisz i daj innym do przeczytania. Ujawniaj przypadki zamachów na prawa obywatelskie. Pamiętaj! Niszcząc Biuletyn zaklejasz usta sobie i innym.

KOMITET REDAKCYJNY

Obálka polského časopisu *Biuletyn Informacyjny,* kde vyšlo na podzim 1978 několik rozhovorů se signatáři Charty 77 (Karta)

Okładka polskiego czasopisma *Biuletyn Informacyjny,* w którym na jesieni 1978 roku wyszło kilka wywiadów ze sygnatariuszami Karty 77 (*ABS*)

A cover of the Polish magazine *Biuletyn Informacyjny,* where a number of interviews with the signatories of Charter 77 was released in autumn 1978. (*ABS*)

Záznam ze sledování Tomáše Petřivého (28. září 1978,*ABS*)

Materiały operacyjne ze śledztwa Tomáša Petřivego (28 Września 1978,*ABS*)

A record from Tomáš Petřivý's surveillance (September 28th 1978,*ABS*)

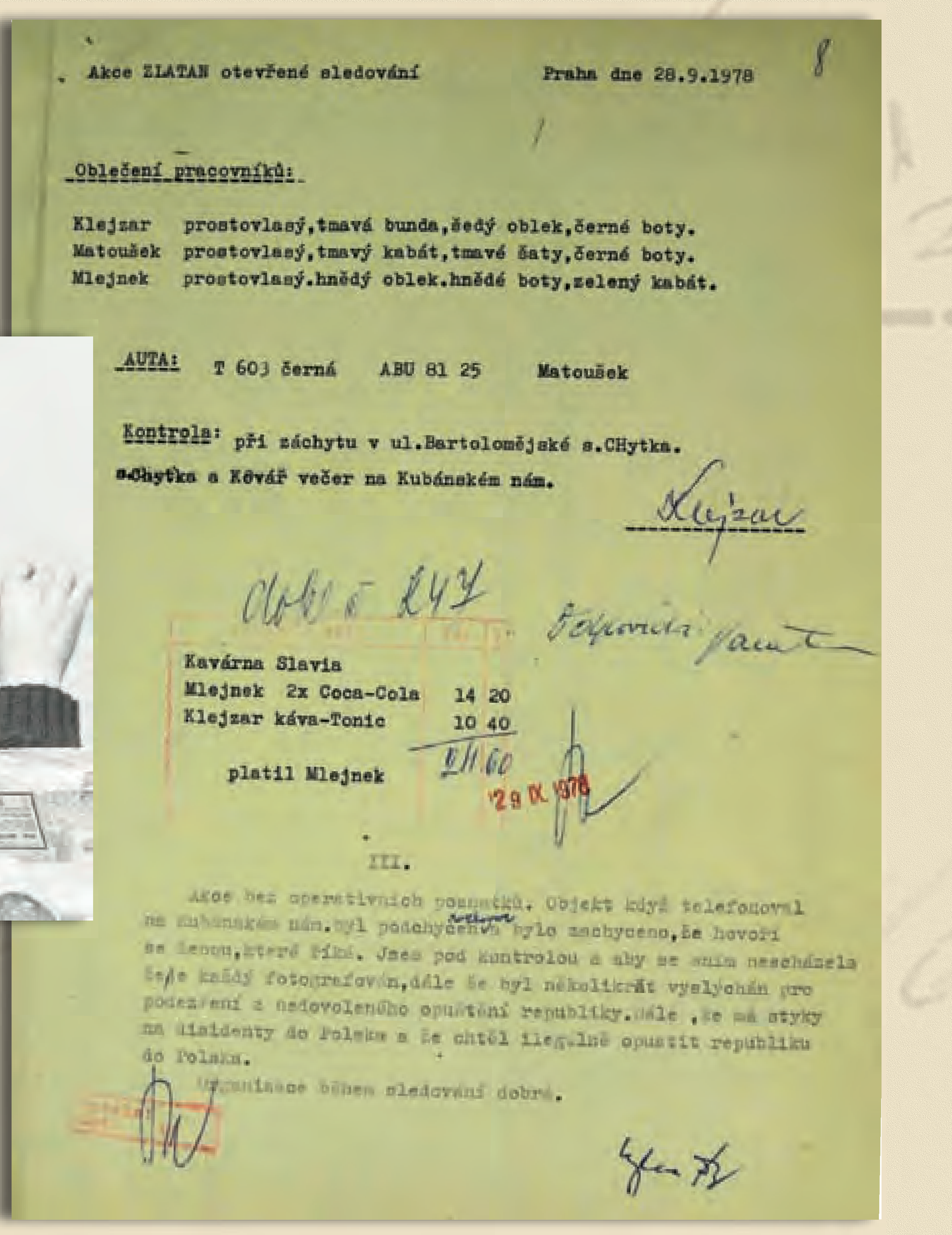

Akce ZLATAN otevřené sledování Praha dne 28.9.1978 8

Oblečení pracovníků:

Klejzar prostovlasý,tmavá bunda,šedý oblek,černé boty.
Matoušek prostovlasý,tmavý kabát,tmavé šaty,černé boty.
Mlejnek prostovlasý.hnědý oblek.hnědé boty,zelený kabát.

AUTA: T 603 černá ABU 81 25 Matoušek

Kontrola: při záchytu v ul.Bartolomějské s.CHytka.
s.Chytka a Kovář večer na Kubánském nám.

Klejzar

Kavárna Slavia
Mlejnek 2x Coca-Cola 14 20
Klejzar káva-Tonic 10 40
platil Mlejnek

29 IX 1978

III.

Akce bez operativních poznatků. Objekt když telefonoval na Kubánském nám. byl podchycen bylo zachyceno, že hovoří se ženou, které říká. Jsem pod kontrolou a aby se s ním nescházela že je každý fotografován, dále že byl několikrát vyslýchán pro podezření z nedovoleného opuštění republiky. dále, že má styky na disidenty do Polska a že chtěl ilegálně opustit republiku do Polska.
Organisace během sledování dobrá.

Spoluorganizátor schůzek Tomáš Petřivý je na fotografii ze setkání 27. 7. 1978 uprostřed, vlevo Václav Havel a vpravo Antoni Macierewicz (foto: Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

Współorganizator spotkań Tomáš Petřivý na fotografii ze spotkania 27 VII 1978 (po środku), na lewo Václav Havel, na prawo Antoni Macierewicz (fot. Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

Co-organizer of meetings Tomáš Petřivý is on the photograph from the meeting on July 27th 1978, Václav Havel on the left and Antoni Macierewicz on the right (Photo: Jiří Bednář, *Libri prohibiti*)

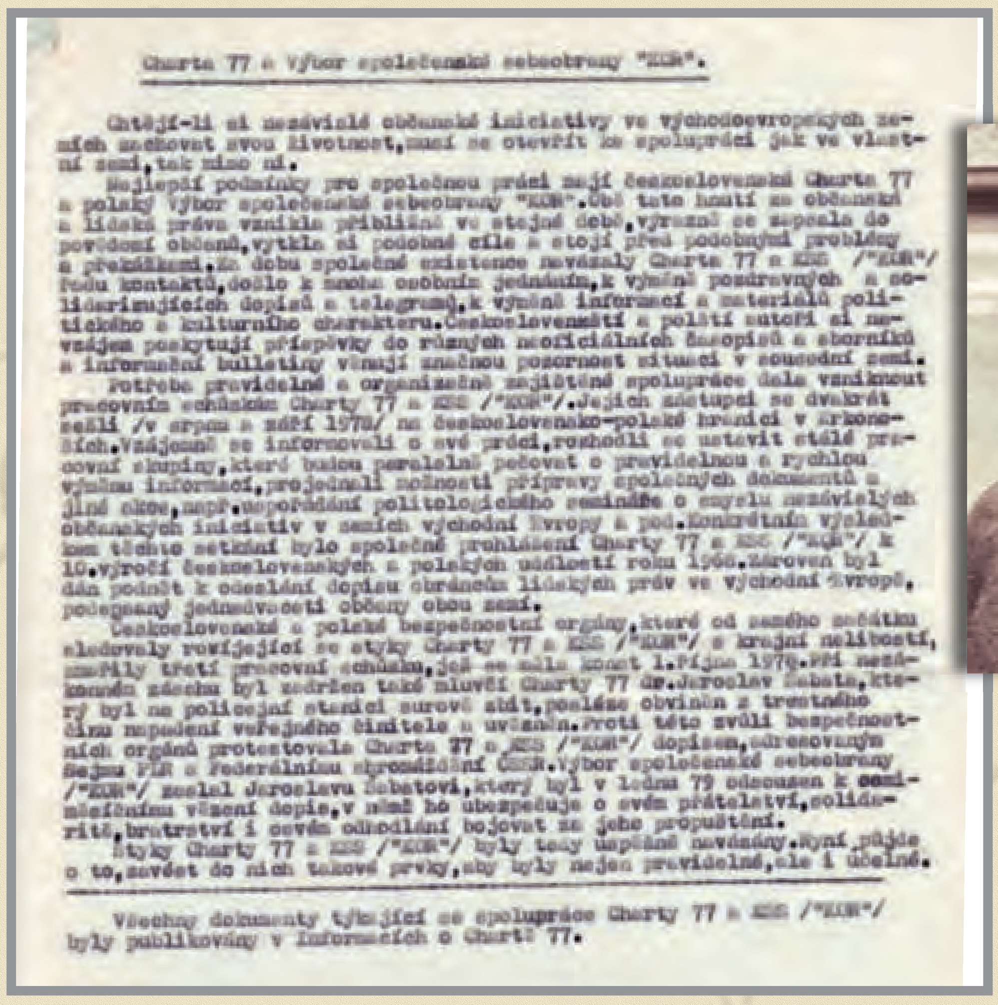

Charta 77 a Výbor společenské sebeobrany "KOR".

Všechny dokumenty týkající se spolupráce Charty 77 a KSS /"KOR"/ byly publikovány v Informacích o Chartě 77.

Mluvčí Charty 77 Jaroslav Šabata, jehož kauza vzbudila v zahraničí velkou odezvu a projevy solidarity (*archiv Anny Šabatové a Petra Uhla*)

Rzecznik Karty 77 Jaroslav Šabata, którego sprawa wzbudziła za granicą wielkie zainteresowanie i przejawy solidarności (*archiwum Anny Šabatovej i Petra Uhla*)

Charter 77 spokesman Jaroslav Šabat, whose case attracted a great response abroad and expressions of solidarity (*Anna Šabatová and Petr Uhel's archive*)

Již na počátku září 1978 se v Krkonoších uskutečnila druhá schůzka. Zúčastnilo se ji daleko více lidí, vedle účastníků prvního setkání přišli k Obří boudě také Petr Uhl, Anna Šabatová, Jiří Němec, Jiří Dienstbier, Ladislav Hejdánek, Vlastimil Třešňák, Zbigniew Romaszewski, Anna Kowalska a Piotr Naimski. Obdobně jako v předchozím případě připravili její účastníci veřejné prohlášení a vyslovili podporu politickým vězňům v sovětském bloku. Domluvili se také, že společně připraví seminář a vydají sborník textů. Československá strana se měla věnovat otázkám disentu a Poláci si vybrali téma revoluce.
Euforie z obou setkání, zejména na polské straně, byla zřejmě hlavním důvodem, proč byla domluvena další krkonošská schůzka. Na ni mělo 1. října 1978 přijít okolo deseti disidentů z obou států. Vzhledem k minimální *konspira*ci – někteří z účastníků druhé schůzky se dokonce zapsali pod svými jmény do návštěvní knihy kiosku u Obří boudy – však nebylo příliš překvapivé, že setkání znemožnil razantní zásah policejních složek obou států, na němž se údajně podílelo okolo 400 uniformovaných příslušníků a jejich kolegů v civilu.
Všichni zadržení účastníci neuskutečněné schůzky byli po přibližně osmačtyřiceti hodinách propuštěni, s výjimkou mluvčího Charty 77 Jaroslava Šabaty. Ten byl po incidentu ve Velké Úpě, kde na stanici SNB uštědřil facku policistovi, který jej předtím napadl, převezen do vazby v Hradci Králové. V lednu 1979 byl Šabata odsouzen na devět měsíců odnětí svobody nepodmíněně (výše trestu byla poté zvýšena o šest měsíců z předchozího podmínečně přerušeného trestu). Před soudem nakonec také stanul další zadržený z Krkonoš, slovenský student FAMU Tomáš Petřivý. Ten se již 20. září 1978 se na hraničním přechodu Mezilesí dostal do konfliktu s příslušníky SNB. Poté byl převezen do Prahy, kde byl dva dny vyslýchán. Když odmítl nabídku tajné spolupráce, byl v listopadu 1978 vyloučen ze studií a povolán na základní vojenskou službu, kde se pokusil o sebevraždu.

Drugie spotkanie w Karkonoszach odbyło się na początku września 1978 roku. Tym razem opozycjoniści pojawili się w liczniejszym gronie. Oprócz uczestników pierwszego spotkania, w schronisku Obří Boudzie pojawili się także Petr Uhl, Anna Šabatová, Jiří Němec, Jiří Dienstbier, Ladislav Hejdánek, Vlastimil Třešňák, Zbigniew Romaszewski, Anna Kowalska i Piotr Naimski. Analogicznie do pierwszego spotkania, uczestnicy wystosowali publiczne oświadczenie, w którym wyrazili wsparcie dla więźniów politycznych w bloku sowieckim. Umówili się także na przygotowanie wspólnego seminarium oraz wydanie zbioru tekstów. Strona czechosłowacka miała skoncentrować się na tematyce problemów opozycji, Polacy zaś wybrali temat rewolucji.
Euforia towarzysząca spotkaniom, zwłaszcza z polskiej strony, wpłynęła na pojawienie się propozycji kolejnego karkonoskiego spotkanie, które miałoby się odbyć 1 października 1978 roku. Planowano obecność około dziesięciu dysydentów z obu krajów. Niewystarczająca *konspira*cja – niektórzy z uczestników drugiego spotkania wpisali się nawet pod własnym nazwiskiem do księgi gości w schronisku w Obří Boudzie – sprawiła, że z zgodnie z przypuszczeniami, spotkanie zostało uniemożliwione przez gwałtowną ingerencję sił policyjnych obu krajów. W akcji rzekomo wzięło udział około 400 umundurowanych funkcjonariuszy oraz ich kolegów w cywilu.
Wszyscy zatrzymani uczestnicy spotkania z wyjątkiem rzecznika Karty 77 Jaroslava Šabaty zostali wypuszczeni po około 48 godzinach. Ten, po incydencie w Velkiej Úpie, gdzie na komendzie SNB spoliczkował policjanta, który go wcześniej zaatakował, został przewieziony do aresztu w Hradec Králove. W styczniu 1979 roku Šabata został skazany na dziewięć miesięcy pozbawienia wolności (wysokość kary została później podwyższona o sześć miesięcy z tytułu poprzedniego wyroku w zawieszeniu). Przed sądem stanął ostatecznie także kolejny zatrzymany z Karkonoszy, słowacki student Szkoły Filmowej FAMU, Tomáš Petřivý, który 20 września 1978 popadł w konflikt z funkcjonariuszami SNB na przejściu granicznym w Międzylesiu. Następnie został przewieziony do Pragi, gdzie był przesłuchiwany przez dwa dni. Ponieważ odrzucił propozycję tajnej współpracy, został w listopadzie 1978 roku wyrzucony ze studiów i powołany do służby wojskowej, podczas pełnienia której próbował popełnić samobójstwo.

The second meeting already took place in the Giant Mountains at the beginning of September 1978. In addition to the participants of the first meeting this one was attended by far more people: Petr Uhl, Anna Šabatová, Jiří Němec, Jiří Dienstbier, Ladislav Hejdánek, Vlastimil Třešňák, Zbigniew Romaszewski, Anna Kowalska and Piotr Naimski came to the Obří bouda. As in the previous case, the participants prepared a public statement and expressed support for political prisoners in the Soviet bloc. They also agreed that they would prepare a joint seminar and issue text proceedings. The Czechoslovak side had to address the issues of dissent and the Polish chose the theme of revolution.
The euphoria of the two meetings, particularly on the Polish side was probably the main reason why another Giant Mountain meeting was agreed. Around ten dissidents from both countries should have come there on October 1st 1978. Considering minimal conspiracy - some of the second meeting participants even inscribed their names in the kiosk guest book at the Obří bouda – it was not too surprising that the meeting was made impossible by aggressive police action of the two states in which allegedly some 400 uniformed members and their civilian colleagues were involved.
All participants detained after the failed meeting were released after approximately forty-eight hours, with the exception of Charter 77 spokesman Jaroslav Šabata, who was taken into custody in Hradec Králové after the incident in Velká Úpa, where he punched a policeman who had attacked him at a National Security Board (SNB) station, and was. In January 1979 Šabata was sentenced to nine months imprisonment without parole (the above sentence was subsequently increased by six months from the previous interrupted conditional sentence). Slovak FAMU student Tomáš Petřivý was another Giant Mountain detainee who ended up in court. On September 20th 1978 he got into conflict with SNB officials at the border crossing Mezilesí. Then he was transferred to Prague, where he was interrogated for two days. When he refused an offer of secret cooperation, in November 1978 he was expulsed from studies and called for compulsory military service, where he attempted suicide.

Mluvčí Charty 77 Václav Benda (*Libri prohibiti*)

Rzecznik Karty 77 Václav Benda (*Libri prohibiti*)

Charter 77 spokesman Václav Benda (*Libri prohibiti*)

Faktem je, že zatím poslední (zmařená) schůzka byla spíše plodem přátelského entusiasmu než naléhavé pracovní potřeby. Bylo nám včas známo, že československá Bezpečnost provedla rozsáhlé předběžné razie v pohraničních horách a že polská Bezpečnost má pravděpodobně dokonce určité konkrétní informace. Navíc čs. účastníci schůzky svorně nedodrželi některá předem dohodnutá bezpečnostní opatření. Čistě konspirativně posuzováno, byla tedy tato schůzka nebezpečným nesmyslem.

Z rozhovoru s mluvčím Charty 77 Václavem Bendou (Polsko a my, březen 1979)

Faktem jest, że do tej pory ostatnie (nieudane) spotkanie było raczej płodem przyjacielskiego entuzjazmu niż palącej potrzeby związanej z konkretnym działaniem. Dowiedzieliśmy się na czas, że czechosłowacka Służba Bezpieczeństwa przeprowadziła rozległą obławę policyjną w przygranicznych górach i że polska Służba Bezpieczeństwa ma prawdopodobnie nawet pewne konkretne informacje. Co więcej, czechosłowaccy uczestnicy spotkania zgodnie nie dotrzymali niektórych, wcześniej ustalonych środków bezpieczeństwa. Z czysto konspiracyjnego punktu widzenia to spotkanie było niebezpieczne i niedorzeczne.

Z wywiadu z rzecznikiem Karty 77 Václavem Bendą (Polska i my, marzec 1979)

The fact is that the latest (failed) meeting was the result of friendly enthusiasm, rather than urgent business needs. It was brought to our attention in time that the Czechoslovak Security carried out extensive preliminary raids in Border Mountains and that the Polish Security probably even had some concrete information. Moreover, Czechoslovak participants unanimously didn't abide with certain pre-agreed security measures. Purely conspiracy-wise assessed, the meeting was therefore dangerous nonsense.

In an interview with the spokesperson of Charter 77, Václav Benda (Poland and us, March 1979)

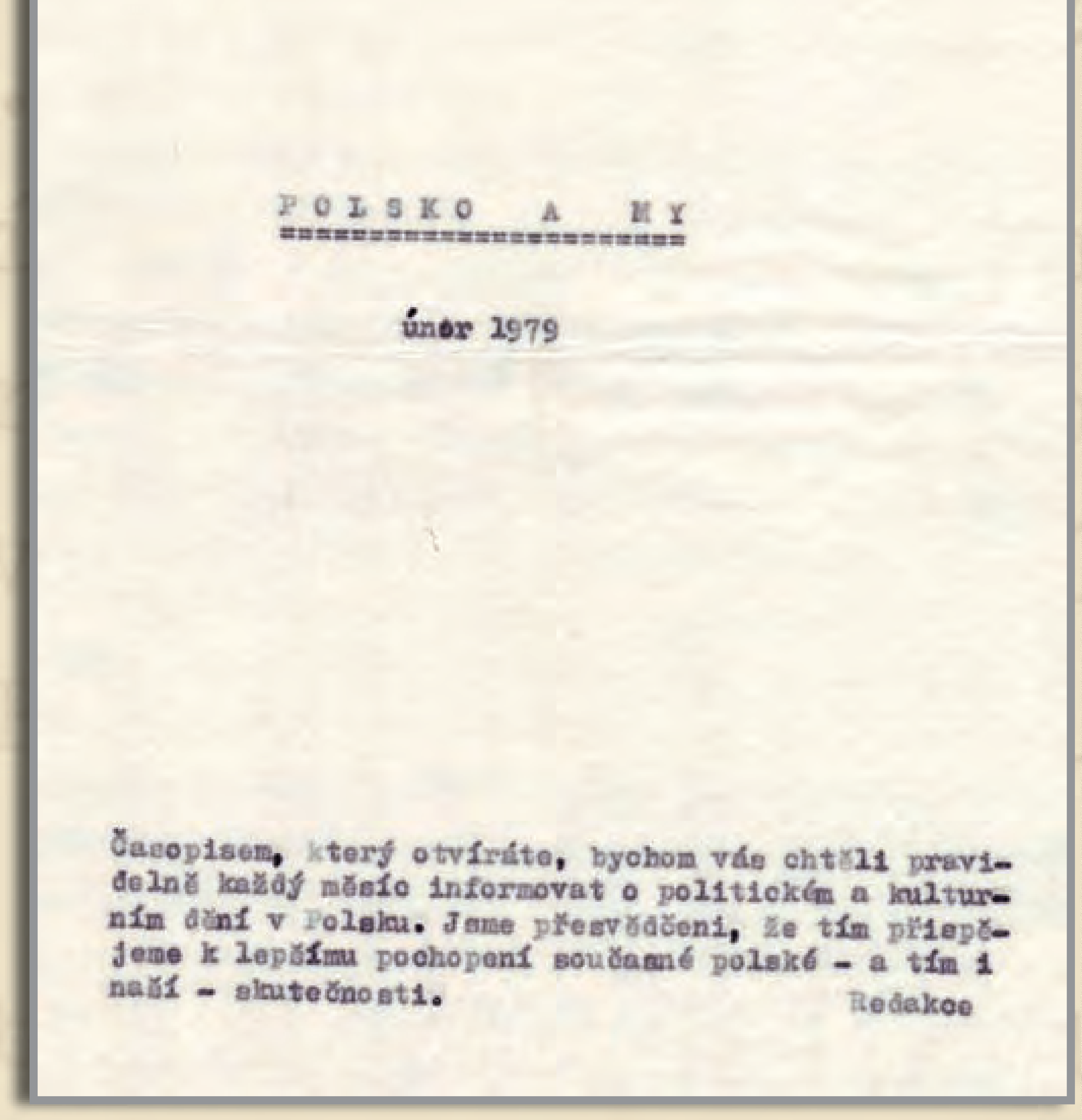

POLSKO A MY

únor 1979

Časopisem, který otvíráte, bychom vás chtěli pravidelně každý měsíc informovat o politickém a kulturním dění v Polsku. Jsme přesvědčeni, že tím přispějeme k lepšímu pochopení současné polské - a tím i naší - skutečnosti.

Redakce

V únoru 1979 vyšlo první číslo samizdatového časopisu *Polsko a my*, které připravila Zina Freundová s pomocí Jana Tesaře a Tomáše Petřivého. V časopisu byl také stručně popsány dosavadní kontakty signatářů Charty 77 a členů KSS„KOR" (*Národní archiv*)

W styczniu 1979 roku wyszedł pierwszy numer podziemnego czasopisma *Polsko a my*, które przygotowała Zina Freundová z pomocą Jana Tesaře i Tomáša Petřivego. W czasopiśmie zostały także zwięźle opisane dotychczasowe kontakty sygnatariuszy Karty 77 z członkami KSS„KOR" (*Národní archiv*)

In February 1979 the first issue of the samizdat journal *Polsko a my* was released and prepared by Zina Freunds with the help of Jan Tesař and Tomáš Petřivý In the magazine there was also a brief description of the current contacts of Charter 77 signatories and the members of KSS„KOR" (*Národní archiv*)

polský institut instytut polski
CZESKIE CENTRUM ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Protestní hladovka
Głodówka protestacyjna

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Představitelé KOR i ROPCiO se věnovali organizování společných setkání, vydávali prohlášení a pouštěli se do akcí solidárního charakteru s disidenty v Sovětském svazu, Československu a Maďarsku. Takové zaměření měla tzv. hladovka v kostele Sv. Kříže ve Varšavě, uskutečněná od 3. do 10. října 1979 s reprezentativní účastí představitelů obou směrů, to znamená KOR a ROPCiO.

náměstek ministra vnitra PLR Bogusław Stachura na setkání s vedoucími lektory PSDS (leden 1980)

Przedstawiciele KOR i ROPCiO poświęcili się organizacji wspólnych spotkań, wydawali oświadczenia i organizowali działania solidarnościowego charakteru z dysydentami w Związku Radzieckim, Czechosłowacji i na Węgrzech. Taki cel miała też tak zwana głodówka w kościele Św. Krzyża w Warszawie, która odbywała się od 3 do 10 października 1979 roku, w której udział wzięli reprezentanci obu ruchów, to znaczy KOR i ROPCiO.

Zastępca Ministra Spraw Wewnętrznych PRL Bogusław Stachura na spotkaniu z głównymi lektorami PZPR (styczeń 1980)

KOR and ROPCiO representatives devoted themselves to organizing joint meetings, to issue statements and began proceedings of solidarity character with dissidents in the Soviet Union, Czechoslovakia and Hungary. The so-called hunger strike in the Holy Cross church in Warsaw had such orientation, which took place from October 3rd to 10th 1979, with representative participation of representatives of both groups, that is KOR and ROPCiO.

Interior Minister Deputy PLR Boguslaw Stachura meeting with senior lecturers PSDS (January 1980)

Hladovky za vězněné členy VONS a dva polské vězně svědomí (Adama Wojciechowského i Edmunda Zadrożyńského) se v říjnu 1979 zúčastnili také (zleva) Andrzej Czuma, kněz Stanisław Maśkowski, Jan Markuszewski, Grażyna Kuroń a Jan Lityński (foto: Janusz Przewłocki, *Karta*)

W głodówkach protestacyjnych za uwięzionych członków VONS-u i dwóch polskich więźniów sumienia (Adama Wojciechowskiego i Edmunda Zadrożyńskiego) w październiku 1979 roku udział wzięli także (od lewej) Andrzej Czuma, ksiądz Stanisław Maśkowski, Jan Markuszewski, Grażyna Kuroń i Jan Lityński (fot. Janusz Przewłocki, *Karta*)

Hunger strike for imprisoned members of the VONS and two Polish prisoners of conscience (Adam Wojciechowski and Edmund Zadrozynskeho) in October 1979 also attended by (from left) Andrzej Czuma, priest Stanislaw Maskowski, Jan Markuszewski, Grazyna Kuron and Jan Litynski (Photo: Janusz Przewlocki, *Karta*)

„Pražská desítka" – trestně stíhaní členové VONS. Zleva nahoře Václav Havel, Otta Bednářová, Petr Uhl, Jarmila Bělíková, Jiří Němec. Zleva dole Ladislav Lis, Jiří Dienstbier, Dana Němcová, Václav Benda, Václav Malý. Odsouzeni nakonec byla šestice z nich: Petr Uhl byl odsouzen k pěti letům, Václav Havel ke čtyřem a půl letům, Václav Benda ke čtyřem letům, Otta Bednářová ke třem letům, Jiří Dienstbier ke třem letům (všichni nepodmíněně) a Dana Němcová k dvěma rokům odnětí svobody s podmíněným odkladem na pět let (*Libri prohibiti*)

„Praska dziesiątka" – ścigani karnie członkowie VONS-u. Od lewej, na górze Václav Havel, Otta Bednářová, Petr Uhl, Jarmila Bělíková, Jiří Němec. Od lewej, na dole Ladislav Lis, Jiří Dienstbier, Dana Němcová, Václav Benda, Václav Malý. Ostatecznie szóstka z nich otrzymała wyroki: Petr Uhl skazany został skazany na pięć lat, Václav Havel na cztery i pół roku, Václav Benda na cztery lata, Otta Bednářová na trzy lata, Jiří Dienstbier na trzy lata (wszyscy dostali wyroki bez zawieszenia) i Dana Němcová na dwa lata pozbawienia wolności w zawieszeniu na pięć lat (*Libri prohibiti*)

"The Prague ten" - criminally persecuted CDUP members; top left: Václav Havel, Otta Bednář, Petr Uhl, Jarmila Bělíková, Jiří Němec. Bottom left: Ladislav Lis, Jiří Dienstbier, Dana Němcova, Václav Benda, Václav Malý. Six of them were eventually sentenced. Petr Uhl was sentenced to five years, Václav Havel to four and a half years, Václav Benda to four years, Otta Bednářova to three years, Jiří Dienstbier to three years (all without parole) and Dana Němcová to two years imprisonment conditionally suspended for five years (*Libri prohibiti*)

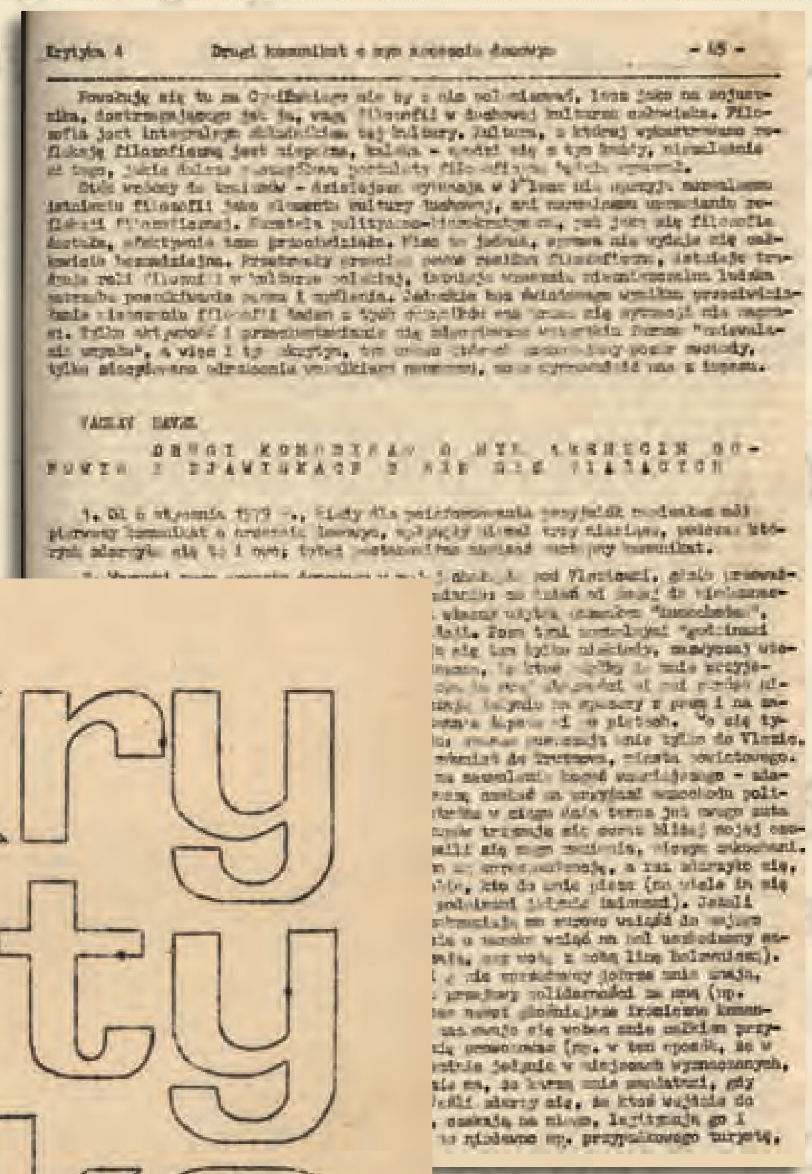

Členem redakce polského časopisu „druhého oběhu" *Krytyka* byl Václav Havel, jehož článek vyšel v době, kdy byl ve vězení (Karta)

Członkiem redakcji *Krytyki*, polskiego czasopisma drugiego obiegu, był Václav Havel, którego artykuł został opublikowany w trakcie jego pobytu w więzieniu (*Karta*)

A member of the Polish magazine editors "second circulation" Krytyka was Václav Havel, whose article was published at a time when he was in prison (*Karta*)

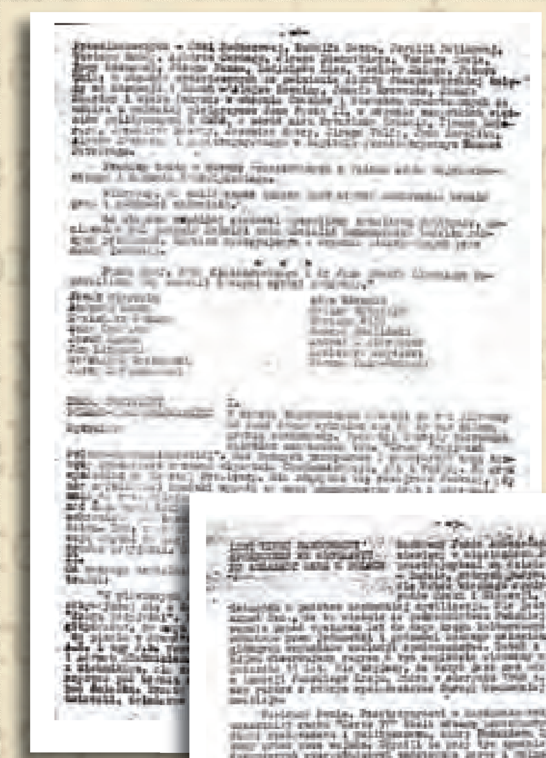

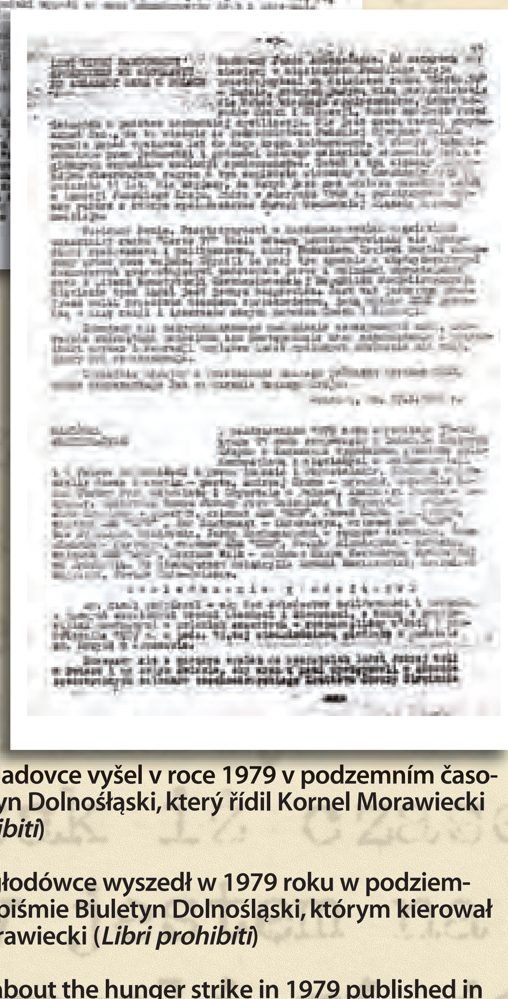

Článek o hladovce vyšel v roce 1979 v podzemním časopise Biuletyn Dolnośląski, který řídil Kornel Morawiecki (*Libri prohibiti*)

Artykuł o głodówce wyszedł w 1979 roku w podziemnym czasopiśmie Biuletyn Dolnośląski, którym kierował Kornel Morawiecki (*Libri prohibiti*)

An article about the hunger strike in 1979 published in an underground magazine Biuletyn Dolnoslaski, which was directed by Kornel Morawiecki (*Libri prohibiti*)

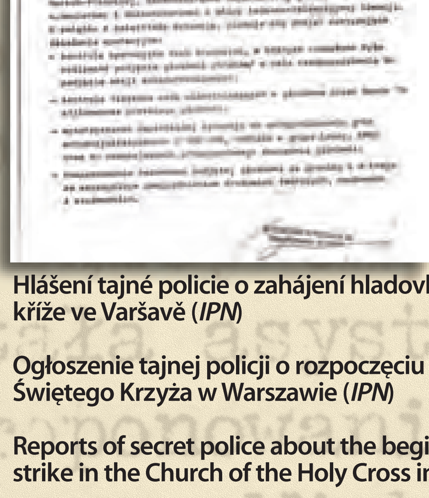

Hlášení tajné policie o zahájení hladovky v kostele Svatého kříže ve Varšavě (*IPN*)

Ogłoszenie tajnej policji o rozpoczęciu głodówki w kościele Świętego Krzyża w Warszawie (*IPN*)

Reports of secret police about the beginning of a hunger strike in the Church of the Holy Cross in Warsaw (*IPN*)

Hladovka v kostele Svatého Kříže, zprava Adam Michnik a Jacek Kuroń (foto: Janusz Przewłocki, *Karta*)

Głodówka w kościele Świętego Krzyża, od prawej Adam Michnik i Jacek Kuroń (fot. Janusz Przewłocki, *Karta*)

Hunger strike in the church of the Holy Cross, right, Adam Michnik and Jacek Kuroń (Photo: Janusz Przewłocki, *Karta*)

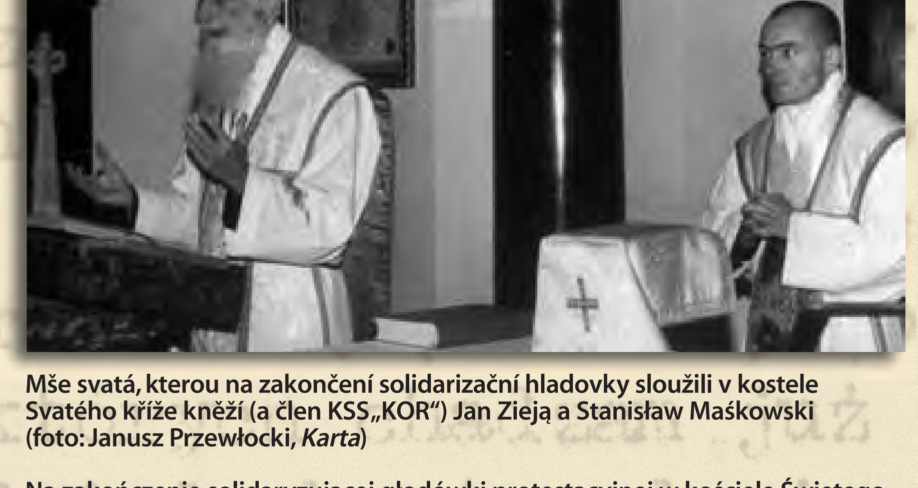

Mše svatá, kterou na zakončení solidarizační hladovky sloužili v kostele Svatého kříže kněží (a člen KSS „KOR") Jan Zieja a Stanisław Maśkowski (foto: Janusz Przewłocki, *Karta*)

Na zakończenie solidaryzującej głodówki protestacyjnej w kościele Świętego Krzyża została odprawiona msza św. przez księży (i jednocześnie członkowie KSS „KOR") Jana Zieję i Stanisława Maśkowskiego (fot. Janusz Przewłocki, *Karta*)

Liturgy, which ended the solidarity hunger strike was served in the Church of the Holy Cross by priests (and a members of KSS "KOR") Jan and Stanislaw Maśkowski (Photo: Janusz Przewlocki, *Karta*)

Ve srovnání s Polskem postupoval na konci sedmdesátých let československý bezpečnostní aparát proti domácím oponentům režimu razantněji. Projevilo se to na konci května 1979, když byla zatčena skupina členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, mezi nimiž byli také účastníci krkonošských schůzek. Případ vyvolal velkou vlnu solidarity, do níž se v zahraničí zapojila řada osobností, například papež Jan Pavel II. Odezvu měl také v Polsku, kde všechna významná opoziční hnutí publikovala prohlášení na podporu členů VONS. Několik set osob také podepsalo výzvu za jejich propuštění, která byla adresována katolické hierarchii v Československu.
Největší ohlas měla skupinová hladovka polských oponentů režimu. Původně měla začít již 20. srpna 1979 v obci Podkowa Leśna za účasti tří mladých Čechů (Tomáše Lišky, Davida Němce a Karla Soukupa), kteří však byli po příjezdu do Varšavy zadrženi. Nakonec začala až 3. října 1977 ve varšavském kostele Svatého Kříže. Účastnilo se ji patnáct představitelů KSS „KOR" a ROPCiO, mezi nimi Adam Michnik, Jacek Kuroń, Andrzej Czuma, Anka Kowalska či Antoni Macierewicz. O dva dny později se připojili další dva účastníci, kteří hladovku uspořádali v obci Zbrosza Duża. Protest trval osm dnů, během nichž byl v řadě polských měst rozšiřován leták s názvem Na obranu bratrů Čechů. Další plánované akce, včetně pouliční demonstrace ve Varšavě, byly znemožněny tajnou policií.
Na podporu souzených vystoupilo s peticí také 250 maďarských disidentů. Solidaritu se souzenými chartisty navíc projevila v osobním dopise malá skupinka sovětských disidentů. Pražský proces tak napomohl k formování pocitů vzájemnosti a postojové blízkosti disidentských hnutí v sovětském bloku. Získaná důvěra se zhodnotila v druhé polovině osmdesátých let, kdy disidenti společně vystupovali v rámci helsinského procesu jako respektovaní partneři západních nevládních skupin.

Pod koniec lat siedemdziesiątych czechosłowacki aparat bezpieczeństwa postępował zdecydowanie bardziej brutalnie przeciwko wewnętrznym oponentom reżimu, niż miało to miejsce w Polsce. Przykładem tego typu działań było aresztowanie w ostatnich dniach maja 1979 roku grupy członków Komitetu Obrony Niesprawiedliwie Prześladowanych (VONS), w skład której wchodzili także uczestnicy karkonoskich spotkań. Wydarzenie to wywołało wielką falę solidarności, do której włączyło się wiele znakomitych postaci z zagranicy, na przykład papież Jan Paweł II. Aresztowanie wywołało reakcje także w Polsce. Wszystkie ważniejsze ruchy opozycyjne opublikowały oświadczenie popierające członków VONS-u. Kilkaset osób podpisało także petycję w sprawie wypuszczenia opozycjonistów skierowaną do hierarchii katolickiej w Czechosłowacji.
Największy oddźwięk miała zbiorowa głodówka polskich przeciwników reżimu. Pierwotnie miała się rozpocząć już 20 sierpnia 1979 roku w Podkowie Leśnej z udziałem trzech młodych Czechów (Tomáša Liški, Davida Němca i Karla Soukupa), którzy jednak zostali zatrzymani po przyjeździe do Warszawy. Ostatecznie głodówka protestacyjna zaczęła się dopiero 3 października 1979 roku w warszawskim kościele Świętego Krzyża. Wzięło w niej udział piętnastu przedstawicieli KSS „KOR" i ROPCiO, między innymi: Adam Michnik, Jacek Kuroń, Andrzej Czuma, Anka Kowalska i Antoni Macierewicz. Dwa dni później przyłączyło się do nich dwóch kolejnych uczestników, którzy zorganizowali głodówkę w gminie Zbrosza Duża. Protest trwał osiem dni. W trakcie jego trwania w wielu polskich miastach rozkolportowano ulotkę o nazwie „W obronie braci Czechów". Kolejne planowane akcje, włącznie z demonstracją uliczną w Warszawie, zostały udaremnione przez tajną policję.
Z petycją popierającą oskarżonych wystąpiło także 259 węgierskich dysydentów. Co więcej, solidarność z oskarżonymi sygnatariuszami Karty 77 wyraziła również w prywatnym liście mała grupa sowieckich dysydentów. Praski proces wpłynął na wzmocnienie poczucia bliskości i tożsamości środowisk opozycyjnych w bloku sowieckim. Pozyskane wzajemne zaufanie zaprocentowało w drugiej połowie lat osiemdziesiątych w trakcie procesu helsińskiego, kiedy dysydenci wspólnie wystąpili jako równoprawni partnerzy zachodnich grup pozarządowych.

Compared with Poland, at the end of the seventies the Czechoslovak security apparatus acted against domestic opponents of the regime more vigorously. This was manifested at the end of May 1979, when a group of members of the Committee on Defense of the Unjustly Persecuted (VONS) was arrested, among whom also were Great Mountain meeting participants. The case caused a huge wave of solidarity, in which many international personalities such as Pope John Paul II participated. Response was also in Poland, where all major opposition movements published a statement in support of the members of the VONS. Several hundreds of people also signed a call for their release, which was addressed to the Catholic hierarchy in Czechoslovakia.
Polish regime opponents hunger strike had the largest response. Originally set to begin on August 20th 1979 in the village Podkowa Lesna involving three young Czechs (Tomás Liška, David Němec and Karel Soukup), but were however detained after they had arrived in Warsaw. Eventually, it began on October 3rd 1977 in the Warsaw Church of the Holy Cross. Fifteen KSS "KOR" and ROPCiO participated, including Adam Michnik, Jacek Kuron, Andrzej Czuma, Anka Kowalska and Antoni Macierewicz. Two days later, they joined two other parties, who held a hunger strike in the village Zbrosza Duza. The protest lasted for eight days, during which it spread to many Polish cities with the help of a leaflets entitled In defense of Czech brothers. Other planned events including street demonstrations in Warsaw, were incapacitated by the secret police.
In support of the convicted, 250 Hungarian dissidents came forward with a petition. A small group of Soviet dissidents also expressed solidarity with the convicted in a personal letter. The Prague process this way helped to shape the feelings of reciprocity, and attitude of closeness of dissident movements in the Soviet bloc. The confidence gained was evaluated in the second half of the eighties when dissidents stood up together in the Helsinki process as respected partners of Western non-governmental groups.

polský institut / instytut polski
CZESKIE CENTRUM / ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Vznik Solidarity a ohlasy v Československu
Powstanie Solidarności i reakcja w Czechosłowacji

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Lech Wałesa hovoří za bránou loděnice při srpnové stávce v roce 1980 (*Karta*)

Lech Wałęsa rozmawia za bramą stoczni podczas sierpniowego strajku w 1980 roku (*Karta*)

Lech Wałesa speaks at the gate of a ship-yard during the August strike in 1980 (*Karta*)

Vznik Nezávislého odborového svazu Solidarita viditelně popřel základní marxistickou tezi o vedoucí úloze komunistické strany při zastupování zájmů dělnické třídy. Při ustavení největšího opozičně orientovaného hnutí v sovětském bloku – Solidarita měla okolo deseti milionů členů, mezi nimi nechyběli ani členové Polské sjednocené dělnické strany – sehráli v létě 1980 významnou roli dlouholetí političtí oponenti režimu.

Představitelé komunistického režimu v Československu hleděli na změny v sousedním státě s velkými obavami. Na poradách stranických představitelů států sovětského bloku vystupoval Gustáv Husák společně s východoněmeckým stranickým vůdcem Erichem Honeckerem jako hlavní zastánce násilného „řešení" polské krize. Jestliže první tajemník ÚV PSDS Wladysław Gomułka v roce 1968 poučoval třídním slovníkem československé komunisty, jak se nejlépe vypořádat s odpůrci socialismu, na počátku osmdesátých let se postavení představitelů obou „bratrských stran" obrátilo. Na setkání v Moskvě v květnu 1981 používala razantní frazeologii naopak československá delegace, jejíž členové dávali polským kolegům příznačně za vzor likvidaci Pražského jara. O několik měsíců později hodnotili jako provokaci proslulou výzvu delegátů I. sjezdu Solidarity ke spolupráci, kterou v září 1981 adresovali všem dělníkům v sovětském bloku. Na její přípravě se významně podílel Jan Lityński, jeden z účastníků krkonošských schůzek v roce 1978.

Již několik týdnů před vyhlášením „válečného stavu" v Polsku, v jehož rámci byla dočasně „hermeticky" uzavřena státní hranice, vypověděla československá vláda obdobně jako východoněmecké vedení mezistátní smlouvu umožňující občanům z obou států tzv. příhraniční styk. Charta 77, jejíž signatáři se tehdy ocitli pod velkým tlakem tajné policie, naopak ve svých prohlášeních zmíněnou propagandu odmítala a v prosinci 1980 varovala představitele domácího režimu před účastí československé armády na případné invazi do Polska.

Powstanie Niezależnego Związku Zawodowego „Solidarność" w widoczny sposób zaprzeczyło podstawowej tezie marksistowskiej o wiodącej roli partii komunistycznej w reprezentacji interesów klasy robotniczej. Przy ustanawianiu w lecie 1980 roku największego ruchu zorientowanego opozycyjnie w bloku sowieckim – Solidarność miała około dziesięciu milionów członków, pomiędzy którymi nie brakowało też członków Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej – wielką rolę odegrali długoletni oponenci reżimu.

Przedstawiciele reżimu komunistycznego w Czechosłowacji śledzili zmiany w sąsiedzkim kraju z wielkimi obawami. Na naradach partyjnych przedstawicieli państw bloku sowieckiego Gustáv Husák, wspólnie z wschodnioniemieckim przewodniczącym partii Erichem Honeckerem, występował jako główny zwolennik siłowego „rozwiązania" polskiego kryzysu. O ile w 1968 roku pierwszy sekretarz KC PZPR Władysław Gomułka pouczał za pomocą klasowego słownika czechosłowackich komunistów, jak najlepiej rozliczyć się z przeciwnikami socjalizmu, o tyle na początku lat osiemdziesiątych położenie przedstawicieli dwóch „braterskich partii" się odwróciło. Na spotkaniu w Moskwie, w maju 1981 roku frazeologii komunistycznej używała dla odmiany delegacja czechosłowacka, której członkowie dawali polskim kolegom za wzór właśnie likwidację Praskiej Wiosny. Kilka miesięcy później uznali za prowokację słynną odezwę delegatów I zjazdu Solidarności z września 1981 roku nawołującą do współpracy, a skierowaną do wszystkich robotników w bloku sowieckim. W jej przygotowaniu znaczącą rolę odegrał Jan Lityński, jeden z uczestników karkonoskich spotkań z 1978 roku.

Już na kilka tygodni przed ogłoszeniem „stanu wojennego" w Polsce, w ramach którego zostały tymczasowo „hermetycznie" zamknięte granice, władza czechosłowacka, analogicznie do rządu wschodnioniemieckiego, wypowiedziała międzynarodową umowę umożliwiającą obywatelom z obu krajów tzw. ruch przygraniczny. Karta 77, której sygnatariusze znajdowali się wtedy pod dużym naciskiem tajnej policji, na opak odrzuciła w swoich oświadczeniach wspomnianą propagandę i w grudniu 1980 roku ostrzegała przedstawicieli własnego reżimu przed uczestnictwem czechosłowackiej armii w ewentualnej inwazji na Polskę.

The origination of an independent trade union Solidarity clearly denied the basic Marxist thesis of the Communist Party leadership role in representing the interests of the working class. When setting up the largest opposition-oriented movements in the Soviet bloc - Solidarity had about ten million members; among them were members of the Polish United Workers' Party – who played an important role of longtime political opponents of the regime in the summer of 1980.

Representatives of the Communist regime in Czechoslovakia looked at changes in the neighboring state with great concern. At meetings of Party Representatives of States of the Soviet bloc appeared Gustav Husák with the East German party leader Erich Honecker as the main proponent of a violent "solution" of the Polish crisis. If the first secretary of the Central PSDS Wladyslaw Gomulka in 1968 instructed Czechoslovak communists with a class dictionary about the best way to deal with the opponents of socialism, in the early eighties the position of leaders of the two "fraternal parties" shifted around. To the contrary, at a meeting in Moscow in May 1981 the Czechoslovak delegation, whose members gave Polish colleagues a typical model of destruction of the Prague Spring, used an aggressive phraseology. A few months later the challenge of delegates of the first Congress of Solidarity Cooperation was evaluated as a famous provocation in September 1981, addressed to all the workers in the Soviet bloc. In its preparation one of the participants of the Giant Mountains meetings in 1978, Jan Litynski, contributed significantly.

Several weeks before the declaration of "a state of war" in Poland, within the frame if which the state borders were temporarily "hermetically" sealed, the Czechoslovak government similarly as the East German leadership withdrew from the intergovernmental agreement allowing citizens from both countries so-called frontier traffic. Charter 77, whose signatories were then put under great pressure from the secret police, contrarily in its statements denied the mentioned propaganda and in December 1980 warned representatives of the domestic regime from the participation of the Czechoslovak army in the possible invasion of Poland.

Kniha o polské Solidaritě vyšla v roce 1987 zásluhou Výboru na podporu Solidarity *(The Committee in Support of Solidarity)* v exilovém nakladatelství Rozmluvy (*archiv Petra Blažka*)

Książka o polskiej Solidarności wyszła w 1987 roku dzięki Komitetowi Wsparcia Solidarności *(The Committee in Support of Solidarity)* w emigracyjnym wydawnictwie Rozmluvy (*archiwum Petra Blažka*)

A book on Polish Solidarity was out in 1987 thanks the Committee in Support of Solidarity in exile publishing house Rozmluvy (*Petr Blažek's archive*)

Stávka v Gdaňské loděnici V. I. Lenina, srpen 1980 (Karta)

Strajk w Stoczni Gdańskiej im. Lenina, sierpień 1980 rok (Karta)

The strike in the Gdansk shipyard V. I. Lenin, August 1980 (Karta)

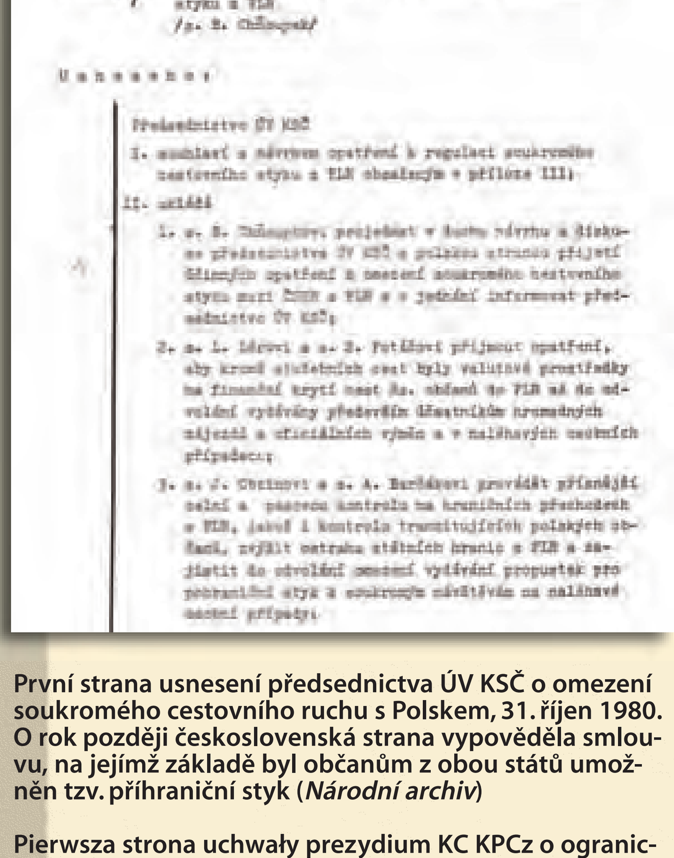

ÚSTŘEDNÍ VÝBOR KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

Usnesení

152. schůze předsednictva ÚV KSČ ze dne 31. října 1980

První strana usnesení předsednictva ÚV KSČ o omezení soukromého cestovního ruchu s Polskem, 31. říjen 1980. O rok později československá strana vypověděla smlouvu, na jejímž základě byl občanům z obou států umožněn tzv. příhraniční styk (*Národní archiv*)

Pierwsza strona uchwały prezydium KC KPCz o ograniczeniu prywatnego ruchu drogowego z Polską z 31 października 1980 roku. Rok później czechosłowacka strona wypowiedziała umowę, na podstawie której obywatelom obu państw umożliwiano tzw. ruch przygraniczny (*Národní archiv*)

The first page of the UV KSC presidium order to limit private tourism with Poland on October 31st 1980; a year later, the Czechoslovak party denounced the agreement by which the citizens of both states allow so-called frontier traffic (*Národní archiv*)

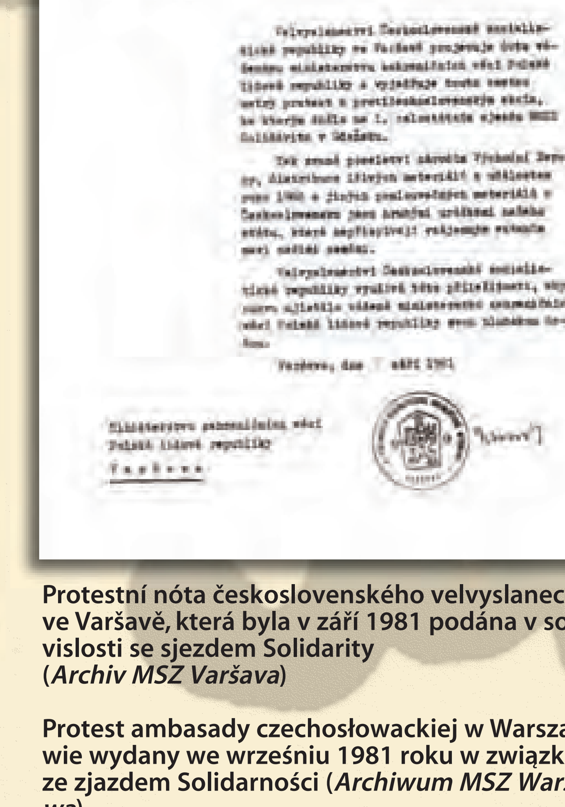

Protestní nóta československého velvyslanectví ve Varšavě, která byla v září 1981 podána v souvislosti se sjezdem Solidarity (*Archiv MSZ Varšava*)

Protest ambasady czechosłowackiej w Warszawie wydany we wrześniu 1981 roku w związku ze zjazdem Solidarności (*Archiwum MSZ Warszawa*)

A protest note from the Czechoslovak Embassy in Warsaw, which was filed in September 1981 in connection with the Solidarity convention (MSZ archive Warsaw)

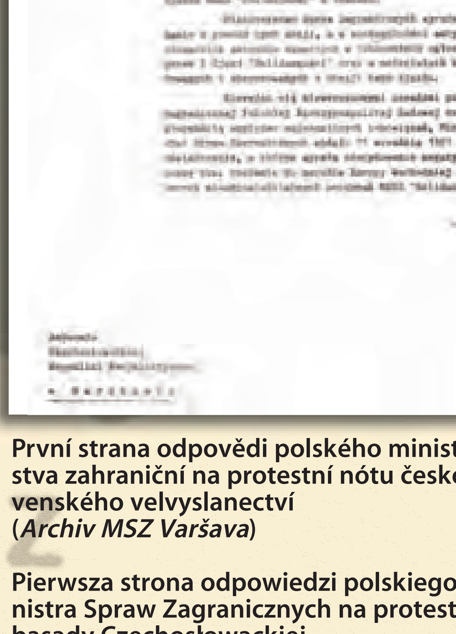

První strana odpovědi polského ministerstva zahraniční na protestní nótu československého velvyslanectví (*Archiv MSZ Varšava*)

Pierwsza strona odpowiedzi polskiego Ministra Spraw Zagranicznych na protest Ambasady Czechosłowackiej (*Archiwum MSZ Warszawa*)

The first page of response from the Polish Foreign Ministry to the protest note of the Czechoslovak Embassy (*MSZ archive Warsaw*)

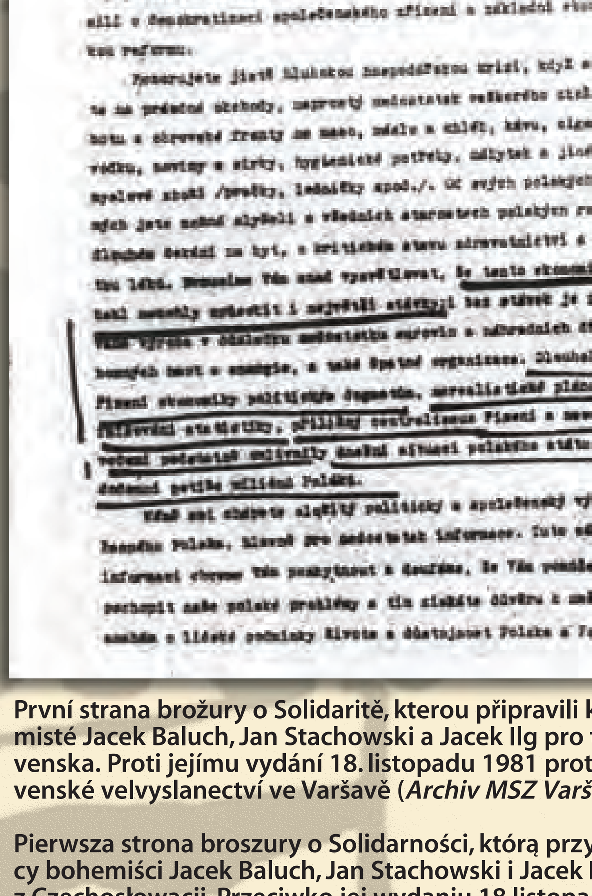

První strana brožury o Solidaritě, kterou připravili krakovští bohemisté Jacek Baluch, Jan Stachowski a Jacek Ilg pro turisty z Československa. Proti jejímu vydání 18. listopadu 1981 protestovalo československé velvyslanectví ve Varšavě (*Archiv MSZ Varšava*)

Pierwsza strona broszury o Solidarności, którą przygotowali krakowscy bohemiści Jacek Baluch, Jan Stachowski i Jacek Ilg dla turystów z Czechosłowacji. Przeciwko jej wydaniu 18 listopada 1981 roku protestowała Ambasada Czechosłowacka w Warszawie (*Archiwum MSZ Warszawa*)

The first page of a brochure on Solidarity, prepared by Krakow bohemians Jacek Baluch, Jan Stachowski and Jacek Ilg for tourists from Czechoslovakia. The Czechoslovak embassy in Warsaw protested against its publication on November 18th 1981 (*MSZ archive Warsaw*)

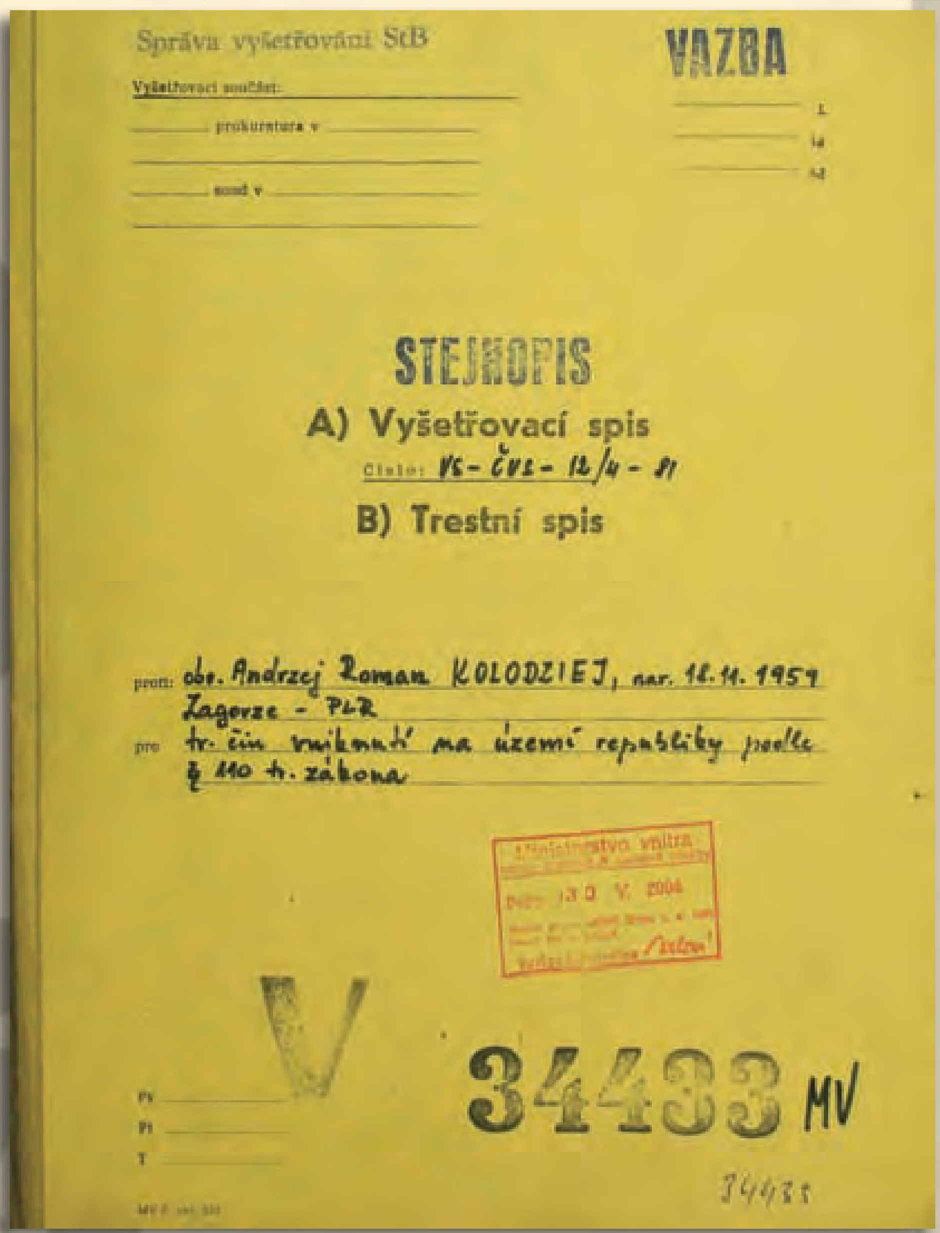

Správa vyšetřování StB

VAZBA

STEJNOPIS

A) Vyšetřovací spis

Číslo: VS-ČVS-12/4-81

B) Trestní spis

proti: obv. Andrzej Roman KOLODZIEJ, nar. 12. 11. 1959 Zagorze - PLR

pro tr. čin vniknutí na území republiky podle § 110 tr. zákona

V 34433 MV

Obálka vyšetřovacího spisu StB, kde jsou uloženy dokumenty z vyšetřování spoluzakladatele Solidarity Andrzeje Kołodzieje, který byl v říjnu 1981 zadržen na československém území. V březnu 1982 byl Andrzej Kołodziej za ilegální přechod hranic odsouzen k 21 měsícům odnětí svobody nepodmíněně a po absolvování tohoto trestu byl vyhoštěn do Polska, kde se stal jedním z představitelů Bojující Solidarity (*ABS*)

Okładka akt śledczych StB, gdzie zebrane zostały dokumenty z przesłuchiwania współzałożyciela Solidarności Andrzeja Kołodzieja, który w październiku 1981 został zatrzymany na terytorium Czechosłowacji. W marcu 1982 roku Andrzej Kołodziej został skazany za nielegalne przekroczenie granicy na 21 miesięcy pozbawienia wolności bez zawieszenia. Po odbyciu kary został wydalony do Polski, gdzie stał się jednym z głównych przedstawicieli Solidarności Walczącej (*ABS*)

A State Security (StB) investigation file envelope, which stores documents from the investigation of the co-founder of Solidarity Andrzej Kołodzieje, who was arrested in October 1981 on Czechoslovak territory. n March 1982 Andrzej Kolodziej was sentence to 21 months of imprisonment without parole for illegal border crossing and after completion of the sentence he was deported to Poland, where he became one of the representatives of Fighting Solidarity (*ABS*)

polský institut
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Akce „Sever"
Operacja „Północ"

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

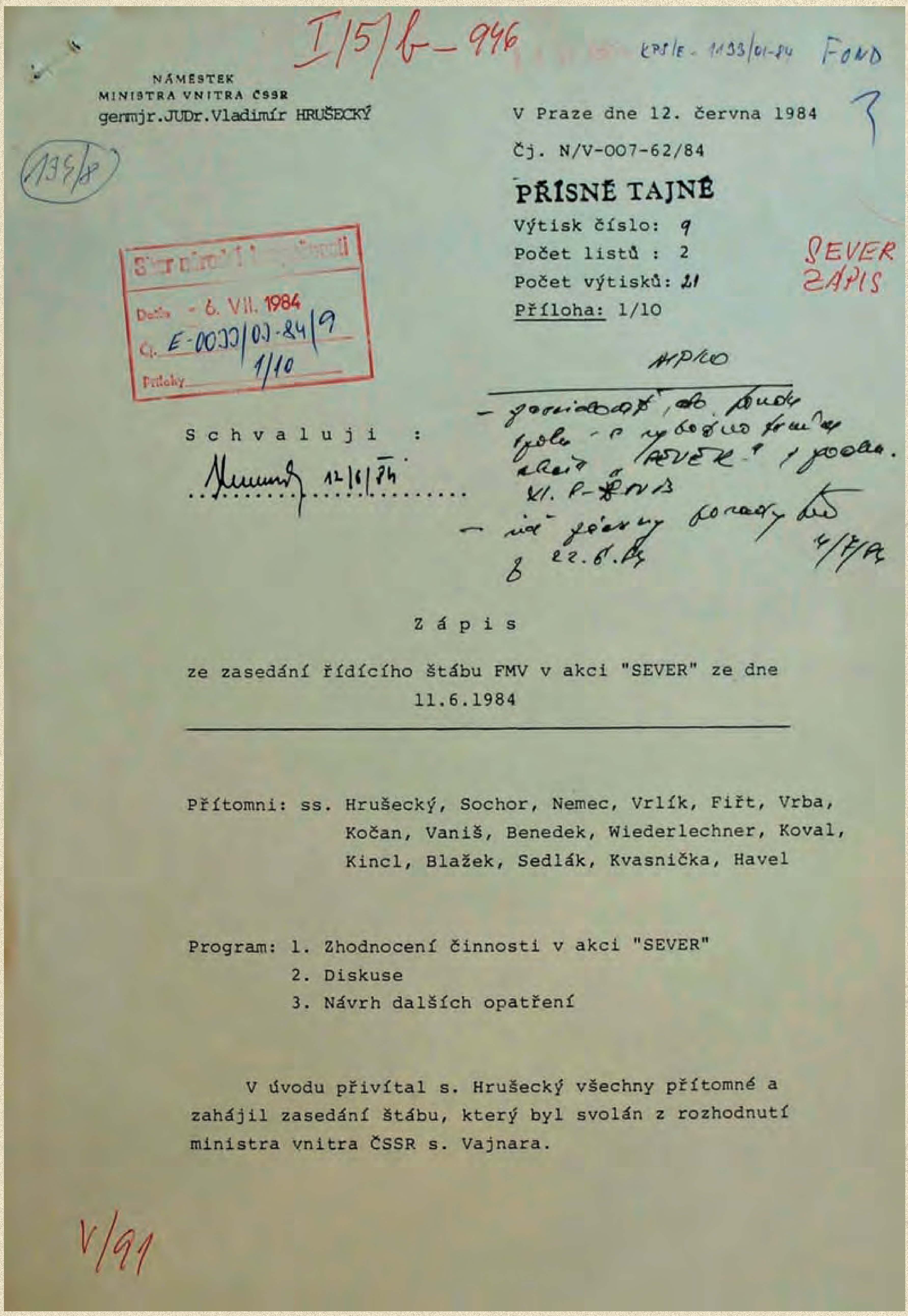

NÁMĚSTEK
MINISTRA VNITRA ČSSR
genmjr.JUDr.Vladimír HRUŠECKÝ

I/5/b – 946

V Praze dne 12. června 1984

Čj. N/V-007-62/84

PŘÍSNĚ TAJNÉ
Výtisk číslo: 9
Počet listů : 2
Počet výtisků: 21
Příloha: 1/10

SEVER ZÁPIS

Datum – 6. VII. 1984
Čj. E-0033/03-84/9
Přílohy 1/10

Schvaluji :

12/6/84

Zápis

ze zasedání řídícího štábu FMV v akci "SEVER" ze dne 11.6.1984

Přítomni: ss. Hrušecký, Sochor, Nemec, Vrlík, Fiřt, Vrba, Kočan, Vaniš, Benedek, Wiederlechner, Koval, Kincl, Blažek, Sedlák, Kvasnička, Havel

Program: 1. Zhodnocení činnosti v akci "SEVER"
2. Diskuse
3. Návrh dalších opatření

V úvodu přivítal s. Hrušecký všechny přítomné a zahájil zasedání štábu, který byl svolán z rozhodnutí ministra vnitra ČSSR s. Vajnara.

V/91

Zápis z posledního jednání řídícího štábu akce „Sever" (*ABS*)

Zapis z ostatniego spotkania sztabu generalnego operacji „Północ" (*ABS*)

Minutes from the last command post meeting of Operation "North" (*ABS*)

V čele štábu, který řídil akci „Sever", byl první náměstek ministra vnitra ČSSR genmjr. Vladimír Hrušecký (*ABS*)

Na czele sztabu, który kierował operacją „Północ" stał pierwszy zastępca Ministerstwa Spraw Wewnętrznych CSRS gen. mjr Vladimír Hrušecký (*ABS*)

First Deputy Minister of Interior CSSR Maj. Gen. Vladimír Hrušecký was in the head of the staff, who directed action "North" (*ABS*)

Soudruzi, končíme tímto jednu etapu naší činnosti, která měla významný dopad na současný pozitivní vývoj v PLR; je třeba uvést, že se jednalo o plnění internacionálních úkolů ve prospěch celého socialistického společenství i v PLR, což nejednou ocenil generální tajemník strany, sovětští přátelé i vedení FMV.
I. náměstek ministra vnitra ČSSR genmjr. Vladimír Hrušecký (červen 1984)

Towarzysze, tym samym kończymy jeden etap naszej działalności, która miała znaczący wpływ na współczesny pozytywny rozwój wydarzeń w PRL; należy podkreślić, że chodziło o spełnienie międzynarodowych zadań działających na korzyść całego społeczeństwa socjalistycznego, także w PRL, które nie raz docenił generalny sekretarz partii, sowieccy przyjaciele oraz kierownictwo Federalnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.
I. zastępca Ministra Spraw Wewnętrznych CSRS gen. mjr Vladimír Hrušecký (czerwiec 1984)

Comrades, this way we end one stage of our activity, which had a significant impact on the current positive developments in the PLR, it should be noted that this was about fulfilling international tasks for the benefit of the entire socialist community as well as of PLR, which is often valued by the party's Secretary-General, Soviet friends and FMV leaders.
CSSR Minister of Interior first Deputy Maj. Gen. Vladimír Hrušecký (June 1984)

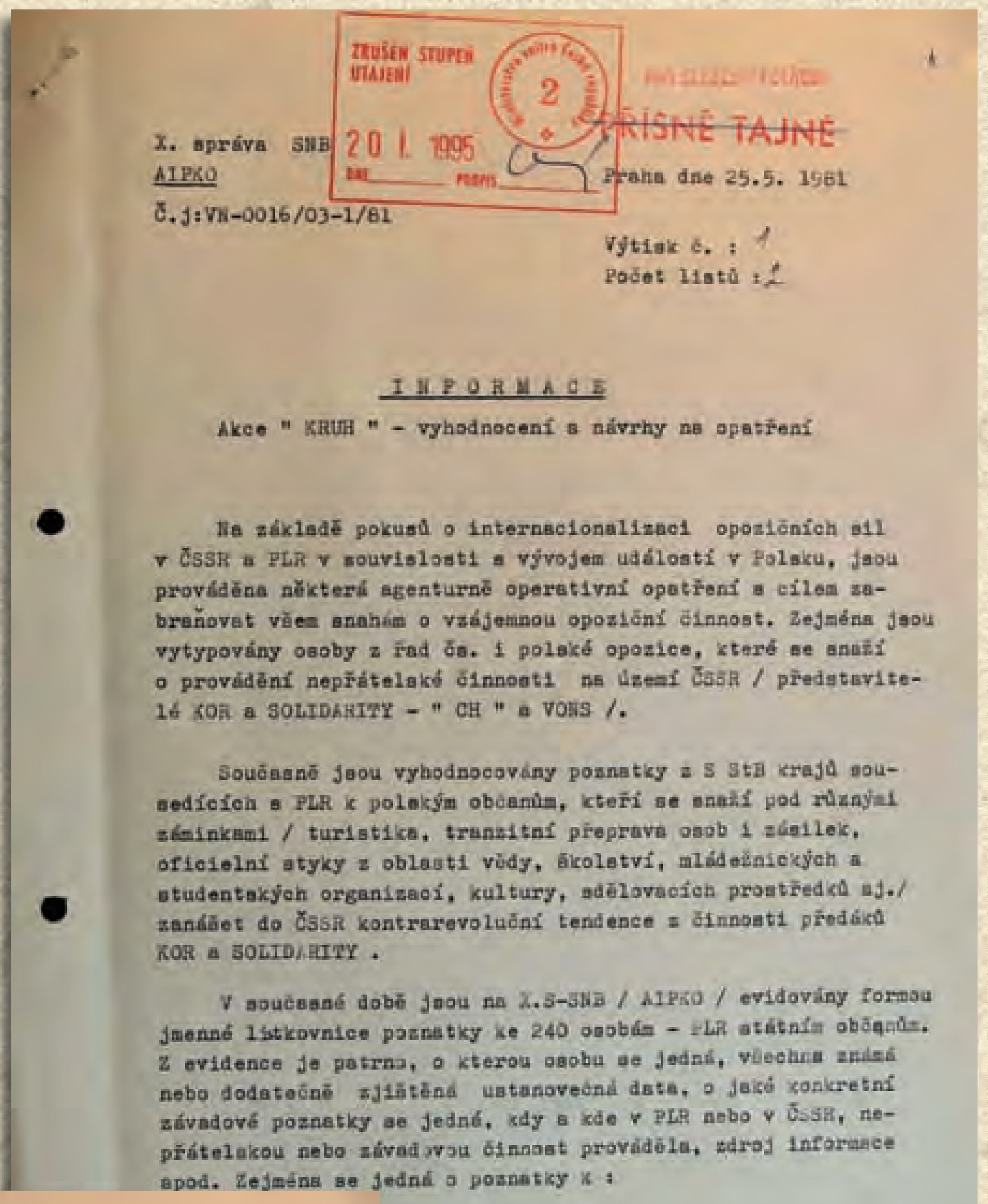

ZRUŠEN STUPEŇ UTAJENÍ 20 I. 1995

X. správa SNB
AIPKO
Č.j:VN-0016/03-1/81

PŘÍSNĚ TAJNÉ
Praha dne 25.5. 1981

Výtisk č. : 1
Počet listů : 2

INFORMACE

Akce " KRUH " – vyhodnocení a návrhy na opatření

Na základě pokusů o internacionalizaci opozičních sil v ČSSR a PLR v souvislosti s vývojem událostí v Polsku, jsou prováděna některá agenturně operativní opatření s cílem zabraňovat všem snahám o vzájemnou opoziční činnost. Zejména jsou vytypovány osoby z řad čs. i polské opozice, které se snaží o provádění nepřátelské činnosti na území ČSSR / představitelé KOR a SOLIDARITY – " CH " a VONS /.

Současně jsou vyhodnocovány poznatky z S StB krajů sousedících s PLR k polským občanům, kteří se snaží pod různými záminkami / turistika, tranzitní přeprava osob i zásilek, oficielní styky z oblasti vědy, školství, mládežnických a studentských organizací, kultury, sdělovacích prostředků aj./ zanášet do ČSSR kontrarevoluční tendence z činnosti předáků KOR a SOLIDARITY .

V současné době jsou na X.S-SNB / AIPKO / evidovány formou jmenné lístkovnice poznatky ke 240 osobám – PLR státním občanům. Z evidence je patrno, o kterou osobu se jedná, všechna známá nebo dodatečně zjištěná ustanovečná data, o jaké konkretní závadové poznatky se jedná, kdy a kde v PLR nebo v ČSSR, nepřátelskou nebo závadovou činnost prováděla, zdroj informace apod. Zejména se jedná o poznatky k :

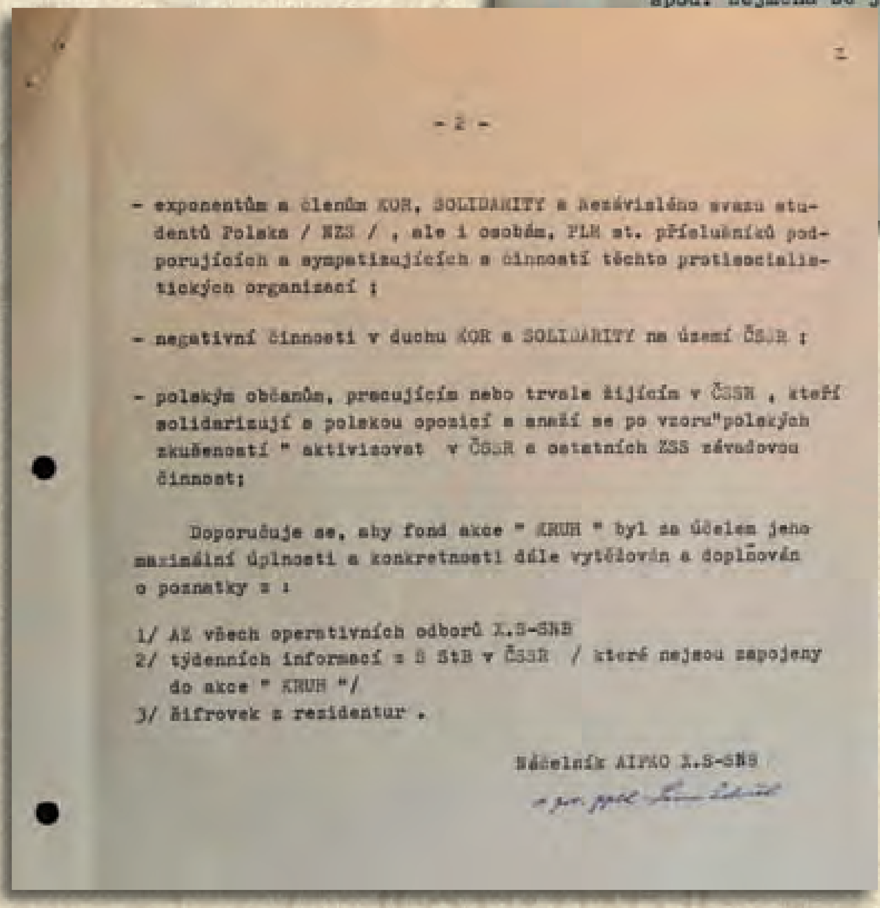

- 2 -

- exponentům a členům KOR, SOLIDARITY a Nezávislého svazu studentů Polska / NZS / , ale i osobám, PLR st. příslušníků podporujících a sympatizujících s činností těchto protisocialistických organizací ;
- negativní činnosti v duchu KOR a SOLIDARITY na území ČSSR ;
- polským občanům, pracujícím nebo trvale žijícím v ČSSR , kteří solidarizují s polskou opozicí a snaží se po vzoru"polských zkušeností " aktivizovat v ČSSR a ostatních ZSS závadovou činnost;

Doporučuje se, aby fond akce " KRUH " byl za účelem jeho maximální úplnosti a konkretnosti dále vytěžován a doplňován o poznatky z :

1/ Až všech operativních odborů X.S-SNB
2/ týdenních informací z S StB v ČSSR / které nejsou zapojeny do akce " KRUH "/
3/ šifrovek z rezidentur .

Náčelník AIPKO X.S-SNB

Polské události na počátku osmdesátých let sledovalo československé ministerstvo vnitra nejdříve v rozsáhlé akci „Kruh" (*ABS*)

Pierwotnie, na początku lat osiemdziesiątych, czechosłowackie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych śledziło wydarzenia w Polsce w szeroko zakrojonej operacji „Krąg" (*ABS*)

Polish events in the early eighties were followed by the Czechoslovak Ministry of Interior in the major action "Circle" at first. (*ABS*)

Polské události na počátku osmdesátých let vyvolaly mezi vedoucími představiteli komunistického režimu v Československu velké znepokojení. Důsledkem jejich obav byla jedna z největších akcí v dějinách bezpečnostního aparátu. V rámci akce „Sever" vybrané složky ministerstva vnitra od května 1981 do června 1984 podrobně sledovaly krizovou situaci v sousedním Polsku, monitorovaly činnost Solidarity a polských opozičních skupin, názory polských i domácích občanů a organizovaly různé operace na podporu „marxisticko-leninských sil v Polsku".
Vedoucí funkcionáři příhraničních útvarů ministerstva vnitra často vyjížděli do Polska, kde získávali od svých protějšků informace o tamní situaci. Mezi ceněné „důvěrníky" patřil například vratislavský vojvoda a předseda Rady obrany vojvodství Janusz Owczarek, který několikrát informoval náčelníka Okresní správy SNB v Náchodě mjr. Miroslava Bradnu o postupu vládních orgánů a situaci v regionu a předal mu utajované dokumenty. Na polském území řídila kontrarozvědka StB několik svých spolupracovníků, řadu dalších tam vysílala na krátkodobé pobyty. Důležitým agentem StB byl Stanislav Dvořák, lektor češtiny na vratislavské a katovické univerzitě, jehož prostřednictvím tajná policie tři roky ovlivňovala spojení mezi vratislavskou Polsko–československou solidaritou a signatáři Charty 77. V roce 1989 Dvořák opět nabídl spolupráci tajné službě, tentokrát rozvědce StB, která plánovala jeho „vysazení" do zahraničí. Od poloviny listopadu 1989 několik týdnů pobýval ve Vratislavi, odkud měl odjet do Norska.
O rozsahu akce „Sever" svědčí skutečnost, že příslušníci StB zkontrolovali údajně okolo 6 miliónů poštovních zásilek. S využitím odposlechové techniky vzniklo přibližně 17 tisíc písemných zpráv (z nichž bylo 200 zvláštních informací). Příslušníci tajné policie dlouhodobě sledovali na československém území okolo třiceti budov. Patřily mezi ně například Polské informační a kulturní středisko, pražské velvyslanectví a obchodní zastoupení PLR, v nichž po vyhlášení válečného stavu namontovali odposlouchávací zařízení.

Wydarzenia w Polsce na początku lat osiemdziesiątych wywołały wśród kierownictwa reżimu komunistycznego w Czechosłowacji wielkie zaniepokojenie. Obawy te zapoczątkowały jedną z największych akcji w dziejach aparatu bezpieczeństwa. W ramach operacji „Północ" wybrane oddziały Ministerstwa Spraw Wewnętrznych od maja 1981 do czerwca 1984 roku drobiazgowo śledziły kryzysową sytuację w Polsce, monitorowały działania Solidarności i polskich grup opozycyjnych, zapoznawały się z poglądami polskich i własnych obywateli oraz organizowały różne operacje wspierające „marksistowsko-leninowskie siły w Polsce".
Kierownictwo przygranicznych oddziałów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych często jeździło do Polski, gdzie pozyskiwało od polskich funkcjonariuszy informacje o tamtejszej sytuacji. Do cenionych „powierników" należał wrocławski wojewoda i przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Obrony Janusz Owczarek, który kilkakrotnie informował naczelnika regionalnego zarządu SNB w Nachodzie mjr. Miroslava Bradna o postępach organów państwowych, sytuacji w regionie oraz przekazywał tajne dokumenty. Na terenie Polski działał kontrwywiad StB. Miał tam współpracowników, kilka osób wysłano również na krótkoterminowe pobyty. Ważnym agentem StB był Stanislav Dvořák, lektor języka czeskiego na Uniwersytecie we Wrocławiu i w Katowicach, dzięki któremu tajna policja przez trzy lata wpływała na kontakt pomiędzy Solidarnością Polsko-Czechosłowacką a sygnatariuszami Karty 77. W 1989 roku Dvořák ponownie zaproponował współpracę tajnym służbom, tym razem wywiadowi StB, który planował jego „przeniesienie" za granicę. Od połowy listopada 1989 roku przebywał kilka tygodni we Wrocławiu, skąd wyjechał później do Norwegii.
Rozmiary operacji „Północ" najlepiej ilustruje fakt, że funkcjonariusze StB sprawdzili rzekomo około 6 milionów przesyłek pocztowych. Dzięki technice podsłuchu powstało około 17 tysięcy pisanych raportów (z których 200 zawierało szczegółowe informacje). Funkcjonariusze tajnej policji długofalowo objęli obserwacją około trzydziestu budynków na terenie Czechosłowacji. Należały do nich Ośrodek Informacji i Kultury Polskiej w Pradze, Polska Ambasada oraz przedstawicielstwo handlowe PRL, w których po ogłoszeniu stanu wojennego zamontowano podsłuchy.

Polish events led to great concerns among leaders of the communist regime in Czechoslovakia in the early eighties. One of the biggest events in the history of the security apparatus came as a result of their concerns. Within the scope of action "North" selected components of the Ministry of the Interior closely observed the crisis situation in Poland from May 1981 to June 1984, monitored the activities of the Polish Solidarity and opposition groups, the views of Polish and indigenous people and organized various operations in support of the "Marxist-Leninist forces in Poland".
Leading officials of border unit of the Ministry of Interior often went to Poland, where they gained information from their counterparts about local situation. For example Janusz Owczarek, Wroclaw province and Chairman of the Council of the Province Defense, belonged among the valued "trustees". He repeatedly informed the Chief of District National Security Board (SNB) Administration in Náchod Major Miroslav Bradna about government institutions policies and the situation in the region and gave him secret documents. On Polish territory State Security (StB) counter-intelligence managed several of its co-operatives and sent many others there for short-term stays. Czech tutor at the University of Wroclaw and Katowice, Stanislav Dvořák, was an important agent of the StB, through whom the secret police affected the alliance between Wroclaw Polish-Czechoslovak Solidarity and the signatories of Charter 77 for three years. In 1989, Dvořák again offered collaboration to secret service, this time StB counter-intelligence, which planned his "introduction" abroad. Since mid-November 1989 he was staying in Wroclaw for a few weeks, from where he should have gone to Norway.
The extent of the action "North" demonstrates the fact that members of the StB reportedly checked about 6 millions postal items. Using tapping technology approximately 17 thousands written reports were created (of which 200 pieces were of specific information). Secret police members carried out long-term surveillance of about thirty buildings on Czechoslovak territory. These included the Polish Information and Cultural Center, the Prague embassy and trade representation of PLR, in which tapping devices were mounted after the declaration of a state of war.

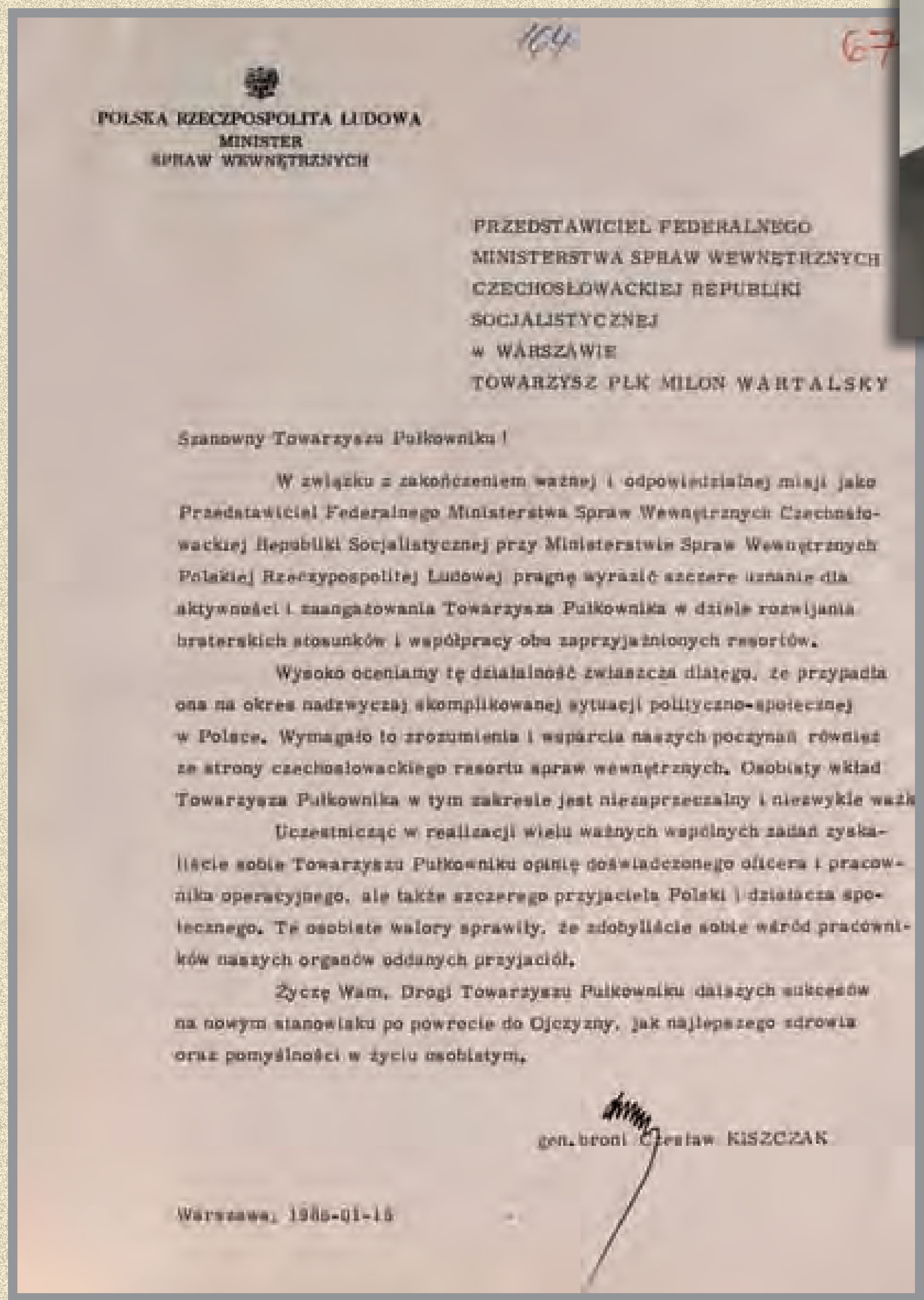

POLSKA RZECZPOSPOLITA LUDOWA
MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH

PRZEDSTAWICIEL FEDERALNEGO
MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
CZECHOSŁOWACKIEJ REPUBLIKI
SOCJALISTYCZNEJ
w WARSZAWIE
TOWARZYSZ PLK MILON WARTALSKY

Szanowny Towarzyszu Pułkowniku !

W związku z zakończeniem ważnej i odpowiedzialnej misji jako Przedstawiciel Federalnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej pragnę wyrazić szczere uznanie dla aktywności i zaangażowania Towarzysza Pułkownika w dziele rozwijania braterskich stosunków i współpracy obu zaprzyjaźnionych resortów.

Wysoko oceniamy tę działalność zwłaszcza dlatego, że przypadła ona na okres nadzwyczaj skomplikowanej sytuacji polityczno-społecznej w Polsce. Wymagało to zrozumienia i wsparcia naszych poczynań również ze strony czechosłowackiego resortu spraw wewnętrznych. Osobisty wkład Towarzysza Pułkownika w tym zakresie jest niezaprzeczalny i niezwykle ważki.

Uczestnicząc w realizacji wielu ważnych wspólnych zadań zyskaliście sobie Towarzyszu Pułkowniku opinię doświadczonego oficera i pracownika operacyjnego, ale także szczerego przyjaciela Polski i działacza społecznego. Te osobiste walory sprawiły, że zdobyliście sobie wśród pracowników naszych organów oddanych przyjaciół.

Życzę Wam, Drogi Towarzyszu Pułkowniku dalszych sukcesów na nowym stanowisku po powrocie do Ojczyzny, jak najlepszego zdrowia oraz pomyślności w życiu osobistym.

gen.broni Czesław KISZCZAK

Warszawa, 1986-01-15

Ministr vnitra PLR gen. Czesław Kiszcak poděkoval za pomoc plk. Miloni Wartalskému osobní dopisem při příležitosti jeho odchodu z varšavského velvyslanectví ČSSR (*ABS*)

Minister Spraw Wewnętrznych PRL gen. Czesław Kiszczak podziękował za pomoc plk. Miloniowi Wartalskiemu w formie osobistego listu przy okazji jego odejścia z Ambasady Czechosłowackiej Republiki Demokratycznej w Warszawie (*ABS*)

PLR Interior Minister Gen. Czeslaw Kiszcak thanked Col. Milon Wartalski for help in a personal letter on the occasion of his departure from the Warsaw Embassy in Czechoslovakia (*ABS*)

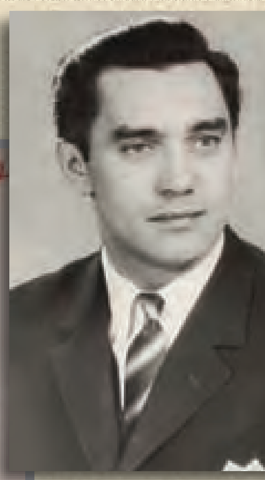

Představitel FMV v Polsku pplk. Miloň Wartalský, který byl v letech 1981 až 1986 legalizován ve funkci I. velvyslaneckého tajemníka. Mezi jeho úkoly patřilo také plnění úkolů akce „Sever" na polském území (*ABS*)

Przedstawiciel Federalnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Polsce ppłk. Miloň Wartalský, który w latach 1981-1986 pełnił funkcję I. sekretarza ambasady CSRS. Do jego obowiązków należało także spełnianie zadań operacji „Północ" na terenie Polski (*ABS*)

FMV representative in Poland Lt-Col. Miloň Wartalský, who was in the years 1981 to 1986 legalized in the office of Ambassador's first Secretary. Carrying out the tasks of operation "North" in Poland was also among his responsibilities (*ABS*)

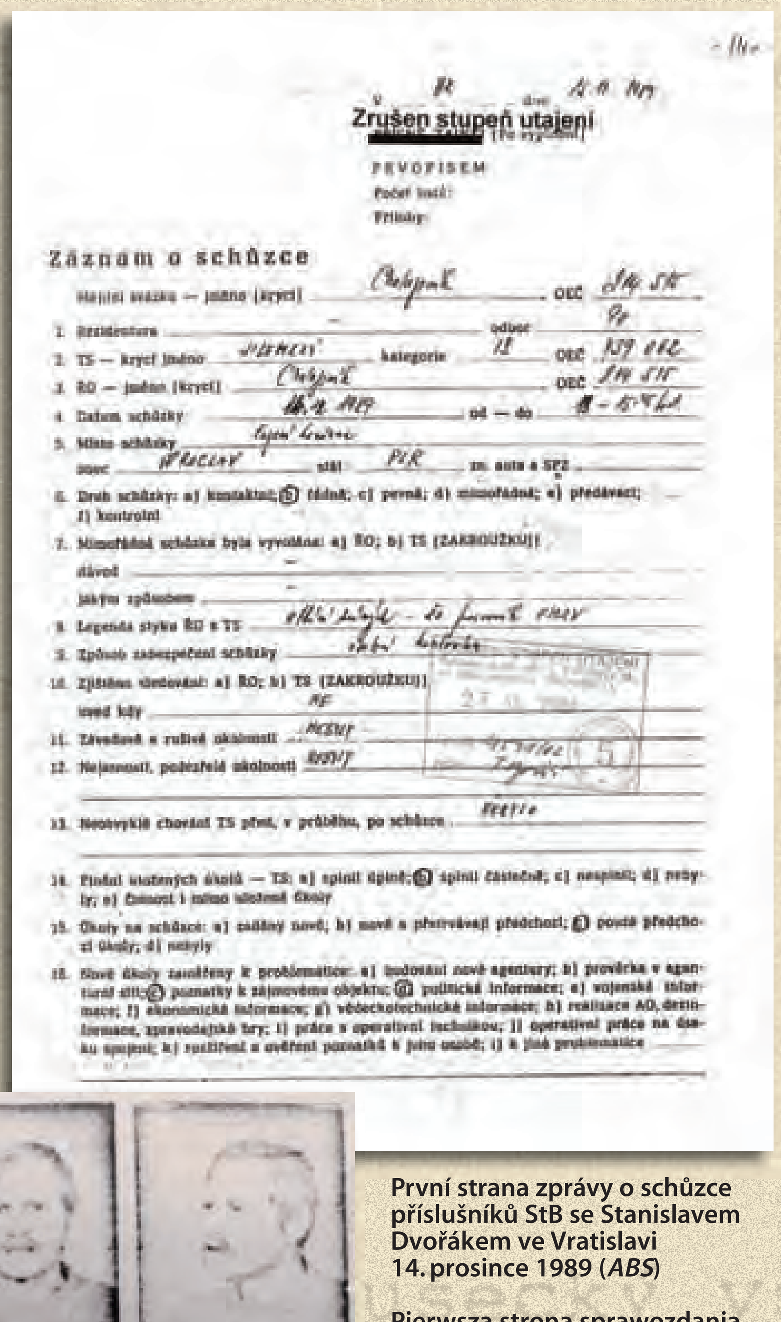

Zrušen stupeň utajení

Záznam o schůzce

První strana zprávy o schůzce příslušníků StB se Stanislavem Dvořákem ve Vratislavi 14. prosince 1989 (*ABS*)

Pierwsza strona sprawozdania ze spotkania funkcjonariuszy StB ze Stanislavem Dvořákem we Wrocławiu 14 grudnia 1989 (*ABS*)

First page of a report on the meeting of StB officials with Stanislav Dvořák in Wroclaw December 14th 1989 (*ABS*)

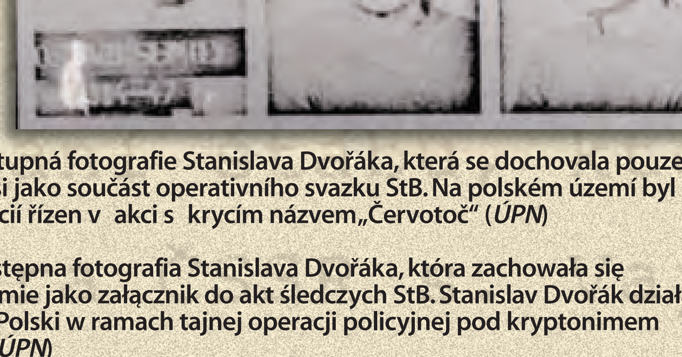

Jediná dostupná fotografie Stanislava Dvořáka, která se dochovala pouze na mikrofiši jako součást operativního svazku StB. Na polském území byl tajnou policií řízen v akci s krycím názvem „Červotoč" (*ÚPN*)

Jedyna dostępna fotografia Stanislava Dvořáka, która zachowała się na mikrofilmie jako załącznik do akt śledczych StB. Stanislav Dvořák działał na terenie Polski w ramach tajnej operacji policyjnej pod kryptonimem „Kołatek" (*ÚPN*)

The only available photograph of Stanislav Dvořák which survived only on microfiche as part of the StB operational volume; on the Polish territory he was controlled by secret police in an action with a code name "wood-worm" (*UPN*)

polský institut
instytut polski
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Solidarita se Solidaritou

Polska Solidarność ze Solidarnością

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Od roku 1982 bylo na území ČSSR zjištěno 653 případů výskytu protizákonných tiskovin, reagujících na současnou situaci v PLR. S obdobnou motivací byly zjištěny i dva verbální trestné činy. Bylo odhaleno rozšiřování letáků v počtu 446 kusů, 46 anonymních [dopisů] a 1 výhružný dopis, 34 nápisů a 126 dalších nezákonných projevů. Bylo odhaleno 45 obsahově závadových dopisů.

Ze zprávy náčelníka X. správy SNB genmjr. Vladimíra Stárka o bezpečnostní situaci v Československu (květen 1982)

Od 1982 roku na terenie CSRS zarejestrowano 653 przypadków pojawienia się niezgodnych z prawem publikacji dotyczących współczesnej sytuacji w PRL. Odkryto także dwa czyny karalne. Odkryte zostały ulotki w ilości 446 sztuk, 46 anonimów i 1 list z pogróżkami, 34 napisy i 126 innych działań niezgodnych z prawem. Odkrytych zostało 45 listów z treścią wywrotową.

Ze sprawozdania kierownika X. oddziału SNB gen. mjr Vladimíra Stárka o sytuacji w Czechosłowacji (maj 1982)

Since 1982 there were 653 cases of unlawful publications found in ČSSR , in response to the then situation in the PLR. Two verbal criminal offences were identified with a similar motivation. The distribution of 446 leaflets was revealed, 46 anonymous [letters] and 1 threatening letter, 34 signs and 126 other illegal manifestations. 45 troubling-content letters were revealed.

From a report of the Chief of the tenth Administration of the National Security Board (SNB) Maj. Gen. Vladimir Stárek on the security of the situation in Czechoslovakia (May 1982)

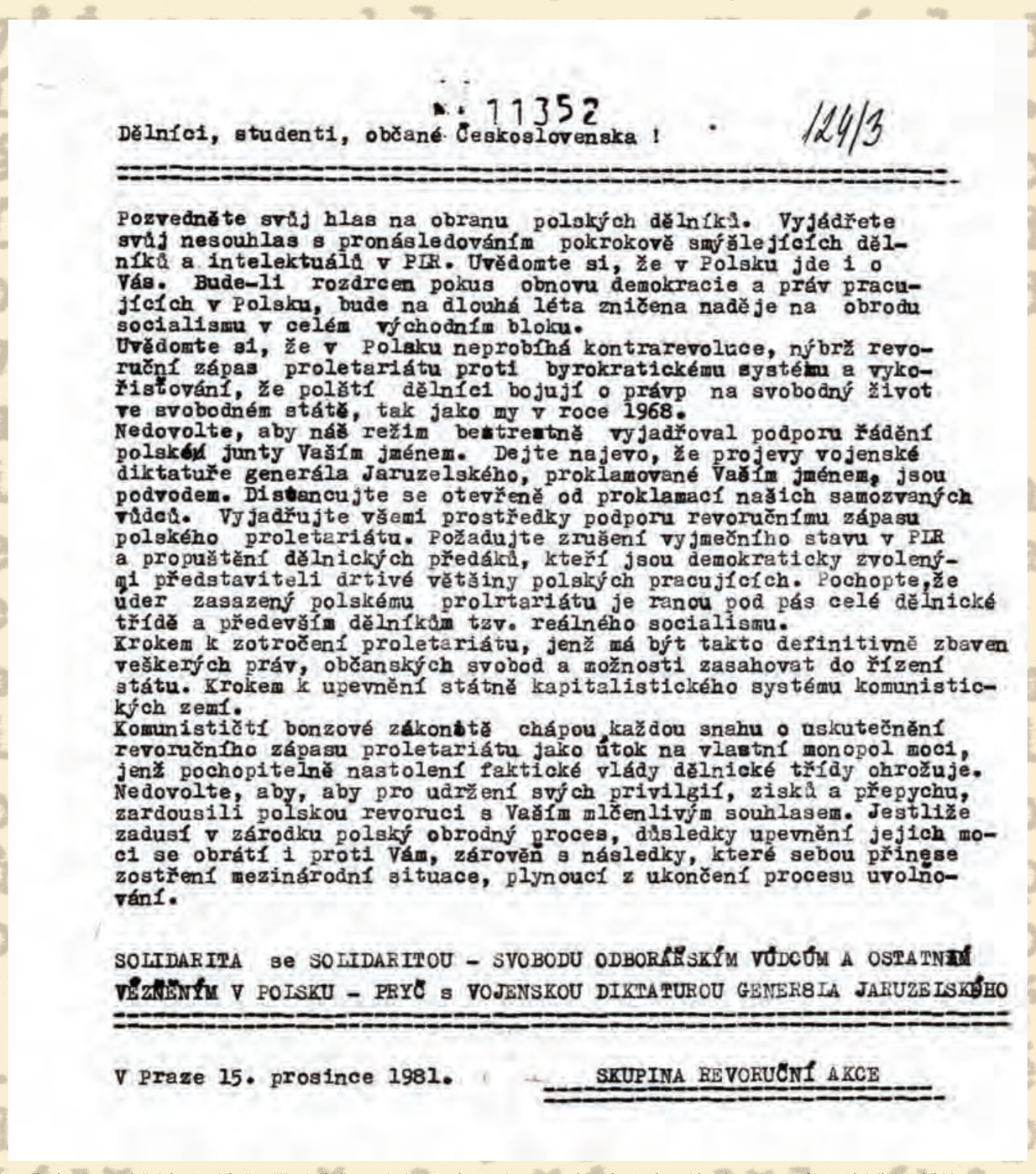

Dělníci, studenti, občané Československa ! 124/3

Pozvedněte svůj hlas na obranu polských dělníků. Vyjádřete svůj nesouhlas s pronásledováním pokrokově smýšlejících dělníků a intelektuálů v PLR. Uvědomte si, že v Polsku jde i o Vás. Bude-li rozdrcen pokus obnovu demokracie a práv pracujících v Polsku, bude na dlouhá léta zničena naděje na obrodu socialismu v celém východním bloku.
Uvědomte si, že v Polsku neprobíhá kontrarevoluce, nýbrž revoruční zápas proletariátu proti byrokratickému systému a vykořisťování, že polští dělníci bojují o právo na svobodný život ve svobodném státě, tak jako my v roce 1968.
Nedovolte, aby náš režim bezstrestně vyjadřoval podporu řádění polské junty Vaším jménem. Dejte najevo, že projevy vojenské diktatuře generála Jaruzelského, proklamované Vaším jménem, jsou podvodem. Distancujte se otevřeně od proklamací našich samozvaných vůdců. Vyjadřujte všemi prostředky podporu revoručnímu zápasu polského proletariátu. Požadujte zrušení vyjmečního stavu v PLR a propuštění dělnických předáků, kteří jsou demokraticky zvolenými představiteli drtivé většiny polských pracujících. Pochopte,že úder zasazený polskému prolrtariátu je ranou pod pás celé dělnické třídě a především dělníkům tzv. reálného socialismu.
Krokem k zotročení proletariátu, jenž má být takto definitivně zbaven veškerých práv, občanských svobod a možnosti zasahovat do řízení státu. Krokem k upevnění státně kapitalistického systému komunistických zemí.
Komunističtí bonzové zákonitě chápou každou snahu o uskutečnění revoručního zápasu proletariátu jako útok na vlastní monopol moci, jenž pochopitelně nastolení faktické vlády dělnické třídy ohrožuje. Nedovolte, aby, aby pro udržení svých privilgií, zisků a přepychu, zardousili polskou revoruci s Vaším mlčenlivým souhlasem. Jestliže zadusí v zárodku polský obrodný proces, důsledky upevnění jejich moci se obrátí i proti Vám, zároveň s následky, které sebou přinese zostření mezinárodní situace, plynoucí z ukončení procesu uvolnování.

SOLIDARITA se SOLIDARITOU - SVOBODU ODBORÁŘSKÝM VŮDCŮM A OSTATNÍM VĚZNĚNÝM V POLSKU - PRYČ s VOJENSKOU DIKTATUROU GENERÁLA JARUZELSKÉHO

V Praze 15. prosince 1981. SKUPINA REVORUČNÍ AKCE

Leták „Skupiny revoluční akce", za jehož rozšiřování byli v prosinci 1982 odsouzeni Jan Wünsch, Václav Soukup, Jitka Tůmová a Josef Wünsch (*Libri prohibiti*)

Ulotka „Grupy Akcji Rewolucyjnych", za rozprowadzanie której w grudniu 1982 roku skazani zostali Jan Wünsch, Václav Soukup, Jitka Tůmová i Josef Wünsch (*Libri prohibiti*)

The leaflet "Revolutionary action groups" for the distribution of which Jan Wünsch, Václav Soukup, Jitka Tůmova and Josef Wünsch were convicted in December 1982 (*Libri prohibiti*)

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Spisový svazek č. 144

Objekt: POŠŤÁK

Obálka spisu, kde jsou uloženy dokumenty ze sledování Jana Wünsche příslušníky StB (*ABS*)

Okładka akt, w których znajdują się materiały operacyjne dotyczące śledztwa Jana Wünscha prowadzonego przez funkcjonariuszy StB (*ABS*)

The file cover where documents from Jan Wünsch's surveillance by StB members are saved (*ABS*)

Fotografie Jana Wünsche, kterou příslušníci StB používali na počátku osmdesátých let pro jeho sledování v akci „Pošťák" (*ABS*)

Fotografia Jana Wünscha, wykorzystywana przez funkcjonariuszy StB w trakcie operacji „Listonosz" na początku lat osiemdziesiątych (*ABS*)

Jan Wünsch's photographs used in the early eighties for his surveillance in the operation "The Postman" by members of the State Security (StB) (*ABS*)

Náčelník X. správy SNB genmjr. Vladimír Stárek na fotografii z personálního spisu (*ABS*)

Naczelnik X. oddziału SNB gen. mjr Vladimír Stárek na fotografii pochodzącej z akt osobistych (*ABS*)

Tenth SNB Administration Chief Maj. Gen. Vladimir Stárek on a photograph from a personnel file (*ABS*)

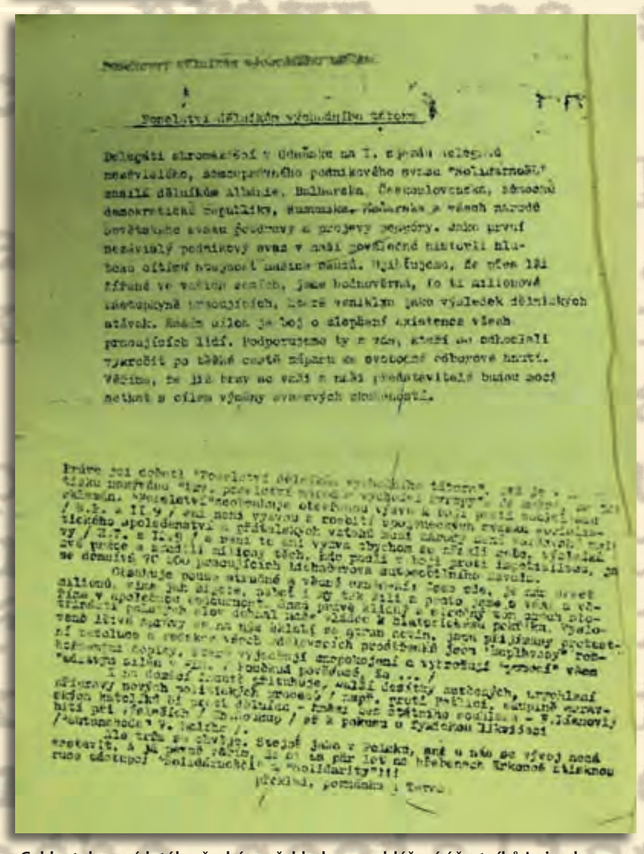

Cyklostylovaný leták s českým překladem prohlášení účastníků I. sjezdu Nezávislého svazu Solidarita, který byl učen dělníkům východního bloku (*Libri prohibiti*)

Powielona ulotka z czeskim tłumaczeniem oświadczenia uczestników I zjazdu Niezależnego Związku Zawodowego Solidarność skierowanego do robotników z bloku wschodniego (*Libri prohibiti*)

A mimeo brochure with Czech translation of the statements by participants of the First Congress of the Independent Solidarity Union, which was determined to Eastern Bloc workers (*Libri prohibiti*)

Vyhlášení vojenského stavu v Polsku 13. prosince 1981 vyvolalo v Československu velký zájem veřejnosti. Pouze jednotlivci se však rozhodli vyjádřit internovaným představitelům Nezávislého odborového svazu Solidarita svou podporu konkrétním způsobem, například protestnímu nápisy na zdech či rozšiřováním letáků. Na počátku roku 1982 provedla StB v souvislosti s letákovou kampaní na podporu Solidarity rozsáhlé zatýkání a domovní prohlídky. Tajná policie získala informace od Františka Hrabala, který v tomto období patřil mezi její nejvýkonnější agenty. O několik měsíců později byla senátem Městského soudu v Praze odsouzena čtveřice mladých lidí k různě vysokým trestům odnětí svobody.
Byl mezi nimi také signatář Charty 77 Jan Wünsch, který strávil takřka čtyřicet měsíců ve vězení především za své kontakty s polskou opozicí. Do sousední země začal na konci sedmdesátých let jezdit se svou tehdejší přítelkyní Lindou Cvrčkovou. Ve Varšavě se seznámili s Jackem Kuroněm, Janem Lytińskim a dalšími členy Výboru společenské sebeobrany – Výboru na obranu dělníků (KSS-KOR), na něž získali spojení od Tomáše Petřivého. Po návratu se spolu s přáteli snažil rozšiřovat zprávy o polské situaci. V září 1981 například rozšiřoval český překlad proslulého prohlášení Solidarity, které bylo určeno dělníkům východního bloku. Po návratu z vězení se Jan Wünsch opět zapojil do opozičních aktivit. V roce 1986 se například s Petrem Pospíchalem zúčastnil v Tatrách několika schůzek se zástupci podzemní Solidarity.

Ogłoszenie stanu wojennego w Polsce 13 grudnia 1981 roku wywołało w Czechosłowacji olbrzymie zainteresowanie społeczeństwa. Pomimo tego, jedynie poszczególne jednostki zdecydowały się w konkretny sposób, na przykład poprzez protestacyjne napisy na murach czy rozprowadzaniem ulotek, wyrazić swoje poparcie przedstawicielom NSZZ Solidarność. Na początku 1982 roku StB przeprowadziła w związku z kampanią kolportowania ulotek wspierających Solidarność szeroko zakrojoną akcję aresztowań i rewizji w mieszkaniach. Tajna policja pozyskiwała informacje od Františka Hrabala, który należał wówczas do najbardziej pracowitych agentów. Kilka miesięcy później Sąd Miejski w Pradze skazał na karę pozbawienia wolności czwórkę młodych ludzi. Poszczególne wyroki różniły się długością.
Wśród oskarżonych był także sygnatariusz Karty 77 Jan Wünsch, który spędził w więzieniu czterdzieści miesięcy, głównie za kontakty z polską opozycji. Do sąsiedniego kraju zaczął jeździć w końcu lat siedemdziesiątych razem ze swoją ówczesną partnerką Lindą Cvrčkovą. W Warszawie poznał Jacka Kuronia, Jana Lityńskiego i innych członków KSS „KOR", z którymi skontaktował się dzięki namiarom od Tomáša Petřivego. Po powrocie razem z przyjaciółmi
starał się nagłośnić sytuację w Polsce. We wrześniu 1981 roku rozpowszechniał na przykład czeskie tłumaczenie słynnego oświadczenia Solidarności skierowanego do robotników z bloku wschodniego. Po wyjściu z więzienia Jan Wünsch znowu zaangażował się w działalność opozycyjną. W 1986 roku razem z Petrem Pospíchalem wziął udział w kilku spotkaniach z przedstawicielami podziemnej Solidarności w Tatrach.

The announcement of the military situation in Poland on December 13th 1981 caused great public interest in Czechoslovakia. Only individuals however decided to express their support for the arrested officials of the Independent Solidarity trade union in a particular way, such as protest signs on the walls or spreading leaflets. At the beginning of 1982, State Security (StB), in connection with a leaflet campaign to promote Solidarity, conducted extensive house searches and arrests. Secret police received information from František Hrabal, who was one of its most powerful agents in this period. A few months later, the Chamber of the Municipal Court in Prague sentenced four young people to different high-custodial sentences.
A signatory of Charter 77 Jan Wünsch, who spent almost forty months in prison mainly for his contacts with the Polish opposition, was among them. He started going to the neighbouring country with his girlfriend at the time, Linda Cvrčkova at the end of the seventies. In Warsaw, he met with Jacek Kuroń, Jan Lytińskim and other members of the Committee of social self-defense - Workers' Defense Committee (KSS-KOR), for which they obtained contacts from Tomáš Petřivý. After his return, he tried to spread the message about the Polish situation along with his friends. In September 1981, for example, he spread the Czech translation of the famous Declaration of Solidarity, which was addressed to the workers of the Eastern bloc. After returning from prison, Jan Wünsch became involved in opposition activities again., For example in 1986, he attended several meetings in the Tatra Mountains with several representatives of the underground Solidarity together with Petr Pospíchal.

Fotografie ze sledování Jiřího Wolfa a Věry Novotné (tehdejší manželky Jana Wünsche), které se odehrálo v souvislosti se zatýkáním účastníků letákové kampaně na podporu Solidarity, 18. 2. 1982 (*ABS*)

Fotografie Jiří Wolfa i Věry Novotnej (jego ówczesnej żony) pochodzące z materiałów operacyjnych zebranych w związku z inwigilacją uczestników kampanii kolportażu ulotek wspierających Solidarność, 18 II 1982 (*ABS*)

Photographs from the surveillance of Jiří Wolf and Věra Novotná (then wife of Jan Wünsch), which took place in connection with the arrests of participants of leaflet campaign in support of Solidarity, February 18, 1982 (*ABS*)

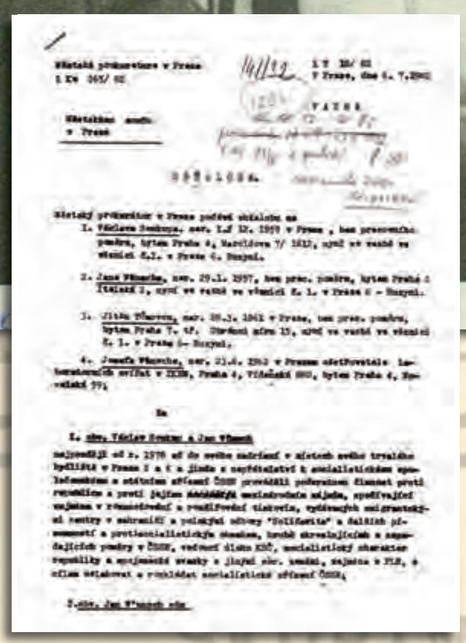

První strana obžaloby proti účastníkům letákové kampaně na podporu Solidarity (*Libri prohibiti*)

Pierwsza strona oskarżenia przeciwko uczestnikom kampanii kolportowania ulotek wspierających Solidarność (*Libri prohibiti*)

The first page of the indictment against participants of the leaflet campaign to promote Solidarity (*Libri prohibiti*)

polský institut / instytut polski · CZESKIE CENTRUM / ČESKÉ CENTRUM · Misgurnus a.s.

Počátky Polsko-československé solidarity

Początki Polsko-Czechosłowackiej Solidarności

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Ve dnech 17.–24. 9. 1981 uskutečnil Gleichgewicht spolu s naším pramenem [Stanislavem Dvořákem] cestu do ČSSR z pokynu varšavského centra s cílem projednání koordinace záměrů varšavské centrály KORu s představiteli čs. opozice. Jmenovaný uskutečnil jednání s exponenty „CH[arty 77]" a VONSu Annou Šabatovou, Janem a Jaroslavem Šabatou a Václavem Malým, kteří nabídku polské opozice přijali a dohodli konkrétní systém přepravy materiálů z PLR do ČSSR na dobu do uzavření státních hranic.

Podklady X. správy SNB pro zasedání řídícího štábu akce „Sever" (září 1981)

W dniach 17–24.09.1981 Gleichgewicht odbył wspólnie z naszym źródłem [Stanislavem Dvořákiem] podróż do CSRS na zlecenie warszawskiego centrum w celu omówienia i koordynacji planów warszawskiej centrali KOR-u z przedstawicielami czechosłowackiej opozycji. Wyżej wymieniony doprowadził do spotkania z przedstawicielami „K[arty 77]" i VONS-u Anną Šabatovą, Janem i Jaroslavem Šabatą oraz z Václavem Malým, którzy przyjęli propozycję polskiej opozycji i umówili się na konkretny system przewozu materiałów z PRL do CSRS pomimo zamkniętych granic państwowych.

Sprawozdania X. oddziału SNB przygotowane na posiedzenie sztabu generalnego operacji „Północ" (wrzesień 1981)

In the days between the 17th and the 24th of September 1981, Gleichgewicht, along with our source [Stanislav Dvořák] made a trip to Czechoslovakia under order from the Warsaw center with an aim to discuss the intention coordination of the Warsaw KOR headquarters with representatives of Czechoslovak opposition. Gleichgewicht carried out a meeting with exponents "Charter 77" and VONS Anna Šabatová, Jan and Jaroslav Šabata and Václav Malý, who accepted the offer of Polish opposition and arranged a concrete system for the transport of materials from PLR to the ČSSR for a period until the closing of the state borders.

Source materials of the tenth National Security Board (SNB) Administration for the meeting of management staff of operation "North" (September 1981)

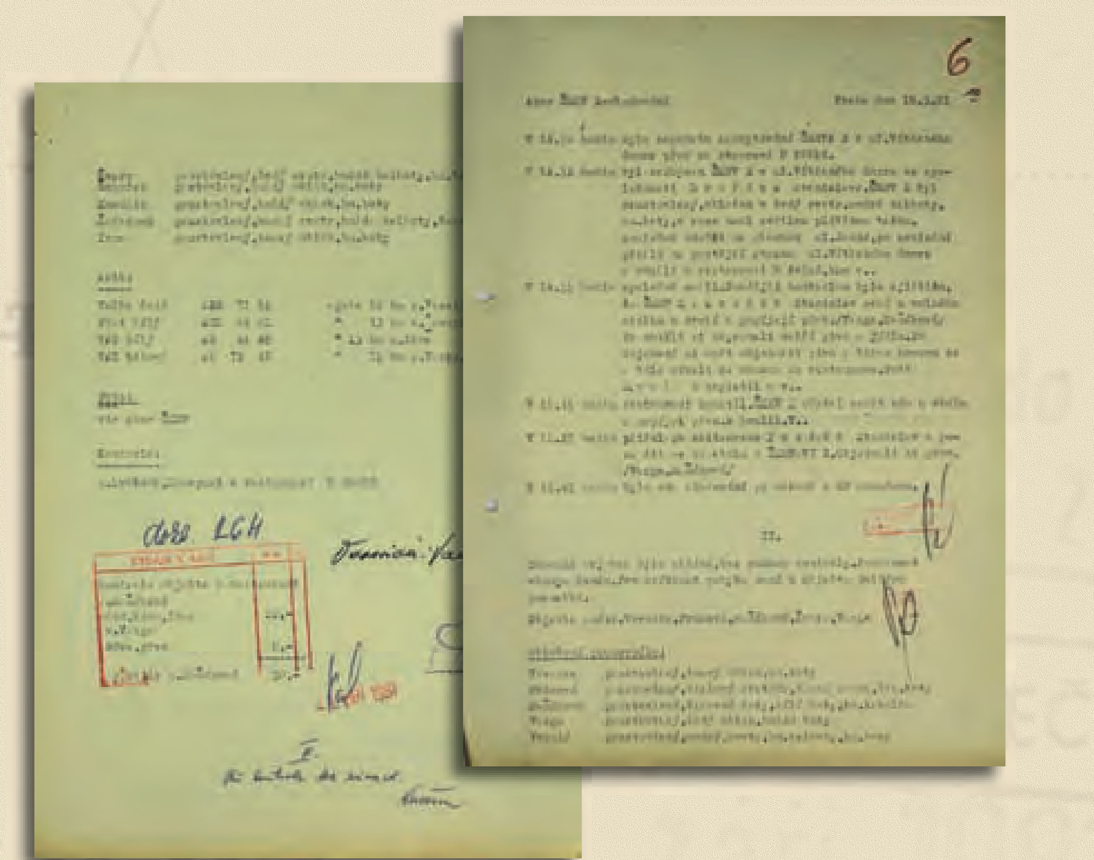

Záznam ze sledování Alexandra Gleichgewichta příslušníky IV. správy SNB (Správy sledování StB) z 18. září 1981. Sledování mělo krycí název „Červ" (*ABS*)

Materiały operacyjne ze śledztwa pod kryptonimem „Robak" prowadzonego przez funkcjonariuszy IV. Departamentu SB (Oddziału StB zajmującego się inwigilacją) w sprawie Alexandra Gleichgewichta z 18 września 1981 roku ((*ABS*)

Records from the surveillance of Alexandr Gleichgewicht by officials of the fourth SNB Administration (StB surveillance Administration) from September 18th 1981; the surveillance had a cover name "Worm" (*ABS*)

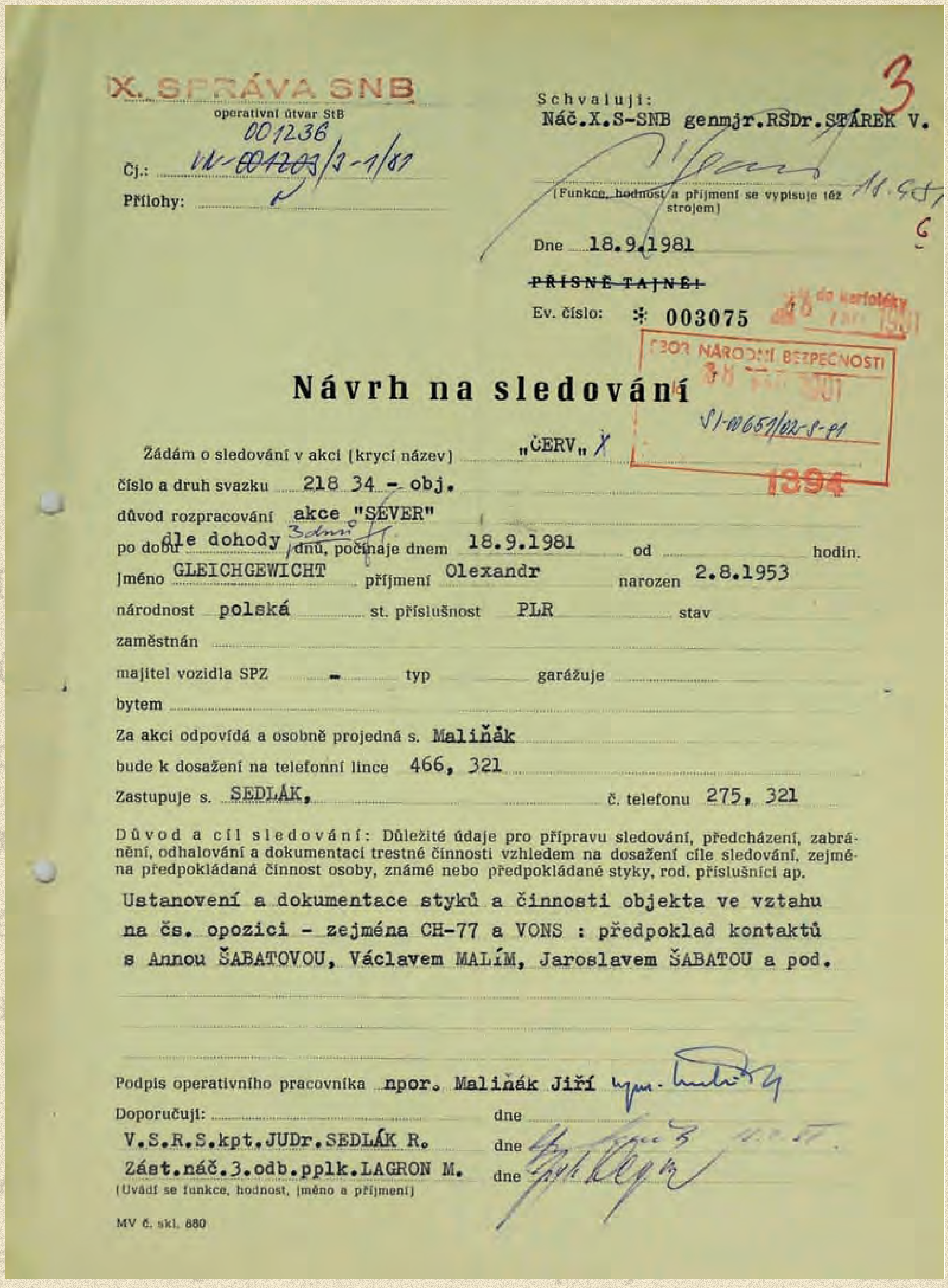

X. SPRÁVA SNB
operativní útvar StB
001236

Čj.: VN-001203/3-1/81

Přílohy:

Schvaluji:
Náč.X.S-SNB genmjr.RSDr.STÁREK V.
(Funkce, hodnost a příjmení se vypisuje též strojem) 11.9.81

Dne 18.9.1981

~~PŘÍSNĚ TAJNÉ!~~

Ev. číslo: * 003075

SBOR NÁRODNÍ BEZPEČNOSTI
S1-10651/02-8-81
1394

Návrh na sledování

Žádám o sledování v akci (krycí název) „ČERV" X

číslo a druh svazku 218 34 – obj.

důvod rozpracování akce "SEVER"

po dobu dle dohody 3 dní dnů, počínaje dnem 18.9.1981 od hodin.

Jméno GLEICHGEWICHT příjmení Olexandr narozen 2.8.1953

národnost polská st. příslušnost PLR stav

zaměstnán

majitel vozidla SPZ – typ garážuje

bytem

Za akci odpovídá a osobně projedná s. Maliňák

bude k dosažení na telefonní lince 466, 321

Zastupuje s. SEDLÁK, č. telefonu 275, 321

Důvod a cíl sledování: Důležité údaje pro přípravu sledování, předcházení, zabránění, odhalování a dokumentaci trestné činnosti vzhledem na dosažení cíle sledování, zejména předpokládaná činnost osoby, známé nebo předpokládané styky, rod. příslušníci ap.

Ustanovení a dokumentace styků a činnosti objekta ve vztahu na čs. opozici – zejména CH-77 a VONS : předpoklad kontaktů s Annou ŠABATOVOU, Václavem MALÍM, Jaroslavem ŠABATOU a pod.

Podpis operativního pracovníka npor. Maliňák Jiří

Doporučuji:
V.S.R.S.kpt.JUDr.SEDLÁK R. dne
Zást.náč.3.odb.pplk.LAGRON M. dne
(Uvádí se funkce, hodnost, jméno a příjmení)

MV č. skl. 880

Návrh X. správy SNB (Správy StB pro boj s vnitřním protivníkem) na sledování Alexandra Gleichgewichta při jeho cestě do Prahy, kde se sešel se signatáři Charty 77 a domluvil s nimi spolupráci (*ABS*)

Propozycja X. oddziału SNB (Oddziału StB do walki z przeciwnikiem wewnętrznym) śledzenia Alexandra Gleichgewichta podczas jego podróży do Pragi, podczas której spotkał się z sygnatariuszami Karty 77 oraz porozumiał się z nimi co do współpracy (*ABS*)

The proposal of the tenth SNB Administration (StB Administration for combating the internal enemy) to monitor Alexandr Gleichgewicht during his trip to Prague where he met with signatories of Charter 77 and arranged cooperation with them (*ABS*)

Alexander Gleichgewicht na večeru věnovanému vydavateli pařížské *Kultury* Jerzymu Gedroyćovi, který v květnu 2005 uspořádal Polský institut v Praze (foto: Petr Blažek)

Alexander Gleichgewicht na wieczorze poświęconym wydawcy paryskiej *Kultury* Jerzemu Gedroyciowi, który w maju 2005 roku został zorganizowany przez Instytut Polski w Pradze (fot. Petr Blažek)

Alexandr Gleichgewicht at an evening dedicated to the publisher of Parisian *Kultura* Jerzy Gedroyćwho established the Polish Institute in Prague in May 2005. (Photo: Petr Blažek)

Počátky Polsko-československé solidarity sahají do počátku osmdesátých let, kdy vratislavský studentský aktivista Alexander Gleichgewicht navázal spolupráci se signatáři Charty 77. Jeho otec byl členem Výboru společenské sebeobrany „KOR" (KSS „KOR") a patřil mezi známé představitele opozice v Polsku. Hlavní spojkou do Československa byl tehdejší lektor češtiny na vratislavské univerzitě Stanislav Dvořák, který se na jaře 1981 sám nabídl, že odveze do Prahy polské samizdaty. Současně se však přihlásil StB a stal se jejím spolupracovníkem. Jeho prostřednictvím se tajná policie několik let snažila v akci „Červotoč" kontrolovat kontakty signatářů Charty 77 do Polska.
V září 1981 odjel Alexander Gleichgewicht do Československa, kde se sešel s pražskými a brněnskými signatáři Charty 77 a dohodl se s nimi na další spolupráci. O necelé tři měsíce později však byl v Polsku vyhlášen výjimečný stav a Alexander Gleichgewicht byl internován. Organizace kontaktů se na jaře 1982 ujal student slavistiky na vratislavské univerzitě Mirosław Jasiński, kterému pomáhali Pawel Kasprzak, Ewa Trojanowska a další přátelé. Rozvíjení spolupráce s pražskými signatáři Charty 77 se až do poloviny osmdesátých let příliš nedařilo. Příslušníci StB až do června 1984 využívali na polském území Stanislava Dvořáka a v Praze se jim podařilo podstavit jako spojku dalšího spolupracovníka – Jiřího Matznera. Tajná policie se především snažila, aby kontakty disidentů z obou zemí zůstaly na neveřejné úrovni a bez hmatatelných výsledků. Zvolenému postupu napomáhala obtížná situace v Polsku, kde dlouho trval výjimečný stav. Také Charta 77 byla v tomto období ještě pod velkým tlakem, řada signatářů byla ve vězení nebo byla donucena k vystěhování v rámci celostátní akce StB příznačně nazvané „Asanace".
Nejviditelnějším výsledkem spolupráce vratislavských aktivistů se signatáři Charty 77 bylo v tomto období společné prohlášení, které bylo zveřejněno v únoru 1984. Situace se změnila teprve v polovině osmdesátých let, kdy se do Polsko-československé solidarity zapojila řada nových lidí. V následující letech připravili řadu legendárních akcí, mezi nimiž jsou nejznámější společné schůzky v horách a vratislavský festival na počátku listopadu 1989.

Początki Solidarności Polsko-Czechosłowackiej sięgają wczesnych lat osiemdziesiątych, kiedy to wrocławski aktywista studencki Alexander Gleichgewicht nawiązał współpracę z sygnatariuszami Karty 77. Jego ojciec był członkiem KSS „KOR" i należał do znanych przedstawicieli opozycji w Polsce. Głównym łącznikiem z Czechosłowacją został ówczesny wykładowca języka czeskiego na Uniwersytecie Wrocławskim, Stanislav Dvořák, który w lecie 1981 roku zaproponował, że odwiezie do Pragi polskie publikacje drugiego obiegu. W tym samym czasie zgłosił się do StB i stał się ich współpracownikiem. Za jego pośrednictwem tajna policja przez kilka lat kontrolowała, w ramach operacji „Kołatek", kontakty sygnatariuszy Karty 77 z Polską.
We wrześniu 1981 roku Alexander Gleichgewicht pojechał do Czechosłowacji, gdzie spotkał się z praskimi i brneńskimi sygnatariuszami Karty 77, z którymi umówił się z na dalszą współpracę. Niecałe trzy miesiące później ogłoszono w Polsce stan wojenny i Alexander Gleichgewicht został internowany. Organizacji kontaktów podjął się na wiosnę 1982 roku student slawistyki na Uniwersytecie Wrocławskim, Mirosław Jasiński, któremu pomagali Paweł Kasprzak, Ewa Trojanowska i inni przyjaciele. Rozwijanie współpracy z praskimi sygnatariuszami Karty 77 do połowy lat osiemdziesiątych nie przynosiło specjalnych efektów. Funkcjonariusze StB do czerwca 1984 roku wykorzystywali na terenie Polski Stanislava Dvořáka, a w Pradze udało im się podstawić jako łącznika dalszego swojego współpracownika – Jiři Matznera. Tajna policja starała się przede wszystkim, aby kontakty dysydentów z obu krajów pozostały na nieformalnej stopie i nie przynosiły namacalnych efektów. W realizacji obranej strategii dopomagała trudna sytuacja w Polsce, w której trwał stan wojenny. Również Karta 77 pozostawała w tym czasie pod dużym naciskiem władzy. Wielu sygnatariuszy było w więzieniu albo zostało zmuszonych do emigracji w ramach ogólnopaństwowej operacji StB pod znaczącą nazwą „Asenizacja".
Najbardziej widocznym wynikiem ówczesnej współpracy wrocławskich aktywistów z sygnatariuszami Karty 77 było wydanie wspólnego oświadczenia, które zostało podane do wiadomości publicznej w lutym 1984 roku. Sytuacja zmieniła się dopiero w połowie lat osiemdziesiątych, kiedy do Solidarności Polsko-Czechosłowackiej przyłączyli się nowi ludzie. W następujących latach przygotowali wiele legalnych akcji, wśród których najbardziej znane są wspólne spotkania w górach i festiwal wrocławski z początku listopada 1989 roku.

The beginnings of the Polish-Czechoslovak Solidarity go back to the early eighties, when Wroclaw student activist Alexander Gleichgewicht established cooperation with the signatories of Charter 77. His father was a member of the Committee of societal self-defense "KOR" (KSS "KOR") and one of the well-known opposition figures in Poland. The main connection to Czechoslovakia back then was a Czech language tutor at the Wroclaw University, Stanislav Dvořák, who volunteered to take Polish samizdat to Prague in the spring of 1981. At the same time, however, he volunteered with State Security (StB) and became its collaborator. Through him, the secret police tried to control Charter 77 signatories' contacts in operation "Wood-worm" in Poland for several years.
In September 1981 Alexander Gleichgewicht went to Czechoslovakia, where he met Prague and Brno signatories of Charter 77 and agreed on further cooperation with them. Less than three months later, however, a state of emergency was declared in Poland and Alexander Gleichgewicht was interned. The organization of contacts was taken in spring 1982 by Wroclaw University Slavic student Mirosław Jasiński, who was helped by Pawel Kasprzak, Ewa Trojanowska, and other friends. Developing cooperation with Prague Charter 77 signatories was not very successful till the mid-eighties. State Security (StB) officials used Stanislav Dvořák in Poland until June 1984 and they managed to establish another liaison in Prague - Jiří Matzner. Secret police mainly tried to keep contacts of dissidents from both countries at the private level and without tangible results. The chosen process was helped by the difficult situation in Poland, where the state of emergency remained for a long time. During this period Charter 77 was also under great pressure, a number of signatories had been in prison or were forced to emigrate within the scope of the State Security nationwide operation amply entitled "Demolition".
In this period the most visible result of cooperation between Wroclaw activists with the signatories of Charter 77 was the joint declaration published in February 1984. The situation only changed in the mid-eighties, when a number of new people became involved in the Polish-Czechoslovak Solidarity. In the following years, they prepared a series of legendary events, among which meetings in the mountains and the Wroclaw festival at the beginning of November 1989 are the most well-known.

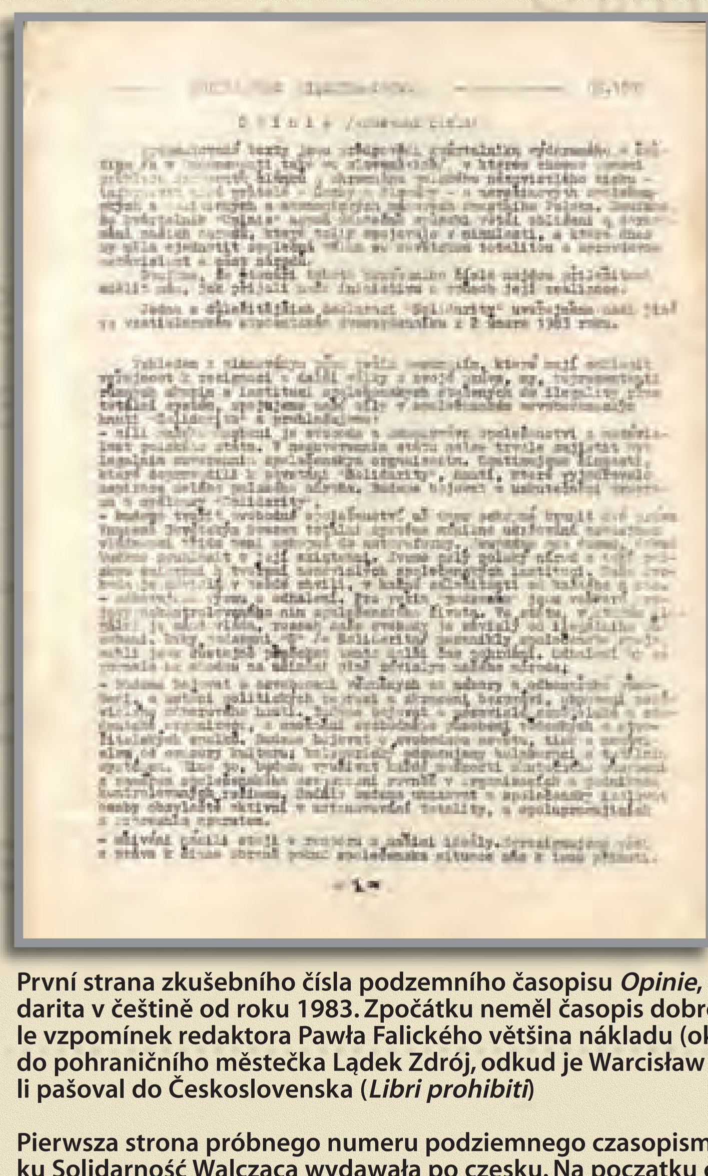

První strana zkušebního čísla podzemního časopisu *Opinie*, který vydávala Bojující Solidarita v češtině od roku 1983. Zpočátku neměl časopis dobrou jazykovou redakci. Podle vzpomínek redaktora Pawła Falického většina nákladu (okolo 500 kusů) směřovala do pohraničního městečka Lądek Zdrój, odkud je Warcisław Martynowski spolu s přáteli pašoval do Československa (*Libri prohibiti*)

Pierwsza strona próbnego numeru podziemnego czasopisma *Opinie*, który od 1983 roku Solidarność Walcząca wydawała po czesku. Na początku czasopismo nie miało dobrej redakcji językowej. Według wspomnień redaktora Pawła Falickiego większość nakładu (około 500 sztuk) była kierowana do przygranicznego miasteczka Lądek Zdrój, skąd Warcisław Martynowski wspólnie z przyjaciółmi przemycał je do Czechosłowacji (*Libri prohibiti*)

The first page of the test issue of the underground magazine *Opinie*, which was being issued by Fighting Solidarity in Czech since 1983. Initially, the magazine didn't have a good language editorship. According to memories of the editor Pawel Falicki most of the edition (about 500 pieces) was routed to the border town Ladek Zdroj, where Warcisław Martynowski smuggled it into Czechoslovakia together with his friends (*Libri prohibiti*)

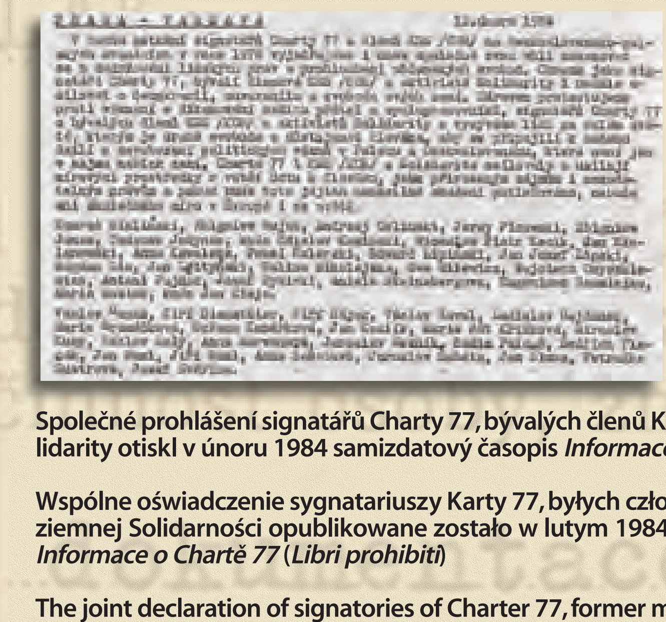

Společné prohlášení signatářů Charty 77, bývalých členů KSS „KOR" a představitelů podzemní Solidarity otiskl v únoru 1984 samizdatový časopis *Informace o Chartě 77* (*Libri prohibiti*)

Wspólne oświadczenie sygnatariuszy Karty 77, byłych członków KSS „KOR" i przedstawicieli podziemnej Solidarności opublikowane zostało w lutym 1984 roku w czasopismie drugiego obiegu *Informace o Chartě 77* (*Libri prohibiti*)

The joint declaration of signatories of Charter 77, former members of KSS "KOR" and the underground Solidarity leaders was published at samizdat journal *Informace o Chartě 77* in February 1984 (*Libri prohibiti*)

Fotografie z pouličních demonstrací ve Vratislavi v první polovině osmdesátých let (*Karta*)

Fotografie z demonstracji ulicznych we Wrocławiu w pierwszej połowie lat osiemdziesiątych (*Karta*)

Photographs of street demonstrations in Wroclaw in the first half of the eighties (*Karta*)

polský institut / instytut polski
CZESKIE CENTRUM / ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Brno-Varšava
Brno-Warszawa

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

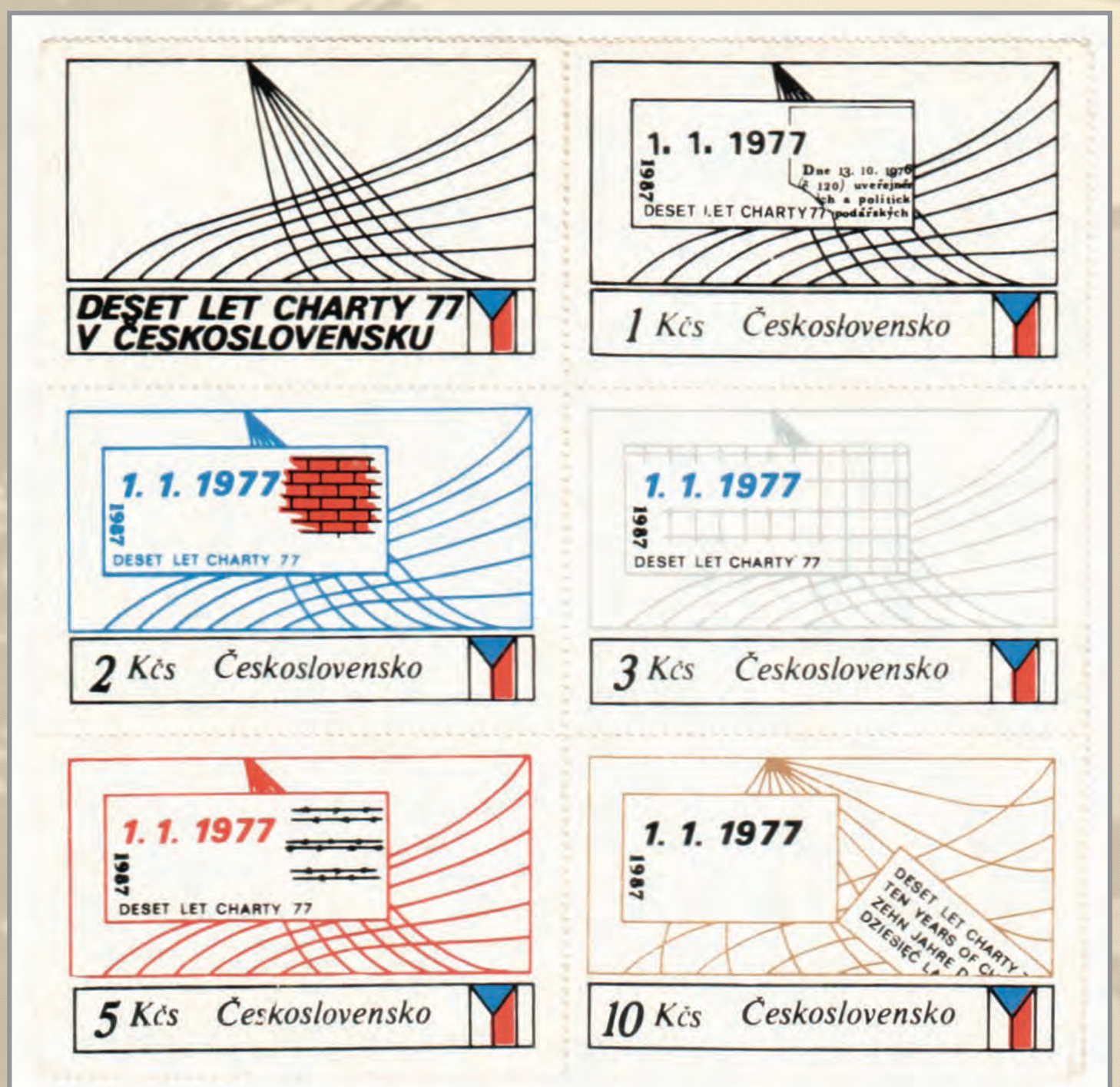

Poláci vytiskli pro Chartu 77 aršík známek k jejímu desátému výročí. Grafický návrh vytvořil Pavel Přibyl z Brna (*archiv Petra Blažka*)

Polacy z okazji dziesiątej rocznicy Karty 77 wydrukowali arkusz znaczków. Projekt graficzny wykonał Pavel Přibyl z Brna (*archiwum Petra Blažka*)

The Polish printed out a sheet of stamps for Charter 77 on the occasion of its tenth anniversary. Graphic design prepared by Pavel Přibyl from Brno (Petr Blažek's Archive)

Samolepka k 10. výročí Charty 77 byla vytištěna v polské podzemní tiskárně (*archiv Petra Blažka*)

Nalepka z okazji 10 rocznicy Karty 77 została wydrukowana w polskiej drukarni podziemnej (*archiwum Petra Blažka*)

Sticker on the occasion of Charter 77's 10th anniversary printed out at the Polish underground press room (*Petr Blažek's Archive*)

Leták na podporu zatčeného Petra Pospíchala, 1987 (*Libri prohibiti*)

Ulotka opublikowana w celu wsparcia zatrzymanego Petra Pospíchala, 1987 (*Libri prohibiti*)

Pamphlet to support imprisoned Petr Pospíchal, 1987 (*Libri prohibiti*)

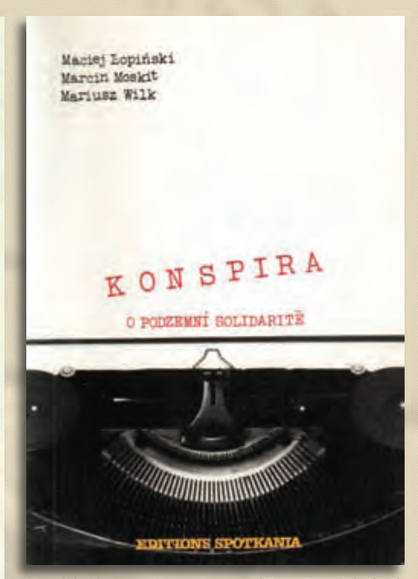

V polské knížce *Konspira* našel Petr Pospíchal adresy představitelů podzemní Solidarity. V roce 1987 vyšel také český překlad Jiřího Němce a Jana Tesaře (*archiv Petra Blažka*)

W polskiej książce *Konspira* Petr Pospíchal znalazł adresy przedstawicieli podziemnej Solidarności. W 1987 roku wyszedł także czeski przekład Jiřigo Němcza i Jana Tesaře (*archiwum Petra Blažka*)

Petr Pospíchal found the addresses of the Underground Solidarity representatives in the Polish book *Konspira*. The Czech translation by Jiří Němec and Jan Tesař was published in 1987 (*Petr Blažek's Archive*)

Místo schůzek v Bobroveckém sedle v Západních Tatrách, 20. duben 2006 (foto: Petr Blažek)

Miejsce spotkań na Przełęczy Bobrowieckiej w Tatrach Zachodnich, 20 kwietnia 2006 roku (fot. Petr Blažek)

Meeting spot at the Bobrovec Valley in western Tatras, 20th of April 2006 (Photo: Petr Blažek)

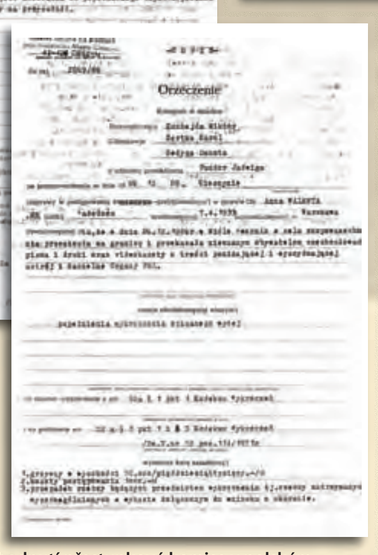

První strana rozhodnutí přestupkové komise v polském Těšíně, která rozhodla o peněžním trestu pro Annu Walentovou v souvislosti s jejím zadržení na hranicích 6. prosince 1986 (*archiv Anny Walentové*)

Pierwsza strona wyroku komisji ds. wykroczeń w polskim Cieszynie, która zadecydowała o karze finansowej dla Anny Walentowej w związku z jej zatrzymaniem na granicy, 6 grudnia 1986 (*archiwum Anny Walentowej*)

The first page of the Construction commission's decision in Polish Cieszyn for a monetary penalty for Anna Walentová in regards to her arrest at the border on the 6th of December 1986 (*Anna Walentová's Archive*)

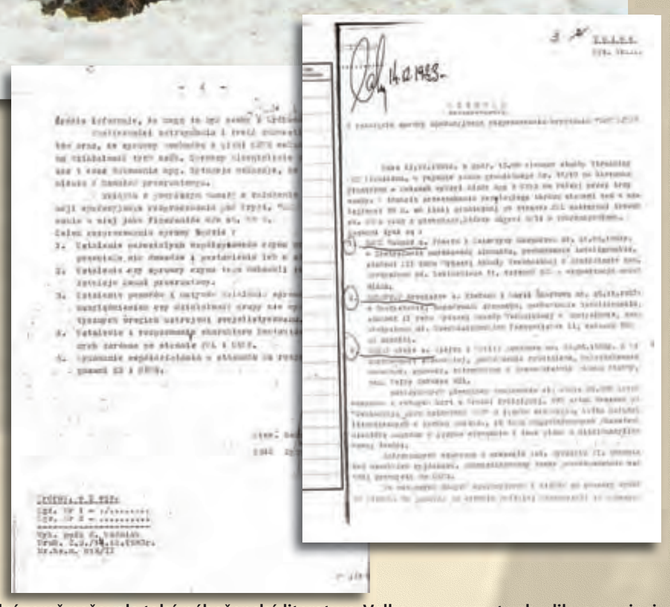

Z Polska se do sousední země pašovala také náboženská literatura. Velkou pozornost vzbudila v prosinci 1983 kauza trojice slovenských katolíků. Branislav Borovský a Alojz Gabaj strávili ve vězení celkem čtrnáct měsíců a Tomáš Konc necelý jeden rok. Hlášení o zahájení akce „Konwejer" („Dopravník"), v jejímž rámci se tajná služba polského pohraničního vojska snažila zjistit, kdo zadrženým Slovákům předával v Polsku literaturu (*IPN*)

Z Polski do sąsiedniego kraju przemycano także literaturę religijną. Wielkie zainteresowanie wywołała w grudniu 1983 roku sprawa trzech słowackich katolików. Branislav Borovský i Alojz Gabaj spędzili w więzieniu w sumie czternaście miesięcy, a Tomáš Konc niespełna rok. Ogłoszenie o zapoczątkowaniu operacji „Konwejer" („Transporter"), w ramach której tajna służba polskiego pogranicza starała się dowiedzieć, kto w Polsce dostarczał literaturę zatrzymanym Słowakom (*IPN*)

Religious literature was also smuggled from Poland to the neighbouring countries. The case of the three Slovak Catholics in December 1983 aroused big interest. Branislav Borovský and Alojz Gabaj spent fourteen months in prison, while Tomáš Konc spent almost a year there. The announcement of the launching of operation „Konwejer" ("Transporter") by the Polish border troop secret services, which aimed to uncover who was behind the imparting of the materials in Poland to the arrested Slovaks (*IPN*)

Zajímavým způsobem navázal spojení s polskou opozicí brněnský signatář Charty 77 Petr Pospíchal. Adresy varšavských aktivistů našel v exilové polské publikaci *Konspira*, věnované činnosti podzemní Solidarity, kde byly uvedeny v přetištěných policejních dokumentech. Jeho přítel, student historie Rudolf Vévoda odjel v srpnu 1985 do Polska a navštívil Zbigniewa Janase, který měl zpočátku obavu, zda nejde o provokaci StB. Nakonec ale českého hosta vlídně přijal. Po necelém roce se Petr Pospíchal se Zbigniewem Janasem domluvili na prvním osobním setkání.

Zbigniew Janas vybral pro schůzku místo v Západních Tatrách, neboť zde byla menší pravděpodobnost zásahu. Pomáhali mu při tom přátelé ze Zakopaného, u nichž se několik týdnů skrýval po vyhlášení válečného stavu. Petr Pospíchal přišel na schůzku v Bobroveckém sedle v červnu 1986 společně s Janem Wünschem. Z polské strany se zpožděním dorazili Zbigniew Janas a tehdejší mluvčí Solidarity Janusz Onyszkiewicz. Výsledkem několika schůzek bylo vytištění několika samizdatových tiskovin, unikátního aršíku známek a samolepek k desátému výročí vzniku Charty 77, které na ofsetu zabezpečila polská strana. Na posledním setkání, jež se tentokrát uskutečnilo u Jablůnkova v Beskydách, byli jeho účastníci překvapeni polskými pohraničníky (místo na hranicích vybral ostravský chartista Jaromír Glac, dlouholetý spolupracovník tajné policie). Poláci byli zadrženi, čeští účastníci sice utekli, ale na místě nechali batohy s materiály. O několik týdnů později byl Petr Pospíchal zadržen vyšetřovateli StB a dalších pět měsíců strávil ve vazbě.

V roce 1986 se také uskutečnily tři „pracovní" schůzky Mirosława Jasińského s Petrem Uhlem na Cestě československo–polského přátelství v Krkonoších, na jednu z nich přišli rovněž Petr Pospíchal a Zbigniew Janas. Ustálily se tak vlastně dva kontaktní „kanály": trasa Vratislav–Praha (Krkonoše a Jeseníky) a trasa Varšava–Brno (Tatry a Beskydy). Tato skutečnost neunikla pozornosti československému ministerstvu vnitra, když předkládalo vedení KSČ zprávu o „bezpečnostní" situaci za rok 1986. V dokumentu zdůraznilo, že „trvají snahy nejagilnějších živlů internacionalizovat nepřátelskou činnost". Jako konkrétní doklad uvedlo petiční kampaň představitelů československé, polské a maďarské opozice k třicátému výročí maďarské revoluce či „uskutečněná schůzka ‚chartistů' s aktivisty polské Solidarity v červnu 1986".

W niecodzienny sposób nawiązał kontakt z polską opozycją brneński sygnatariusz Karty 77 Petr Pospíchal. Adresy warszawskich aktywistów znalazł w polskiej publikacji emigracyjnej *Konspira*, poświęconej działalności podziemnej Solidarności. Przedrukowano je z dokumentów policyjnych. Jego przyjaciel, student historii Rudolf Vévoda, pojechał w sierpniu 1985 roku do Polski i odwiedził Zbigniewa Janasa. Opozycjonista obawiał się na początku prowokacji StB, w końcu jednak przyjął bardzo życzliwie czeskiego gościa. Po niecałym roku Petr Pospíchal umówił się ze Zbigniewem Janasem na pierwsze osobiste spotkanie.

Zbigniew Janas zorganizował spotkanie w Tatrach Zachodnich, ponieważ wiązało się to z mniejszym prawdopodobieństwem ingerencji policji. Pomagali mu przyjaciele z Zakopanego, u których ukrywał się kilka dni po ogłoszeniu stanu wojennego. Petr Pospíchal pojawił się na spotkaniu na Przełęczy Bobrowieckiej w czerwcu 1986 roku wraz z Janem Wünschem. Z polskiej strony spóźnieni dotarli Zbigniew Janas oraz ówczesny rzecznik Solidarności Janusz Onyszkiewicz. W wyniku kilku spotkań powstało parę publikacji drugiego obiegu oraz unikatowy arkusz znaczków i nalepek wydany z okazji dziesiątej rocznicy powstania Karty 77 – offset wykonała strona polska. Na ostatnim spotkaniu, które odbyło się koło Jablůnkova w Beskidach, jego uczestnicy zostali zaskoczeni przez polską straż graniczną (miejsce na granicy wybrał ostrawski sygnatariusz Karty 77 Jaromír Glac, długoletni współpracownik tajnej policji). Polacy zostali zatrzymani, czeskim uczestnikom udało się uciec, ale zostawili na miejscu plecaki z materiałami. Kilka tygodni później Petr Pospíchal został zatrzymany przez oficerów śledczych StB i kolejnych pięć miesięcy spędził w więzieniu.

W 1986 roku doszły do skutku trzy „robocze" spotkania Mirosława Jasińskiego z Petrem Uhlem na Drodze Przyjaźni Czechosłowacko-Polskiej w Karkonoszach. Na jedną z nich przyszedł także Petr Pospíchal i Zbigniew Janas. Ustalono w ten sposób dwa „kanały" kontaktowe: trasa Wrocław – Praga (Karkonosze i Jeseniki) oraz trasa Warszawa – Brno (Tatry i Beskidy). Fakt ten nie umknął uwadze czechosłowackiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, o czym można się przekonać czytając raport o stanie „bezpieczeństwa" za rok 1986 skierowany do kierownictwa KSČ. W dokumencie podkreślono, że „trwają próby najbardziej agresywnych elementów, by zinternacjonalizować wrogą działalność". Jako konkretny dowód podano kampanię zbierania podpisów pod petycją upamiętniającą trzydziestą rocznicę rewolucji węgierskiej, sygnowaną przez przedstawicieli czechosłowackiej, polskiej i węgierskiej opozycji oraz „udane spotkanie sygnatariuszy Karty 77 z aktywistami polskiej Solidarności w czerwcu 1986 roku".

The Charter 77 signatory from Brno, Petr Pospíchal, established a connection with the Polish opposition in a very interesting way. He found the addresses of the Warsaw activists in the Polish exile publication *Konspira*, dedicated to the activity of the underground Solidarity movement. The addresses were quoted from reprinted police documents. Pospíchal's friend, History student Rudolf Vévoda left to Poland in 1985 and visited Zbigniew Janas, who suspected Vévoda from involvement with the State Security police at the beginning, but he eventually welcomed his Czech guest warmly. Less than a year after that, Petr Pospíchal and Zbigniew Janas arranged their first personal meeting. Zbigniew Janas defined a meeting spot in the Western Tatra Mountains, where there was considerably less likelihood of interference. He received assistance from his friends in Zakopané, where he was hiding for several weeks after the war announcement. Petr Pospíchal came to the meeting in the Bobrowiecki Valley in June 1986 along with Jan Wünsch. As for the Polish party Zbigniew Janas showed up with delay along with the back then spokesman of the Solidarity Janusz Onyszkiewicz. A number of samizdat publications, a unique edition of stamp sheets and stickers, printed in offset by the Polish party, on the occasion of the 10th establishment anniversary of Charter 77 were the results of several similar meetings.

At the last meeting held near Jablunkov in the Beskids, the participants were taken by surprise by the border guards (The meeting spot at the borders was chosen by Charter 77 member Jaromír Glac from Ostrava, who has been a longtime collaborator with the secret police). The Polish were arrested, and although the Czechs managed to run away, they left behind all their bags with all the documents. Petr Pospíchal was arrested by the State Security police a few weeks later, and spent the following five months in prison.

In 1986 another three "work" meetings took place between Mirosław Jasiński and Petr Uhl on the Trail of the Czechoslovak-Polish friendship in the Giant Mountains, one of which was attended by Petr Pospíchal and Zbigniew Janas. Thereby two contact "channels" were fixed: the Wroclaw-Prague route (the Giant Mountains and Jeseniky) and the Warsaw-Brno route (the Tatras Moutains and the Beskids). When the leaders of the Czechoslovak communist party handed in their report about the "security" situation for the year 1986, everything became obvious to the Czechoslovak Ministry of Interior. The document lined out that "the efforts of the most agile elements to internationalize hostile activity persists". As an evidence document they introduced the petition campaign of the Czechoslovak, Polish and Hungarian opposition representatives on the occasion of the thirtieth anniversary of the Hungarian Revolution or "the executed meeting of the 'Chartists' with the Polish Solidarity activists in June 1986"

polský institut
instytut polski
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Vratislavský festival
Festiwal we Wrocławiu

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Vratislav 3. listopadu 1989. Zleva Helena Prečanová, Milan Horáček, Adam Michnik, Mieczysław „Ducin" Pietrowski, Zbigniew Janas, František Janouch, Tomasz Posadzki a Karel Schwarzenberg
(foto: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Wrocław 3 listopada 1989 roku. O lewej: Helena Prečanová, Milan Horáček, Adam Michnik, Mieczysław „Ducin" Pietrowski, Zbigniew Janas, František Janouch, Tomasz Posadzki i Karel Schwarzenberg
(fot. Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Wroclaw, 3rd of November 1989. From the left: Helena Prečanová, Milan Horáček, Adam Michnik, Mieczysław „Ducin" Pietrowski, Zbigniew Janas, František Janouch, Tomasz Posadzki and Karel Schwarzenberg
(Photo: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

PRZEKŁAD CZESKOSŁOWACKIEJ KULTURY NIEZALEŻNEJ

polský institut

CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM

Misgurnus

Kruh přátel
Krąg Przyjaciół

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Organizátor Polsko-československé solidarity Mirosław Jasiński na státní hranici (1988, foto: *Dementi*)

Organizator Solidarności Polsko-Czechosłowackiej Mirosław Jasiński na granicy państwowej (1988, fot. *Dementi*)

Polish-Czechoslovak Solidarity Foundation organizer Mirosław Jasiński, on the state borders (1988, Photo: *Dementi*)

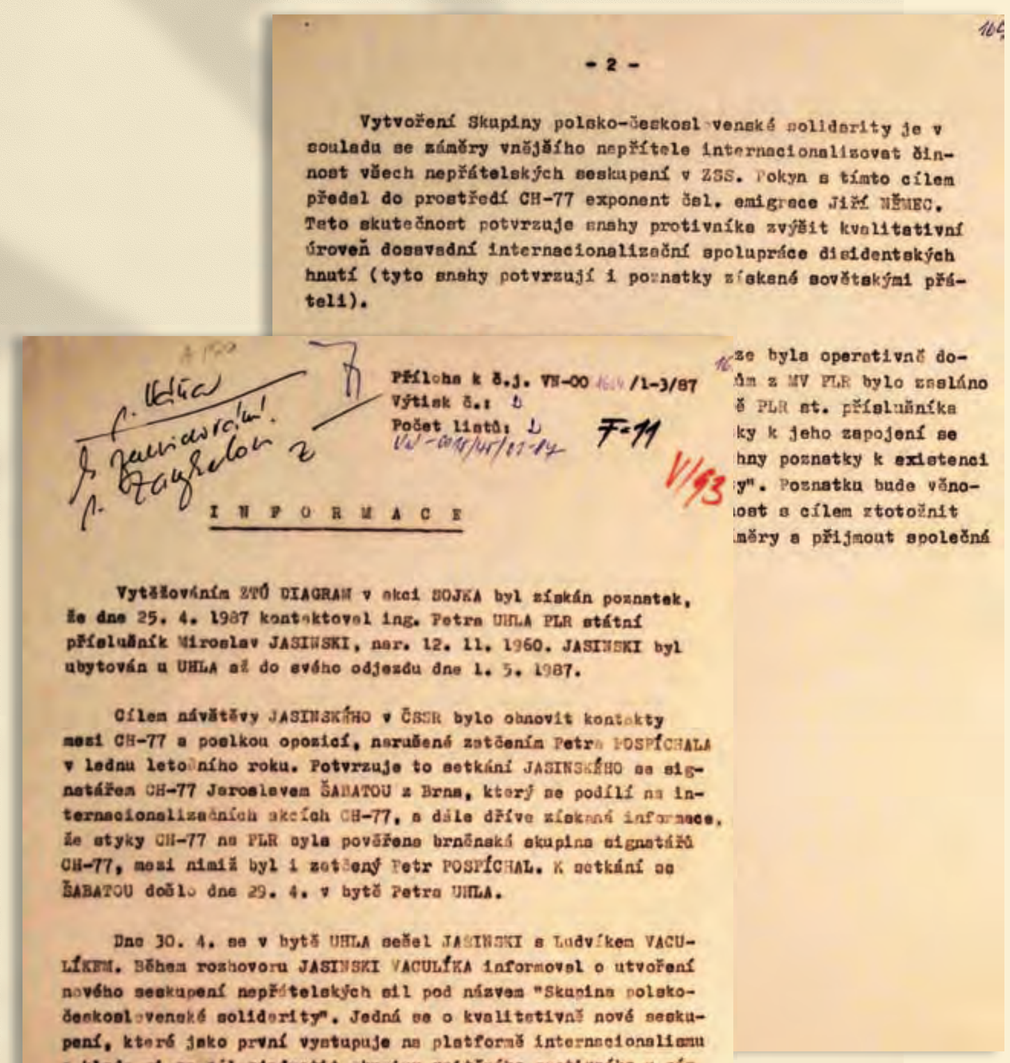

- 2 -

Vytvoření Skupiny polsko-československé solidarity je v souladu se záměry vnějšího nepřítele internacionalizovat činnost všech nepřátelských seskupení v ZSS. Pokyn s tímto cílem předal do prostředí CH-77 exponent čsl. emigrace Jiří NĚMEC. Této skutečnost potvrzuje snahy protivníka zvýšit kvalitativní úroveň dosavadní internacionalizační spolupráce disidentských hnutí (tyto snahy potvrzují i poznatky získané sovětskými přáteli).

Příloha k č.j. VB-00 1649 /1-3/87
Výtisk č.: 5
Počet listů: 5
VB-0049/87/11-14
F-11
V/93

I N F O R M A C E

Vytěžováním ZTÚ DIAGRAM v akci BOJKA byl získán poznatek, že dne 25. 4. 1987 kontaktoval ing. Petra UHLA PLR státní příslušník Miroslav JASINSKI, nar. 12. 11. 1960. JASINSKI byl ubytován u UHLA až do svého odjezdu dne 1. 5. 1987.

Cílem návštěvy JASINSKÉHO v ČSSR bylo obnovit kontakty mezi CH-77 a polskou opozicí, narušené zatčením Petra POSPÍCHALA v lednu letošního roku. Potvrzuje to setkání JASINSKÉHO se signatářem CH-77 Jaroslavem ŠABATOU z Brna, který se podílí na internacionalizačních akcích CH-77, a dále dříve získané informace, že styky CH-77 na PLR byla pověřena brněnská skupina signatářů CH-77, mezi nimiž byl i zatčený Petr POSPÍCHAL. K setkání se ŠABATOU došlo dne 29. 4. v bytě Petra UHLA.

Dne 30. 4. se v bytě UHLA sešel JASINSKI s Ludvíkem VACULÍKEM. Během rozhovoru JASINSKI VACULÍKA informoval o utvoření nového seskupení nepřátelských sil pod názvem "Skupina polsko-československé solidarity". Jedná se o kvalitativně nové seskupení, které jako první vystupuje na platformě internacionalismu a klade si za cíl sjednotit skupiny vnitřního protivníka u nás a v PLR. Organizačně toto seskupení navazuje na zatím sporadické kontakty probíhající od roku 1981 se záměrem vytvořit pevnější organizační strukturu. Jde o autonomní pracovní společenství, které je nezávislé na dosavadních hnutích a iniciativách. Obsahem jeho činnosti má být vzájemná výměna informací, zhušťování nezávislých kulturních výtvorů, kazet, videokazet apod.

UHL spolu s JASINSKIM připravili úvodní společné prohlášení skupiny. Lze předpokládat, že toto prohlášení bude zveřejněno v západních sdělovacích prostředcích a v periodiku Informace o CHARTĚ 77.

Zpráva Státní bezpečnosti o návštěvě Mirosława Jasińského v Československu (1987,*ABS*)

Sprawozdanie Służby Bezpieczeństwa z wizyty Mirosława Jasińskiego w Czechosłowacji (1987, *ABS*)

National Security report on the visit of Mirosław Jasiński to Czechoslovakia (1987,*ABS*)

Mirosław Jasiński na jaře 1987 nečekaně získal po přestěhování cestovní doklady a mohl legálně navštívit Československo. Na přelomu dubna a května 1987 se postupně setkal s Václavem Havlem, Annou Šabatovou, Petrem Uhlem, Jaroslavem Šabatou, Alexandrem Vondrou či Ludvíkem Vaculíkem. Čeští disidenti souhlasili s jeho plánem vytvořit Kruh přátel Polsko–československé solidarity a s publikováním základního prohlášení nové společné nezávislé iniciativy.
Podle zprávy StB o návštěvě Mirosława Jasińského v Praze se nové sdružení mělo původně jmenovat „Skupina polsko–československé solidarity". Ačkoliv byl název nakonec jiný, význam přelomové události zůstal stejný. Jednalo se totiž o první mezinárodní opoziční sdružení v dějinách sovětského bloku, které zveřejnilo své mluvčí, členy a program. Veřejná deklarace vzniku nového opozičního sdružení v červenci 1987 znamenala zásadní přelom pro vratislavskou skupinu, jež se po šesti letech *konspirativní* činnosti přihlásila ke spolupráci s československou opozicí zcela veřejně. Jako mluvčí Kruhu přátel Polsko–československé solidarity byli vybráni Anna Šabatová a Józef Pinior.
V dalším období se pod ustavující dokument Kruhu přátel Polsko–československé solidarity sbíraly v Praze, Brně, Bratislavě, Vratislavi a Varšavě podpisy – text signovalo celkem třiatřicet osob z obou států. Prohlášení bylo zveřejněno až v červenci 1987, důvodem byly spory na polské straně. Sbírání podpisů zde totiž komplikovaly osobní spory. Jan Lityński, Barbara Labudová, Jacek Kuroń a Władysław Frasyniuk nechtěli figurovat vedle již několik let se v podzemí skrývajícího představitele radikální Bojující Solidarity Kornela Morawieckého. Prohlášení zpočátku naopak odmítal podepsat Adam Michnik. Pod společným prohlášením nechyběla jména významných představitelů různých opozičních proudů na Slovensku: Jána Čarnogurského, Miroslava Kusého, Milana Šimečky a Miklóse Duraye.

Mirosław Jasiński po przeprowadzce na wiosnę 1987 roku dostał nieoczekiwanie paszport i mógł legalnie odwiedzić Czechosłowację. Na przełomie kwietnia i maja 1987 roku spotkał się kolejno z Václavem Havlem, Anną Šabatovą, Petrem Uhlem, Jaroslavem Šabatą, Alexandrem Vondrą i Ludvíkiem Vaculíkiem. Czescy dysydenci zgodzili się na plan stworzenia Kręgu Przyjaciół Solidarności Polsko-Czechosłowackiej i opublikowanie podstawowe oświadczenie o nowej, wspólnej i niezależnej inicjatywy.
Według sprawozdania StB z wizyty Mirosława Jasińskiego w Pradze nowe stowarzyszenie miało się pierwotnie nazywać„Grupa Solidarności Polsko-Czechosłowackiej". Ostatecznie wybrano inną nazwę dla tej przełomowej inicjatywy. Chodziło bowiem o pierwsze międzynarodowe stowarzyszenie w dziejach bloku sowieckiego, które podało do wiadomości publicznej nazwiska swoich rzeczników, członków oraz program. Publiczna deklaracja o powstaniu nowego, opozycyjnego stowarzyszenia w lipcu 1987 roku oznaczała zasadniczy przełom dla wrocławskiej grupy, która po sześciu latach działalności konspiracyjnej przyznała się publicznie do współpracy z czechosłowacką opozycją. Na rzeczników Kręgu Przyjaciół Solidarności Polsko-Czechosłowackiej wybrano Annę Šabatovą i Józefa Piniora.
Następnie rozpoczęto zbieranie podpisów w Pradze, Brnie, Bratysławie, Wrocławiu i w Warszawie pod dokumentem założycielskim Kręgu Przyjaciół Solidarności Polsko-Czechosłowackiej. W sumie udało się pozyskać trzydzieści trzy osoby z obu krajów. Z powodu problemów po stronie polskiej oświadczenie zostało opublikowane dopiero w lipcu 1987 roku. Zbieranie podpisów komplikowały bowiem osobiste konflikty. Jan Lityński, Barbara Labuda, Jacek Kuroń i Władysław Frasyniuk nie chcieli, aby ich nazwiska figurowały obok, ukrywającego się już od kliku lat w podziemiu, Kornela Morawieckiego, przedstawiciela radykalnej Solidarności Walczącej. Początkowo również Adam Michnik odmówił podpisania oświadczenia. Pod wspólnym oświadczeniem nie zabrakło jednak nazwisk znanych przedstawicieli różnych prądów opozycyjnych na Słowacji: Jána Čarnogurskiego, Miroslava Kusego, Milana Šimečki i Miklósa Duraya.

In spring 1987, Mirosław Jasiński unexpectedly received travel documents after moving and was able to legally visit Czechoslovakia. At the turn of April and May 1987 he gradually met with Václav Havel, Anna Šabatová, Petr Uhl, Jaroslav Šabata, Alexandr Vondra and Ludvík Vaculík. The Czech dissidents agreed with his plan to establish a Polish-Czechoslovak Solidarity circle of friends and publish the announcement of the new in common independent initiative.
According to the State Security report covering Mirosław Jasiński's visit to Prague, the initial association was supposed to bear the name "The Polish-Czechoslovak Solidarity Group". Although the name of the group changed, the original objective remained the same. It was in fact the first international opposition grouping in the history of the Soviet bloc that publically introduced its spokesmen, members and program. The public establishment declaration of the new opposition group in July 1987 meant a crucial turning point for the Wroclaw group, which officially called for cooperation with the Czechoslovak opposition after six years of conspiratorial activity. Anna Šabatová and Józef Pinior were assigned as spokesmen of the Polish-Czechoslovak Solidarity circle of Friends.
After that signatures were collected in Prague, Brno, Bratislava, Wroclaw and Warsaw under the Constituent document of the Polish-Czechoslovak Solidarity circle of friends. The final declaration was signed by thirty three representatives from both countries, but was made public only in July 1987 due to some disputes on the Polish side. The gathering of signatures was complicated by personal discords. Jan Lityński, Barbara Labudová, Jacek Kuroń and Władysław Frasyniuk refused to figure beside the representative of the radical militant Solidarity section Kornel Morawiecki, who had been hiding in the underground for several years. Even Adam Michnik refused to sign the declaration at the beginning. Names of prominent representatives of opposition movements in Slovakia weren't missing on the collective declaration such as: Ján Čarnogurský, Miroslav Kusý, Milan Šimečka and Miklós Duray.

Společné prohlášení zakladatelů Kruhu přátel Polsko-československé solidarity vyšlo v samizdatovém časopise *Informace o Chartě 77* (červenec 1987, *Libri prohibiti*)

Wspólne oświadczenie założycieli Kręgu Przyjaciół Solidarności Polsko-Czechosłowackiej wyszło w czasopiśmie drugiego obiegu *Informace o Chartě 77* (lipiec 1987, *Libri prohibiti*)

The jointly announcement of the founders of the Circle of Friends of the Polish-Czechoslovak Solidarity was published in the samizdat magazine*Informace o Chartě 77* (July 1987, *Libri prohibiti*)

Od prosince 1987 začal ve Vratislavi vycházet zpravodaj Polsko-československé solidarity (1987, *Libri prohibiti*)

Od grudnia 1987 zaczął się ukazywać we Wrocławiu *Biuletyn informacyjny Solidarności Polsko-czechosłowackiej* (1987, *Libri prohibiti*)

From December 1987, the publication of the Polish-Czechoslovak Solidarity bulletin was launched in Wroclaw (1987, *Libri prohibiti*)

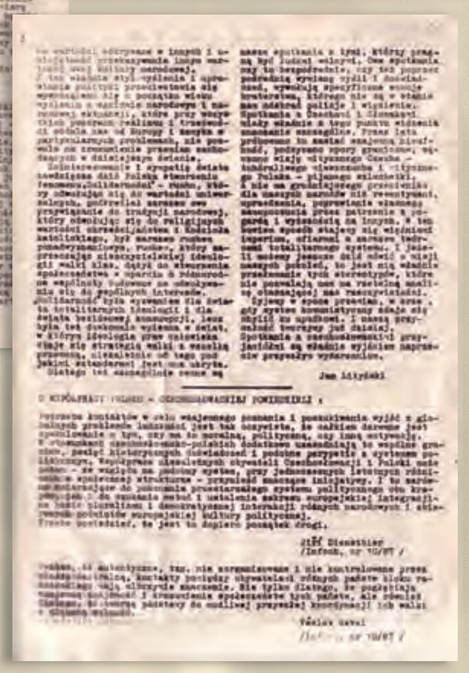

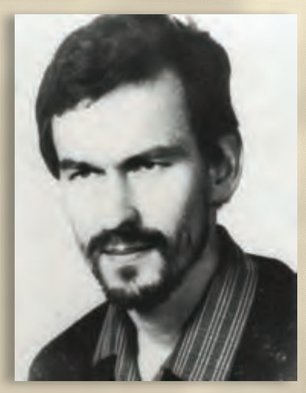

Stokrát vážnější bylo to, aby tato organizace jednoduše existovala, působila. Nebylo tak důležité, jestli v ní jsem, nebo nejsem. Kornel Morawiecki

Sto razy ważniejsze było to, aby ta organizacja po prostu istniała, działała. Nie było już tak ważne, jeśli w niej jestem czy nie. Kornel Morawiecki

It was a lot more important for this organization to simply exist and function, whether I was in it or not, was not that vital. Kornel Morawiecki

Kornel Morawiecki
(*archiv Kornela Morawieckého*)

Kornel Morawiecki
(*archiwum Kornela Morawieckiego*)

Kornel Morawiecki
(*Kornel Morawiecki's Archive*)

polský institut
instytut polski
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Setkání po devíti letech

Spotkanie po dziewięciu latach

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

IN SOLIDARITY

A Meeting on the Polish-Czechoslovak Border

Statement of participants

"ON THE OCCASION of the 19th anniversary of the intervention by armies of five member states of the Warsaw Pact, some members of Polish and Czechoslovak independent civic movements met on the Polish-Czechoslovak border. This meeting was a continuation of a tradition began with the first of such meetings in the summer of 1978 and developed further in recent years by the working group of Polish-Czechoslovak Solidarity. In a long and friendly discussion the participants in this meeting expressed their views on the present state of society in their countries and within the Soviet bloc as a whole, the roles played today and in the future by various independent groups and finally and most importantly, how these groups could strengthen their cooperation. Those present at this meeting agreed that:

1) Until now, all their strivings were founded on the conviction that any liberalisation and more favourable development in the countries of the eastern bloc depended above all on those societies themselves – that is to say, on what they themselves can gain and construct. This conviction has not changed even today, in the era of Gorbachev. Even today they want to rely on their own efforts. At the same time, they realise that the policy of Gorbachev's leadership creates more favourable conditions for liberalisation in the countries of the Soviet bloc. As for the Soviet government, we can remind it with more urgency and perhaps with a greater hope of success that its officially proclaimed policies cannot have any credibility if they are not realised and if Soviet society cannot enjoy greater internal freedom, and if its leadership denies that freedom to others. This means that an essential precondition of any favourable development in the USSR is a much deeper respect for the rights and interests of all Soviet people and also a much deeper respect for the interests, traditions and desires of other countries.

The participants at this meeting agreed to initiate and develop further discussions between independent groups in the countries of Central and Eastern Europe.

2) The participants at this meeting agreed and confirmed that however different the situation in the individual European countries of the Soviet bloc and however varied their views on ways of solving the problems of these societies, the basic ideals of all those engaged in independent civic activities are on the whole identical; this was confirmed by the existence of the ten million-strong Solidarity and developed in its programme for a self-governing republic. These are the ideals: a deeper respect for human rights and a consequent reconstitution of the legal system and the legal code; a deeper respect for social rights including the right to found independent trade unions; the ideal of political pluralism and self-government; spiritual, cultural and religious freedom and tolerance; respect for national individuality and the rights of national minorities; the freedom to search for and create a better-functioning economic system which would provide a space for people's creativity and also for real responsibility of all workers for the results of their labour and their share of economic decision-making; the ideal of a peaceful, democratic and environmentally-conscious Europe, as a friendly association of independent states and nations.

3) During the discussion about widening the cooperation of independently-engaged individuals and groups in European countries of the Soviet bloc, the participants agreed on several aims towards which they should strive together or in close cooperation; namely:

a) the demand for a reduction in the length of military service and thereby a reduction of the absurdly high level of strength of conventional armies in this part of Europe which only makes worse their already difficult economic situation and complicates the various disarmament negotiations, and the creation of possibilities for citizens whose convictions or religious faith do not allow them to carry arms to do some form of alternative to military service;

b) the demand for the complete elimination of bureaucratic barriers which still prevent free travel between the European countries of the Soviet bloc (a demand for something which has long been a matter of course in the other half of Europe);

c) the demand for a radical new approach to a number of ecological problems based on the conviction that the future of life on this earth cannot be sacrificed to any momentary gain, all the more so if this follows from mere bad organisation of economic life;

Václav Havel with draft text of joint statement (Photo: Palach Press)

d) During the discussion about Czechoslovak-Polish cooperation, the participants appraised the unostentatious and all the more effective work of the group "Polish-Czechoslovak Solidarity" and they agreed on the importance and possible concrete tasks of the recently established "Circle of Friends of Polish-Czechoslovak Solidarity" which was founded as an instrument of moral support of the aforementioned group and whose members include most of the participants in this meeting.

During the meeting a letter was drafted and sent to Academician Sakharov, as follows:

Dear Mr. Sakharov,

We send you and your wife cordial greetings from our meeting on the Polish-Czechoslovak border. We are happy that you enjoy today incomparably better conditions for your brave struggle for human rights than until recently. We admire your increasing protests against the war in Afghanistan and your efforts for the liberation of all remaining Soviet political prisoners and those detained in psychiatric institutes. We are convinced that you will emphasize again that the nations of Central and Eastern Europe have their own political wishes that the new Soviet leadership should respect both in their interests and its own.

We wish you much success in your scientific work and in your civic activities.

This letter was signed by all the participants of this meeting.

On the Polish side those present were: Zbigniew Bujak, Wladyslaw Frasyniuk, Zbigniew Janas, Tadeusz Jedynak, Jacek Kuroń, Jan Lityński, Adam Michnik, Józef Pinior, Mirek Jasinski

On the Czechoslovak side those present were: Rudolf Battěk, Rudolf Bereza, Jiří Dienstbier, Václav Havel, Tomaš Hradilek, Andrej Krob, Petr Pospíchal, Jaroslav Šabata, Anna Šabatová, Jaromír Šavrda, Petr Uhl, Josef Vohryzek

21 August 1987"

Top left: Moments of discussion and reflection.

Bottom left: Jan Lityński (foreground); Zbigniew Bujak (background right).

Right, from top to bottom:

1. Anna Šabatová and Jacek Kuroń
2. Czechoslovak group in session..
3. Jan Lityński (left) and Jaroslav Šabata
4. Jacek Kuroń (left), Zbigniew Bujak (centre) and Rudolf Battěk (right)
5. Václav Havel (left) and Jaroslav Šabata
6. Petr Pospíchal (left) and Józef Pinior
7. In full group discussion…

The photographs were taken from a video of the border meeting, made available by Palach Press. Thanks to Bob, of the Polytechnic of Central London Photography Division, for his kind assistance.

Page 24 — East European Reporter

East European Reporter — Page 25

Článek o setkání na hranicích vyšel v anglickém časopise *East European Reporter* (*Libri prohibiti*)

Artykuł o spotkaniu na granicy wyszedł w angielskim czasopiśmie *East European Reporter* (*Libri prohibiti*)

An article about the meeting at the borders which was published in the English magazine *East European Reporter* (*Libri prohibiti*)

Do základního tábora jako místa setkání českých účastníků se musel každý dostat sám, pouze časovou instrukci bylo nutno dodržet. Auta nás pak přesunula do ‚výstupního tábora', odkud nás čekalo asi tříkilometrové stoupání, které by mohlo být vcelku snadnou záležitostí, nebýt vytrvalého lijáku, jenž před začátkem naší pěší túry značně rozbředl půdu a obyčejné vycházkové polobotky některých přátel se ukázaly jako krajně nevhodné rekvizity i na cestu nulté obtížnosti výstupu. Jediný dramatický moment tohoto ‚příběhu' nastal, když se vrátil mladý člen k vrcholu postupující skupinky a sdělil, že nahoře polský celník nekompromisně varoval nějaké vracející se houbaře a sebemenší překročení hraničních kamenů označil za důvod k zadržení a odsouzení k půlročnímu vězení. Ještě štěstí, že jediná žena mezi námi, Anička Šabatová, zachovala klid a řekla, že se o situaci přesvědčí osobně a rozhodně stoupala s Andrejem Krobem k cíli. Tam jí nezbývalo než přijmout hold polských přátel a sdělit, že Češi dosáhnou vrcholu v nejbližších okamžicích.

Rudolf Battěk

Do głównego obozowiska, miejsca spotkania czeskich uczestników, każdy musiał dotrzeć sam, należało jedynie dotrzymać wyznaczonego czasu. Samochody zawiozły nas potem do 'obozu wyjściowego', skąd czekała nas około trzykilometrowa trasa, która mogłaby być całkiem łatwa, gdyby nie nieustająca mżawka, która tuż przed początkiem naszej pieszej tury znacznie rozmiękczyła ziemię i zwykłe, wyjściowe półbuty niektórych przyjaciół okazały się krańcowo niewygodne nawet na drodze o zerowym stopniu trudności. Jedyny dramatyczny moment tej 'opowieści' nastał, kiedy młody członek spotkania zwrócił się do wstępującej na szczyt grupy i przekazał im wiadomość o tym, że na górze polski celnik w bezkompromisowy sposób ostrzegał jakichś wracających stamtąd grzybiarzy, że najmniejsze nawet przekroczenie granicznych słupów daje powód do zatrzymania i skazania na pół roku więzienia. Całe szczęście, że była między nami jedyna kobieta, Anička Šabatová, która zachowała spokój i powiedziała, że o sytuacji przekona się na własne oczy, po czym zdecydowanie kontynuowała z Andrejem Krobem drogę do celu. Tam nie pozostało jej nic innego, jak przyjąć hołdy polskich przyjaciół i podzielić się uwagą, że Czesi dotrą na szczyt w każdej chwili.

Rudolf Battěk

Each person was obliged to arrive on their own to the primary camp, where the gathering of the Czech participants was held. The only thing they all had to respect was the time schedule.
The cars then brought us as far as the "exit camp", from which a three kilometer climb awaited us. Under normal circumstances this would not have been that bad, had it not been for the heavy constant rain, which caused the ground to be mushy before we set out on our hike, making the journey unbearably difficult for some of our colleagues who chose to wear ordinary shoes that would have been inadequate even for the easiest climb. The only dramatic moment of this "story" was when one of the younger participants returned to the ascending group and informed them that on the top of the hill a Polish customs officer was vehemently warning some returning mushroom pickers that the slightest crossing of the border stones could be considered a strong reason for detention and conviction to half a year of imprisonment. Luckily our only female colleague Anička Šabatová decided to check for herself and resolutely climbed up with Andrej Krob to the top, where she had no choice but to salute the Polish friends and inform them that the Czechs will be reaching the top of the hill in no time.

Rudolf Battěk

Komuniké ze setkání na polsko-československých hranicích

~~Návrh~~

V srpnu roku 1987 se na polsko-československé hranici setkali někteří příslušníci polských a československých nezávislých občanských hnutí, aby se navzájem informovali o své práci a poradili se o možnostech její další koordinace. Tímto setkáním navázali na tradici, založenou prvními podobnými schůzkami v létě roku 1978 a rozvíjenou v posledních letech pracovní skupinou "Československo-polská solidarita". V dlouhé a přátelské debatě si účastníci tohoto setkání vyložili navzájem své názory na současnou společenskou situaci ve svých zemích a vůbec v celém sovětském bloku, na roli, jakou dnes hrají a jakou by v budoucnosti mohly či měly hrát různé nezávislé skupiny v této části světa, a posléze a hlavně na to, jak by tyto skupiny mohly prohloubit svou spolupráci.

Účastníci setkání se shodli mezi jiným na tomto:

1/ Všechny jejich dosavadní snahy vycházely z přesvědčení, že rozšíření občanských svobod a vůbec lepší osud společností v zemích sovětského bloku závisí především na samotných těchto společnostech, totiž na tom, co si samy vymohou a vydobudou. Na tomto jejich přesvědčení se nic nezměnilo ani dnes, v Gorbačovově éře … na své vlastní síly. Zároveň si ale uvědomují, že … politika Gorbačovova vedení vytváří pro sebeosvobozující úsilí v zemích sovětského bloku přece jen příznivější podmínky.

I dnes chtějí spoléhat především…

První strana prohlášení účastníků setkání na hranicích (*Libri prohibiti*)

Pierwsza strona oświadczenia wydanego przez uczestników spotkania na granicy (*Libri prohibiti*)

The First page of the announcement of the participants of the meeting at the borders (*Libri prohibiti*)

INFORMACE ... ročník ...

Dokument Charty 77/50/87 Protest
/51/87 K pohřbu ...
Ohlasy na dokumenty Charty 77:
Martin Palouš k dopisu 40 signatářů ...
Václav Slavík k vodnímu dílu "Křivo...
Poznámka k ekologickému dokumentu
Sdělení VONS č.673 (Rozsudek nad bratry ...)
č.674 (Případ H. Vyhnálka)
č.675 (Odvolání ve věci V.H...)
Dopis A.Harvanové prezidentovi republiky
Projev náměstka švédského ministra zahr.v...
Jan Kavan: O konferenci END v Coventry
Řetězová hladovka za čs.politické vězně
Žádost o milost pro W.Kaniu
Komuniké ze setkání na polsko-čs.hranicích
Z materiálů FIDH
V samizdatu nově vyšlo...
Krátké zprávy: Přijetí V.Havla rakouským vice...
Řetězová hladovka za P.Wonku
Datum posledního textu, zařazeného do tohoto čí...
Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční ...
Petr Uhl, Anglická 8, 120 00 Praha 2

- 18 -

[illegible]

V Praze dne 1.září 1987 … 152 podpisů

Komuniké ze setkání na polsko-československých hranicích

[illegible]

- 19 -

[illegible]

21.srpna 1987

Z materiálů FIDH – Mezinárodní federace pro lidská práva

[illegible]

Prohlášení účastníků schůzky otiskl samizdatový časopis *Informace o Chartě 77* (*Libri prohibiti*)

Oświadczenie uczestników spotkania opublikowało czasopismo drugiego obiegu *Informace o Chartě 77* (*Libri prohibiti*)

The announcement of the participants of the meeting was printed by the samizdat paper *Informace o Chartě 77* (*Libri prohibiti*)

~~Přísně tajné~~
Č.j. VN-00 2655 /1-3/87
Výtisk č.: 4
Počet listů: 2

F-11

1/93

I N F O R M A C E

Dle dosud neprověřených operativních poznatků se uskutečnilo na československo-polské hranici setkání představitelů vnitřního protivníka z ČSSR a PLR (pravděpodobně 15. 8. 1987). Při setkání bylo přijato společné "Prohlášení" k 19. výročí internacionální pomoci vojsk Varšavské smlouvy, které dne 16. 8. 1987 v 00,32 hod. odtelefonoval Petr UHL (objekt akce SKUPINA II) … do Londýna. Zveřejnění "Prohlášení" v západních sdělovacích prostředcích je embargováno do 21. 8. 1987 do 15,00 hod.

Za ČSSR dokument signovali Rudolf BATTĚK, Rudolf BEREZA, Jiří DIENSTBIER, Václav HAVEL, Tomáš HRADÍLEK, Andrej KROB, Petr POSPÍCHAL, Jaroslav ŠABATA, Anna ŠABATOVÁ, Jaromír ŠAVRDA, Petr UHL, Josef VOHRYZEK.

Z polské strany dokument signovali Zbygnev BUJAK, Wladislav FRASYNIUK, Zbygnev JANAS, Tadeusz JEDZINAK, Jacek KUROŇ, Jan LITYNSKI, Adam MICHNIK, Josef PINIOR.

Jde o osoby, které se tohoto setkání měly zúčastnit.

Hodnocení:

Uskutečněná schůzka potvrzuje snahu vnitřního protivníka o internacionalizaci nepřátelské činnosti všech nepřátelských seskupení v ZSS. Vydání dokumentu je časováno na 19. výročí internacionální pomoci vojsk Varšavské smlouvy a vyvolání ve spolupráci se … protičeskoslovenských a antisocialistických kampaní v zahraničí se záměrem oživit …

- 2 -

československou otázku s cílem stažení sovětských vojsk z našeho území.

Závěrečná opatření:

1/ Uskutečnit ve spolupráci s … Praha, Brno a Ostrava upřesnění pobytu sledovaných objektů ve dnech 14. – 16. 8. 1987 s cílem poznatky analyzovat a upřesnit místo a termín uskutečnění schůzky tak, aby mohlo být při následném … tomuto setkání zabráněno.

2/ O schůzce informovat přátele z PLR s cílem získání jejich případných agenturně operativních poznatků k upřesnění místa a termínu schůzky.

Ze zprávy Státní bezpečnosti o schůzce polských a československých disidentů je patrné, že se její přípravu podařilo organizátorům utajit (srpen 1987, *ABS*)

Ze sprawozdaniu Służby Bezpieczeństwa o spotkaniu polskich i czechosłowackich dysydentów można wywnioskować, że organizatorom udało się utrzymać w tajemnicy jego przygotowanie (sierpień 1987, *ABS*)

It is obvious from the National security report on the meeting of the Polish and Czech-Slovak dissidents that the organizers managed to keep it secret (August 1987, *ABS*)

Po dlouhých devíti letech se podařilo připravit setkání známých polských a československých disidentů. Na Borůvkovou Horu v Jeseníkách přišla 15. srpna 1987 řada bývalých účastníků setkání v roce 1978, například Václav Havel, Petr Uhl, Jiří Dienstbier, Jaroslav Šabata či Jacek Kuroń. Schůzky se zúčastnili také mladší lidé, kteří navázali vzájemné kontakty teprve v polovině osmdesátých let – Mirosław Jasiński, Petr Pospíchal, Zbigniew Janas a Zbigniew Bujak.
Ze setkání na zelené hranici bylo opět vydáno společné prohlášení, kde byla vedle jiného popsána představa o možném vývoji sovětského bloku. Účastníci setkání formulovali několik společných požadavků: zkrácení vojenské služby a snížení vysokého stavu konvenčních armád ve východních Evropě, zrušení byrokratických překážek bránících volnému cestování mezi zeměmi sovětského bloku a účinné řešení ekologických otázek.
Společné prohlášení bylo zveřejněno 21. srpna 1987, ve výroční den srpnové okupace Československa, ačkoliv se ve skutečnosti schůzka uskutečnila již o několik dní dříve. Účastníci setkání také napsali dopis sovětskému disidentovi Andreji Sacharovovi. Stejně jako před devíti lety vzbudila událost na hranicích velkou pozornost v zahraničí.

Po długich dziewięciu latach ponownie udało się przygotować spotkanie znanych polskich i czechosłowackich dysydentów. Na Górę Borówkową w Jesenikach 15 sierpnia 1987 roku przybyło wielu uczestników spotkania z 1978 roku, na przykład Václav Havel, Petr Uhl, Jiří Dienstbier, Jaroslav Šabata czy Jacek Kuroń. W spotkaniu wzięli udział także młodsi działacze, którzy nawiązali wzajemne kontakty dopiero w połowie lat osiemdziesiątych – Mirosław Jasiński, Petr Pospíchal, Zbigniew Janas i Zbigniew Bujak.
Po spotkaniu na zielonej granicy po raz kolejny wydano oświadczenie, w którym, między innymi, została nakreślona wizja potencjalnego rozwoju bloku sowieckiego. Uczestnicy spotkania sformułowali kilka wspólnych postulatów: o skróceniu służby wojskowej i obniżeniu liczebności armii zawodowych w Europie Wschodniej, likwidacji problemów biurokratycznych utrudniających swobodne podróżowanie pomiędzy krajami bloku sowieckiego oraz skuteczne rozwiązanie problemów ekologicznych.
Wspólne oświadczanie zostało opublikowane 21 sierpnia 1987 roku, w rocznicę okupacji Czechosłowacji, choć spotkanie odbyło się kilka dni wcześniej. Uczestnicy napisali także list do sowieckiego dysydenta Andreja Sacharova. Analogicznie jak przed dziewięcioma laty wydarzenie na granicy wzbudziło wielkie zainteresowanie za granicą.

After nine long years a reunion of famous Polish and Czechoslovak dissidents was finally arranged. The gathering was held on the Borůvka hill in Jeseník on the 15th of September 1987, and was attended by a number of former participants of the union of 1978, such as Václav Havel, Petr Uhl, Jiří Dienstbier, Jaroslav Šabata or Jacek Kuroń. Some new participants who established common contacts only in the mid eighties attended as well, such as: Mirosław Jasiński, Petr Pospíchal, Zbigniew Janas and Zbigniew Bujak.
The outcome of the gathering at the green border was another announcement, where the conception of the possible development of the soviet bloc was characterized. The participants of the reunion agreed on a number of in common demands, such as: the shortening of the army service period, the curtailment of the high state of conventional armies in Eastern Europe, the cancellation of bureaucratic obstacles preventing free travel between the soviet block countries and the efficient resolution of ecological matters.
The jointly announcement was made public on the 21st of August 1987, at the jubilee of the August occupation of Czechoslovakia, despite the fact that the union took place a few days before that. The participants furthermore addressed and signed a letter to the soviet dissident Andrej Sacharov. Identically to nine years earlier, the happening on the borders attracted the attention of foreign countries.

Akce Patronát
Akcja Patronat

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

První demonstrace Polsko-československé solidarity na podporu Petra Pospíchala se uskutečnila 17. dubna 1987 ve Vratislavi (foto: Andrzej Łuc, *Dementi*)

Pierwsza demonstracja Solidarności Polsko-Czechosłowackiej wspierająca Petra Pospíchala odbyła się 17 kwietnia 1987 roku we Wrocławiu (fot. Andrzej Łuc, *Dementi*)

The first demonstration of the Polish-Czechoslovak Solidarity Foundation for the support of Peter Pospíchal was held on the 17th of April 1987 in Wroclaw (Photo: Andrzej Łuc, *Dementi*)

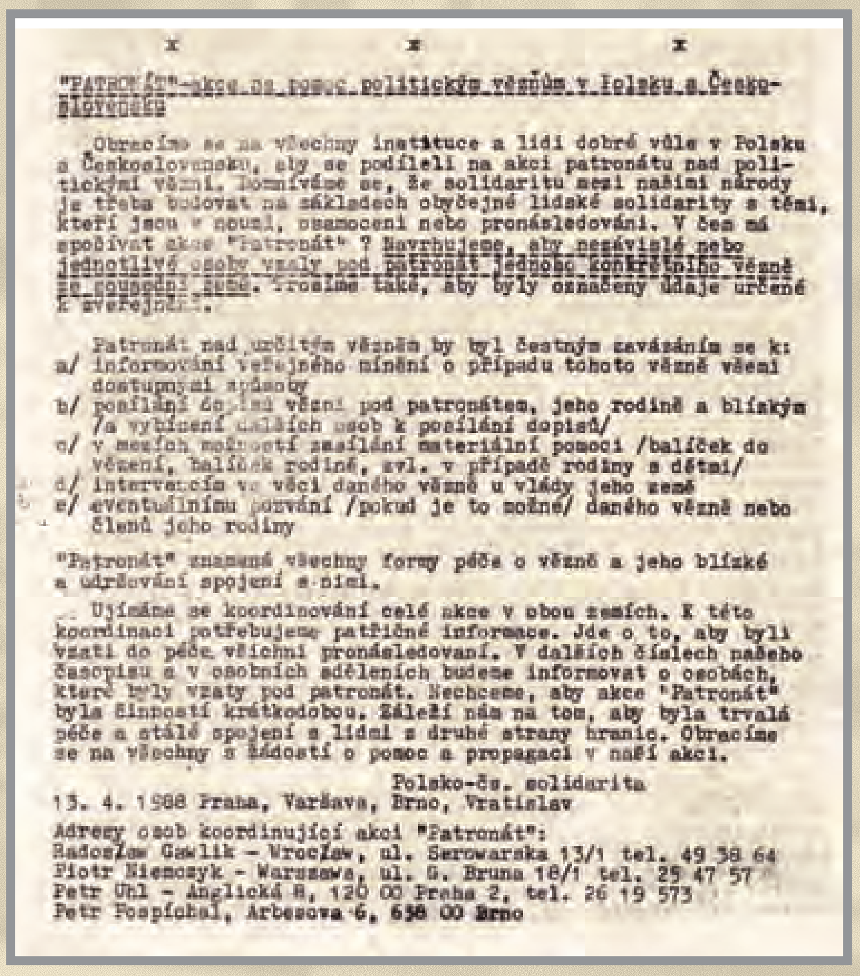

"PATRONÁT"-akce na pomoc politickým vězňům v Polsku a Československu

Obracíme se na všechny instituce a lidi dobré vůle v Polsku a Československu, aby se podíleli na akci patronátu nad politickými vězni. Domníváme se, že solidaritu mezi našimi národy je třeba budovat na základech obyčejné lidské solidarity s těmi, kteří jsou v nouzi, osamoceni nebo pronásledováni. V čem má spočívat akce "Patronát"? Navrhujeme, aby nezávislé nebo jednotlivé osoby vzaly pod patronát jednoho konkrétního vězně ze sousední země. Prosíme také, aby byly označeny údaje určené k zveřejnění.

Patronát nad určitým vězněm by byl čestným závazkem se k:
a/ informování veřejného mínění o případu tohoto vězně všemi dostupnými způsoby
b/ posílání dopisů vězni pod patronátem, jeho rodině a blízkým /a vybízení dalších osob k posílání dopisů/
c/ v mezích možností zasílání materiální pomoci /balíček do vězení, balíček rodině, zvl. v případě rodiny s dětmi/
d/ intervencím ve věci daného vězně u vlády jeho země
e/ eventuálnímu pozvání /pokud je to možné/ daného vězně nebo členů jeho rodiny

"Patronát" znamená všechny formy péče o vězně a jeho blízké a udržování spojení s nimi.

Ujímáme se koordinování celé akce v obou zemích. K této koordinaci potřebujeme patřičné informace. Jde o to, aby byli vzati do péče všichni pronásledovaní. V dalších číslech našeho časopisu a v osobních sděleních budeme informovat o osobách, které byly vzaty pod patronát. Nechceme, aby akce "Patronát" byla činností krátkodobou. Záleží nám na tom, aby byla trvalá péče a stálé spojení s lidmi z druhé strany hranic. Obracíme se na všechny s žádostí o pomoc a propagaci v naší akci.

Polsko-čs. solidarita
13. 4. 1988 Praha, Varšava, Brno, Vratislav

Adresy osob koordinující akci "Patronát":
Radosław Gawlik - Wrocław, ul. Serowarska 13/1 tel. 49 38 64
Piotr Niemczyk - Warszawa, ul. G. Bruna 18/1 tel. 25 47 57
Petr Uhl - Anglická 8, 120 00 Praha 2, tel. 26 19 573
Petr Pospíchal, Arbesova 6, 638 00 Brno

Informace o „Akci Patronát" publikoval také samizdatový *Informační buletin Československo-polské solidarity*, jehož dvě čísla vyšla v Praze (1988, *Libri prohibiti*)

Informacje o „Akcji Patronat" opublikował także podziemny *Informační buletin Československo-polské solidarity*, którego dwa numery wyszły w Pradze (1988, *Libri prohibiti*)

Information about "Project Auspice" was also published by the samizdat *Informational bulletin of the Czechoslovak-polish solidarity* whose two issues were published in Prague (1988, *Libri prohibiti*)

Účastníci hladovky, která se uskutečnila od 15. do 22. května 1988 ve Vratislavi na podporu polských, českých a slovenských politických vězňů (foto: Henryk Prykiel a Andrzej Łuc, *Dementi*)

Uczestnicy głodówki, która odbywała się od 15 do 22 maja 1988 roku we Wrocławiu i miała na celu wsparcia polskich, czeskich i słowackich więźniów politycznych (fot. Henryk Prykiel i Andrzej Łuc, *Dementi*)

Participants of the hunger strike which took place between the 15th and 22nd of May1988 in Wroclaw in an attempt to support Polish, Czech and Slovak Political prisoners (Photo: Henryk Prykiel and Andrzej Łuc, *Dementi*)

Fotografie Petra Pospíchala pořídila StB krátce po jeho prvním uvězení v roce 1978 (*ABS*)

Fotografia Petra Pospíchala zrobiona przez StB wkrótce po jego pierwszym uwięzieniu w 1978 roku (*ABS*)

The Photograph of Peter Pospíchal was taken by the State Security secret police shortly after his first detention 1978 (*ABS*)

Fotografie, kterou pořídili 22. ledna 1987 vyšetřovatelé StB při domovní prohlídce u Petra Pospíchala (*ABS*)

Fotografia, którą 22 stycznia 1987 roku zrobili oficerowie śledczy StB podczas rewizji w mieszkaniu Petra Pospíchala (*ABS*)

This Photograph, was made by the State security secret police during a searchwarrant in Petr Pospíchal's house, January 22, 1987 (*ABS*)

Mezi tradiční formy spolupráce polských a československých kritiků komunistických režimů patřily akce na podporu politických vězňů. Řada pouličních demonstrací, letákových a petičních kampaní se v Polsku uskutečnila na podporu Petra Pospíchala, který byl 22. ledna 1987 zatčen a obviněn z trestného činu pobuřování. Vyšetřovatel jeho obvinění záhy překvalifikoval na trestný čin podvracení republiky a v případě odsouzení tak mohl brněnský signatář Charty 77 strávit ve vězení – vzhledem k tomu, že byl již předtím dvakrát odsouzen – až deset let. Obviněn byl také z toho, že „navazoval aktivní styky s nepřátelsky orientovanými skupinami v PLR". V květnu 1987 byl Pospíchal propuštěn z vazby, trestní obvinění proti němu však bylo zastaveno teprve v prosinci 1989.
Z iniciativy Polsko-československé solidarity vznikla o necelý rok později „Akce Patronát", jejíž taktika připomínala proslulý postup Amnesty International. Princip byl jednoduchý – účastníci akce si vždy vybrali konkrétního politického vězně v sousední zemi a snažili se o jeho propuštění zasíláním velkého množství dopisů vládním orgánům. Na případy upozorňovali veřejnost také pořádáním pouličních shromáždění a řetězových hladovek.
V Československu se „Akce Patronát" zúčastnili členové nových opozičních iniciativ, které sdružovaly takřka výhradně mladé lidi: Nezávislé mírové sdružení – Iniciativa za demilitarizaci společnosti (NMS), České děti a Mírový klub Johna Lennona. Aktivisté NMS například podpořili polského odpírače vojenské služby Sławomira Dutkiewicze. Jejich partnery v Polsku byly obdobně orientované opoziční iniciativy: Svoboda a mír (*Wolność i Pokój*) a Pomerančová alternativa (*Alternatywa Pomarańczowa*).

Do tradycyjnych form współpracy polskich i czechosłowackich oponentów reżimu komunistycznego należały akcje wspierające więźniów politycznych. W Polsce odbył się szereg demonstracji ulicznych, kampanii kolportowania ulotek i podpisywania petycji mających na celu poparcia Petra Pospíchala, który 22 stycznia 1987 roku został zatrzymany i oskarżony o czyn karalny podburzania. Prowadzący śledztwo nagle zmienił kwalifikację na czyn karalny obalania republiki, co oznaczało, że w przypadku skazania brneński sygnatariusz Karty 77 mógł spędzić w więzieniu – biorąc pod uwagę, że był już przedtem dwa razy karany – nawet dziesięć lat. Oskarżony został także o to, że „nawiązywał aktywne kontakty z wrogo nastawionymi grupami w PRL". W maju 1987 roku Pospíchal został wypuszczony z więzienia, ale postępowanie karne przeciwko niemu zostało umorzone dopiero w grudniu 1989 roku.
Solidarność Polsko-Czechosłowacka niecały rok później zainicjowała „Akcję Patronat", której taktyka przypominała sposób postępowania słynnej Amnesty International. Reguła była prosta – uczestnicy akcji zawsze wybierali konkretnego więźnia politycznego w sąsiednim kraju i starali się o jego uniewinnienie wysyłając organom państwowym wielkie ilości listów. Zwracali również uwagę opinii publicznej na te przypadki organizując uliczne zgromadzenia i serię głodówek.
W Czechosłowacji w „Akcji Patronat" wzięli udział nowi członkowie inicjatyw opozycyjnych, które gromadziły niemal wyłącznie młodych ludzi: Niezależne Stowarzyszenie Pokojowe – Inicjatywa na rzecz Demilitaryzacji Społeczeństwa (NMS), „Czeskie Dzieci" oraz Pokojowy Klub im. Johna Lennona. Aktywiści NMS wsparli na przykład, trwale uchylającego się od służby wojskowej, Sławomira Dutkiewicza. Ich partnerami w Polsce były podobnie zorientowane inicjatywy opozycyjne: *Wolność i Pokój* oraz *Pomarańczowa Alternatywa.*

Various projects to support the political prisoners belonged to the traditional forms of cooperation between the Polish and Czechoslovak critics of the communist regime. Many street demonstrations, pamphlets and petitioner campaigns were held in Poland in an attempt to support Petr Pospíchal, who was arrested on the 22nd of January 1987 and accused of incitement. The investigator of his case soon reevaluated his case and condemned him with the criminal offense of subversion of the Republic, which in his case meant up to 10 years of imprisonment due to the fact that he was already sentenced two times before. He was furthermore accused of "actively communicating with adversely oriented groups in PLR." Pospíchal was released in May 1987; the criminal complaint on his behalf was called off only in December 1989.
Less than a year later, on the incentive of the Polish-Czechoslovak Solidarity the "Project Auspice" was launched, which bore a resemblance to the practices of Amnesty International. The Principle of the project was very easy – the participants of the project would always choose one specific political prisoner and aim to release him, through addressing big amounts of letters to involved government organs. Furthermore, they would inform the public about the case, through various street musters, and hunger strikes. Many members of the new youthful opposition initiatives participated on the "Project Auspice" in Czechoslovakia: Independent peace association – Initiative for the demilitarization of the Society (NMS) -, Czech children and The John Lennon Peace club. The activists of NMS for example supported Polish Sławomir Dutkiewicz, who vehemently opposed to military service. Their Partners in Poland were similarly oriented incentives: Freedom and Peace (*Wolność i Pokój*) and the Orange Alternative movement (*Alternatywa Pomarańczowa*).

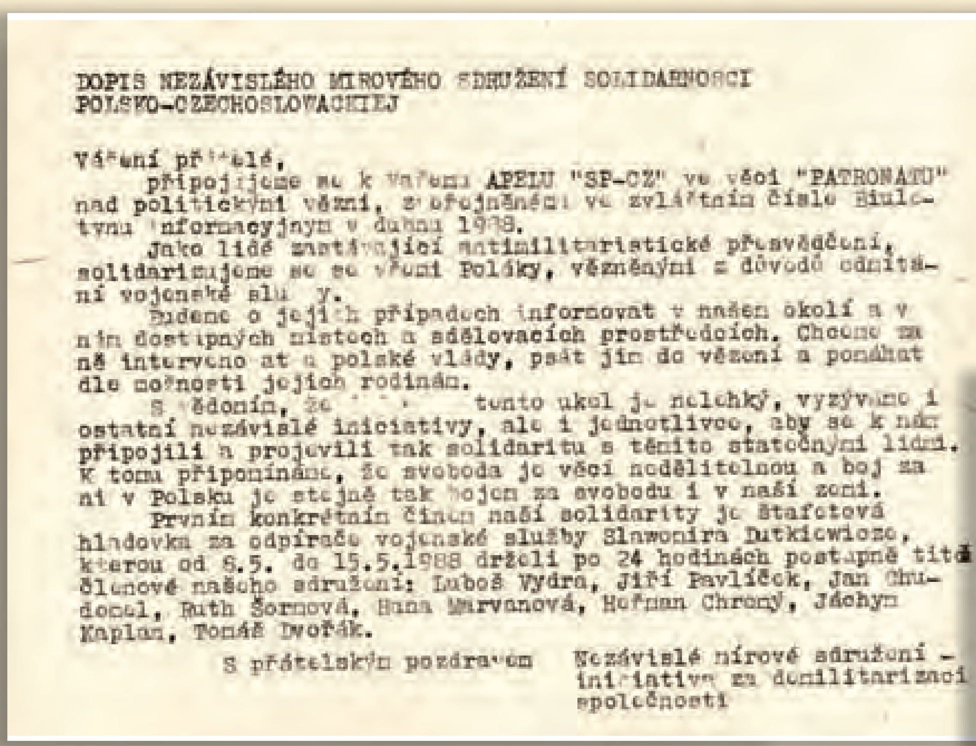

DOPIS NEZÁVISLÉHO MÍROVÉHO SDRUŽENÍ SOLIDARNOŚCI POLSKO-CZECHOSLOWACKIEJ

Vážení přátelé,
připojujeme se k Vašemu APELU "SP-CZ" ve věci "PATRONÁTU" nad politickými vězni, zveřejněném ve zvláštním čísle Biuletynu informacyjnym v dubnu 1988.
Jako lidé zastávající antimilitaristické přesvědčení, solidarizujeme se se všemi Poláky, vězněnými z důvodů odmítání vojenské služby.
Budeme o jejich případech informovat v našem okolí a v nám dostupných místech a sdělovacích prostředcích. Chceme na ně intervenovat u polské vlády, psát jim do vězení a pomáhat dle možnosti jejich rodinám.
S vědomím, že [illegible] tento úkol je nelehký, vyzýváme i ostatní nezávislé iniciativy, ale i jednotlivce, aby se k nám připojili a projevili tak solidaritu s těmito statečnými lidmi. K tomu připomínáme, že svoboda je věcí nedělitelnou a boj za ni v Polsku je stejně tak bojem za svobodu i v naší zemi.
Prvním konkrétním činem naší solidarity je štafetová hladovka za odpírače vojenské služby Sławomira Dutkiewicze, kterou od 6.5. do 15.5.1988 drželi po 24 hodinách postupně tito členové našeho sdružení: Luboš Vydra, Jiří Pavlíček, Jan Chudomel, Ruth Šormová, Hana Marvanová, Hofman Chromý, Jáchym Kaplan, Tomáš Dvořák.

S přátelským pozdravem

Nezávislé mírové sdružení - iniciativa za demilitarizaci společnosti

Dopis NMS věnovaný „Akci Patronát" vyšel v prvním čísle *Bulletinu NMS* (duben 1988, *ÚSD AV ČR*)

List NMS poświęcony „Akcji Patronat" wyszedł w pierwszym numerze *Bulletinu NMS* (kwiecień 1988, *ÚSD AV ČR*)

Letter from the Independent Peace Association known as NMS dedicated to "Project Auspice" was published in the first issue of the *NMS Bulletin* (April 1988, *ÚSD AV ČR*)

Konkrétně se jedná o to: navrhli jsme, aby různé nezávislé instituce nebo osoby vzaly do ochrany vězně v druhé zemi, abychom tím solidaritu s vězněnými dostali z úrovně všeobecných deklarací a protestů na rovinu mnohem konkrétnější. Protože jsme toho názoru, že pouze na těchto konkrétních vazbách lidské solidarity je možno později stavět nejrůznější obecné deklarace.

Mirosław Jasiński (1988)

Konkretnie chodzi o to: zaproponowaliśmy, aby różne niezależne instytucje albo osoby wzięły pod ochronę więźniów z drugiego kraju, abyśmy dzięki temu solidarność z więźniami przenieśli z poziomu wszechobecnych deklaracji i protestów na poziom bardziej konkretny. Ponieważ podzielamy opinię, że jedynie na konkretnych więzach ludzkiej solidarności można później stawiać deklaracje ogólne.

Mirosław Jasiński (1988)

In fact it was all about the following: we suggested, that various independent institutions take custody of prisoners of another country, in order to take solidarity with the prisoners from the general declaration and protest level to a much more concrete and defined level; for we believe that it will be possible to build the various general decelerations only on these precise structures of human solidarity.

Mirosław Jasiński (1988)

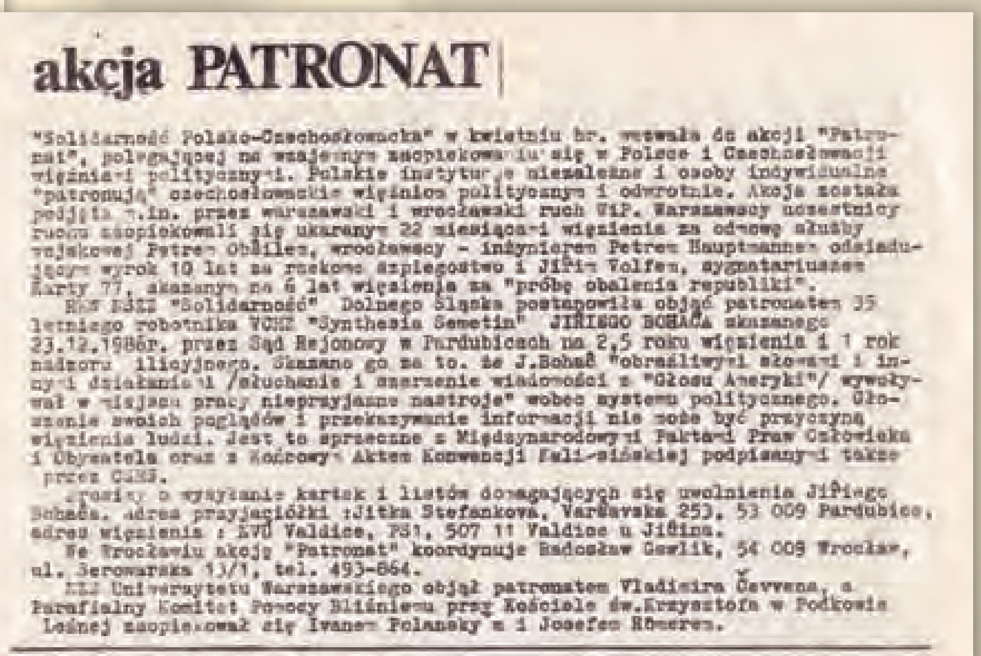

akcja PATRONAT

"Solidarność Polsko-Czechosłowacka" w kwietniu br. wezwała do akcji "Patronat", polegającej na wzajemnym zaopiekowaniu się w Polsce i Czechosłowacji więźniami politycznymi. Polskie instytucje niezależne i osoby indywidualne "patronują" czechosłowackim więźniom politycznym i odwrotnie. Akcja została podjęta m.in. przez warszawski i wrocławski ruch WiP. Warszawscy uczestnicy ruchu zaopiekowali się ukaranym 22 miesiącami więzienia za odmowę służby wojskowej Petrem Obšilem, wrocławscy - inżynierem Petrem Hauptmannem odsiadującym wyrok 10 lat za rzekome szpiegostwo i Jiřím Volfem, sygnatariuszem Karty 77, skazanym na 6 lat więzienia za "próbę obalenia republiki".
RKW NSZZ "Solidarność" Dolnego Śląska postanowiła objąć patronatem 35 letniego robotnika VCHZ "Synthesia Semtín" JIŘÍEGO BOHÁČA skazanego 23.12.1986r. przez Sąd Rejonowy w Pardubicach na 2,5 roku więzienia i 1 rok nadzoru milicyjnego. Skazano go za to, że J.Boháč "obraźliwymi słowami i innymi działaniami /słuchanie i szerzenie wiadomości z "Głosu Ameryki"/ wywoływał w miejscu pracy nieprzyjazne nastroje" wobec systemu politycznego. Głoszenie swoich poglądów i przekazywanie informacji nie może być przyczyną więzienia ludzi. Jest to sprzeczne z Międzynarodowymi Paktami Praw Człowieka i Obywatela oraz z Końcowym Aktem Konwencji Helsińskiej podpisanym i także przez ČSRS.
Prosimy o wysyłanie kartek i listów domagających się uwolnienia Jiřího Boháča. Adres przyjaciółki: Jitka Štefanková, Varšavská 253, 53 009 Pardubice, adres więzienia: NVÚ Valdice, P.S.1, 507 11 Valdice u Jičína.
We Wrocławiu akcję "Patronat" koordynuje Radosław Gawlik, 54 008 Wrocław, ul. Serowarska 13/1, tel. 493-864.
NZS Uniwersytetu Warszawskiego objął patronatem Vladimíra Červena, a Parafialny Komitet Pomocy Bliźniemu przy Kościele św. Krzysztofa w Podkowie Leśnej zaopiekował się Ivanem Polanskym i Josefem Römerem.

Informace o dalších případech politických vězňů v Československu publikoval polský zpravodaj Polsko-československé solidarity (červen 1988, *Libri prohibiti*)

Informacje o kolejnych przypadkach więźniów politycznych w Czechosłowacji opublikował polski biuletyn Solidarności Polsko-Czechosłowackiej (czerwiec 1988, *Libri prohibiti*)

Information about further cases of political and state prisoners in Czechoslovakia was published by the bulletin of the Czechoslovak-polish Solidarity (June 1988, *Libri prohibiti*)

Samizdatová a exilová literatura

Drugi obieg („samizdat") i literatura emigracyjna

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Obálka dvojčísla časopis *Kontur*, které bylo v roce 1989 vydáno u příležitosti vratislavského festivalu (*archiv Petra Blažka*)

Okładka podwójnego numeru czasopisma *Kontur* wydanego w 1989 roku przy okazji festiwalu wrocławskiego (*archiwum Petra Blažka*)

The cover of the double issue of the journal Kontur, which was issued in 1989 on the occasion of the Wroclaw festival (*Petr Blažek's archive*)

Obálky některých exilových periodik, které se věnovaly situaci v sousední zemi (*Libri prohibiti*)

Okładki niektórych czasopism emigracyjnych poświęcone sytuacji w kraju sąsiednim (*Libri prohibiti*)

Covers of some exile periodicals dedicated to the situation in the neighboring countries (*Libri prohibiti*)

Termín samizdat pochází z ruštiny a je ironickou obdobou názvu Státního nakladatelství (*Gosizdat – Gusudarstvennoje izdatělství*). Znamená tedy doslova samo-nakladatelství či samo-vydavatelství. Termín vystihuje podstatu jevu, který označuje – jednalo se o neoficiálně vydávané a rozšiřované publikace. Vedle Sovětského svazu se samizdatová literatura objevila také v dalších státech sovětského bloku (paradoxně se termín samizdat neujal v Polsku, kde dosáhl největšího rozkvětu).

Václav Havel, Josef Škvorecký, Ludvík Vaculík a další autoři se v polské literatuře druhého oběhu prosadili v sedmdesátých a osmdesátých letech především zásluhou aktivních bohemistů (Andrzej S. Jagodziński, Jan Stachowski, Jacek Baluch či Jacek Illg). Platilo to i naopak – první články o Polsku vyšly v československém samizdatu již na počátku sedmdesátých let. Důležitou roli také sehrála exilová literatura, která byla pašována přes železnou oponu. Od poloviny osmdesátých let se například na stránkách časopisů *Dialogy, Svědectví, Listy, 150000 slov* vedla diskuse o střední Evropě. Z Polska byla také pašována náboženská literatura.

Postupně vzniklo v Polsku a v Československu několik samizdatových periodik, které se již výhradně zabývaly situací v sousední zemi. Například v roce 1979 vyšla v Praze tři čísla samizdatového časopisu *Polsko a my*. V první polovině osmdesátých let vydávala ve Vratislavi Bojující Solidarita česky tištěný časopis *Opinie*, který byl pašován do Československa. V polovině osmdesátých let vycházel v malém nákladu pražský časopis *Solidarność*, jehož čtyři vydaná čísla byla věnována polské situaci. Od prosince 1987 vycházel ve Vratislavi *Biuletyn informacyjny Solidarności Polsko-czechosłowackiej* (snaha vydávat český zpravodaj skončila již po druhém čísle).

Termin „samizdat" pochodzi z języka rosyjskiego i jest ironiczną analogią nazwy Wydawnictwa Narodowego (Gosizdat – Gusudarstvennoje izdatělstvo). Oznacza więc dosłownie samo-publikację, samo-wydawnictwo. Termin ten wskazuje na istotę zjawiska, które określa – nieoficjalne wydawanie i dystrybucję publikacji. Oprócz Związku Radzieckiego „samizdatowa" literatura (literatura drugiego obiegu) pojawiła się w innych krajach bloku sowieckiego (paradoksalnie termin ten nie przyjął się w Polsce, gdzie przeżywał swój największy rozkwit).

Twórczość Václava Havla, Josefa Škvoreckiego, Ludvíka Vaculíka i innych autorów stała się bardzo popularna w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, przede wszystkim dzięki aktywnym zasługom bohemistów (Andrzej S. Jagodziński, Jan Stachowski, Jacek Baluch czy Jacek Illg), którzy wprowadzili ją do drugiego obiegu. Podobnie było po drugiej stronie granicy – pierwsze artykuły o Polsce wyszły w czechosłowackim drugim obiegu już na początku lat siedemdziesiątych. Ważną rolę odegrała także literatura emigracyjna, która była przemycana przez żelazną kurtynę. Na przykład od połowy lat osiemdziesiątych na łamach takich czasopism jak: *Dialogy, Svědectví, Listy, 150000 slov* toczono dyskusję o Europie Środkowej. Z Polski przemycano także literaturę religijną.

Stopniowo w Polsce i w Czechosłowacji powstało kilka czasopism drugiego obiegu, które zajmowały się wyłącznie sytuacją w sąsiednim kraju. Na przykład w 1979 roku wyszły w Pradze trzy numery „samizdatowego" czasopisma *Polsko a my*. W pierwszej połowie lat osiemdziesiątych Solidarność Walcząca wydawała we Wrocławiu drukowane pismo *Opinie*, które przemycone do Czechosłowacji. W połowie lat osiemdziesiątych wychodziło w małym nakładzie czasopismo *Solidarność*, którego cztery numery poświęcono sytuacji w Polsce. Od grudnia 1987 wychodził we Wrocławiu *Biuletyn Informacyjny Solidarności Polsko-Czechosłowackiej* (próba wydania czeskiego biuletynu skończyła się już po drugim numerze).

The term samizdat comes from the Russian language and is in fact an ironic analogue to the title of the State publishing house (Gosizdat – Gusudarstvennoje izdatělstvo), which literally means self-publishing or own-publishing. The term definitely captures the essence of the phenomenon that it describes – as these publications were unofficially published and distributed publications. The samizdat literature appeared not only in the Soviet Union, but also in other countries of the soviet bloc. Paradoxically the term samizdat was not taken up in Poland where the phenomenon reaches its highest prime.

Václav Havel, Josef Škvorecký, Ludvík Vaculík and other Czech authors managed to prove themselves in the Polish literature of the second cycle foremost thanks to active bohemians such as Andrzej S. Jagodziński, Jan Stachowski, Jacek Baluch or Jacek Illg. This applied the other way around as well, as the first articles about Poland were published in samizdat already at the beginning of the seventies. The exile literature smuggled through the iron curtain played a vital role as well. For example from the second half of the eighties various discussions about Central Europe started appearing on the pages of various magazines such as *Dialogy, Svědectví, Listy, 150000 slov*. Religious literature was smuggled from Poland as well.

Gradually various samizdat periodicals sprung up in Poland and former Czechoslovakia, which took interest in the situation in the neighboring countries. For example in 1979 three issues of the samizdat bulletin *Polsko a my* were published. In the first half of the eighties the militant part of the Solidarity published the paper *Opinie* in Czech language in Wroclaw which was eventually smuggled to Czechoslovakia. In the mid-eighties the Prague magazine *Solidarność* was published in small editions, all four published issues were dedicated to the situation in Poland. As of December 1987 the publication of *Biuletyn informacyjny Solidarności Polsko-czechosłowackiej* was launched in Wroclaw (the attempt to publish a Czech version failed after the second issue).

Obálky vybraných samizdatových periodik a časopisů druhého oběhu (*Libri prohibiti*)

Okładki wybranych czasopism „samizdatowych" i czasopism drugiego obiegu (*Libri prohibiti*)

Covers of selected samizdat periodicals and magazines of the second cycle (*Libri prohibiti*)

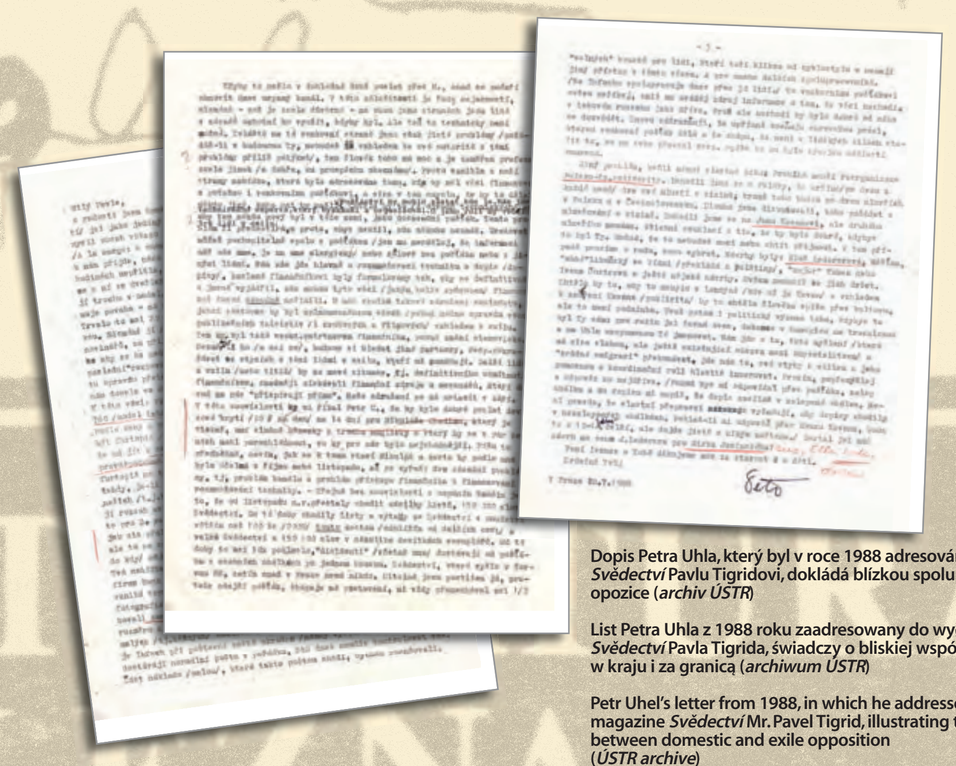

Dopis Petra Uhla, který byl v roce 1988 adresován vydavateli časopisu *Svědectví* Pavlu Tigridovi, dokládá blízkou spolupráci domácí a exilové opozice (*archiv ÚSTR*)

List Petra Uhla z 1988 roku zaadresowany do wydawcy czasopisma *Svědectví* Pavla Tigrida, świadczy o bliskiej współpracy pomiędzy opozycją w kraju i za granicą (*archiwum ÚSTR*)

Petr Uhel's letter from 1988, in which he addressed the publisher of the magazine *Svědectví* Mr. Pavel Tigrid, illustrating the close cooperation between domestic and exile opposition (*ÚSTR archive*)

polský institut
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Východoevropská informační agentura

Wschodnioeuropejska Agencja Informacyjna

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

VIA

VÝCHODOEVROPSKÁ INFORMAČNÍ AGENTURA

20.prosince 1988 bylo veřejněno sdělení Východoevropské informační agentury /VIA/ : "Po několika měsících pravidelné spolupráce jsme se my,nezávislí novináři ze zemí východní evropy ,rozhodli vyhlásit Východoevropskou informační agenturu /VIA/,nezávislou na státních orgánech našich zemí.Naše agentura nyní působí v SSSR,Československu, Maďarsku a Polsku. Základním cílem agentury je rozšiřování informací o událostech k nimž dochází v našich zemích. Informace VIA poskytujeme všem,kteří o ně projevují zájem, především však nezávislým vydavatelským iniciativám. Doufáme,že se k nám zanedlouho připojí i kolegové z dalších zemí východní Evropy."
Podepsáni jsou : z Maďarska Tibor Philipp,Gézá Buda,Tamás Berhidai ; z SSSR Alexandr Podrabinek,Tamara Kaluginová; z Československa Petr Pospíchal,Petr Uhl,Jan Urban ; z Polska Robert Bogdański,Barbara Hrybaczová,Robert Kozak, Wojciech Maziarski,Tomasz Pekalski a Danuta Wińarská.

Adresy v ČSSR : Petr Uhl, Anglická 8, 120 00 Praha 2
Petr Pospíchal,Arbesova 5,638 00 Brno
Jan Urban, Thunovská 19, 110 00 Praha 1

Informace o činnosti VIA otiskl v roce 1989 samizdatový časopis Nezávislého mírového sdružení v Liberci (*Libri prohibiti*)

Informacje o działalności VIA opublikowało w 1989 roku „samizdatowe" czasopismo Niezależnego Pokojowego Stowarzyszenia w Libercu (*Libri prohibiti*)

Information about the activity of the East European commercial agency was printed out in 1989 in the samizdat bulleting of the independent peace association in Liberec (*Libri prohibiti*)

Jeden z redaktorů VIA Jan Urban (vpravo) a Mieczysław „Ducin" Piotrowski na poslední velké schůzce v horách 25. června 1989 (foto: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Jeden z redaktorów VIA, Jan Urban (na prawo) i Mieczysław „Ducin" Piotrowski na ostatnim, wielkim spotkaniu w górach 25 czerwca 1989 roku (fot. Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

One of the Editors of the East European commercial agency Jan Urban (on the right) and Mieczysław "Ducin" Piotrowski during their last great meeting on the hills 25th of June 1989 (Photo: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Východoevropská informační agentura (VIA) představuje unikátní případ spolupráce disidentů v sovětském bloku. Oficiálně byla ustavena 20. prosince 1988. Československé opoziční prostředí v agentuře zastupovali Petr Pospíchal, z jehož iniciativy VIA vznikla, Petr Uhl a Jan Urban, v Maďarsku působil především bohemista György Varga, v Moskvě zejména Alexandr Podrabinek a v Polsku byl hlavním redaktorem varšavské pobočky Wojciech Maziarski. Z jeho podnětu také vznikla Polsko–maďarská solidarita, jejíž ustavení VIA oznámila 18. února 1989.
Na konci osmdesátých let se pravidelné zprávy VIA staly pro zahraniční média, zvláště pro mnichovské Rádio Svobodná Evropa, významným zdrojem informací o situaci v rozpadajícím se sovětském bloku. Paradoxně nejznámější zprávou VIA byla snad jediná publikovaná myslná informace v jejích dějinách – týkala se údajné smrti Martina Šmída při studentské demonstraci 17. listopadu 1989 v Praze.

Wschodnioeuropejska Agencja Informacyjna (VIA) stanowi unikalny przykład współpracy dysydentów w bloku sowieckim. Oficjalnie została ustanowiona 20 grudnia 1988 roku. Czechosłowackie środowisko opozycyjne reprezentował w agencji Petr Pospíchal, który był inicjatorem powołania VIA, Petr Uhl oraz Jan Urban. Na Węgrzech działał przede wszystkim bohemista György Varga, w Moskwie Alexandr Podrabinek, a w Polsce głównym redaktorem warszawskiego oddziału został Wojciech Maziarski. Z jego inicjatywy powstała także Solidarność Polsko-Węgierska, której ustanowienie VIA oznajmiła 18 lutego 1989 roku.
Pod koniec lat osiemdziesiątych regularne wiadomości VIA stały się dla mediów zagranicznych, zwłaszcza dla monachijskiego Radia Wolna Europa, ważnym źródłem informacji o sytuacji w rozpadającym się bloku sowieckim. Paradoksalnie najbardziej znanym komunikatem VIA była prawdopodobnie jedyna opublikowana w jej dziejach mylna informacja – dotycząca śmierci Martina Šmída podczas studenckiej demonstracji 17 listopada 1989 roku w Pradze.

The East European commercial agency (VIA) represents a unique case of cooperation of the dissidents in the Soviet bloc. Officially it was established on the 20th of December 1988. The Czechoslovak opposition in the agency, was represented by Petr Pospíchal, thanks to whose incentive the agency had originally arisen, Petr Uhl and Jan Urban. In Hungary it was mainly bohemians György Varga, in Moscow Alexandr Podrabinek and in Poland as chief editor of the Warsaw branch office Wojciech Maziarski, who was also one of the main figures behind the birth of the Polish-Hungarian Solidarity, whose establishment was announced by the East European commercial agency on the 18th of February 1989.
At the end of the eighties, the regular reports of the East European commercial agency became a vital source of information to various foreign media regarding the situation in the breaking down of Soviet bloc countries, primarily to the Munich Free Europe Radio. Paradoxically the most famous of the VIA news was the sole misinformation case in its history regarding the supposed death of student Martin Šmíd during the student demonstration on the 17th of November 1989 in Prague.

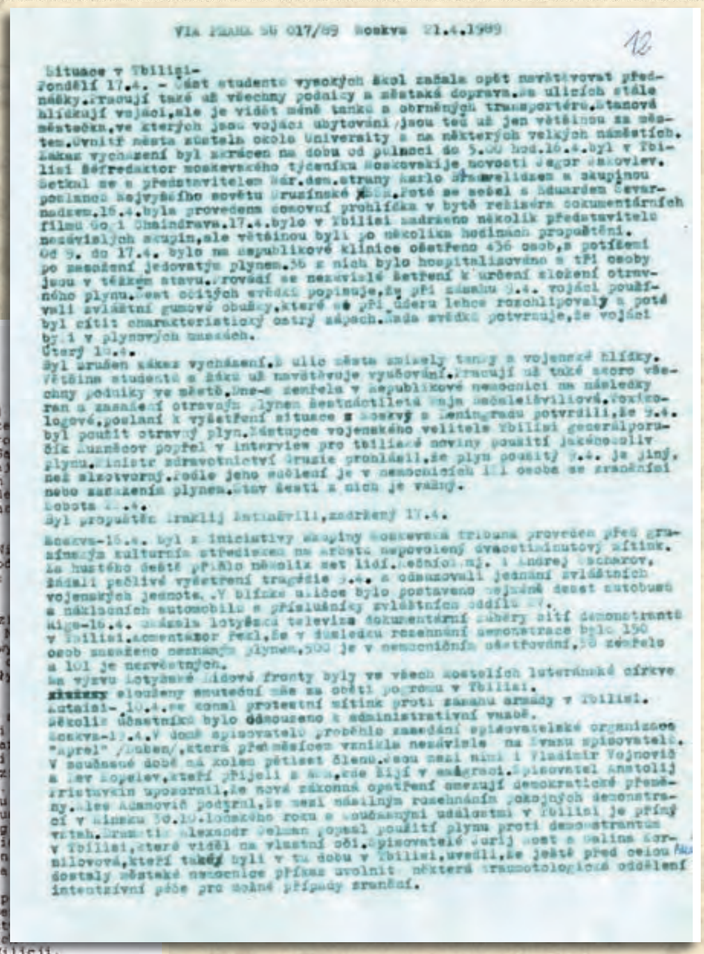

V praxi to vypadalo takto: domluvili jsme s Petrem [Uhlem] na zavolání, zavolala jsem mu, sluchátko jsem přiložila k magnetofonu. Naše přítelkyně Ewa Klosová četla do polštiny přeložený servis, který připravil Petr – časem to trvalo několik hodin – přerušovali nám spojení, nebylo slyšet atd. Poté jsem to přepsala na psacím stroji, který jsme měli půjčený od kněze Stanisława Orzechowského...

Anna Morawiecka (2006)

W praktyce wyglądało to tak: umawialiśmy się z Petrem [Uhlem] na telefon: dzwoniłam do niego, do słuchawki przykładałam magnetofon. Nasza przyjaciółka Eva Klosová czytała przetłumaczony na polski, przygotowany przez Petra serwis – czasami zajmowało to kilka godzin – przerywano nam połączenie, nie było słychać itd. Następnie ja spisywałam go na pożyczonej od księdza Stanisława Orzechowskiego...

Anna Morawiecka (2006)

Practically, it was as follows: we agreed with Petr Uhl that I would call him, and so I did. I put the phone receiver next to the recorder. Our friend Ewa Klosová read the Polish translation of the service that Petr prepared, the whole process took us a few hours, The connection was interrupted many times, the sound could not be heard well, etc. After that I retyped it all on the typing machine we had borrowed from Priest Stanisław Orzechowský...

Anna Morawiecka (2006)

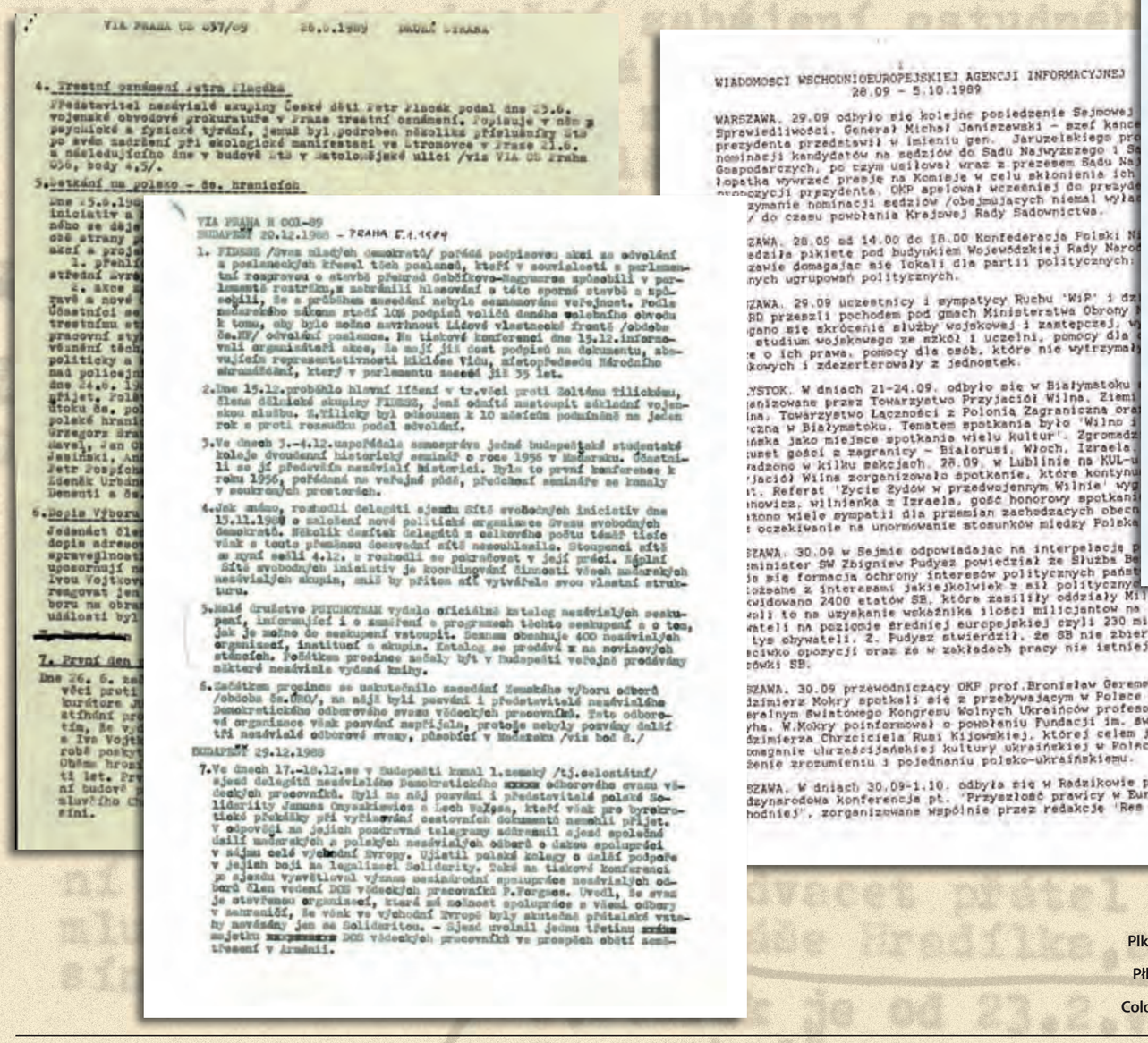

Ukázka zpráv VIA z různých zemí sovětského bloku (*Libri prohibiti*)

Przykład wiadomości VIA z różnych krajów bloku sowieckiego (*Libri prohibiti*)

Illustration of various reports of the East European commercial agency from different countries of the Soviet bloc (*Libri prohibiti*)

Plk. Karel Vykypěl na fotografii z jeho personálního spisu (*ABS*)

Płk. Karel Vykypěl na fotografii ze swoich akt osobistych (*ABS*)

Colonel Karel Vykypěl's Photograph from his personal file (*ABS*)

Odpověď náčelníka II. správy SNB plk. Karla Vykypěla na žádost KGB o informace k pražskému redaktorovi VIA Janu Urbanovi (*ABS*)

Odpowiedź naczelnika II. oddziału SNB płk. Karla Vykypěla na prośbę KGB o dostarczenie informacji o praskim redaktorze VIA Janie Urbanie (*ABS*)

The answer of Karel Vykypěl, the chief of staff of the second National Security Board, to the KGB's information request on Czech editor of the VIA agency Jan Urban (*ABS*)

polský institut / instytut polski · CZESKIE CENTRUM / ČESKÉ CENTRUM · Misgurnus a.s.

Setkání v předvečer dvacátého výročí

spotkanie w wigilię dwudziestej rocznicy

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Účastníci setkání na Králickém Sněžníku 10. července 1988, zleva Mirosław Jasiński, Radosław Gawlik, Zbigniew Romaszewski, Petr Uhl, Józef Pinior, Zbigniew Janas, Václav Havel, Petr Pospíchal, Adam Michnik, Jan Lityński, Mieczysław Piotrowski, Jaroslav Šabata, Jan Urban, Jacek Kuroń, Danuta Winiarska, Stanislav Devátý, Zbigniew Bujak, Anna Šabatová, Ladislav Lis, Václav Malý, Alexander Vondra a Jan Čarnogurský (foto: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Uczestnicy spotkania na Kralickim Śnieżniku 10 lipca 1988, od lewej: Mirosław Jasiński, Radosław Gawlik, Zbigniew Romaszewski, Petr Uhl, Józef Pinior, Zbigniew Janas, Václav Havel, Petr Pospíchal, Adam Michnik, Jan Lityński, Mieczysław Piotrowski, Jaroslav Šabata, Jan Urban, Jacek Kuroń, Danuta Winiarska, Stanislav Devátý, Zbigniew Bujak, Anna Šabatová, Ladislav Lis, Václav Malý, Alexander Vondra i Jan Čarnogurský (fot. Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

The members of the meeting on Králický Sněžník mountain on the 10th of July 1988, from the left: Mirosław Jasiński, Radosław Gawlik, Zbigniew Romaszewski, Petr Uhl, Józef Pinior, Zbigniew Janas, Václav Havel, Petr Pospíchal, Adam Michnik, Jan Lityński, Mieczysław Piotrowski, Jaroslav Šabata, Jan Urban, Jacek Kuroń, Danuta Winiarska, Stanislav Devátý, Zbigniew Bujak, Anna Šabatová, Ladislav Lis, Václav Malý, Alexander Vondra and Jan Čarnogurský (Photo: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Viděli jsme, co se stalo v Maďarsku s pokusem o ozbrojený odpor, viděli jsme v Československu, co se stane, když jde o reformní pokus shora. Skončilo to stejně. A vzali jsme si poučení, že to nejde zbraněmi a že je nesmysl čekat na změny shora. Je nutné udělat si všechno sami. Ale je tu dnes něco navíc. Vidíte – Maďaři vystoupili – prohráli, Čechoslováci vystoupili – prohráli. My jsme vystoupili se Solidaritou – a taky jsme prohráli. Všichni se rozložili. Z toho plyne jedno jediné poučení – teď musíme všichni naráz.

Ukázka z rozhovoru Lidových novin se Zbigniewem Bujakem (1988)

Widzieliśmy, co się stało na Węgrzech z próbą zbrojnego oporu, widzieliśmy w Czechosłowacji, co się stanie, jeśli próba reform przyjdzie z góry. Skończyło się to tak samo. Nauczyliśmy się, że to nie pójdzie siłą i że czekanie na reformy z góry nie ma sensu. Trzeba wszystko zrobić samemu. Ale dzisiaj jest jeszcze coś więcej. Widzicie – Węgrzy się przeciwstawili – przegrali, Czechosłowacy się przeciwstawili – przegrali. My przeciwstawiliśmy się razem z Solidarnością – i także przegraliśmy. Wszyscy się rozłożyliśmy. Z tego płynie jedna nauka – teraz musimy się sprzeciwić wszyscy na raz.

Fragment wywiadu z Lidových novin ze Zbigniewem Bujakiem (1988)

We have seen the outcome of the armed resistance in Hungary, and that of the attempt of the reform from above in Czechoslovakia. Both cases ended similarly and we have learned that it is useless to use arms or to wait for any changes from above. It is very vital to do everything on our own. Today there is something more, as you see, The Hungarians came forward and lost, so did the Czechoslovaks, and so did we despite the Solidarity, this leads to one single lesson learned: now we should try all together at once!

Extract from the interview of the paper Lidové noviny with Zbigniew Bujak (1988)

biuletyn informacyjny

PISMO SOLIDARNOŚCI POLSKO-CZECHOSŁOWACKIEJ

DEKLARACJA SOLIDARNOŚCI POLSKO-CZECHOSŁOWACKIEJ

nicę Sierpnia '68

Prohlášení ze setkání otiskl zpravodaj Polsko-československé solidarity (*Libri prohibiti*)

Oświadczenie ze spotkania opublikował biuletyn Solidarności Polsko-Czechosłowackiej (*Libri prohibiti*)

An announcement from the meeting printed out by the Polish- Czechoslovak Solidarity bulletin (*Libri prohibiti*)

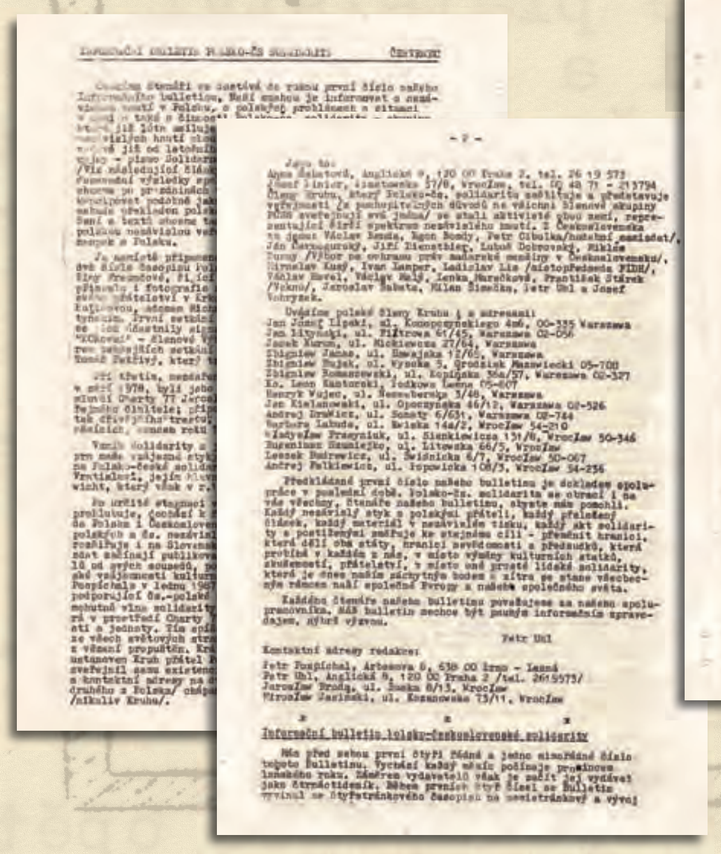
informační buletin

ČESKOSLOVENSKO - POLSKÉ SOLIDARITY

čO

červenec 88

Obálka a první dvě strany nultého čísla *Informačního buletinu Polsko-československé solidarity*, které vyšlo v červenci 1988 (*Libri prohibiti*)

Okładka i pierwsze dwie strony zerowego numeru *Informacyjnego Biuletynu Solidarności Polsko-Czechosłowackiej*, który wyszedł w lipcu 1988 roku (*Libri prohibiti*)

The cover and first two pages of the zeroth issue of the *Polish–Czechoslovak Solidarity Informational bulletin*, published in July 1988 (*Libri prohibiti*)

Velké setkání na Králickém Sněžníku 10. července 1988 bylo poprvé dokumentováno na filmových záběrech, které pořídil kameraman Originálního Videojournalu Andrej Krob. Z dnešního pohledu neumělé obrázky působí úsměvně. Na záběrech je vidět Václav Havel, jak rozcuchaný popíjí lahvové pivo, kouří a rychle čte konečnou podobu dokumentu s řadou požadavků, které za pomoci ostatních koncipoval. Na záběrech diskutuje s Poláky představitel slovenské opozice Ján Čarnogurský, který byl podle vzpomínek Petra Pospíchala zdaleka nejzdatnějším „turistou" ze všech účastníků horských setkání: „Ostatní nechával na cestě vždy daleko za sebou."

Prohlášení přijaté na setkání kladlo již tradičně důraz na dodržování lidských práv. Přineslo také kritiku nepropustnosti státních hranic mezi oběma státy. Nově se však objevilo několik vysloveně politických požadavků: objasnění zločinů spáchaných komunistickými režimy, podepsání nové mezinárodní dohody, vylučující použití síly mezi státy Varšavského smlouvy, a zreformování Rady vzájemné hospodářské pomoci.

Wielkie spotkanie, które odbyło się na Kralickim Śnieżniku 10 lipca 1988 roku zostało po raz pierwszy udokumentowane na taśmie filmowej. Zorganizował ją operator filmowy *Originálního Videojournalu*, Andrej Krob. Te mało artystyczne, z dzisiejszego punktu widzenia, zdjęcia wywołują uśmiech. Na taśmie widać Václava Havla, jak potargany pije piwo z butelki, pali i szybko czyta ostateczną wersję dokumentu z szeregiem postulatów, które sformułował z pomocą innych uczestników spotkania. Na taśmie przedstawiciel opozycji słowackiej Ján Čarnogurský dyskutuje z Polakami. Był on, według wspomnień Petra Pospíchala, zdecydowanie najlepszym „turystą" ze wszystkich uczestników górskich spotkań: „Innych zostawiał w trasie zawsze daleko za sobą."

W oświadczeniu przyjętym na spotkaniu, już tradycyjnie, przykładano wagę do przestrzeganie praw człowieka. Pojawiła się również krytyka nieprzepuszczalności granicy państwowych pomiędzy oboma krajami. Wystosowano kilka nowych, wyraźnie politycznych postulatów: wytłumaczenie się z przestępstw popełnionych przez reżimy komunistyczne, podpisanie nowej umowy międzynarodowej wykluczającej użycie siły pomiędzy państwami Układu Warszawskiego oraz zreformowanie Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej.

The great meeting on the mountain top of Králický Sněžník held on the 10th of July 1988 was filmed and documented by the cameraman of the Original Video journal Andrej Krob for the first time. For today's viewers the pictures may have a very serene effect. The footage shows unkempt Václav Havel drinking bottled beer and smoking, while speedily reading the final version of the documents containing a series of demands drafted by the group. The footage further shows the representative of the Slovak opposition Ján Čarnogurský debating with the Polish, who was according to Peter Pospíchal the most proficient of all the "hikers" on the mountain gatherings. "He always left the rest long way behind him."

The Declaration made during the meeting conventionally stressed out the importance of adhering to human rights, but also brought up the issue of the imperviousness of the borders between the two countries. As a new feature various distinct political demands were introduced, such as: the clarification of crimes committed by the communist regimes, the signature of the new international pact prohibiting the use of force between the countries of the Warsaw Treaty, and the reform of The Council for Mutual Economic Assistance.

Králický Sněžník 10. červenec 1988. Zleva Petr Uhl, Józef Pinior, Adam Michnik, Anna Šabatová, Jacek Kuroń a Václav Havel (foto: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Kralicki Śnieżnik 10 lipca 1988 roku. Od lewej: Petr Uhl, Józef Pinior, Adam Michnik, Anna Šabatová, Jacek Kuroń i Václav Havel (fot. Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Králický Sněžník on the 10th of July 1988. from the left Petr Uhl, Józef Pinior, Adam Michnik, Anna Šabatová, Jacek Kuroń a Václav Havel (Photo: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Setkání na zelené hranici, zleva: Mieczysław Piotrowski, Petr Pospíchal, Václav Havel, Józef Pinior, Anna Šabatová, Danuta Winiarska, Jacek Kuroń, Jaroslav Šabata, Ladislav Lis a Jan Lityński (foto: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Spotkanie na zielonej granicy, od lewej: Mieczysław Piotrowski, Petr Pospíchal, Václav Havel, Józef Pinior, Anna Šabatová, Danuta Winiarska, Jacek Kuroń, Jaroslav Šabata, Ladislav Lis i Jan Lityński (fot. Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Meeting at the green borders, from the left : Mieczysław Piotrowski, Petr Pospíchal, Václav Havel, Józef Pinior, Anna Šabatová, Danuta Winiarska, Jacek Kuroń, Jaroslav Šabata, Ladislav Lis and Jan Lityński (Photo: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

polský institut / instytut polski · CZESKIE CENTRUM / ČESKÉ CENTRUM · Misgurnus a.s.

Útok na Československo
Atak na Czechosłowację

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Účastníci happeningu „Bratrská pomoc věčně živá“ (19. srpna 1988, foto: Henryk Prykiel, *Dementi*)

Uczestnicy happeningu „Braterska pomoc wiecznie żywa“ (19 sierpnia 1988, fot. Henryk Prykiel, *Dementi*)

The participants of the happening “Brotherly help eternally alive” (19th of August 1988, Photo: Henryk Prykiel, *Dementi*)

Zakladatel Pomerančové alternativy Waldemar „Major“ Fydrych (foto: Andrzej Łuc, Karta)

Założyciel Pomarańczowej Alternatywy Waldemar „Major“ Fydrych (fot. Andrzej Łuc, Karta)

Founder of the “Orange Alternative” movement Waldemar “Major” Fydrych (Photo: Andrzej Łuc, Karta)

Nyní po dvaceti letech jsme opět znepokojeni osudem našich přátel. Proč není [v čele strany] soudruh Husák, největší muž českého socialismu, co se stalo se soudruhem Štrougalem... Po dvaceti letech opět antisocialistické síly ohrožují velkou myšlenku. Nečekejme na vývoj událostí ve 20. výročí, zopakujme toto nádherné jubileum.

Text letáku Pomerančové alternativy (19. srpen 1988)

Teraz po dwudziestu latach ponownie jesteśmy zaniepokojeni losem naszych przyjaciół. Dlaczego nie ma [na czele partii] towarzysza Husáka, największego męża czeskiego socjalizmu, co się stało z towarzyszem Štrougalem… Po dwudziestu latach antysocjalistyczne siły znowu zagrażają wielkim pomysłom. Nie czekajmy na rozwój sytuacji w 20 rocznicę, powtórzymy ten wspaniały jubileusz.

Tekst ulotki Pomarańczowej Alternatywy (19 sierpień 1988)

Now after twenty years, we are once again concerned about the fate of our friends. Wondering why Comrade Husák, the greatest man of Czech socialism, isn’t in the head of the party and what happened to comrade Štrougal… After twenty years the antisocialist powers are threatening a great ideology. Let’s not wait for the development of events at the 20th anniversary. Let’s repeat this wonderful jubilee.

Orange Alternative pamphlet Text (August 19, 1988)

str.13

Po wyjściu na wolność ponownie rozdawał w centrum miasta ulotki o podobnym charakterze, za co dn.17.06.1988 r. został ponownie aresztowany. 2.09.88 skazany został przez Miejski Sąd w Brnie za 8 mies. więzienia. Od 3.09.88 prowadzi w więzieniu strajk głodowy, zapewniając, że nie przerwie go, aż obecne kierownictwo KPCz nie ustąpi.

Daniel Mráz, ur.4.07.1957 r., zam.Levského 3186, 143 00 Praha 4, drwal. W areszcie od 28.06.1988 r., obwiniony o usiłowanie opuszczenia Republiki, ponieważ tego dnia próbował przekroczyć nielegalnie granicę z Austrią, gdzie przebywa na emigracji jego żona z dwójką dzieci. D.Mrázovi odmówiono kilkukrotnie prawa do przesiedlenia się. Mráz jest zwolennikiem undergroundu. Grozi mu kara od [illegible] do 5 lat.

Przypominamy adresy naszych koordynatorów akcji "PATRONAT":
- Radosław Gawlik, ul.Serowarska 13/1, Wrocław tel. 4938 64
- Piotr Niemczyk, ul.G.Bruna 16/1, Warszawa, tel. 254757

Od nich uzyskacie wszelkie niezbędne informacje na temat więźniów politycznych w Czechosłowacji.

BRATERSKA POMOC WIECZNIE ŻYWA!

Wywiad z Waldemarem Fydrychem - "Majorem" - szefem i twórcą "Pomarańczowej Alternatywy"

BIULETYN: Czy mógłbyś opowiedzieć, jaki był przebieg operacji "Pomarańczowej Alternatywy" pod nazwą "BRATNIA POMOC"?

MAJOR: Na 19.sierpnia zaplanowaliśmy manewry w dwudziestą rocznicę "pomocy" dla Czechosłowacji. Wydaliśmy stosowną ulotkę. Przygotowaliśmy się starannie. Przyjęliśmy taktykę rzucenia oddziałów rozpoznawczych i odwodów, a poza tym cichociemnych. Wśród oddziałów rozpoznawczych był oddział, któremu przewodziłem ja, przebrany za samuraja. Ten oddział złożony był z dwóch żołnierzy radzieckich - jeden w mundurze piechoty, drugi czołgista - oraz z ludzi w innych mundurach. Hełmy, winchestery oraz broń różnego typu np. prądownice strażackie. W Jeleniej Górze, zgodnie z tradycją rewolucyjnej armii, uprawialiśmy propagandę - na dworcu oddział rozrzucił ulotki, a potem ulotkowaliśmy miasto.

Ulotka

Braterska Pomoc Wiecznie Żywa

W sierpniu mija dwudziesta rocznica udzielenia bratniej pomocy Narodom Czechosłowacji, które opętane przez widmo rewizjonizmu w krytycznej sytuacji skorzystały z historycznej oferty. Zaprosiły przyjaciół, wśród których nie zabrakło również naszych walecznych wojsk, dały one skuteczny opór nikczemnym knowaniom Dubczeka.

Obecnie po dwudziestu latach ponownie jesteśmy zaniepokojeni losem naszych przyjaciół. Dlaczego nie ma towarzysza Husaka, największego męża czeskiego socjalizmu, co się stało z towarzyszem Strougalem. Po dwudziestu latach ponownie siły antysocjalistyczne zagrażają wielkiej sprawie. Nie czekajmy na rozwój wydarzeń w 20 rocznicę, powtórzmy ten wspaniały jubileusz. Ponownie zewrzyjmy szeregi, wystąpmy z wielką akcją. Pod hasłem: "Braterska Pomoc Wiecznie Żywa" przekroczmy ze sprzętem militarnym granicę z Czechosłowacją w różnych punktach, aby nieść pomoc naszym przyjaciołom. Uzbrójmy się w plastikowe i tekturowe czołgi. Pokażmy co to socjalizm z ludzką twarzą. Dobre imię wojska Szwejka zostanie ostatecznie uratowane.

Vivat Pomarańcza
Sztab Operacyjny
Praskie Półkolonie '88

Oczywiście jako legalne siły nie ukrywaliśmy się, tylko wsiedliśmy do autobusu i pojechaliśmy do Karpacza. Na miejscu były pewne nieporozumienia i trzeba było wysłać kilka patroli, żeby ludzi ściągnąć pod wyciąg. Tam było już bardzo dużo ludzi i m.in. pod osłoną wycieczki radzieckiej

c.d. na str. 14

str.14

BRATERSKA POMOC... c.d. ze str.13

też uprawialiśmy propagandę rewolucyjną.

Jak już byliśmy na wyciągu i krzesełka wznosiły się ku górze, to pojawiły się pierwsze nyski milicyjne.

BIULETYN: Ile osób liczył oddział rozpoznawczy?

MAJOR: No, oddział rozpoznawczy liczył 14 osób, ale dołączyli się wolni strzelcy. W tym czasie dotarły pod wyciąg odwody, a z prawego skrzydła, od strony "Samotni" atakowała jeszcze jedna grupa, ponadto lasami przedzierał się oddział anarchistów z Wybrzeża, a z lewego skrzydła na… …usse. Kiedy zorientowałem się, że wyciąg jest obstawiony …ło być duże zgrupowanie, które zamierzało przypuścić …tylko dwie osoby znały miejsce koncentracji, to wysko… …a i uzbrojony w mieczyk samurajski z napisem "D Arta… …górze. Piękna przyroda, ja się przedzieram w tej tunice …ię filmy Kurosawy. …na drogę z tym mieczem, spotkałem turystów i wzniosłem …tu w okolicy milicja?!!" Oni mówią, że nie. "A czy wi…". Mówią, że też nie. To spytałem, która godzina. Odpowie…em, że są poruszeni mym strojem. …j stacji wyciągu, ale tam okazało się, że nasz główny …oczony przez WOP, Wojska Ochrony Pogranicza zażądały …nie chcieli złożyć broni. Zaczęły się pertraktacje. …ywały się, zainteresowane działaniami wojsk, co wywoła… …Żołnierze krzyczeli do turystów, żeby szybko szli do …e oddziały są okrążone i mając na uwadze pozostałe od… …się przesuwać ku górze, ale zauważyłem, iż duża ilość …edną i drugą stronę. …rnej stacji wyciągu zaczęły się dziać dziwne rzeczy. …e schronić się w toalecie, a tam okazało się, że pra…ezpieczeństwa okupowali tę toaletę, siedząc na rurach …fałdkami i wyglądając przez okno, kontrolowali jaki …ago. …e kolejne patrole i pojawiłem się w schronisku "Pod …improwizowałem sztab. W tym czasie oddział, który dostał …ostanowił się z niej wyrwać i ze standarem, na którym …yłowane czerwone pociski, ruszył do natarcia. WOP musiał …ndża Śnieżki wielki kocioł z ciężkich i lekkich wozów, …i zmusić do poddania się. W tym czasie ja po spełnieniu …szczeniu wolnych strzelców, sam usiłowałem ruszyć, ale …rozpoznany przez WOP, pojmany i dostarczony do sztabu …sztab, jak z czasów Wielkiej Wojny, II Światowej, szcze… …radzieckich, ale niczego nie brakowało, tak, że ten sztab …kiegoś filmu amerykańskiego. Eleganckie mapy, jakiś tele… …óry do mnie mówił: "Panie majorze, niech pan podda po…ziałów". A ja odpowiedziałem: "Panie pułkowniku, w żad… …robię tego błędu, który popełnił w czasie II wojny świa…etain, poddając poważną część pozostałych sił francus… …ozmawiajmy jak Polak z Polakiem. O co wam chodzi w tych …"Przede wszystkim o podniesienie poziomu sprawności, …ha bojowego polskiej armii. A poza tym porozmawiajmy ja… …wym. Przede wszystkim przysługuje mi, jako oficerowi, …zka z Czerwonego Krzyża, za próbę ucieczki nie mogę być …, zgodnie z Konwencją Haską nie mogę być zatrudniany …tach." Widziałem, że on mnie traktuje jak poważnego prze…t zdziwiony, że nie zabrał mi mojego miecza i go nie …tałem odtransportowany. Widziałem jak kolejne oddziały …woli i anarchistów z czarną flagą eskortowanych przez …oddział usiłował pertraktować, że złoży broń na straż… …eskortowany przez WOP. Oczywiście WOP się na to nie zgo… …ich do wozów milicyjnych. Ponieważ oni wznosili okrzy… …jawiła się milicja na górze, nie zorientowana co do sy… …a używać gazów, rzucając je do wozów. Tylko jedna osoba …tuacji, bo miała maskę gazową, a reszta się tam dusiła

Rozhovor s Waldemarem „Majorem“ Fydrychem o happeningu v okolí Sněžky publikoval *Biuletyn Informacyjny Solidarności Polsko–Czechosłowackiej* (srpen 1988, *Libri prohibiti*)

Wywiad z Waldemarem „Majorem“ Fydrychem o happeningu w okolicy Śnieżki opublikował *Biuletyn Informacyjny Solidarności Polsko–Czechosłowackiej* (sierpień 1988, *Libri prohibiti*)

Interview with Waldemar “Major” Fydrych about the happening that took place around Sněžka, published by *Biuletyn Informacyjny Solidarności Polsko–Czechosłowackiej* (August 1988, *Libri prohibiti*)

Zřejmě nejrozsáhlejší akci na státních hranicích naplánoval v létě 1988 čtyřiatřicetiletý Waldemar „Major“ Fydrych, zakladatel Pomerančové alternativy, jejíž trpaslíci na zdech a pouliční happeningy se v druhé polovině osmdesátých let rozšířili po celém Polsku. Na počátku srpna 1988 její aktivisté vytiskli a rozšiřovali letáky, v nichž údajný štáb operace *Praskie Półkolonie 88* informoval o nutnosti nové intervence v Československu.
Nová invaze – pod heslem „Bratrská pomoc věčně živá“ – byla 19. srpna 1988 zahájena v polské části Krkonoš, její účastníci ve starých či vymyšlených vojenských uniformách postupovali s dětskými pistolkami v ruce směrem k lanovce na Sněžce. Okolo dvě stě mladých lidí z celého Polska, v jejichž čele byl Major převlečený za samuraje, záhy narazilo na početné skupiny polských pohraničníků, jež je mezi překvapenými turisty začaly honit po horách.
Akce, kterou Major Fydrych ironicky popsal jako největší strategické manévry v Evropě, skončila teprve po několika hodinách, kdy příslušníci polské pohraniční stráže zadrželi okolo sedmdesát osob. Happening na Sněžce měl v opozičním prostředí obou zemí značný ohlas, v Praze inspiroval Luboše Rychvalského, Báru Štěpánovou a Petra Payneho k založení Společnosti za veselejší současnost.

Z pewnością najszerszą akcję na granicy państwowej zaplanował w lecie 1988 roku trzydziestoczteroletni Waldemar „Major“ Fydrych, założyciel Pomarańczowej Alternatywy. Krasnoludki na murach i happeningi uliczne w drugiej połowie lat osiemdziesiątych rozprzestrzeniły się na całą Polskę. Na początku sierpnia 1988 roku Fydrych opublikował i rozdystrybuował aktywistyczne ulotki, w których rzekomy sztab operacji Praskie Półkolonie 88 informował o konieczności interwencji w Czechosłowacji.
Nowa inwazja – pod hasłem „Braterska pomoc wiecznie żywa“ – rozpoczęła się 19 sierpnia 1988 roku w polskiej części Karkonoszy, a jej uczestnicy w starych albo w wymyślonych uniformach wojskowych ruszyli z dziecięcymi pistoletami w ręku w kierunku kolejki linowej na Śnieżce. Około dwustu młodych ludzi z całej Polski, na czele których szedł Major przebrany za samuraja, napotkało niebawem liczne grupy polskich funkcjonariuszy straży granicznej, którzy pomiędzy zaskoczonymi turystami zaczęli gonić ich po górach.
Akcja, którą Major Fydrych ironicznie opisał jako największe manewry strategiczne w Europie, skończyła się dopiero po kilku godzinach, kiedy funkcjonariusze polskiej straży granicznej zatrzymali około siedemset osób. Happening na Śnieżce odbił się wielkim echem w środowisku opozycyjnym obu krajów, w Pradze zainspirował Luboša Rychvalskiego, Bárę Štěpánovą i Petra Payniego do założenia Towarzystwa na rzecz Weselszej Teraźniejszości.

Apparently the largest event on state borders was organized by 34 year old Waldemar “Major” Fydrych in summer 1988, who was actually the founder of the Orange Alternative, whose wall dwarfs and street happenings spread out throughout Poland in the second half of the eighties. In the beginning of August 1988 the activists of the Orange Alternative printed out and distributed leaflets, in which they claimed that the purported staff of operation Praskie Półkolonie 88 informed about the necessity of a new intervention in Czechoslovakia.
The new invasion under the motto “Brotherly help eternally alive” was launched on the 19th of August 1988 in the Polish parts of the Karkonosze Giant Mountains. Participants of the invasion were dressed up in old or made up imaginary army uniforms and marched armed with fake pistols in hands towards the funicular on the highest peak in Karkonosze - Sněžka.
Around two hundred young persons from all over Poland, led by Major dressed up as a Samurai, bumped into numerous groups of Polish border guards, who started chasing them between the crowds of surprised hikers in the hills.
The event ironically entitled by Major Fydrych as the biggest strategic maneuvers in Europe, ended only a few hours after the Polish border guards arrested around 80 people.
The Sněžka happening was received with acceptance in the opposition ambient of both countries, it even inspired Luboš Rychvalský, Bára Štěpánová and Peter Payne to establishing the Association for a happier present in Prague.

Při happeningu Společnosti pro veselejší současnost si v září 1989 každý z jeho účastníků (zleva Petr Placák, Václav Havel, Jiří Gruntorád, Hana Marvanová a Stanislav Penc) hráli na svém „písečku“ (foto: Miloš Fikejz, *Libri prohibiti*)

Przy happeningu Towarzystwa na rzecz Weselszej Teraźniejszości we wrześniu 1989 każdy z jego uczestników (od lewej: Petr Placák, Václav Havel, Jiří Gruntorád, Hana Marvanová i Stanislav Penc) grał we swojej własnej „piaskownicy“ (fot. Miloš Fikejz, *Libri prohibiti*)

During the happening of the Society for a happier present in September 1989, each of the participants played their “turf” (from the left Petr Placák, Václav Havel, Jiří Gruntorád, Hana Marvanová a Stanislav Penc) (Photo: Miloš Fikejz, *Libri prohibiti*)

§ imitace policejního zásahu

V několika hlavách se zrodil nápad uspořádat protestní korzo proti invasi do Československa v osmašedesátém roce. Když se tato myšlenka chvilku vybrušovala, vznikla "AKCE 21".

Od 1. do 20. srpna každý den od pěti hodin korzoval na pěší zóně průvod asi 80 lidí /to je pouze průměrný odhad/, kteří měli na svém oděvu připendlené trikolory a někteří ještě kousek bílé stužky jako symbol nenásilí. Průvodu se hojně účastnili zástupci z řad různých nezávislých iniciativ, zejména SVS, NMS, a téměř pokaždé také nějaké české dítě. Několik dní probíhalo korzo v milosti orgánů VB. a to až do té doby, než pochopili, že nejde o smuteční pochod za Gándhího, jak o tom referovali do vysílaček. Když jim začala být jasná symbolika A-21/tedy 21 pochodů k 21. výročí 21. srpna/ a pochopili, že se jedná o něco jiného, začali přítomné namátkově kontrolovat a tahat z nich informace. Dne 18.8., v pátek před jednadvacátým, sebrali na pěší zóně po skončení hodinové procházky několik lidí a dvojicí tou osmačtyřicítkou na Pankráci jim znemožnili účast na pondělní demonstraci.

Protože korzo bylo, jak se vyjádřil jeden z předních aktivistů SVS, příliš suchou záležitostí, rozhodla se SVS jeho průběh aspoň trochu zpestřit. Bylo to show pod názvem VB - Veselá Bezpečnost a zpráva o něm se během dvou následujících dnů rozlétla po Praze.

16.srpna zasáhlo proti přibližně osmdesáti korzujícím občanům 14 příslušníků pohotovostního pluku SVS, kteří měli na hlavách helmy z melounů, v rukou obušky z okurek, vek a salámů a speciální četa vodních děl stříkala vodu z umělohmotných stříkacích slonů s "dostřelem" asi tři metry. Akce se súčastnil i speciální policejní pes - umělohmotný červený jezevčík na kolečkách, poručík Alík. Jednotka SVS zadržela několik lidí - vždy s pomocí svých pomahačů, kteří byli mezi námi korzujícími nenápadně označeni kulichy na hlavách. Na kolemjdoucích příslušníci vymáhali očkovací průkazy. Velitel pohotovostního pluku v průběhu celé akce vyzýval pomocí megafonu /asi metr dlouhého papírového kornoutu/ přítomné občany, aby se rozešli, že toto shromáždění není povoleno příslušnými orgány. Demonstranti se však nedali zastrašit a během necelé čtvrt hodinky zahnali pohotovostní pluk na útěk.

Konec korunuje dílo. Ondřej Černý byl po akci zadržen policií a na stanici VB obdržel darem přestupek proti veřejnému pořádku. Jeho zločin se v protokolu jmenuje "IMITACE POLICEJNÍHO ZÁSAHU".

-jm-

Popis jednoho z happeningů Společnosti pro veselejší současnost vyšel v samizdatovém časopise *Koruna* (srpen 1989, *Libri prohibiti*)

Opis jednego z happeningów Towarzystwa na rzecz Weselszej Teraźniejszości wyszedł w czasopiśmie drugiego obiegu *Koruna* (sierpień 1989, *Libri prohibiti*)

The description of one of the happenings of the Society for a happier present published in the samizdat magazine *Koruna* (August 1989, *Libri prohibiti*)

Dva dny po happeningu na Sněžce se při příležitosti 20. výročí srpnové okupace uskutečnila demonstrace na Václavském náměstí, které se zúčastnilo okolo deseti tisíc osob. Koláž fotografií vyšla v samizdatovém časopise *Voknoviny* (srpen 1988, *Libri prohibiti*)

Dwa dni po happeningu na Śnieżce z okazji 20 rocznicy sierpniowej okupacji odbyła się demonstracja na Placu Wacława, w której wzięło udział około dziesięciu tysięcy ludzi. Kolaż fotografii został opublikowany w „samizdacie“ *Voknoviny* (sierpień 1988, *Libri prohibiti*)

Two days after the happening on Sněžka, a demonstration on the occasion of the 20th jubilee of the August occupation took place on Wenceslas square that was attended by approximately ten thousand people. The Collage of Photographs was published in the samizdat magazine *Voknoviny* (August 1988, *Libri prohibiti*)

polský institut
instytut polski
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Na obou březích Olše
Na obou brzegach Olzy

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Demonstrace v polském Těšíně se 21. srpna 1989 odehrála za účasti Jacka Kuroně, Jana Rokity, Zbigniewa Janase, Karola Modzelewského, Krzysztofa Kozłowského a dalších známých osobností (foto: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

W demonstracji w polskim Cieszynie, która odbyła się 21 sierpnia 1989 roku, udział wzięli: Jacek Kuroń, Jan Rokita, Zbigniew Janas, Karol Modzelewski, Krzysztofa Kozłowski i wiele innych znanych desydentów (fot. Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

The demonstration in Polish Cieszyn that took place on the 21st of August 1989, attended by Jacek Kuroń, Jan Rokita, Zbigniew Janas, Karol Modzelewski, Krzysztof Kozłowski and other famous figures. (Photo: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Kalendář Polsko-československé solidarity, který graficky připravil Rostislav Ševčík v Ostravě, byl pololegálně vytištěn v bielské tiskárně Solidarity. Větší část nákladu byla v listopadu 1989 rozdána na vratislavském festivalu (*archiv Andrzeje Grajewského*)

Kalendarz Solidarności Polsko-Czechosłowackiej, graficznie opracowany przez Rostislava Ševčíka z Ostrawy, został na wpół legalnie wydrukowany w bielskiej drukarni Solidarności. Większa cześć nakładu została rozdana w listopadzie 1989 roku na festiwalu wrocławskim (*archiwum Andrzeja Grajewskiego*)

The Polish–Czechoslovak Solidarity foundation calendar was graphically prepared by Rostislav Ševčík in Ostrava. The calendar was partially legally printed and published in the Bielsko–Biała Solidarity printing office. The major part of the printed editions was distributed in November 1989 on the Wroclaw festival (*Andrzej Grajewsi's Archive*)

Odshora členové redakce samizdatového časopisu *Protější chodník* Jaromír Piskoř, Aleš Bartusek a Ivo Mludek. V roli kata Ivona Kudělová (*archiv Jaromíra Piskoře*)

Od góry członkowie redakcji „samizdatowego" czasopisma *Protější chodník* Jaromír Piskoř, Aleš Bartusek i Ivo Mludek. W roli kata Ivona Kudělová (*archiwum Jaromíra Piskoře*)

The members of the editorial staff of the samizdat magazine *Protější chodník* from above: Jaromír Piskoř, Aleš Bartusek and Ivo Mludek. Ivona Kudělová as executioner (*Jaromír Piskoř's Archive*)

Demonstrace v polském Těšíně 21. srpna 1989, zleva Grażyna Staniszewska, Jerzy Kronhold a Janusz Okrzesik (foto: Stanisław Skwierawski)

Demonstracja w polskim Cieszynie 21 sierpnia 1989 roku, od lewej Grażyna Staniszewska, Jerzy Kronhold i Janusz Okrzesik (fot. Stanisław Skwierawski)

A demonstration in Polish Cieszyn on 21st of August 1989, from the left Grażyna Staniszewska, Jerzy Kronhold and Janusz Okrzesik (Photo: Stanisław Skwierawski)

Na demonstraci v polském Těšíně 21. srpna 1989 vystoupila s projevem mladá novinářka z Gdaňska Krystyna Krauze. Na fotografii dole uprostřed, členové Nezávislého studentského svazu před kostelem sv. Brigity v Gdaňsku v srpnu 1988 (*archiv Krystyny Krauze*)

Na demonstracji w polskim Cieszynie 21 sierpnia 1989 roku wystąpiła z przemówieniem młoda dziennikarka z Gdańska Krystyna Krauze. Na fotografii na dole, po środku, członkowie Niezależnego Zrzeszenia Studenckiego przed kościołem Św. Brygidy w Gdańsku w sierpniu 1988 roku (*archiwum Krystyny Krauze*)

The young journalist Krystyna Krauze from Gdańsk presented a manifestation during the demonstration in Polish Cieszyn on the 21st of August 1989. On the photograph below in the center are the members of the Independent Student Union in front of the church of saint Brigitte in Gdańsk in August 1988 (*Krystyna Krauz's Archive*)

Demonstrace na podporu Václava Havla před budovou divadla v Bielsko-Bialé 15. dubna 1989. Zleva Stanisław Polaczek, Henryk Urban, Andrzej Grajewski a Janusz Okrzesik (foto: Stanisław Skwierawski)

Demonstracja wspierająca Václava Havla przed budynkiem teatru w Bielsko Białej 15 kwietnia 1989 roku. Od lewej Stanisław Polaczek, Henryk Urban, Andrzej Grajewski i Janusz Okrzesik (fot. Stanisław Skwierawski)

The demonstration to support Václav Havel in front of the theatre building in Bielsko-Biała on the 15th of April 1989; from the left: Stanisław Polaczek, Henryk Urban, Andrzej Grajewski and Janusz Okrzesik (Photo: Stanisław Skwierawski)

VACLAV HAVEL już w latach pięćdziesiątych uczestniczył w niezależnym ruchu kulturalnym wydając niezależny almanach literacki "Rozmowy". Po zdławieniu Praskiej Wiosny władze pozbawiły go możliwości publikowania i zakazały wystawiania jego sztuk. Przez dłuższy czas pracował jako robotnik. Był jednym z pierwszych trzech rzeczników Karty 77 (ugrupowanie to co roku powołuje trzech rzeczników) oraz jednym z założycieli Komitetu Obrony Niesprawiedliwie Prześladowanych VONS. W 1979 r. w tzw. procesie VONS-u skazano go na cztery i pół roku więzienia. W wyniku międzynarodowych protestów zwolniono go wówczas przed terminem. Od 1969 r. przez cały czas jest jednym z głównych obiektów napaści oficjalnej propagandy.

W 1978 r. uczestniczył w spotkaniach Karty 77 i KOR-u na granicy polsko-czechosłowackiej, w latach siedemdziesiątych współredagował polski niezależny kwartalnik polityczny "Krytyka", był jednym ze współzałożycieli Solidarności Polsko-Czechosłowackiej.

16 stycznia 1989 r. aresztowano go za złożenie kwiatów pod pomnikiem św. Wacława w Pradze, w miejscu samospalenia Jana Palacha, i oskarżono o "podburzanie" i "chuligaństwo". 21 lutego został skazany na 9 miesięcy więzienia o zaostrzonym reżimie (tzw. druga grupa penitencjarna).

Vaclav Havel jest niekwestionowanym autorytetem moralnym, uznawanym zarówno przez społeczeństwo czechosłowackie, jak i przez światową opinię publiczną. Jest doktorem honoris causa uniwersytetu w Toronto, laureatem licznych nagród literackich, m.in. nagrody Erazma z Rotterdamu, którą w całości przekazał na fundusz Karty 77. 7 lutego zgłoszono jego kandydaturę do pokojowej nagrody Nobla za rok 1989. Od wielu lat pełni nieformalną funkcję opiekuna i promotora młodego niezależnego ruchu kulturalnego w Czechosłowacji.

22 lutego za udział w obchodach rocznicy śmierci Jana Palacha i złożenie kwiatów pod pomnikiem św.Wacława skazano także innych działaczy czechosłowackiego ruchu niezależnego: Janę Petrovą na 9 miesięcy więzienia, Otakara Veverkę na rok więzienia o zaostrzonym reżimie, Davida Nemca na 6 miesięcy z zawieszeniem na 3 lata, Janę Sternovą na 4 miesiące z zawieszeniem na rok, Sazzę Vondrę, Petra Placaka i Stanislava Penca na 2 miesiące z zawieszeniem na 2 lata. W więzieniach czechosłowackich znajduje się także wielu innych członków ruchów i zgrupowań niezależnych.

SOLIDARNOSC

Leták na podporu vězněného Václava Havla vytiskli aktivisté Polsko-československé solidarity na jaře 1989 (*archiv Petra Blažka*)

Ulotka wydana w celu wsparcia uwięzionego Václava Havla opublikowana przez aktywistów Solidarności Polsko-Czechosłowackiej na wiosnę 1989 roku (*archiwum Petra Blažka*)

A pamphlet to support the prisoner Václav Havel published by the activists of the Polish-Czechoslovak Solidarity in spring 1989 (*Petr Blažek's Archive*)

Jaromír Piskoř a Ivo Mludek v létě 1988 (*archiv Jaromíra Piskoře*)

Jaromír Piskoř i Ivo Mludek w lecie 1988 roku (*archiwum Jaromíra Piskoře*)

Jaromír Piskoř and Ivo Mludek summer 1988 (*Jaromír Piskoř's Archive*)

Od roku 1988 začaly v Polsku působit nové skupiny Polsko–československé solidarity v Bielsko–Bialé a polském Těšíně, jejichž členové spolupracovali se signatáři Charty 77 z Opavy a Ostravy. Na polské straně Beskyd se do těchto aktivit zapojili zejména Janusz Okrzesik, Andrzej Grajewski a Jerzy Kronhold, jehož antikvariát v polském Těšíně sehrál roli kontaktního místa s Čechy. Úzkou spolupráci navázali především s Jaromírem Piskořem z Opavy, který spolu s přáteli vydával samizdatové časopisy *Protější chodník* a *Severomoravská pasivita*.

Na jaře 1989 se v Bielsko–Bialé sešli z československé strany Aleš Bartošek, Ivo Mludek a Jaromír Piskoř, na straně druhé Jerzy Kronhold a Andrzej Grajewski. Při tomto setkání byla formálně založena tamní pobočka Polsko–československé solidarity a její vznik byl ohlášen v časopise „druhého oběhu" *Solidarność Podbeskidzia*. Po tomto setkání odebraly československé úřady pasy Ivo Mludkovi a Jaromírovi Piskořovi. Spojení a pašování literatury poté zajišťovali Aleš Bartusek, Rostislav Fišer a Oldřich Hronek. Zájem o kontakty s Poláky projevoval také Jaromír Glac, který však tehdy spolupracoval s tajnou policií.

Významnou akcí tohoto okruhu byla zejména kampaň proti koksovně ve Stonavě. Další důležitou akci se uskutečnila 21. srpna 1989, kdy se při příležitosti výročí okupace Československa sešlo v polském Těšíně několik tisíc osob na podporu československé opozice. Od léta 1989 Poláci také pomáhali s pašování literatury a rozmnožovací techniky z Vídně.

W 1988 roku w Polsce rozpoczęły działalność nowe grupy Solidarności Polsko-Czechosłowackiej, w Bielsko Białej i w polskim Cieszynie. Ich członkowie współpracowali z sygnatariuszami Karty 77 z Opawy i Ostrawy. Po polskiej stronie Beskidów do działań włączyli się zwłaszcza Janusz Okrzesik, Andrzej Grajewski i Jerzy Kronhold, którego antykwariat w polskim Cieszynie odegrał dla Czechów rolę miejsca kontaktowego. Polacy nawiązali ścisłą współpracę przede wszystkim z Jaromírem Piskořem z Opawy, który wydawał wraz z przyjaciółmi „samizdatowe" czasopisma *Protější chodník* oraz *Severomoravská pasivita* .

Na wiosnę 1989 roku w Bielsko Białej spotkali się z czechosłowackiej strony, Aleš Bartošek, Ivo Mludek i Jaromír Piskoř, a z polskiej strony Jerzy Kronhold i Andrzej Grajewski. Podczas spotkania został formalnie założony tamtejszy oddział Solidarności Polsko-Czechosłowackiej. Jego powstanie ogłoszono w czasopiśmie drugiego obiegu *Solidarność Podbeskidzia*. Po tym spotkaniu czechosłowackie władze odebrały paszporty Ivo Mludkovi i Jaromírovi Piskořovi. Kontakt i przemycanie literatury zapewniali potem Aleš Bartusek, Rostislav Fišer i Oldřich Hronek. Zainteresowanie nawiązaniem współpracy z Polakami przejawiał także Jaromír Glac, który współpracował wtedy z tajną policją.

Jedną z najbardziej znanych akcji tego kręgu była kampania przeciwko koksowni w Stonawie. Kolejna ważna akcja odbyła się 21 sierpnia 1989 roku, kiedy to z okazji rocznicy okupacji Czechosłowacji, w polskim Cieszynie zgromadziło się kilka tysięcy ludzi, by wesprzeć czechosłowacką opozycję. Od lata 1989 roku Polacy pomagali także w przemycaniu literatury oraz techniki do kopiowania z Wiednia.

As of 1988, new Polish-Czechoslovak solidarity groups started functioning in Poland in Bielsko–Biała and polish Cieszyn, they cooperated closely with the signatories of Charter 77 from Opava and Ostrava. On the polish side of the Beskids the following persons took part in these activities: Janusz Okrzesik, Andrzej Grajewski and Jerzy Kronhold, whose antiquarian bookshop played a major role as a contact spot with the Czechs. Close cooperation was tied foremost with Jaromír Piskoř from Opava, who along with a group of friends published the samizdat papers *Protější chodník* and *Severomoravská pasivita*.

In the spring of 1989 Aleš Bartošek, Ivo Mludek and Jaromír Piskoř from the Czechoslovak party met with Jerzy Kronhold and Andrzej Grajewski from the other party in Bielsko–Biała. During that meeting the local branch of the Polish-Czechoslovak Solidarity was established and its foundation was formally announced in the second cycle magazine *Solidarność Podbeskidzia*. After this meeting, the Czechoslovak authorities withdrew the passports of Ivo Mludek and Jaromír Piskoř. The interconnection and smuggling of literature was after that taken over by Aleš Bartusek, Rostislav Fišer and Oldřich Hronek. Others such as Jaromír Glac, who then worked with the secret police, expressed their interest in cooperation with the Polish contacts.

One of the relevant events of this constituency was the campaign against the coking plant in Stonava. Another took place on the 21st of August 1989, where thousands of people met in Polish Cieszyn to support the Czechoslovak opposition on the jubilee of the occupation of Czechoslovakia. As of summer 1989 the Polish also helped with the smuggling of literature and copy machines from Wien.

polský institut
instytut polski
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Vratislavský festival
Festiwal we Wrocławiu

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Největší ovace zažil ve Vratislavi písničkář Karel Kryl. Publikum pozdravil slovy „Dobrý den po dvaceti letech“ (foto: Tomasz Kizny, *Dementi*)

Największe owacje na festiwalu dostał pieśniarz Karel Kryl. Pozdrowił publiczność słowami „Dzień dobry po dwudziestu latach” (fot. Tomasz Kizny, *Dementi*)

Singer Karel Kryl greeted the audience at the Wroclaw festival with the words “good evening after twenty years” earning the greatest acclamation (Photo: Tomasz Kizny, *Dementi*)

Naši hostitelé se k nám chovali neobyčejně laskavě, byli strašně vstřícní, ohleduplní, prostě nesmírně pohostinní. (...) Myslím si, že lidi, kteří se tam dostali, tak že je to pro ně strašně velká vzpruha, že to, co tam získali, ten dojem, tu euforii, to že si přivezou do Československa zpátky a už jim to nikdy nikdo nemůže vzít.

Petruška Šustrová ve vysílání Rádia Svobodná Evropa, 8. listopad 1989

Nasi gospodarze zachowywali się wobec nas niezwykle życzliwie, byli bardzo pomocni, taktowni, po prostu niezmiernie gościnni. (...)Myślę, że ludzie, którzy tam dotarli, wracają niezmiernie pokrzepieni na duchu, że to, co tam zyskali, tę euforię, przywiozą ze sobą z powrotem do Czechosłowacji i tego już im nikt nie może odebrać.

Petruška Šustrová w programie Radia Wolna Europaa, 8 listopada 1989

Our hosts treated us with great hospitality; they were very kind, helpful and considerate (...) I think that for the people who got there, it was a great reassurance. They would take back to Czechoslovakia with them what they experienced there, the impression, the euphoria and nobody would ever be able to take that away form them.

Petruška Šustrová during the broadcast of Radio Free Europe, 8th of November 1989

Petrušce Šustrové se jako jediné z kolektivu mluvčích (s výjimkou skrývajícího se Stanislava Devátého) podařilo dostat do Vratislavi (foto: Vlastimil Třešňák, *archiv Petrušky Šustrové*)

Petrušce Šustrovej jako jedynej z rzeczników (z wyjątkiem ukrywającego się Stanislava Devátego) udało się dostać do Wrocławia (fot. Vlastimil Třešňák, *archiwum Petruški Šustrovej*)

Petruška Šustrová was the only one from the group of the speakers (Excluding undercover Stanislav Devátý) who managed to get to the Wroclaw festival (Photo: Vlastimil Třešňák, *Petruška Šustrova's Archive*)

Pořadatelé připravili polský zpěvník písní Karla Kryla (*archiv Mieczysława Piotrowského*)

Organizatorzy przygotowali polski śpiewnik pieśni (*archiwum Mieczysława Piotrowskiego*)

The organizers prepared singer Karl Kryl's Polish songbook (*Mieczysław Piotrowski's Archive*)

Vystaveny mohly být pouze prázdné rámy, neboť obrazy účelově zadržely československé úřady na státní hranici (foto: Tomasz Kizny, *Dementi*)

Zaprezentowane zostały jedynie puste ramy, ponieważ obrazy zostały specjalnie zatrzymane na granicy przez władzę czechosłowacką (fot. Tomasz Kizny, *Dementi*)

Only empty frames were to be exhibited as the Czechoslovak authorities intentionally withheld the pictures on the state borders (Photo: Tomasz Kizny, *Dementi*)

Plakát k výstavě Československo – umění mladé generace (*archiv Mieczysława Piotrowského*)

Plakat wystawy Czechosłowacja – sztuka młodej generacji (*archiwum Mieczysława Piotrowskiego*)

Poster of the Czechoslovak exhibition – The art of the young generation (*Mieczysław Piotrowský's archive*)

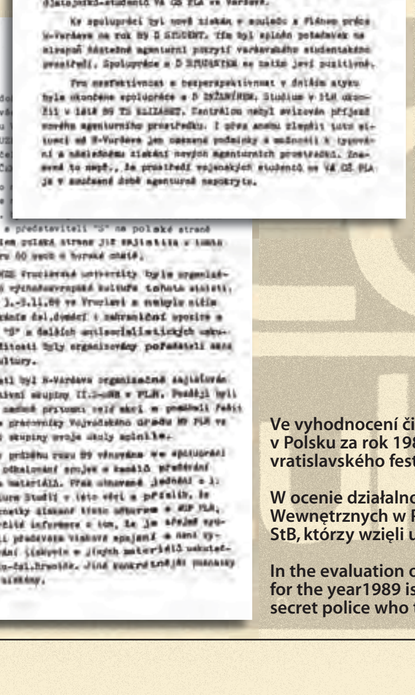

Ve vyhodnocení činnosti rezidentury československého ministerstva vnitra v Polsku za rok 1989 je zmínka o skupině příslušníků StB, která se zúčastnila vratislavského festivalu (*ABS*)

W ocenie działalności rezydentury czechosłowackiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Polsce za rok 1989 wspomina się o grupie funkcjonariuszy StB, którzy wzięli udział w festiwalu wrocławskim (*ABS*)

In the evaluation of the Ministry of Interior's Intelligence activity in Poland for the year1989 is a reference about a group of members of the state security secret police who took part in the Wroclaw festival (*ABS*)

Vrcholem činnosti Polsko-československé Solidarity se stal vratislavský festival, který se uskutečnil ve dnech 3.-5. listopadu 1989. Hlavními částmi programu velkého setkání exilu a domova uvnitř sovětského bloku byly mezinárodní seminář na téma „Střední Evropa. Kultura na rozcestí – mezi totalitarismem a komercionalismem“ a doprovodný „Přehled československé kultury“. Zúčastnilo se ho několik tisíc lidí z Československa, kteří se do dolnoslezské metropole dostávali často dobrodružnými cestami.

Uspořádat vratislavský festival umožnily převratné změny v Polsku. Poprvé zazněl tento nápad na setkání ve Varšavě v dubnu 1989, kde spolu tehdy debatovali o další spolupráci polský disident Adam Michnik, ruský disident Jurij Orlov, ředitel Nadace Charty 77 František Janouch a předseda Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva Karel Schwarzenberg. Nejdříve se uvažovalo o polském hlavním městě, nakonec byla po dohodě se zástupci Polsko-československé solidarity vybrána Vratislav.

Festivalu se zúčastnila řada hudebních skupin a písničkářů, kteří vystupovali před nadšeným publikem. Promítaly se československé filmy a rozdávaly se připravené samizdaty. Účastníci semináře diskutovali nad převratnými změnami v okolních zemích, které se doslova odehrávaly před jejich očima. U Berlínské zdi tehdy demonstrovaly za otevření hranic statisíce východoněmeckých občanů a československé úřady příznačně po dobu festivalu na řadu hodin uzavřely s Polskem hranice.

Punktem kulminacyjnym działalności Solidarności Polsko-Czechosłowackiej był festiwal we Wrocławiu, który odbył się w dniach 3-5 listopada 1989. Głównymi punktami programu wielkiego spotkania emigracji oraz opozycji krajowej w miejscu znajdującym się nadal wewnątrz bloku sowieckiego było międzynarodowe seminarium na temat: „Europa Środkowa. Kultura na rozdrożu – pomiędzy totalitaryzmem a komercjalizmem” oraz dodatkowo „Przegląd kultury czechosłowackiej“. W festiwalu udział wzięło kilka tysięcy osób z Czechosłowacji, które do dolnośląskiej metropolii docierały często autostopem. Zorganizowanie wrocławskiego festiwalu umożliwiły zmiany ustrojowe w Polsce. Po raz pierwszy pomysł powstał na spotkaniu w Warszawie, w kwietniu 1989, kiedy to debatowali wspólnie o współpracy dysydent Adam Michnik, rosyjski dysydent Jurij Orlov, szef Fundacji Karta 77 František Janouch oraz przewodniczący Międzynarodowej Helsińskiej Federacji na rzecz Obrony Praw Człowieka Karel Schwarzenberg. Najpierw myślano o polskiej stolicy, ale po rozmowie z przedstawicielami Solidarności Polsko-Czechosłowackiej, wybrano Wrocław.

W festiwalu udział wzięło wiele grup muzycznych oraz pieśniarzy, których wystąpienia zostały przyjęte przez publiczność z wielkim entuzjazmem. Wyświetlano czechosłowackie filmy oraz rozdawano podziemne publikacje. Uczestnicy seminarium dyskutowali o zmianach ustrojowych w okolicznych krajach, które działy się dosłownie przed ich oczami. Pod murem berlińskim tysiące obywateli Wschodnich Niemiec demonstrowało za otwarcie granic, podczas gdy władza czechosłowacka na czas festiwalu na wiele godzin zamknęła granicę Polską.

The Wroclaw festival held between the 3rd -5th of November 1989, represented one of the major activities of the Polish-Czechoslovak Solidarity foundation activities. The international seminars on the themes “Central Europe – Culture at the Crossroads – between totality and commercialism” and accompanying seminar “Czechoslovak culture overview” were the main parts of the program's great meeting of the exile and home within the soviet bloc. Thousands of people from Czechoslovakia attended the festival, despite the fact that their way to the Lower Silesian Capital was often very adventurous.

The revolutionary changes in Poland made the organization of the Wroclaw festival possible. The first idea of the festival was born in April 1989, during the meeting in Warsaw, where Polish dissident Adam Michnik, Russian dissident Jurij Orlov, Charter 77 foundation director František Janouch and the president of the International Helsinki Federation for Human Rights Karel Schwarzenberg discussed possibilities of further cooperation. At the start Warsaw as the capital city of Poland was considered as an ideal location for the festival, but after an agreement with the representatives of the Polish-Czechoslovak solidarity foundation Wroclaw was chosen.

Various music groups and singers performed at the festival to the excited crowds. Furthermore Czechoslovak films were screened and prepared samizdat publications handed out. The participants on the seminars discussed the revolutionary changes that took place in the surrounding countries right in front of their eyes. Hundreds of thousands of citizens from Eastern Germany demonstrated in front of the Berlin wall demanding the opening of the borders, leading the Czechoslovak authorities to close the borders with Poland for several hours.

polský institut instytut polski
CZESKIE CENTRUM ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Poslední schůzky v horách

Ostatnie spotkania na górach

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Účastníci setkání členů Nezávislého mírového sdružení, hnutí Svoboda a mír a Polsko-československé solidarity 20. května 1989 (foto: Henryk Prykiel, *Dementi*)

Uczestnicy spotkania, członkowie Niezależnego Stowarzyszenia Pokojowego, ruchu Wolność i Pokój oraz Solidarności Polsko-Czechosłowackiej 20 maja 1989 (fot. Henryk Prykiel, *Dementi*)

The members of the gathering of the Independent Peace Association, the Freedom and Peace Movement and the Polish-Czechoslovak Solidarity on the 20th of may 1989 (Photo: Henryk Prykiel, *Dementi*)

Měli s sebou něco na zahřátí, a tak jsme to tam pod větvemi rozložitého smrku vypili. Mezitím i oranžovou vodku, která byla původně určena pro Majora z Pomerančové alternativy. Pak jsme slezli do nějaké vesnice, kde jsme v místní hospodě sepsali za Mírové sdružení, Klub právní podpory, Společnost za veselejší současnost a České děti pozdrav přátelům z druhé strany hor, s kterými jsme se tentokrát nesešli.

Vzpomínka Petra Placáka na cestu do hor 17. června 1989

Mieli z sobą coś na rozgrzanie, a więc wypiliśmy to pod rozłożystymi gałęziami świerku. Także pomarańczową wódkę, która pierwotnie przeznaczona była dla Majora z Pomarańczowej Alternatywy. Potem zeszliśmy do jakiejś wioski, gdzie w miejscowej gospodzie napisaliśmy w imieniu Stowarzyszenia Pokojowego, Klubu Pomocy Prawnej, Towarzystwa na rzecz Weselszej Teraźniejszości i „Czeskich dzieci" pozdrowienia dla przyjaciół z drugiej strony gór, z którymi się tym razem nie spotkaliśmy.

Wspomnienie Petra Placáka o drodze w góry 17 czerwca 1989

They had brought something to warm up with them, so we drank it under the pine branches; we even managed to finish up the Orange Vodka originally intended for the Major of the Orange Alternative. After that we climbed down to some village, where we signed a greeting letter on behalf of the Peace association, the Club law assistance , the Society for a happier present, and Czech Children to our friends on the other side of the hill, with whom we didn't manage to meet this time.

Peter Placák's memoir on the road to the mountains 17th of June 1989

Prohlášení ze schůzky 20. května 1989 otiskly *Informace o Chartě 77* (*Libri prohibiti*)

Oświadczenie ze spotkania 20 maja 1989 opublikowały *Informace o Chartě 77* (*Libri prohibiti*)

An announcement from the meeting was published on the 20th of May 1989 in the paper *Informace o Chartě 77* (*Libri prohibiti*)

● Przedstawiciele niezależnych organizacji czechosłowackich (m.in. Vaclav Havel, Vaclav Maly, Petr Pospichal, Anna Sabatova) spotkali się 25 czerwca na granicy PRL i CSRS z reprezentantami polskiej opozycji (m.in. Zbigniewem Janasem i Mirosławem Jasińskim). Ustalono program przyszłych wspólnych akcji.

Zpráva VIA o setkání zástupců československé a polské opozice 25. června 1989 (*Libri prohibiti*)

Sprawozdanie VIA o spotkaniu przedstawicieli czechosłowackiej i polskiej opozycji 25 czerwca 1989 (*Libri prohibiti*)

The East European commercial agency's (VIA) report about the meeting of the Czechoslovak and Polish opposition deputies on the 25th of June 1989 (*Libri prohibiti*)

Václav Havel na setkání s Poláky 25. června 1989 (foto: Henryk Prykiel, *Dementi*)

Václav Havel na spotkaniu z Polakami 25 czerwca 1989 (fot. Henryk Prykiel, *Dementi*)

Václav Havel during his meeting with the Polish on the 25th of June 1989 (Photo: Henryk Prykiel, *Dementi*)

Účastníci setkání na Královském Sněžníku 25. června 1989 (foto: Henryk Prykiel, *Dementi*)

Uczestnicy spotkania na Kralickim Śnieżniku 25 czerwca 1989 (fot. Henryk Prykiel, *Dementi*)

The Participants of the meeting on the Králický Sněžník Mountain on the 25th of June 1989 (Photo: Henryk Prykiel, *Dementi*)

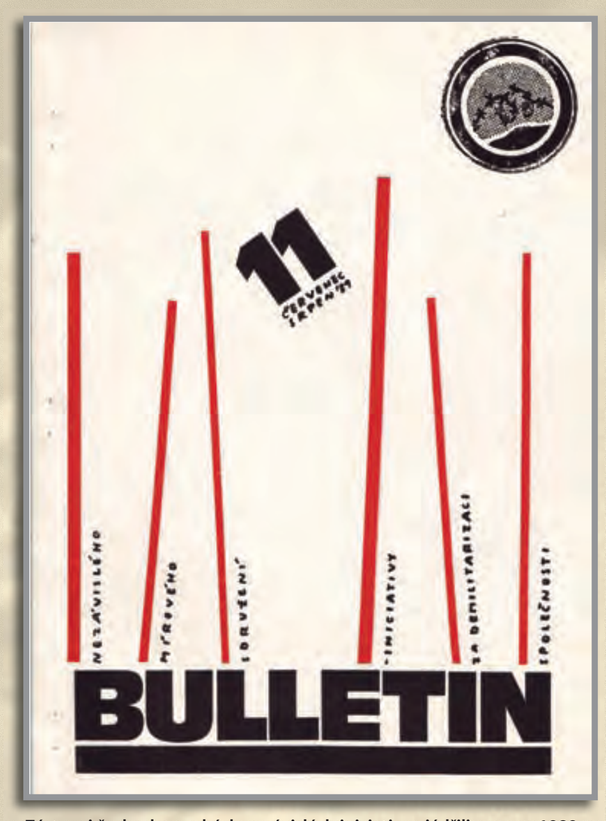

Zástupci československých nezávislých iniciativ vyjádřili v srpnu 1989 podporu polskému Klubu vězňů hranic. Prohlášení vyšlo ve zpravodaji NMS (*Libri prohibiti*)

Przedstawiciele czechosłowackich niezależnych inicjatyw wyrazili w sierpniu 1989 poparcie dla polskiego Klubu Więźnia Granic. Oświadczenie wyszło w biuletynie NMS (*Libri prohibiti*)

In August 1989 the deputies of the Czechoslovak independent initiatives expressed their support of the Polish Club of Border Prisoners. Their announcement was published in the Initiative for the demilitarization of the society (NMS) bulletin (*Libri prohibiti*).

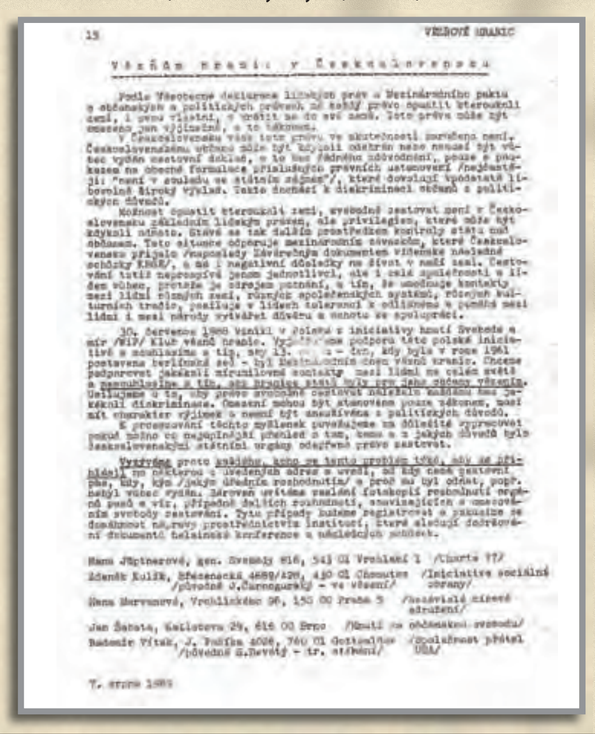

Organizátoři Polsko-československé solidarity se po celá osmdesátá léta především snažili vytvořit prostor pro spolupráci různých opozičních skupin a hnutí z obou zemí. Pomáhali také připravit setkání zástupců pacifisticky orientovaných hnutí – Nezávislého mírového sdružení (NMS) a Svoboda a mír (WiP), které se mělo 10. září 1988 uskutečnit na Velké Čantoriji v Beskydech. StB se o plánované schůzce ale dozvěděla a členy NMS na cestě do hor zadržela. Setkání se podařilo uskutečnit až 20. května 1989 na Borůvkové hoře v Jeseníkách. Čtrnáct jeho účastníků na něm přijalo prohlášení, které se týkalo zejména dodržování lidských práv a zlepšení ekologické situace. Na prvním místě však již nechyběl vysloveně politický požadavek: „Zrušení monopolu komunistické strany a ústavní zakotvení politického pluralismu."
Poslední předlistopadová schůzka představitelů československé a polské opozice se nedaleko Kralického Sněžníku uskutečnila 25. června 1989. V Polsku v této době bylo již krátce po volbách, v nichž drtivě zvítězili kandidáti Solidarity. Mezi polskými účastníky schůzky bylo několik poslanců. Chyběli však někteří tradiční účastníci schůzek, například Petr Uhl a Stanislav Devátý, které příslušníci StB zatkli o den dříve v Praze. V prohlášení ze setkání bylo uvedeno, že byly konkretizovány konkrétní společné akce: plánovaná přehlídka nezávislé československé kultury ve Vratislavi v listopadu 1989 a protesty proti výstavbě koksovny ve Stonavě a rekreačních objektů na Sněžce.

Działacze Solidarności Polsko-Czechosłowackiej nieustająco starali się w latach osiemdziesiątych stworzyć przestrzeń do współpracy różnych ugrupowań i ruchów opozycyjnych z obu państw. Pomagali także zorganizować spotkanie przedstawicieli pacyfistycznie zorientowanego ruchu – Niezależnego Stowarzyszenia Pokojowego (NMS) z ruchem Wolność i Pokój (WiP), które miało się odbyć 10 września 1988 roku na Wielkiej Czantorii w Beskidach. StB dowiedziała się jednak o planowanym spotkaniu i zatrzymała członków NMS na górskiej drodze. Do spotkania udało się doprowadzić dopiero 20 maja 1988 roku na Borówkowej Górze w Jesenikach. Czternaścioro uczestników wydało oświadczenie, które dotyczyło głównie dotrzymywania praw człowieka oraz polepszenia sytuacji ekologicznej. Nie zabrakło jednak podstawowego, wyraźnie politycznego postulatu: „Koniec monopolu partii komunistycznej i prawne zapewnienie pluralizmu politycznego."
Ostatnie przed listopadem spotkanie przedstawicieli czechosłowackiej i polskiej opozycji odbyło się 25 czerwca 1989 roku niedaleko Kralickiego Śnieżnika. W Polsce dopiero co skończyły się wybory, w których zwyciężyli zdecydowanie kandydaci Solidarności. Wśród polskich uczestników spotkania było kilku posłów. Brakowało jednak niektórych stałych uczestników spotkań w górach, na przykład Petra Uhla i Stanislava Devátego, których funkcjonariusze StB zatrzymali dzień wcześniej w Pradze. W oświadczeniu, które wydano po spotkaniu, zostały konkretnie wymienione poszczególne wspólne działania: planowany przegląd niezależnej czeskiej kultury we Wrocławiu w listopadzie 1989 roku, protesty przeciwko budowie koksowni w Stonawie oraz obiektów rekreacyjnych na Śnieżce.

During the eighties, the organizers of the Polish-Czechoslovak Solidarity aimed to create cooperation possibilities between the various opposition groups from both countries.
Furthermore, they helped prepare the meeting of the representatives of pacifist movements – the Independent Peace Association (NMS) and the Freedom and Peace Movement (WiP), which was to take place on the 10th of September 1988 on the Czentoria Wielka Mountain in the Beskids.
However the State Security police was informed about this meeting and arranged to arrest the members of the Independent Peace Association on their way to the mountains. The meeting was successfully rescheduled to the 20th of May 1989, and took place on the Borůvka hill in Jeseník. Fourteen participants of the meeting accepted a declaration concerning the observation of human rights and the improvement of the ecological situation. On top of the claims stood the political demand for "the cancellation of the communist party monopoly and the constitutional imbedding of political pluralism".
On the 25th of June 1989 the last meeting of the Polish and Czechoslovak oppositions before the velvet revolution took place nearby the Králický Sněžník Mountain. During that time Poland was shortly after the end of its elections in which the candidates of the Solidarity movement won with a majority of votes. A number of Polish congressmen attended the event, but some of the usual participants were missing due to their arrest one day before in Prague by the State Security, such as: Petr Uhl and Stanislav Devátý. The meeting announcement contained information about some mutual matters that were particularized, such as: The Planned Independent Czechoslovak culture show in Wroclaw in November 1989 and protests against the construction of the coking plan in Stonava and Vacation resort on the Sněžka top.

polský institut
instytut polski
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus a.s.

Solidarita v Praze
Solidarność w Pradze

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

OŚWIADCZENIE SENATU PRL

Oświadczenie Senatu PRL w związku z dwudziestą pierwszą rocznicą interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowackiej Republice Socjalistycznej.

"Senat Polski przesyła bratnie pozdrowienia i wyrazy szacunku narodom Czechów i Słowaków.

W związku ze zbliżającą się dwudziestą pierwszą rocznicą interwencji Wojsk Układu Warszawskiego z udziałem Wojska Polskiego w Czechosłowackiej Republice Socjalistycznej Senat Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej uważa za swój obowiązek wydać następujące oświadczenie:

'Interwencja ta była naruszeniem niezbywalnego prawa każdego narodu do samostanowienia i naturalnego dążenia do demokracji, wolności oraz respektowania praw człowieka.

Wkroczenie sił zbrojnych do Czechosłowacji odbyło się wbrew woli polskiego społeczeństwa. Senat uważa za słuszne wyrażenie żalu i ubolewania, a równocześnie potępia agresję w 1968 r., która cofnęła proces demokratyzacji w Czechosłowacji.

Ruchowi demokratycznej odnowy Czechosłowacji życzymy sił i sukcesów dla pożytku Waszej Ojczyzny, a Waszym narodom wolności i suwerenności w ramach w pełni demokratycznego państwa.'"

OŚWIADCZENIE SEJMU PRL

W dwudziestą pierwszą rocznicę interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowackiej Republice Socjalistycznej, Sejm polski przesyła braterskie pozdrowienia i wyrazy szacunku narodom Czechów i Słowaków. W związku ze zbliżającą się 21 rocznicą interwencji wojsk Układu Warszawskiego z udziałem Wojska Polskiego w Czechosłowackiej Republice Socjalistycznej, Sejm PRL uważa za swój obowiązek wydać następujące oświadczenie: Interwencja ta była naruszeniem niezbywalnego prawa każdego narodu do samostanowienia i naturalnego dążenia do demokracji, wolności oraz respektowania praw człowieka. Wkroczenie sił zbrojnych do Czechosłowacji odbyło się bez przyzwolenia polskiego społeczeństwa. Sejm uważa za słuszne wyrażenie żalu i ubolewania, a równocześnie potępia zbrojną ingerencję w 1968 roku, która cofnęła proces demokracji w Czechosłowacji. Polski udział w tych wydarzeniach jest tym boleśniejszy, że z naszym południowym sąsiadem wiązaliśmy zawsze i wiązać będziemy jak największe nadzieje na ścisłą współpracę we wszystkich dziedzinach, a także na zwykłą ludzką przyjaźń Czechów, Słowaków i Polaków. Życzymy siłom demokratycznej odnowy w Czechosłowacji sukcesów w pracy dla dobra Ojczyzny, a jej narodom wolności i suwerenności w ramach w pełni demokratycznego państwa.

REAKCJA:

W oświadczeniu obu izb czechosłowackiego parlamentu następująco skomentowano uchwały polskiego Sejmu i Senatu:

"Uchwały te stanowią brutalną ingerencję w wewnętrzne sprawy Czechosłowacji. Odrzucamy ocenę stanu demokracji w CSRS wydaną z pozycji sił antysocjalistycznych. Czechosłowacja posiada własne organy przedstawicielskie, które stoją na straży suwerenności socjalistycznego państwa. Nasz naród nie da się zepchnąć z socjalistycznej drogi, z drogi pieriestrojki, rozwoju i doskonalenia socjalistycznej demokracji."

Omluvy komor polského parlamentu za účast polských jednotek na srpnové okupaci Československa otiskl v září 1989 zpravodaj Polsko-československé solidarity. U fotografie je mylně uvedeno, že se jedná o snímek z Prahy roku 1968, ve skutečnosti byl pořízen v Bratislavě (*Libri prohibiti*)

We wrześniu 1989 roku biuletyn Solidarności Polsko-Czechosłowackiej opublikował przeprosiny polskiego parlamentu za udział polskich jednostek wojskowych w sierpniowej okupacji Czechosłowacji. Pod fotografią mylnie podpisano, że chodzi o zdjęcie z Pragi z roku 1968, podczas gdy tak naprawdę zdjęcie zostało zrobione w Bratysławie (*Libri prohibiti*)

The apology of the Polish parliament chambers for the participation of the Polish troops on the August occupation of Czechoslovakia published by the Polish-Czechoslovak bulleting in September 1989. The information on the photograph claiming that it was taken in Prague in 1968 is wrong, as it was taken in Bratislava (*Libri prohibiti*)

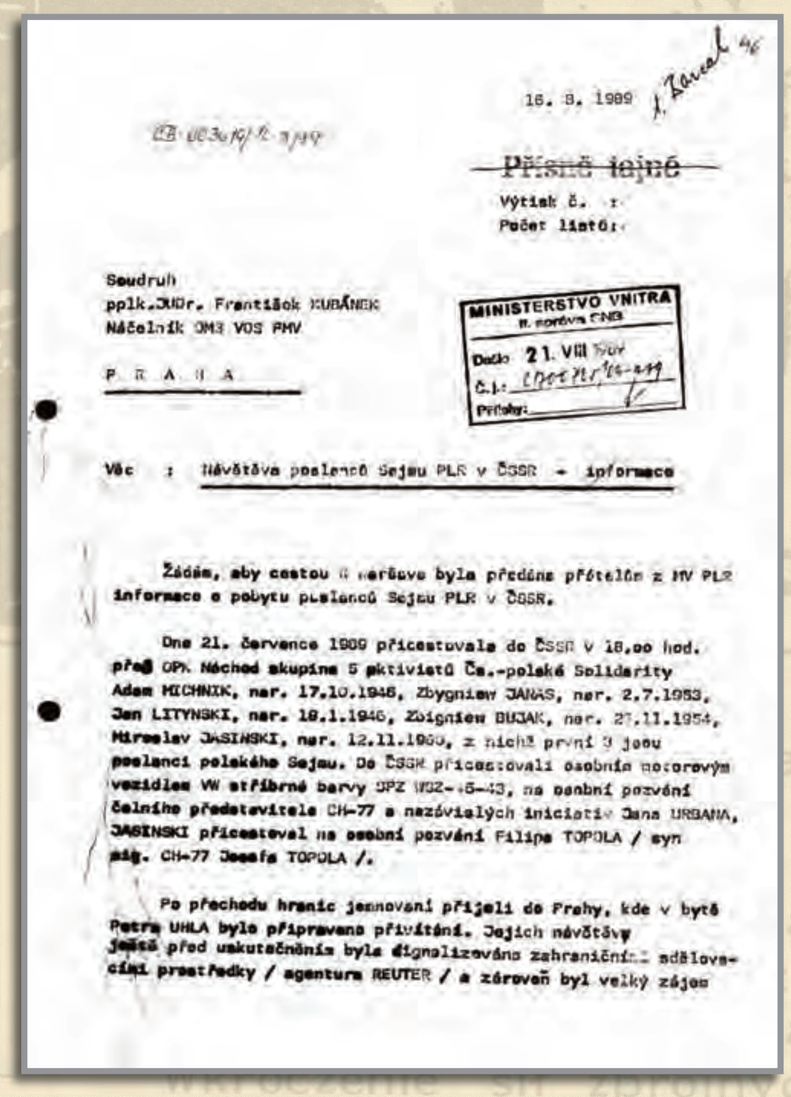

16. 8. 1989

~~Přísně tajné~~
Výtisk č.
Počet listů:

MINISTERSTVO VNITRA
II. správa SNB
Došlo 21. VIII
Č.j.
Přílohy:

Soudruh
pplk.JUDr. František KUBÁNEK
Náčelník OMB VOS FMV

P R A H A

Věc : Návštěva poslanců Sejmu PLR v ČSSR - informace

Žádám, aby cestou II správy byla předána přítelům z MV PLR informace o pobytu poslanců Sejmu PLR v ČSSR.

Dne 21. července 1989 přicestovala do ČSSR v 18.oo hod. přes OPK Náchod skupina 5 aktivistů Čs.-polské Solidarity Adam MICHNIK, nar. 17.10.1946, Zbygniew JANAS, nar. 2.7.1953, Jan LITYNSKI, nar. 18.1.1946, Zbigniew BUJAK, nar. 27.11.1954, Miroslav JASINSKI, nar. 12.11.1950, z nichž první 3 jsou poslanci polského Sejmu. Do ČSSR přicestovali osobním motorovým vozidlem VW stříbrné barvy SPZ WGZ-45-43, na osobní pozvání čelního představitele CH-77 a nezávislých iniciativ Jana URBANA, JASINSKI přicestoval na osobní pozvání Filipa TOPOLA / syn zák. CH-77 Josefa TOPOLA /.

Po přechodu hranic jmenovaní přijeli do Prahy, kde v bytě Petra UHLA bylo připraveno přivítání. Jejich návštěvy ještě před uskutečněním byla dignalizována zahraničními sdělovacími prostředky / agentura REUTER / a zároveň byl velký zájem

Chodili jsme po ulicích, náměstích a mostech nejkrásnějšího města této části světa a měli jsme neodbytný pocit, že jsme svědky představení s titulem ‚Konec komunismu v Praze'. (...) Říkali jsme to našim českým přátelům, ale ti nás vyváděli z omylu. Opakovali nám: Československo není Polsko a Češi nejsou Poláci. My tu žijeme v absurdním začarovaném kruhu mezi Švejkem a Kafkou.
Vzpomínka Adam Michnika na návštěvu Prahy v létě 1989 (2000)

Chodziliśmy po ulicach, placach i mostach najpiękniejszego miasta tej części świata i mieliśmy nieodparte poczucie, że jesteśmy świadkami przedstawienia pod tytułem 'Koniec komunizmu w Pradze' (...) Mówiliśmy to naszym czeskim przyjaciołom, ale ci nas wyprowadzali z błędu. Powtarzali nam: Czechosłowacja to nie Polska, Czesi to nie Polacy. My tu żyjemy w absurdalnym zaczarowanym kręgu pomiędzy Szwejkiem a Kafką.
Wspomnienie Adam Michnika o wizycie w Pradze w lecie 1989 (2000)

We were walking around the streets, bridges and main squares of the most beautiful city of this part of the world with a strong feeling in our hearts of being witnesses to a show entitled "The End of Communism in Prague" (...) We told that to our friends, who insisted we were wrong. They explained that Czechoslovakia is not Poland, and Czechs are not like the Polish, claiming that they live in a vicious cycle between Švejk and Kafka.
Adam Michnik remembering the visit to Prague in summer 1989 (2000)

První strana zprávy náčelníka 10. odboru II. správy SNB mjr. Petra Žáka o návštěvě představitelů Solidarity, kterou poslal varšavské rezidentuře ministerstva vnitra ČSSR pro polské ministerstvo vnitra (*ABS*)

Pierwsza strona sprawozdania naczelnika wydziału 10 departamentu II SNB, Petra Žáka, o wizycie przedstawicieli Solidarności, którą posłał warszawskiej rezydenturze Ministerstwa Spraw Wewnętrznych CSRS dla polskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (*ABS*)

The first page of the second National Security Board 10th department 2th directorate Major Peter Žák's report concerning the Solidarity representatives' visit, which he sent to the Warsaw intelligence officers of the Czechoslovak Ministry of Interior for the Polish Ministry of Interior (*ABS*)

Červnové volby v Polsku umožnily uskutečnit do této doby nevídané věci. Jednou z nich byla návštěva zástupců Solidarity v Československu. Na týdenní návštěvu přijeli 21. července 1989 členové polského parlamentu Zbigniew Janas, Zbigniew Bujak, Jan Lityński a Adam Michnik, doprovázeli je Mirosław Jasiński a Krystyna Krauze. V Praze na ně čekali jejich známí z domácí opozice, s nimiž se dobře znali ze schůzek v horách.
Československé úřady se ocitly v obtížné situaci, protože nemohly otevřeně zakročit proti návštěvě oficiálních zástupců sousední země. Příslušníci StB alespoň Poláky otevřeně sledovali a vedení KSČ dostávalo o jejich cestě podrobné zprávy. Podle jedné z nich měl 22. července 1989 Zbigniew Bujak informovat své hostitele o snaze prosadit omluvu za polskou účast na srpnové okupaci. Poláky přijal také František kardinál Tomášek. Poláci poté navštívili Václava Havla na jeho chalupě na Hrádečku.
Dne 26. července 1989 odjela polská výprava za doprovodu Jana Urbana do Bratislavy, kde navštívila někdejšího prvního tajemníka ÚV KSČ Alexandra Dubčeka. Podle zprávy ministerstva vnitra se s ním „shodli v názoru, že vstup vojsk varšavské smlouvy do ČSSR v roce 1968 nebyl nutný a celý tento akt by se měl přehodnotit." O několik týdnů později již představitelé KSČ nervózně debatovali, jak reagovat na omluvu polského parlamentu.

Czerwcowe wybory w Polsce umożliwiły urzeczywistnienie rzeczy do tej pory niewyobrażalnych. Jedną z nich była wizyta przedstawicieli Solidarności w Czechosłowacji. 21 lipca 1989 roku na tygodniową wizytę przyjechali członkowie polskiego parlamentu: Zbigniew Janas, Zbigniew Bujak, Jan Lityński i Adam Michnik, oraz towarzyszący im Mirosław Jasiński i Krystyna Krauze. W Pradze czekali na nich znajomi z miejscowej opozycji, których poznali już dobrze podczas spotkań w górach.
Czechosłowackie władze znalazły się w trudnej sytuacji, ponieważ nie mogły otwarcie zapobiec wizycie oficjalnych przedstawicieli sąsiedniego kraju. Funkcjonariusze StB jawnie śledzili Polaków, a kierownictwo KPCz dostawało dokładne sprawozdania z ich pobytu. Według jednego z funkcjonariuszy 22 lipca 1989 Zbigniew Bujak miał poinformować swych gospodarzy o próbie przeforsowania oficjalnych przeprosin za udział Polaków w sierpniowej okupacji. Polaków przyjął także kardynał František Tomášek. Następnie odwiedzili Václava Havla na jego daczy w Hrádečku.
Dnia 26 lipca 1989 roku polska wyprawa odjechała w towarzystwie Jana Urbana do Bratysławy, gdzie odwiedziła wcześniejszego, pierwszego sekretarza KC KPCz Alexandra Dubčeka. Ten, według sprawozdania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, zgodził się ze swymi gośćmi i razem „wyrazili wspólny pogląd, że wejście wojsk Układu Warszawskiego w roku 1968 nie było konieczne i cały ten akt należałoby przewartościować". Już w kilka tygodni później przedstawiciele KPCz nerwowo debatowali, jak zareagować na przeprosiny polskiego parlamentu.

The June elections in Poland enabled unforeseen things to happen, one of which was the visit of the Solidarity representatives to Czechoslovakia. On the 21st of July 1989 the members of the Polish parliament Zbigniew Janas, Zbigniew Bujak, Jan Lityński and Adam Michnik came to Prague for a week visit, accompanied by Mirosław Jasiński a Krystyna Krauze, where they were welcomed by their local opposition acquaintances from the mountain meetings
The Czechoslovak authorities found themselves in a difficult situation, as this time they were unable to publically proceed against the official visit of the delegates of the neighboring country. So the State security was forced to content itself by at least watching them closely, while the Communist party received detailed reports about the progress of their visit. According to one of these reports from the 22nd of July 1989, Zbigniew Bujak informed his hosts of the efforts to enforce the Polish apology for their participation on the August occupation. The Polish delegation was also hosted by cardinal Tomášek and visited Václav Havel in his chalet.
On the 26th of July 1989, the Polish delegation accompanied by Jan Urban left to Bratislava, where they visited the First Secretary of the Central Committee of the Communist Party of Czechoslovakia Alexander Dubček. According to the Ministry of Interior report, "the delegation agreed with Dubček that the ingression of the Warsaw pact troops to Czechoslovakia in 1968 was not necessary and should be completely reevaluated". A few weeks later the representatives of the Communist party of Czechoslovakia nervously argued on how to react to the Polish Parliament apology.

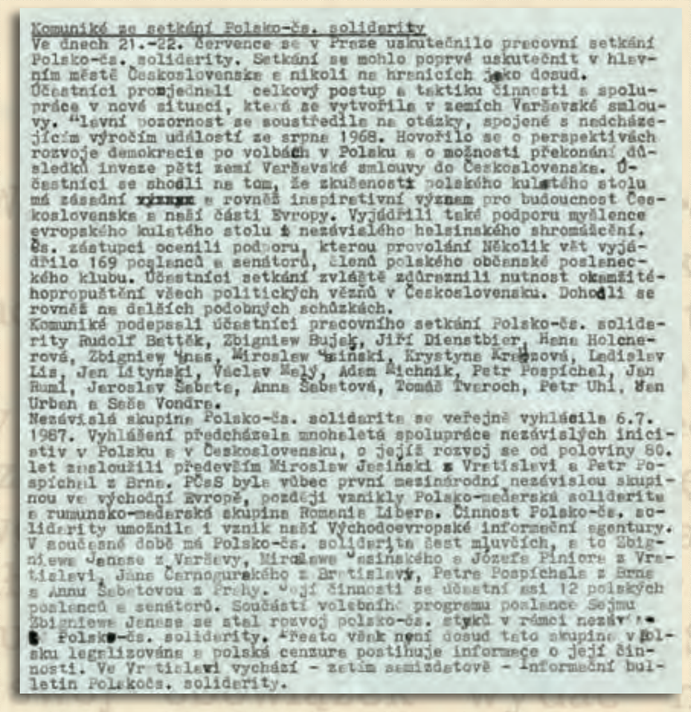

Komuniké ze setkání Polsko-čs. solidarity

Ve dnech 21.-22. července se v Praze uskutečnilo pracovní setkání Polsko-čs. solidarity. Setkání se mohlo poprvé uskutečnit v hlavním městě Československa a nikoli na hranicích jako dosud.
Účastníci projednali celkový postup a taktiku činnosti a spolupráce v nové situaci, která se vytvořila v zemích Varšavské smlouvy. "Levní pozornost se soustředila na otázky, spojené s nedcházejícím výročím událostí ze srpna 1968. Hovořilo se o perspektivách rozvoje demokracie po volbách v Polsku a o možnosti překonání důsledků inveze pěti zemí Varšavské smlouvy do Československa. Účastníci se shodli na tom, že zkušenosti polského kulatého stolu má zásadní význam a rovněž inspirativní význam pro budoucnost Československa a naší části Evropy. Vyjádřili také podporu myšlence evropského kulatého stolu s nezávislého helsinského shromáždění. Čs. zástupci ocenili podporu, kterou provolání Několik vět vyjádřilo 169 poslanců a senátorů, členů polského občanské poslaneckého klubu. Účastníci setkání zvláště zdůraznili nutnost okamžitého propuštění všech politických vězňů v Československu. Dohodli se rovněž na dalších podobných schůzkách.
Komuniké podepsali účastníci pracovního setkání Polsko-čs. solidarity Rudolf Battěk, Zbigniew Bujak, Jiří Dienstbier, Hana Holcnerová, Zbigniew Janas, Miroslaw Jasiński, Krystyna Krauzová, Ladislav Lis, Jan Lityński, Václav Malý, Adam Michnik, Petr Pospíchal, Jan Ruml, Jaroslav Šabata, Anna Šabatová, Tomáš Tvaroch, Petr Uhl, Ivan Urban a Saša Vondra.
Nezávislá skupina Polsko-čs. solidarita se veřejně vyhlásila 6.7. 1987. Vyhlášení předcházela mnohaletá spolupráce nezávislých iniciativ v Polsku a v Československu, o jejíž rozvoj se od poloviny 80. let zasloužili především Miroslaw Jasiński a Vratislavi a Petr Pospíchal z Brna. PČsS byla vůbec první mezinárodní nezávislou skupinou ve východní Evropě, později vznikly Polsko-nederská solidarita a rumunsko-nederská skupina Romania Libera. Činnost Polsko-čs. solidarity umožnila i vznik naší Východoevropské informační agentury. V současné době má Polsko-čs. solidarita šest mluvčích, a to Zbigniew Janase z Varšavy, Miroslawa Jasińského a Józefa Pinora z Vratislavi, Jana Černogurského z Bratislavy, Petra Pospíchala z Brna s Annou Šabatovou z Prahy. Její činnosti se účastní asi 12 polských poslanců a senátorů. Součástí volebního programu poslance Sejmu Zbigniewa Janase se stal rozvoj polsko-čs. styků v rámci nezávislé polsko-čs. solidarity. Přesto však není dosud tato skupina v Polsku legalizována a polská cenzura postihuje informace o její činnosti. Ve Vratislavi vychází - zatím samizdatově - informační bulletin Polsko-čs. solidarity.

Prohlášení z prvního setkání členů Polsko-československé solidarity v Praze bylo otištěno ve zprávách pražské pobočky Východoevropské informační agentury (*Libri prohibiti*)

Oświadczenie z pierwszego spotkania członków Polsko-Czechosłowackiej Solidarności w Pradze zostało opublikowane w sprawozdaniu praskiego oddziału Wschodnioeuropejskiej Agencji Informacyjnej.(*Libri prohibiti*)

AN announcement from the first meeting of the members of the Polish-Czechoslovak Solidarity in Prague published in the news bulletin of the East European information agency Prague branch office. (*Libri prohibiti*)

Fotografie z návštěvy Poláků u Václava Havla na Hrádečku. 1. Zleva Adam Michnik, Václava Havel, Jan Lytiński, Zbigniew Janas, Zbigniew Bujak 2. Alexandr Vondra, Zbigniew Bujak a Adam Michnik 3. Václav Havel sehrál s Adamem Michnikem „mezinárodní utkání" ve stolním tenise. Československo vyhrálo (*Originální videojournal*)

Fotografie z wizyty Polaków u Václava Havla w Hrádečku. 1. Od lewej Adam Michnik, Václav Havel, Jan Lytiński, Zbigniew Janas, Zbigniew Bujak 2. Alexandr Vondra, Zbigniew Bujak i Adam Michnik 3. Václav Havel rozegrał z Adamem Michnikiem „międzynarodowy turniej" w tenisie stołowym. Czechosłowacja wygrała (*Originální videojournal*)

A photograph from the visit the Polish paid to Václav Havel at Hrádeček. 1st from the left: Adam Michnik, Václav Havel, Jan Lytiński, Zbigniew Janas, Zbigniew Bujak 2nd Alexandr Vondra, Zbigniew Bujak and Adam Michnik. 3. Václav Havel challenged Adam Michnik to an "international match" in table tennis. Czechoslovakia won (*Originální videojournal*)

Krátká zpráva Východoevropské informační agentury o návštěvě polských členů Polsko-československé solidarity v Československu (*Libri prohibiti*)

Krótkie sprawozdanie Wschodnioeuropejskiej Agencji Informacyjnej o wizycie polskich członków Solidarności Polsko-Czechosłowackiej w Czechosłowacji (*Libri prohibiti*)

A short report by the East European information agency about the visit of the Polish members of the Polish-Czechoslovak Solidarity in Czechoslovakia (*Libri prohibiti*)

● 21 lipca rozpoczęła oficjalną wizytę w Pradze delegacja "Solidarności Polsko-Czechosłowackiej" w składzie Zbigniew Bujak, Adam Michnik, Zbigniew Janas, Jan Lityński i Mirosław Jasiński; Z.Janas i M.Jasiński są rzecznikami "Solidarności Polsko-Czechosłowackiej".
Wieczorem, w praskim mieszkaniu, odbyło się spotkanie z przedstawicielami czechosłowackiej opozycji.
Następnego dnia polska delegacja wraz z księdzem Vaclavem Malym (działaczem Karty 77), Petrem Pospichalem, Aną Hromadkovą i Krystyną Krauze udała się na audiencję do Prymasa Czech, kardynała Frantiska Tomaska.

● W niedzielę - 23 lipca - pięciu polskich delegatów pojechało na spotkanie z Vaclavem Havlem do jego letniskowego domku w Karkonoszach. W dniu następnym spotkali się w Bratysławie z Aleksandrem Dubczekiem i z przedstawicielami opozycji słowackiej.
(WAI)

V ilegalitě
W podziemiu

SOLIDARNOŚĆ
POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

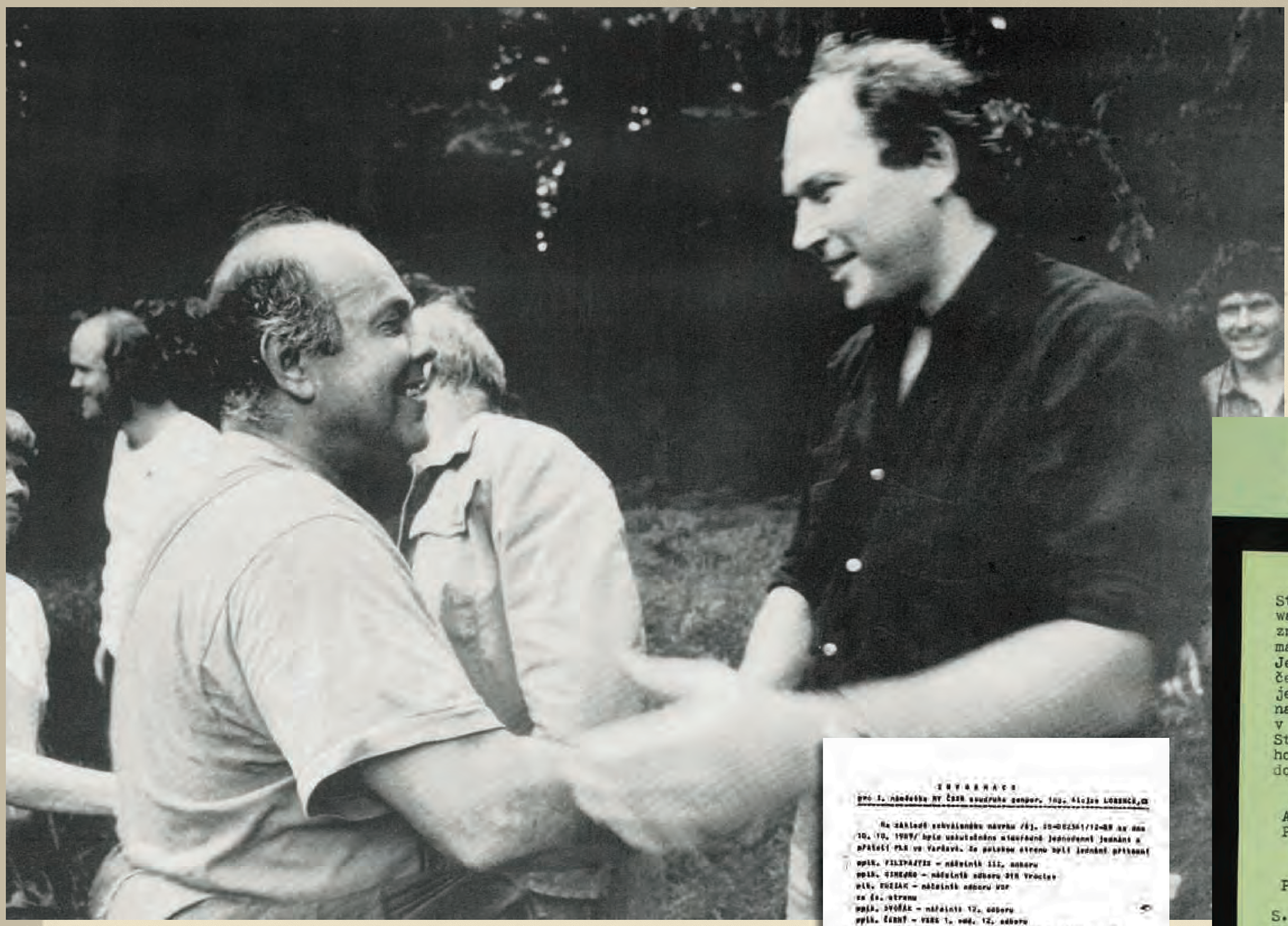

Jacek Kuroń a Stanislav Devátý na setkání v horách 10. července 1988 (foto: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Jacek Kuroń i Stanislav Devátý spotkali się w górach 10 lipca 1988 (fot. Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Jacek Kuroń and Stanislav Devátý during the meeting on the hills on the 10th of July 1988 (Photo: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Ve spolupráci s přáteli PLR zjištěn výskyt Devátého na teritoriu PLR. V hodnoceném období proběhlo u Krajského soudu v Brně druhé odvolací řízení, které bylo opětovně pro nepřítomnost Devátého odročeno. Dne 8. 11. 1989 byl Krajskému soudu v Brně dán podklad pro vyvolání extradičního řízení v smyslu par. 376 tr. řádu. Informována byla rovněž krajská prokuratura v Brně. Pro eventuelní extradici jmenovaného je možno zahájit jeho tr[estního] stíhání pro tr[estnou] čin[nost] dle par. 109 tr[estního] zákona.

Ze zprávy náčelníka Správy StB Brno plk. Jana Puklického (14. listopad 1989)

We współpracy z przyjaciółmi z PRL odkryta została obecność Devátego na terytorium PRL (...) Dnia 8. 11. 1989 Sądowi Okręgowemu w Brnie przekazano podstawę prawną do wszczęcia procedury ekstradycji w myśl art. 376 kk. Poinformowana została także Prokuratura Okręgowa w Brnie.

Ze sprawozdania kierownika departamentu StB Brno płk. Jana Puklickiego (14 listopad 1989)

The presence of Devátý on Polish ground was uncovered thanks to cooperation with the Polish friends (...) On the 8th of November 1989, the Country court in Brno was handed a basis for the induction of an extradition case, according to paragraph 376 of the Code of Criminal Procedure. The regional Prosecutor's office in Brno was also informed of the matter.

From the report of the the State Security chief of administration in Brno Colonel Jan Puklický (14. November 1989)

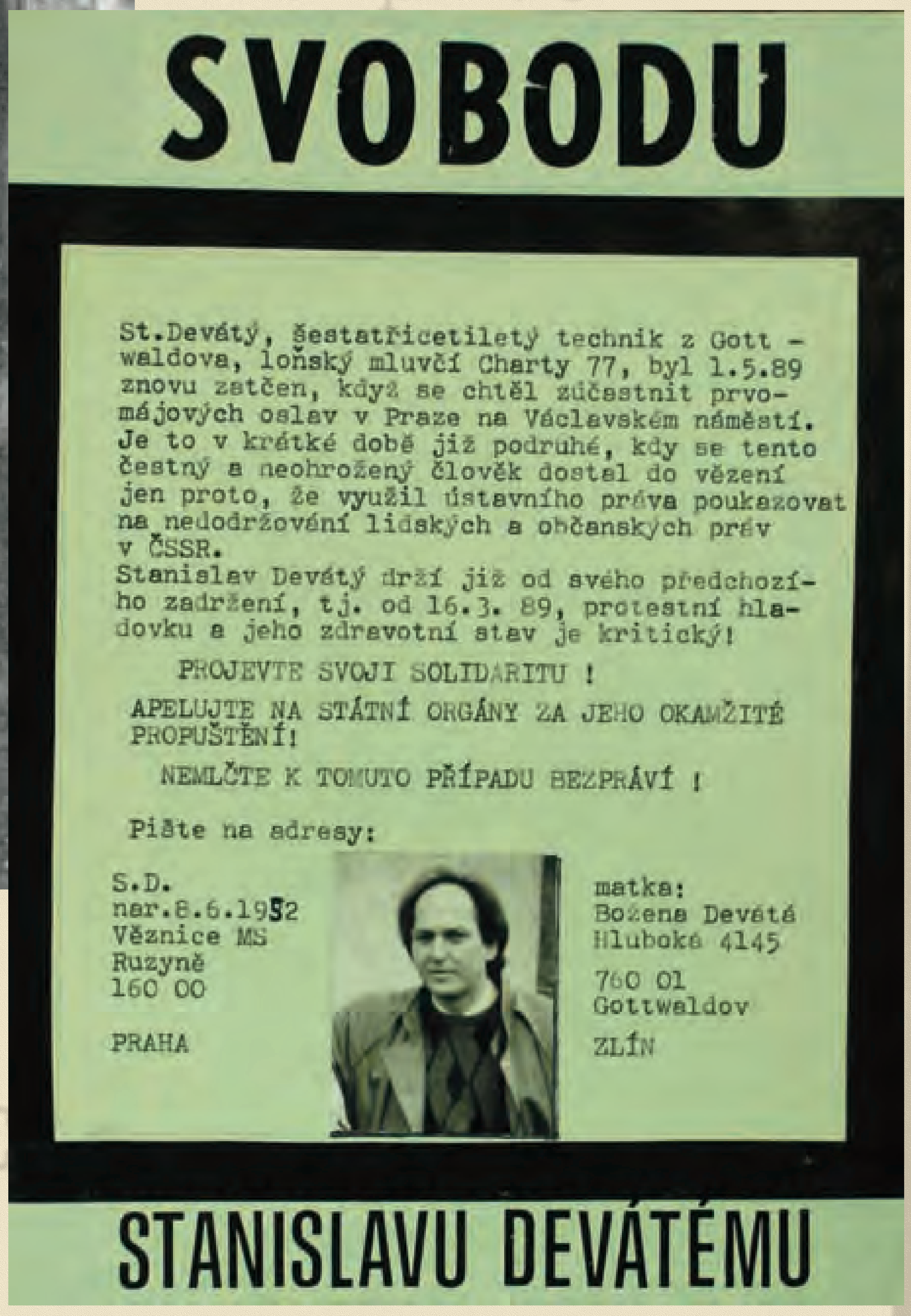

SVOBODU

St.Devátý, šestatřicetiletý technik z Gott - waldova, loňský mluvčí Charty 77, byl 1.5.89 znovu zatčen, když se chtěl zúčastnit prvomájových oslav v Praze na Václavském náměstí. Je to v krátké době již podruhé, kdy se tento čestný a neohrožený člověk dostal do vězení jen proto, že využil ústavního práva poukazovat na nedodržování lidských a občanských práv v ČSSR.
Stanislav Devátý drží již od svého předchozího zadržení, tj. od 16.3. 89, protestní hladovku a jeho zdravotní stav je kritický!

PROJEVTE SVOJI SOLIDARITU !

APELUJTE NA STÁTNÍ ORGÁNY ZA JEHO OKAMŽITÉ PROPUŠTĚNÍ!

NEMLČTE K TOMUTO PŘÍPADU BEZPRÁVÍ !

Pište na adresy:

S.D.
nar.8.6.1952
Věznice MS
Ruzyně
160 00
PRAHA

matka:
Božena Devátá
Hluboká 4145
760 01
Gottwaldov
ZLÍN

STANISLAVU DEVÁTÉMU

Leták na podporu vězněného Stanislava Devátého (*Libri prohibiti*)

Ulotka wspierająca uwiezionego Stanislava Devátego (*Libri prohibiti*)

A pamphlet supporting imprisoned Stanislav Devátý (*Libri prohibiti*)

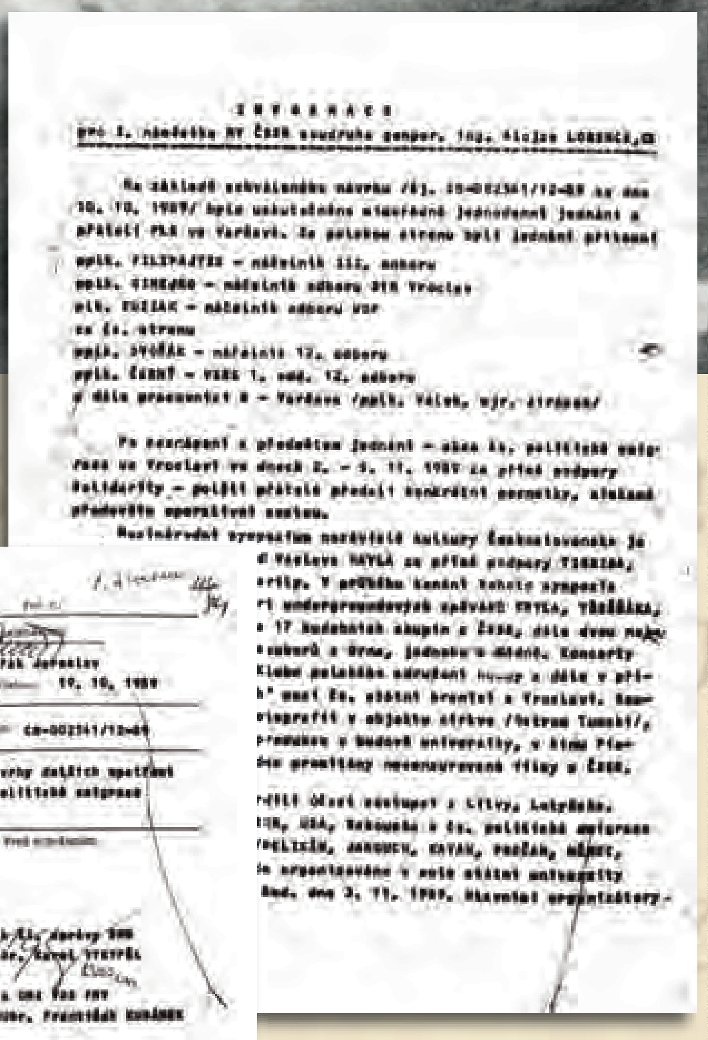

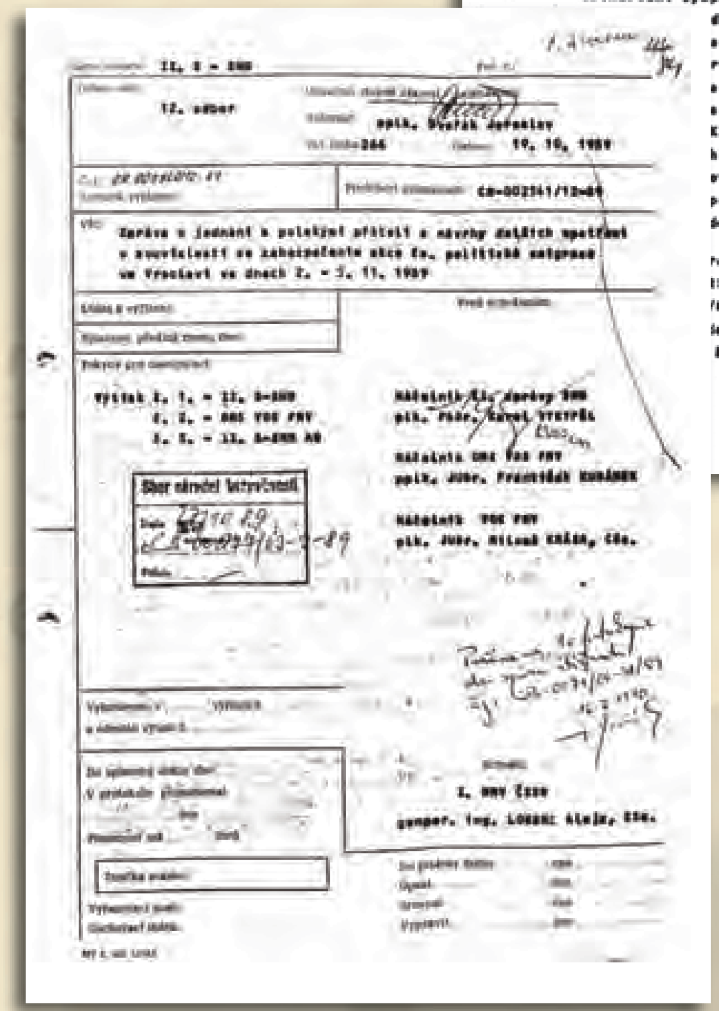

První strana zprávy pplk. Jaroslava Dvořáka o jednání příslušníků tajné policie v Polsku v souvislosti s vratislavským festivalem (*ABS*)

Pierwsza strona sprawozdania ppłk. Jaroslava Dvořáka o spotkaniu funkcjonariuszy tajnej policji w Polsce w związku z wrocławskim festiwalem (*ABS*)

The first page of Lieutenant Colonel Jaroslav Dvořák's report on the conduct of the secret police members in Poland in relation to the Wroclaw festival (*ABS*)

INTERNATIONAL SEMINAR CENTRAL EUROPE CULTURE PERPLEXED

PRZEGLĄD CZECHOSŁOWACKIEJ KULTURY NIEZALEŻNEJ
PŘEHLED ČESKOSLOVENSKÉ NEZÁVISLÉ KULTURY
SURVEY OF CZECHOSLOVAK INDEPENDENT CULTURE
INFORMACJA NA STR: 2

biuletyn informacyjny

WROCŁAW PAŹDZIERNIK 1989r. Nr. 15

PISMO SOLIDARNOŚCI POLSKO-CZECHOSŁOWACKIEJ

MOJA EUROPA

Ludvík VACULIK

Jest to dla mnie właściwie pojęcie abstrakcyjne: Europa. Żadne żywe doznanie i doświadczenie. Jak gdybyście mieszkali w pięciopiętrowym domu i nigdy nie opuścili swego mieszkania na trzecim piętrze. Cały dom moglibyście zobaczyć tylko na fotografii. Orientujecie się przy jakiej ulicy stoi, więc dom na pewno istnieje, czego niejakim dowodem jest fakt, że w nim mieszkacie. Los domu także was dotyczy, a i przygody ludzi z innych mieszkań was nie ominą. Pożar domu nie oszczędzi też waszego mieszkania.
Mieszkam w jednym z zakątków Europy, ale jej nie poznałem, nie wiem jak ona wygląda. Informacje są tylko informacjami, najchętniej obejrzałbym ją sam. Pomyślicie, że jestem inwalidą i nie mogę się ruszać. Ale ja jestem zdrowy, potrafię się ruszać i co gorsza, mam na to ochotę. Kaicki jest mój rząd: obchodzi się ze mną jak z rzeczą. Rząd czechosłowacki 1986/87 nie jest europejski! A czy ja w ogóle jestem Europejczykiem? Jestem tak samo, jak kret jest kretem zanim wystawił swój pyszczek: miejscem zamieszkania, odruchami i losem.
Po raz pierwszy spotkałem się z Europą w łóżku. Byłem chory i mama pożyczyła dla mnie od wujka mapę Europy, abym się trochę pobawił. Nie potrafiłem jeszcze dobrze czytać, lecz udało mi się przeczytać nazwy państw i miast, z których o wielu już słyszałem. Zdziwiłem się, że niektóre znane państwa są małe, a wśród nich także nasze. Europa zaczęła mi się podobać na pierwszy rzut oka: kształt i kolorystyka. Również jej wielkość była w sam raz. Jednak najbardziej i jak się okazało na zaw-

c.d. na str. 12

"KILKA ZDAŃ"

29 czerwca w Pradze ogłoszony został manifest zatytułowany "Kilka zdań". Do końca października manifest podpisało ponad 35 tys. Czechów i Słowaków, przedstawicieli różnych środowisk, zarówno opozycji jak i oficjalnych. Wśród sygnatariuszy są m.in. Vaclav Havel, Jiri Dienstbier, Saša Vondra (rzecznik "Karty 77"), Vaclav Benda, Petr Uhl, Emanuel Mandler (Inicjatywa Demokratyczna), członkowie kierownictwa partyjnego z 1968 r. - Čestmir Cisař i Vaclav Slavik, działacze katoliccy Augustin Navratil i Vaclav Maly, pisarz Ludvík Vaculík, dramaturg Karel Steigerwald, piosenkarka Hana Zagorova, reżyser Jiri Menzel, aktorzy Dana Kolarova, Jiri Bartoska i Bolesław Polivka, poeta Jiri Suchy, a także robotnicy i naukowcy z Akademii Nauk i Instytutów naukowych. Do tekstu dołączono 4 adresy kontaktowe: Stanislava Devatego, Vaclava Havla, Jiřiego Křižana oraz Saszy Vondry.
Na akcję zbierania podpisów władze zareagowały ostrą kampanią przeciw opozycji i falą nowych represji. M.in. uwięziono Sasę Vondrę, a Stanislav Devaty ukrywa się przed grożącym mu wyrokiem 20 mies. więzienia.
Zamieszczamy pełny tekst manifestu.
"Pierwsze miesiące 1989 roku w sposób dobitny i jasny wykazały, że choć obecne władze czechosłowackie bardzo często zaklinają się słowami 'przebudowa' i 'demokratyzacja', w rzeczywistości jednak zawzięcie bronią się

c.d. na str.2

Obálka zpravodaje Polsko-československé solidarity z října 1989 (*Libri prohibiti*)

Okładka biuletynu Polsko-Czechosłowackiej Solidarności z października 1989 (*Libri prohibiti*)

The cover of the Polish-Czechoslovak Solidarity bulletin from October 1989 (*Libri prohibiti*)

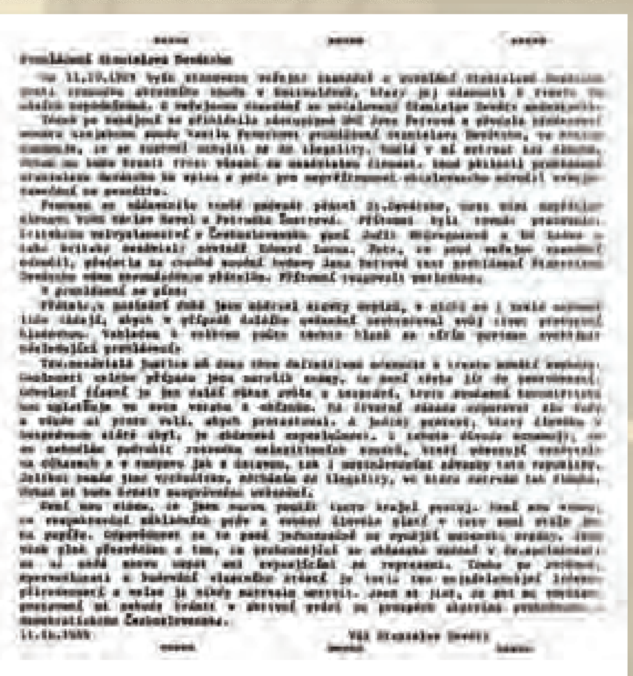

Prohlášení Stanislava Devátého o odchodu do ilegality otiskly *Informace o Chartě 77* (*Libri prohibiti*)

Oświadczenie Stanislava Devátego o zejściu do podziemia opublikowały *Informace o Chartě 77* (*Libri prohibiti*)

The announcement of Stanislav Devátý about the retirement to illegality was published by *Informace o Chartě 77*. (*Libri prohibiti*)

Při své pražské návštěvě v roce 1987 se Mirosław Jasiński seznámil s mladými lidmi z okruhu samizdatového časopisu *Revolver Revue*. Ivan Lamper, Jáchym Topol, Alexandr Vondra a Ludvík Hradílek se následně zapojili do výměny samizdatů na státních hranicích, nejdříve u Sněžky a později v Kladsku, kde bylo riziko zadržení podstatně nižší, neboť zde bylo více cest podél hranic. Jejich zájem o Polsko se odrazil také v obsahu jejich časopisu, kde publikovali překlady polských autorů. Do „pašeráckých" aktivit se od podzimu 1987 zapojila také zlínská skupina okolo Stanislava Devátého, který se následujícího roku stal mluvčím Charty 77. Na jaře 1988 založili Společnost přátel USA (SPUSA), která patřila k radikálnějšímu proudu uvnitř opozice. Na hranice do kladské kotliny jezdili na konci osmdesátých let z Gottwaldova, jak se Zlín tehdy jmenoval, pravidelně Miroslav Odložil, Bedřich Koutný, Petr Bartoš a Pavel Jungmann.
V červenci 1989 byl Stanislav Devátý obviněn z trestného činu pobuřování v souvislosti s rozšiřováním petice Několik vět. Po svém zadržení vyhlásil 7. srpna 1989 novou dlouhodobou hladovku, v tomto roce již třetí. Po převezení v kritickém stavu do nemocnice se na naléhání přátel rozhodl nepředstoupit před odvolací soud v tehdejším Gottwaldově, kde mu hrozilo potvrzení rozsudku odnětí svobody na dva roky nepodmíněně. Důvody svého odchodu do ilegality vysvětlil zlínský aktivista v dopise, který 11. října 1989 předala na odvolacím soudním jednání v Brně Jana Petrová. Stanislav Devátý byl tehdy již takřka měsíc za hranicemi v Polsku.
Přechod hranic v Kladsku se odehrál 17. září 1989. Stanislav Devátý vzpomínal po deseti letech na dramatické chvíle: „Když jsme překročili hranici a ujeli první tři čtyři kilometry, narazili jsme samozřejmě na policejní patrolu. Mé polské přátele ovšem ani nenapadlo zastavit. Šlápli na plyn, a když se nám po průjezdu několika městečky podařilo získat dostatečný náskok, vyhodili mě někde v lese s tím, že se pro mě o půlnoci vrátí. Později mě ubytovali ve Vratislavi, přikázali mi, ať si nechám narůst plnovous, a vyrobili mi ‚doklad o ztrátě občanského průkazu' na jméno Mirosław Kalita." Většinu svého polského pobytu strávil Stanislav Devátý v bytech. Několikrát se stěhoval, neboť mu hrozilo reálné nebezpečí únosu ze strany StB. Do vlasti se Stanislav Devátý vrátil až 10. prosince 1989, rovněž přes zelenou hranici.

Podczas praskiej wizyty w 1987 roku Mirosław Jasiński poznał młodych ludzi z kręgów samizdatowego czasopisma *Revolver Revue*. Ivan Lamper, Jáchym Topol, Alexandr Vondra i Ludvík Hradílek zaangażowali się potem w przenoszeniu pism drugiego obiegu przez granice państwowe, najpierw w okolicach Śnieżki, później w rejonie Kłodzka, gdzie ryzyko zatrzymania było zdecydowanie mniejsze z powodu dużej ilości szlaków biegnących wzdłuż granicy. Zainteresowanie Polską odbiło się także w treści ich czasopisma, gdzie publikowali liczne tłumaczenia polskich autorów. Do działań „przemytniczych" od jesieni 1988 włączyła się także zlińska grupa skupiona wokół Stanislava Devátego, który w następnym roku został rzecznikiem Karty 77. Na wiosnę 1988 założyli Towarzystwo Przyjaciół USA (SPUSA), które należało do najbardziej radykalnych prądów wewnątrz opozycji. Na granicę w Kotlinie Kłodzkiej regularnie jeździli pod koniec lat osiemdziesiątych z Gottwaldova, jak się wtedy nazywał Zlin, Miroslav Odložil, Bedřich Koutný, Petr Bartoš i Pavel Jungmann.
W lipcu 1989 Stanislav Devátý został oskarżony o działalność wywrotową w związku z rozprowadzaniem deklaracji Kilka zdań. Po swoim zatrzymaniu 7 sierpnia 1989 roku ogłosił on, w tym roku już po raz trzeci, długotrwałą głodówkę. Po przewiezieniu w krytycznym stanie do szpitala po namowach przyjaciół zdecydował się nie stawiać się przed Sądem Apelacyjnym w ówczesnym Gottwaldovie, gdzie mu groziło mu potwierdzenie wyroku pozbawienia wolności na dwa lata bez zawieszenia. Powody swojego zejścia do podziemia zliński aktywista wyjaśnił w liście, który 11 października 1989 roku przekazała na rozprawie Sądu Apelacyjnego w Brnie Jana Petrová. Stanislav Devátý był już wtedy niemal miesiąc za granicą, w Polsce.
Przejście granicy w Kłodzku odbyło się 17 września 1989. Stanislav Devátý wspominał dziesięć lat później te dramatyczne chwile: „Kiedy przekroczyliśmy granice i ujechaliśmy pierwsze trzy, cztery kilometry, natknęliśmy się oczywiście na patrol policyjny. Moim polskim przyjaciołom nie przyszło do głowy, by się zatrzymać. Wcisnęli gaz, a kiedy po przejechaniu przez kilka miasteczek udało nam się zyskać dostateczną przewagę, wysadzili mnie gdzieś w lesie mówiąc, że wrócą po mnie o północy. Później zakwaterowali mnie we Wrocławiu, kazali zapuścić brodę oraz wyrobili mi 'zaświadczenie o utracie dowodu osobistego' na nazwisko Mirosław Kalita". Większość swojego pobytu w Polsce Stanislav Devátý spędził zamknięty w mieszkaniach. Kilkakrotnie się przeprowadzał, ponieważ groziło mu realne niebezpieczeństwo porwania przez StB. Do Czechosłowacji Stanislav Devátý wrócił dopiero 10 grudnia 1989, także przez zieloną granicę.

During his visit to Prague in 1987, Mirosław Jasiński met some young people from the circle around the samizdat magazine *Revolver Revue*. Ivan Lamper, Jáchym Topol, Alexandr Vondra and Ludvík Hradílek engaged in the exchange of samizdat publication on state borders. First they started at Sněžka and later in Klodzko where the risk of getting arrested was substantially lower, as there were more available routes around the borders there. Their interest in Poland was clearly reflected in the content of their magazine, for they published translated works of Polish authors. The "smuggling" activities spread as of fall 1987, and more people joined in, for example the Zlín group around Stanislav Devátý, who a year after, became the spokesman of Charter 77. In spring 1988 they founded the USA Friends Society (SPUSA), which belonged to the more radical streams inside the opposition. At the end of the eighties Miroslav Odložil, Bedřich Koutný, Petr Bartoš and Pavel Jungmann used to regularly go to the borders to Kłodzko Valley from Zlín, which was back then known as Gottwaldov.
Stanislav Devátý was accused of sedition in July 1989 for the spreading and expansion of petition Několik vět/ Several Sentences. After his arrest, he announced on the 7th of august 1989, for the third time that year, his long term hunger strike. Consequently he was hospitalized for his critical condition and was urged by his friends not to come forward at the appeal court in what was then known as Gottwaldov, for he was in high risk of being imprisoned unconditionally for two years. Zlín activist Stanislav Devátý explained the reasons for his underground recession in his letter, which was delivered at the trial on the 11th of October 1989 to the court in Brno by Jana Petrová. By then Stanislav Devátý had been beyond Polish borders for almost a month.
Stanislav Devátý crossed the borders in Klodzko on the 17th of September 1989. Ten years later he remembered the dramatic moments as follows: "Three or four kilometers after crossing the borders we naturally ran into a police patrol, but my Polish friends didn't even consider stopping, instead they stepped on the gas and sped through several villages gaining head start on the Patrol. When we had them off our tail, they dropped me off somewhere in the forest promising to come back for me around midnight. After that I was accommodated in Wroclaw, where I was instructed to grow a beard and handed a "loss of identity card document" on the name of Mirosław Kalita." Stanislav Devátý spent most of his residence in Poland hiding in several houses, as he was forced to move due to real danger of being kidnapped by the state security police. He returned to his homeland through the green borders on the 10th of December 1989.

Ekologické demonstrace

Demonstracje ekologiczne

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Leták proti výstavbě koksovny ve Stonavě (*Archiv Jaromíra Piskoře*)

Ulotka przeciwko budowie koksowni w Stonawie (*Archiwum Jaromíra Piskoře*)

A pamphlet against the construction of the coking plant in Stonava (*Jaromír Piskoř's Archive*)

Informace X. správy SNB o ekologické demonstraci na Sněžce, září 1987 (*ABS*)

Informacja 10 departamentu SNB o demonstracji ekologicznej na Śnieżce, wrzesień 1987 roku (*ABS*)

Information of the 10th National Security department about the ecological demonstration on Sněžka, September 1987 (*ABS*)

I N F O R M A C E

Na základě schváleného opatření k zabránění účasti hlavních představitelů vnitřního protivníka v ČSSR na společném setkání s představiteli vnitřního protivníka v PLR, které se mělo uskutečnit dne 12. 9. 1987 na Stezce československo-polského přátelství v Krkonoších, bylo v součinnosti se III. S-MV PLR a WOP přijato komplexní opatření k zamezení uvedené akce.

Podle získaných a potvrzených agenturně operativních poznatků se setkání vnitřního protivníka z ČSSR a PLR v Krkonoších měli za CH-77, VONS a Kruh přátel polsko-československé solidarity zúčastnit: Petr UHL, jako hlavní organizátor tohoto setkání, dále Anna ŠABATOVÁ, Josef DANISZ, Jiří GRUNTORÁD, Lenka MAREČKOVÁ, [illegible], POSTUPA, NEPILÝ, [illegible], [illegible], HAVELKA, HAVELKOVÁ, [illegible], TUCH, ŠABATA, [illegible], [illegible], HRADÍLEK, [illegible], PITAŠ a další osoby. K setkání, které se mělo uskutečnit jako manifestace s ekologickým podtextem a pod heslem "ZACHRAŇTE KRKONOŠE", přijali polští přátelé vlastní opatření již 11. 9. 1987 a byly aktivizovány zejména prostředky WOP v oblasti plánovaného setkání. O těchto opatřeních ze polské strany byl téhož dne ve večerních hodinách informován Petr UHL v několika telefonních rozhovorech a spolu s Annou ŠABATOVOU, Jaroslavem ŠABATOU a Lenkou MAREČKOVOU rozhodli o zrušení celé akce a zajišťovali informování dalších osob, které se setkání měly zúčastnit.

I přes tuto skutečnost bylo dne 12. 9. 1987 v prostoru plánovaného setkání realizováno schválené bezpečnostní opatření, aby bylo zabráněno účasti na tomto setkání nejen hlavním představitelům vnitřního protivníka v ČSSR, ale i dalším osobám z prostředí CH-77, VONS a Kruhu přátel polsko-československé

\- 2 -

solidarity. V rámci prováděného bezpečnostního opatření byl v oblasti Krkonoš, konkrétně v Peci pod Sněžkou zadržen sign. CH-77 Stanislav PITAŠ, nar. 12. 12. 1957, dělník n.p. Silnice Rychnov nad Kněžnou, trvale bytem Šonov u Broumova č. 37. Při výpovědi PITAŠ uvedl, že do Krkonoš přijel na setkání, které se mělo uskutečnit na Sněžce asi kolem poledne. [illegible]

1 - I. HSV ČSSR
2 - AIPO zde
3 - domo - 3. odd.

Polští účastníci ekologické demonstrace v Krkonoších 12. září 1987 (foto: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

Polscy uczestnicy demonstracji ekologicznej w Karkonoszach, 12 września 1987 roku (fot. Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

The Polish participants of the ecological demonstration in Karkonosze mountain on the 12th of September 1987 (Photo: Andrzej Łuc, Henryk Prykiel, *Dementi*)

ZAMKNĄĆ STONAWĘ –
– WYPUŚCIĆ POPELKĘ!

5 października był międzynarodowym dniem protestu przeciwko budowie koksowni w Stonawie. Tego dnia demonstracje ekologiczne odbyły się nie tylko w Polsce ale też w kilku innych krajach Europy. W akcji wzięli też udział nasi przyjaciele z Czechosłowacji, dla których budowa koksowni w Stonawie jest takim samym aktem arogancji władzy, jak i dla nas. Manifestacja odbyła się również w Brnie. Podczas jej trwania zatrzymano i aresztowano JAROSLAVA POPELKĘ, sygnatariusza Karty 77, działacza Ruchu Przeciw Przemocy. Rozdawał on ulotki wzywające do protestów przeciwko Stonawie. Jest oskarżony o rozpowszechnianie fałszywych wiadomości. Grozi mu kara do 5 lat więzienia.

Apelujemy do władz CSRS o uwolnienie Jaroslava Popelki, a do wszystkich Polaków, którzy nie są obojętni na dalsze losy budowanej koksowni, o solidarność z uwięzionym Jaroslavem Popelką.

Jeżeli możemy jeszcze powstrzymać degradację Beskidów, to tylko wspólnie.

za Międzynarodowy Komitet na Rzecz Uwolnienia Jarosława Popelki
(-) Andrzej Grajewski
(-) Janusz Okrzesik

Leták proti koksovně ve Stonavě a na podporu signatáře Charty 77 Jaroslava Popelky (*Archiv Janusze Okrzesika*)

Ulotka ze wsparciem sygnatariusza Karty 77 Jaroslava Popelky przeciwko budowie koksowni w Stonowie oraz (*archiwum Janusza Okrzesika*)

A pamphlet against the construction of the coking plant in Stonava and for the support of the signatory of Charter 77 Jaroslav Popelka (*Janusz Okrzesik's Archive*)

Rozhovor s Jaromírem Piskořem o koksovně ve Stonavě a o demonstraci, která se uskutečnila proti její výstavbě v polském Těšíně 19. května 1989, vyšel v samizdatovém časopise *Severomoravská pasivita* (*Libri prohibiti*)

Wywiad z Jaromírem Piskořem o koksowni w Stonawie i demonstracji, która odbyła się przeciwko jej budowie w polskim Cieszynie 19 maja 1989 roku, został opublikowany w czasopiśmie drugiego obiegu *Severomoravská pasivita* (*Libri prohibiti*)

IAn interview with Jaromír Piskoř published in the samizdat magazine *Severomoravská pasivita* regarding the coking plant in Stonava and the demonstration that was organized against its construction in Polish Cieszyn on the 19th of May 1989 (*Libri prohibiti*)

Mezi akcemi Polsko-československé solidarity hrály důležitou roli také ekologické demonstrace. Výrazně se v nich angažovali členové Nezávislého mírového sdružení, Severomoravského ekologického klubu a hnutí Svoboda a mír.
První ekologická akce se 12. září 1987 uskutečnila na Cestě polsko-československého přátelství a souvisela s ohlášenými stavebními plány na Sněžce. Na místě se sešlo jedenáct Poláků s třemi dětmi, nesli transparent se znakem Polsko–československé solidarity a na oblečení měli připevněný nápis v češtině a polštině „Zachraňme Krkonoše". Zbigniew Janas, Mieczysław Piotrowski, Radosław Gawlik, Marek Krukowski a další účastníci demonstrace byli po krátkém horském pochodu zadrženi pohraničníky. Účastníci z druhé strany hranice zůstali – až na Stanislava Pitaše – doma, protože se dozvěděli o přípravách StB na jejich zadržení.
Velký ohlas měla kampaň proti výstavbě koksovny ve Stonavě, která měla být postavena nedaleko polských hranic. Dne 19. května 1989 se v polském Těšíně uskutečnila velká demonstrace proti její výstavbě. Další demonstrace proti Stonavě se měla uskutečnit 5. října 1989 na obou stranách řeky Olše. Československé úřady však Těšín takřka neprodyšně uzavřely – přístupové ulice na náměstí blokovaly závory s nápisem „Chemicky ošetřeno – vstup zakázán". Průběh demonstrace ukázal rozdíly ve vývoji obou států, neboť na polské straně několik tisíc osob nerušeně demonstrovalo. V prosinci 1989 nová československá vláda oznámila, že výstavbu koksovny zastavuje.

Wśród działań Solidarności Polsko-Czechosłowackiej duże znaczenie miały również demonstracje ekologiczne. Znacząco angażowali się w nie członkowie Niezależnego Stowarzyszenia Pokojowego, Północno-morawskiego Klubu Ekologicznego oraz ruch Wolność i Pokój.
Pierwsza akcja ekologiczna miała miejsce 12 września 1987 roku na Drodze Przyjaźni Solidarności Polsko-Czechosłowackiej i była związana z ogłoszeniem planów budowlanych na Śnieżce. Na miejscu zeszło się jedenastu Polaków z trojgiem dzieci, nieśli transparent ze znakiem Solidarności Polsko-Czechosłowackiej, a na ubraniach mieli po czesku i po polsku napisane „Ratujmy Karkonosze". Zbigniew Janas, Mieczysław Piotrowski, Radosław Gawlik, Marek Krukowski oraz dalsi uczestnicy demonstracji zostali po krótkim pochodzie w górach zatrzymani przez funkcjonariuszy Służb Bezpieczeństwa. Uczestnicy z drugiej strony granicy zostali – poza Stanislavem Pitašem – w domu, ponieważ dowiedzieli się o przygotowaniach ich zatrzymania przez StB.
Wielkim echem odbiła się także kampania przeciwko koksowni w Stonawie, którą planowano postawić niedaleko polskiej granicy. 19 kwietnia 1989 roku w polskim Cieszynie odbyła się wielka demonstracja przeciwko jej budowie. Kolejne demonstracje miały się odbyć 5 października 1989 roku po obu stronach rzeki Olszy. Jednak władze czechosłowackiego Cieszyna prewencyjnie zamknęły miasto – ulice wiodące na rynek blokowały bariery z napisem „Skażenie chemiczne – wstęp wzbroniony". Przebieg demonstracji unaocznił różnicę w rozwoju obu państw, ponieważ po polskiej stronie kilka tysięcy ludzi demonstrowało bez problemu. W grudniu 1989 roku nowy rząd Czechosłowacji oświadczył, że wstrzymuje budowę koksowni.

Ecological demonstrations also belonged to the important activities of the Polish-Czechoslovak Solidarity foundation. Members of the Independent Peace Association, the North Moravian ecological club and the Freedom and Peace movement markedly engaged in these activities. The first ecological event took place on the 12th of September 1987 on trail of the Polish-Czechoslovak friendship and was concerned with the forthcoming construction plans on Sněžka. The demonstration was made up of eleven Polish citizens with three children, carrying a banner of the Polish-Czechoslovak Solidarity symbol with the motto "Save Krkonoše" in Czech and Polish pinned to their clothes.
Zbigniew Janas, Mieczysław Piotrowski, Radosław Gawlik, Marek Krukowski and other participants of the demonstration were consequently arrested by the border guards. The demonstrators from the other side, who were alerted about the State security police plans to arrest them stayed home except for Stanislav Pitaš.
The great demonstration in Polish Cieszyn, organized on the 19th of May 1989 against the construction of the coking plant in Stonava which was planned to be built close to the Polish borders, was met with great acceptance. Another demonstration for this cause was scheduled for the 5th of October 1989 on both sides of the Olza River. The Czechoslovak authorities' uncompromisingly blocked the streets of Cieszyn, setting up barriers blocking the main city square entitled as "Chemical hazard – Entrance prohibited". The events that took place during the demonstration reflected the difference between both countries, as on the Polish side a number of thousand of persons continued demonstrations despite the obstacles. In December 1989 the new Czechoslovak authority announced that the construction of the coking plant in Stonava will be terminated.

Vratislavský festival
Festiwal we Wrocławiu

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Čeští písničkáři ve Vratislavi 4. listopadu 1989. Zleva: Pavel Dobeš, Pepa Nos, Jaroslav Hutka, Josef Streichl, Petr Dopita, Petr Rímský a Vladimír Viet. Mimo záběr fotografa zůstal Jaromír Nohavica. Na vratislavském festivalu vystoupili ještě Svatopluk Karásek, Zdeněk Vokatý a Vlastimil Třešňák
(foto: Tomasz Kizny, *Dementi*)

Czescy pieśniarze we Wrocławiu 4 listopada 1989 roku. Od lewej: Pavel Dobeš, Pepa Nos, Jaroslav Hutka, Josef Streichl, Petr Dopita, Petr Rímský i Vladimír Viet. Poza kadrem został Jaromír Nohavica. Na wrocławskim festiwalu wystąpili jeszcze Svatopluk Karásek, Zdeněk Vokatý i Vlastimil Třešňák
(fot. Tomasz Kizny, *Dementi*)

Czech folk singers in Wroclaw on the 4th of November 1989; from the left: Pavel Dobeš, Pepa Nos, Jaroslav Hutka, Josef Streichl, Petr Dopita, Petr Rímský and Vladimír Viet. Jaromír Nohavica was not captured by the photographers lance and remained out of the shot. Svatopluk Karásek, Zdeněk Vokatý and Vlastimil Třešňák also performed at the Wroclaw festival
(Photo: Tomasz Kizny, *Dementi*)

PRZEKRÓJ CZESKO-POLSKIEJ KULTURY NIEZALEŻNEJ

polský institut
CZESKIE CENTRUM
ČESKÉ CENTRUM
Misgurnus

Otevřete hranice!
Otwarte granice!

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Setkání československého prezidenta Václava Havla a představitele Solidarity Lecha Wałęsy v Krkonoších 17. března 1990 (foto: Henryk Prykiel, *Dementi*)

Spotkanie czechosłowackiego prezydenta Václava Havla i przedstawiciela Solidarności Lecha Wałęsy w Karkonoszach 17 marca 1990 (fot. Henryk Prykiel, *Dementi*)

The meeting of Czechoslovak President Václav Havel with Lech Wałęsa the representative of the Solidarity in the Karkonosze Giant Mountains, 17th of March 1990 (Photo: Henryk Prykiel, *Dementi*)

Plakát zvoucí na patnáctý ročník Divadelního festivalu bez hranic, který se na obou stranách Olše tradičně koná již od roku 1990 (*archiv Janusze Okrieszka*)

Plakat zapraszający na piętnasty rocznik Festiwalu Teatralnego Bez Granic, który od 1990 roku tradycyjnie odbywa się po obu stronach Olzy (*archiwum Janusza Okrieszka*)

A Poster promoting the 15th theatre festival Without Borders, which traditionally takes place on both banks of the Olza river since 1990 (*Janusz Okrieszk's archive*)

První a poslední strana zpravodaje Polsko-československé solidarity z ledna 1990 (*Libri prohibiti*)

Pierwsza i ostatnia strona biuletynu Polsko-Czechosłowackiej Solidarności ze stycznia 1990 (*Libri prohibiti*)

The first and last pages of the Polish-Czechoslovak Solidarity bulleting from January 1990 (*Libri prohibiti*)

Obálky publikací o dějinách Polsko-československé solidarity (*archiv Petra Blažka*)

Okładki publikacji o historii Solidarności Polsko-Czechosłowackiej (*archiwum Petra Blažka*)

Publication covers about the history of the Polish-Czechoslovak Solidarity (*Petr Blažek's archive*)

Setkání Polsko-československé solidarity 23. srpna 2005 na Borůvkové Hoře v Jeseníkách (*archiv Petra Blažka*)

Spotkanie Solidarności Polsko-Czechosłowackiej 23 sierpnia 2005 na Górze Borówkowej w Jesenikach (*archiwum Petra Blažka*)

A meeting of the Polish-Czechoslovak Solidarity on the 23rd of August 2005 on the Borůvka Hill in Jeseník (*Petr Blažek's archive*)

Setkání na místě schůzek v Bobroveckém sedle v Tatrách 30. dubna 2006 (foto: Petr Blažek)

Zgromadzenie na miejscu spotkań na Przełęczy Bobrowieckiej w Tatrach 30 kwietnia 2006 (fot. Petr Blažek)

A gathering on the 30th of April 2006 at the meeting spot in the Bobrowiecki Valley in the Tatras (Photo: Petr Blažek)

Vratislavský festival svou atmosférou symbolicky předznamenal pád komunistického režimu v Československu. Ve srovnání s Polskem měl navenek dynamičtější podobu, ovšem základním rámcem se také staly kompromisní dohody u „kulatých stolů". Značná část někdejších účastníků schůzek v horách tehdy změnila své sociální postavení. Z druhořadých občanů, kteří byli za své postoje pronásledováni, se nyní spoluvytvářela politická elita. Tato skutečnost také umožnila nově rozvinout činnost Polsko–československé solidarity. Jejím prvním vrcholem bylo 17. března 1990 setkání československého prezidenta Václava Havla a představitele Solidarity Lecha Wałęsy, který o několik měsíců později vystřídal Wojciecha Jaruzelského v čele Polska. Schůzka se symbolicky uskutečnila v Krkonoších nedaleko místa, kde se v červenci 1978 setkali polští a českoslovenští disidenti.
Historii setkáních a happeningů na hranicích definitivně uzavřela akce, jež souvisela s nechutí některých československých politiků zcela „otevřít" hranice s Polskem. Jiří Dienstbier, tehdejší ministr zahraničí, popsal svou roli na jednom z protestů, který se uskutečnil v září 1990: „Když odpor ekonomických ministrů neustával, připomněli jsme si v této neformální době s Václavem Havlem disidentské časy. Prezident republiky a ministr zahraničí se zúčastnili česko–polského setkání v Krkonoších, při kterém symbolicky zvedli hraniční závoru na cestě u Pomezních bud." Situace na československo–polských hranicích se však ještě dlouhé měsíce po „zvedání závor" nezměnila a symbolické gesto zůstalo divadlem pro novináře.
Na činnosti klasické nadace, v níž se Polsko-československá solidarita na počátku devadesátých let proměnila, se podíleli především její polští členové, na druhé straně hranic vyvíjela aktivní činnost pouze pobočka v Českém Těšíně. Svou pozornost Polsko–československá solidarita upřela na podporu demokratických hnutí v bývalých státech Sovětského svazu, příhraniční spolupráci polských a českých regionů a pořádání kulturních akcí, z nichž největší ohlasy doposud mají filmové a divadelní festivaly v těšínském regionu. Členové Polsko–československé solidarity také stáli u zrodu visegradské spolupráce, která dala nové impulsy středoevropskému projektu. Na počátku devadesátých let pomáhali při odsunu sovětských vojsk z Československa a o několik let později podporovali vstup obou zemí do Evropské unie a Severoatlantické aliance.

Festiwal wrocławski swoją atmosferą symbolicznie zapowiadał już upadek reżimu komunistycznego w Czechosłowacji. W porównaniu z Polską miał on na zewnątrz co prawda zdecydowanie bardziej dynamiczny charakter, ale jednak podstawową ramą także stały się rozmowy o kompromisie przy „okrągłym stole". Znaczna część dawnych uczestników spotkań w górach zmieniła wtedy swój status społeczny. Z drugorzędnych obywateli, którzy byli za swoje poglądy prześladowani, wytwarzała się teraz elita polityczna. Ten fakt umożliwił także na nowo rozwinąć działalność Polsko-Czechosłowackiej Solidarności. Jej pierwszym sukcesem było spotkanie 17 marca 1990 roku czechosłowackiego prezydenta Václava Havla z przedstawicielem Solidarności Lechem Wałęsą, który kilka miesięcy później zastąpił Wojciecha Jaruzelskiego na czele Polski. Spotkanie symbolicznie miało miejsce w Karkonoszach niedaleko miejsca, gdzie w lipcu 1978 spotkali się polscy i czechosłowaccy dysydenci.
Historię spotkań i happeningów na granicy definitywnie zamknęło wydarzenie, które związane było z niechęcią czechosłowackich polityków, by zupełnie „otworzyć" granice z Polską. Jiří Dienstbier, ówczesny Minister Spraw Zagranicznych opisał swoją rolę na jednym z protestów, który odbył się we wrześniu 1990 roku: „Kiedy niechęć ekonomicznych ministrów się nie kończyła, przypomnieliśmy sobie z Václavem Havlem, w tym nieformalnym okresie czasy dysydenckie. Prezydent republiki i Minister Spraw Zagranicznych wzięli udział w czesko-polskim spotkaniu w Karkonoszach, przy którym symbolicznie podnieśli szlaban na drodze koło Pomeznich bud." A jednak sytuacja na czechosłowacko-polskich granicach jeszcze długie miesiące po „podniesieniu szlabanu" się nie zmieniła, a symboliczny gest pozostał jedynie przedstawieniem dla dziennikarzy.
Na działalność klasycznej fundacji, w którą Polsko-Czechosłowacka Solidarność zmieniła się na początku lat dziewięćdziesiątych, wywarli wpływ przede wszystkim jej polscy członkowie. Po drugiej stronie granicy aktywną działalność rozwinął jedynie oddział w Czeskim Cieszynie. Swoją uwagę Polsko-Czechosłowacka Solidarność skierowała na pomoc ruchom demokratycznym w byłych państwach Związku Radzieckiego, na przygraniczną współpracę polskich i czeskich regionów oraz na organizowanie wydarzeń kulturalnych, z których największy oddźwięk mają do teraz festiwale filmowe i teatralne w regionie cieszyńskim. Członkowie Polsko-Czechosłowackiej Solidarności byli u początków współpracy wyszehradzkiej, która przyniosła projektom środkowoeuropejskim nowe impulsy. Na początku lat dziewięćdziesiątych pomagali przy wycofaniu wojsk radzieckich z Czechosłowacji, kilka lat później wspierali wejście obu krajów do Unii Europejskiej oraz Sojuszu Północnoatlantyckiego.

The Wroclaw festival symbolically marked with its atmosphere the fall of the communist state. In comparison to Poland, the fall of the regime in Czechoslovakia was more dynamic on the surface, although its core frame was also composed by the trade-off agreements at the "round tables". A significant part of the mountain meeting's participants had changed their social status back then. Second class citizens who were persecuted for their attitudes and opinions now formed the political elite. This fact helped the activity of the Polish-Czechoslovak Solidarity to evolve, being crowned by the meeting of the Czechoslovak president Václav Havel on the 17th of March 1990 with the Solidarity representative Lech Wałęsa, who a few months later replaced Wojciech Jaruzelski as the Head of Poland. The meeting was symbolically held in the Giant Karkonosze Mountains, nearby the original spot where the Polish and Czechoslovak dissidents met in July 1978.
The history of the meeting and happenings on the borders was finally sealed by the campaign linking the reluctance of some Czechoslovak politicians to completely "open" the borders with Poland. By then Foreign minister Jiří Dienstbier described his role at one of the protests carried out in September 1990: "When the resistance of the Economic ministers persisted, we recalled during such an informal period the dissident days with Václav Havel. The president and the foreign minister attended the Czech-Polish meeting in Karkonosze, during which they symbolically lifted the border barrier". However, in reality the situation on the Czechoslovak-Polish borders remained unchanged long months after the "barrier uplifting", making it a merely theatrical symbolic gesture meant for the media.
At the beginning of the nineties, the Polish-Czechoslovak Solidarity altered its course and focused on its classical foundation role. The Polish side was clearly more actively involved in its activities, while the other side of the borders showed less action put forward mainly by the branch office in Český Těšín. The Foundation focused on the support of the democratic movements in the former Soviet bloc countries, border cooperation between the Polish and Czech regions and the organization of cultural events, of which the film and theatre festivals in the Těšín region are most famous hitherto. The Polish-Czechoslovak Solidarity members also stood at the birth of the Visegrad Group, which energized the Central European project. Thereunto they helped with the withdrawal of the Soviet troops from Czechoslovakia at the beginning of the nineties, and encouraged the ingression of both countries into the European Union and the NATO a few years later.

Odkaz s lidskou tváří

Dějiny Polsko-československé solidarity

Przekaz z ludzką twarzą

Historia Polsko-Czechosłowackiej Solidarności

SOLIDARNOŚĆ

POLSKO-CZESKO-SŁOWACKA

Připravila agentura Misgurnus a.s. ve spolupráci s Polským institutem v Praze, Českým centrem ve Varšavě, knihovnou Libri prohibiti a Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR
Grafické provedení Ateliér Šupina
Tisk Martin Doubek – 3mp
Autor návrhu výstavy a průvodních textů Petr Blažek
Na výstavě jsou použity dokumenty a fotografie z Archivu bezpečnostních složek (Praha, Brno), Karty (Varšava), Národního archivu (Praha), NFA Dementi (Polsko), Libri prohibiti (Praha), Ústavu národní paměti (Varšava), Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR (Praha) a soukromých archivů
Použity byly fotografie Janusze Balandy-Rydzewského, Jiřího Bednáře, Petra Blažka, Miloše Fikejze, Tomasze Kizného, Andrzeje Luca, Henryka Prykiela, Janusz Przewłockého, Stanisława Skwierawskeho, Vlastimila Třešňáka a dalších autorů
Za spolupráci při přípravě výstavy organizátoři děkují všem, kteří pomohli při vyhledávání archivních dokumentů a fotografií

Przygotowała agencja Misgurnus a.s., we współpracy z Instytutem Polskim w Pradze, CZESKIM CENTRUM w Warszawie, biblioteka Libri prohibiti oraz Instytutem Historii Współczesnej Czeskiej Akademii Nauk
Opracowanie graficzne Ateliér Šupina
Print Martin Doubek – 3mp
Autor projektu wystawy i towarzyszących jej tekstów Petr Blažek
Na wystawie użyte zostały dokumenty i fotografie z Archiwum Aparatu Bezpieczeństwa (Praga, Brno), Karty (Warszawa), Archiwum Narodowego (Praga), NFA Dementi (Polska), Libri prohibiti (Praga), Instytutu Pamięci Narodowej (Warszawa), Instytutu Historii Współczesnej Czeskiej Akademii Nauk (Praga) i archiwów prywatnych
Wykorzystane zostały fotografie Janusza Balandy-Rydzewskiego, Jiřího Bednára, Petra Blažka, Miloša Fikejza, Tomasza Kizniego, Andrzeja Luca, Henryka Prykiela, Janusza Przewłockiego, Stanisława Skwierawskiego, Vlastimila Třešňáka i innych autorów
Za współpracę przy wystawie organizatorzy pragną podziękować wszystkim, którzy pomogli w wyszukiwaniu archiwalnych dokumentów i fotografii

Prepared by the Misgurnus a.s. agency, in cooperation with the Polish Institute in Prague, the CZECH CENTER in Warsaw, Libri prohibiti Library and the Institute for Contemporary History AV ČR
Graphic design Ateliér Šupina
Print Martin Doubek – 3mp
Author of the Exhibition layout and original texts Petr Blažek
Documents and photographs from the following sources were used for the realization of the exhibition: Security services Archive (Prague, Brno), Karta (Warsaw), National Archive (Prague), NFA Dementi (Polsko), Libri prohibiti (Prague), Institute of National Remembrance (Warsaw), Institute for Contemporary History AV ČR (Prague) and Private files.
Photographs from the following authors were utilized: Janusz Balanda-Rydzewski, Jiří Bednář, Petr Blažek, Miloš Fikejz, Tomasz Kizniy, Andrzej Luc, Henryk Prykiel, Janusz Przewłocki, Stanisław Skwierawski, Vlastimil Třešňák and others
The organizers of the exhibition thank everyone who helped in the search of the Archive documents and Photographs

Setkání u příležitosti 25. výročí vzniku Polsko-československé solidarity, nádvoří vratislavské knihovny Ossolineum, 7. říjen 2006 (foto: Petr Blažek)

Spotkanie przy okazji 25 rocznicy powstania Solidarności Polsko-Czechosłowackiej, na dziedzińcu wrocławskiej biblioteki Ossolineum, 7 październik 2006 (fot. Petr Blažek)

A meeting at the 25th formation anniversary of the Polish-Czechoslovak Solidarity, Ossolineum Library courtyard, Wroclaw, October 7, 2006 (Photo: Petr Blažek)